

2008

Koninklijke Vopak N.V.
Jaarverslag 2008

Opbrengsten uit dienstverlening **EUR 923,5 miljoen**
Nettoresultaat toekomend aan aandeelhouders **EUR 213,2 miljoen**
Winst per gewoon aandeel **EUR 3,40**
Medewerkers **3.669**
Terminals **80 (in 32 landen)**
Wereldwijde opslagcapaciteit **27.067.400 cbm**

–

Koninklijke Vopak N.V.
Jaarverslag 2008

Dit jaarverslag bevat het verslag van de Raad van Bestuur, de jaarrekening en overige gegevens. In geval van tekstuele afwijkingen tussen de Engelse en de Nederlandse versie prevaleert laatstgenoemde. Exemplaren van de Nederlandse en de Engelse versie van het jaarverslag kunt u aanvragen bij Koninklijke Vopak N.V., Corporate Communication & Investor Relations:
T 010 400 27 78
F 010 404 73 02
E investor.relations@vopak.com

Het jaarverslag is ook te vinden op de internetsite van Vopak: www.vopak.nl

Toekomstgerichte uitspraken

Dit document bevat uitspraken waarin een vooruitblik wordt gegeven. Deze uitspraken zijn gebaseerd op de op dit moment beschikbare plannen en prognoses. Gezien de dynamiek van de markten en de omgeving van de 32 landen waarin Vopak logistieke diensten verleent, kan de onderneming de juistheid en volledigheid van dergelijke uitspraken niet garanderen. Eventuele onvoorziene omstandigheden betreffende meer bijzondere baten en lasten, onverwachte economische, politieke en valutaontwikkelingen, en mogelijke veranderingen in IFRS-verslaggevingsregels. De uitspraken van de onderneming waarin een vooruitblik wordt gegeven, moeten altijd worden beoordeeld in het kader van gebeurtenissen, risico's en onzekerheden in de markten en omgeving waarin Vopak werkzaam is. Als gevolg van deze factoren is het mogelijk dat de werkelijke resultaten materieel afwijken van de prognoses.

–

Koninklijke Vopak N.V.

Westerlaan 10
3016 CK Rotterdam

Postbus 863
3000 AW Rotterdam

T 010 400 29 11
F 010 413 98 29
E info@vopak.com
I www.vopak.nl

Ingeschreven in het
Handelsregister van de
Kamer van Koophandel
Rotterdam onder nummer
24295332

Profiel

Met een historie van bijna vier eeuwen is Vopak wereldmarktleider op het gebied van onafhankelijke opslag en overslag van vloeibare olieproducten, chemicaliën, plantaardige oliën en vloeibaar gemaakte gassen. Vopak heeft terminals in de meest strategische havens van de wereld en exploiteert gespecialiseerde faciliteiten, zoals opslagtanks, aanlegsteigers, laadstations voor tankauto's, pijpleidingen en aansluitingen op het (spoor) wegennet. Veelal slaat Vopak de producten van haar klanten voor langere tijd op deze terminals op, onder vaak zeer specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld voor wat betreft temperatuurbelasting. Ook worden componenten gemengd om tot gewenste specificaties te komen. De terminals van Vopak spelen een centrale rol bij de productdoorvoer van de fabriek van de producent via tankterminals naar de locaties van eindgebruikers per schip, tankauto, tankwagon of pijpleiding.

Het onafhankelijke tankterminalnetwerk van Vopak neemt een aantal logistieke functies voor zijn rekening gedurende de weg die het product aflegt van producent naar eindgebruiker. Vopak maakt hierbij gebruik van drie terminaltypen:

1. Import-, export-, distributieterminal

In de logistieke keten van im- en export van vloeibare bulkproducten wordt vaak gebruik gemaakt van transport per zeeschip. De terminal kan voor klanten van Vopak dienen als startpunt voor de verdere distributie landinwaarts per binnenvaartschip, pijpleiding, tankauto of spoor. Ook kan de terminal dienen als verzamelpunt voor kleine ladingen vanuit een landinwaarts gelegen fabriek om gecombineerd te worden tot een grote lading voor overzeese export.

2. Hub terminal

Een hub terminal combineert de functies van een import-, export-, distributieterminal met die van een handelsknooppunt. Een hub terminal is, met andere woorden, een plaats die toegang biedt tot een markt. Het Vopak-netwerk heeft hubs in de Amsterdam-Rotterdam-Antwerpen (ARA) regio in Europa, Houston in de VS, Fujairah in de Verenigde Arabische Emiraten en Singapore in Azië.

3. Industriële terminal

Een industriële terminal is een logistiek centrum dat via pijpleidingen verbonden is met alle grote petrochemische fabrieken binnen een industriecomplex. Binnen het complex ondersteunt de industriële terminal de productstromen en de toelevering en export van grondstoffen en eindproducten.

De terminals van Vopak bieden klanten ondersteuning bij het optimaliseren van de betrouwbaarheid en efficiency van hun logistieke processen. Vanuit deze terminals biedt Vopak haar klanten - waaronder staatsoliemaatschappijen en de producenten van en handelaren in olieproducten en chemicaliën - overal ter wereld een hoge kwaliteit van dienstverlening. Vopak ontwikkelt haar diensten op basis van product-, markt- en functionele eisen, en altijd in samenwerking met de klant en strategische partners. Op dit moment exploiteert Vopak 80 tankterminals in 32 landen, met een totale opslagcapaciteit van meer dan 27 miljoen kubieke meter (cbm).

De aard van de bedrijfsvoering vereist een langetermijn-investering in strategische locaties, derhalve investeert Vopak in langdurige relaties met klanten, strategische partners, overheden, aandeelhouders en medewerkers.

Duurzaamheid vormt een integraal onderdeel van de bedrijfsprocessen en bedrijfsvoering van Vopak. Dit komt tot uitdrukking in de consequente manier waarop wij strikte normen, regels, codes en procedures op het gebied van Safety, Health, Environment & Quality (SHEQ) hanteren en handhaven. De normen die Vopak hanteert, zijn in overeenstemming met die van de meest vooruitstrevende olie- en petrochemische maatschappijen die een groot deel van het klantenbestand van Vopak uitmaken. Natuurlijk zijn de normen van Vopak in overeenstemming met plaatselijke wet- en regelgeving.

Vopak is georganiseerd in vijf divisies:

- Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika (CEMEA)
- Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika (OEMEA)
- Azië
- Noord-Amerika
- Latijns-Amerika

De diverse onderdelen van onze wereldwijde organisatie werken nauw samen en wisselen onderling kennis, expertise en best practices uit. Dit alles stelt Vopak in staat om snel, creatief en accuraat in te spelen op veranderende klantenbehoeften en marktontwikkelingen. Vopak blijft streven naar verbetering en uitbreiding van haar terminalnetwerk, vooral in strategisch gelegen havens.

Bij Vopak werkten eind december 3.669 medewerkers bij dochterondernemingen en 1.574 medewerkers bij joint ventures in tankopslag.

Kerngegevens

	2008	2007
Resultaten (in miljoenen EUR)		
Opbrengsten uit dienstverlening	923,5	853,0
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen (EBITDA) *	429,3	369,5
Bedrijfsresultaat (EBIT) *	320,4	272,9
Bedrijfsresultaat (EBIT)	322,2	292,2
Nettoresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders	213,2	182,9
Nettoresultaat toe te rekenen aan houders van gewone aandelen	212,0	181,1
Kasstroom uit operationele activiteiten (netto)	316,7	263,2
Investerings (in miljoenen EUR)		
Totaal investeringen	799,8	445,7
Gemiddeld bruto geïnvesteerd vermogen	2.572,2	2.251,7
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	1.497,6	1.162,7
Vermogen en financiering (in miljoenen EUR)		
Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders	933,0	809,7
Rentedragende leningen	972,1	672,2
Netto rentedragende schuld	996,7	561,9
Verhoudingscijfers		
Return On Capital Employed (ROCE, %) *	21,6	23,7
Return On Capital Employed (ROCE, %)	21,5	25,1
Nettofinancieringspositie : EBITDA	2,54	1,71
Interestdekkingsgetal (EBITDA : nettofinancieringslasten)	10,9	8,5
Kerncijfers per gewoon aandeel (in EUR)		
Winst per gewoon aandeel *	3,24	2,62
Winst per gewoon aandeel	3,40	2,90
Verwaterde winst per gewoon aandeel *	3,24	2,62
Verwaterde winst per gewoon aandeel	3,40	2,90
Bedrijfsgegevens		
Aantal medewerkers per jaareinde bij dochterondernemingen	3.669	3.564
Aantal medewerkers per jaareinde inclusief joint ventures	5.243	4.669
Ongevallenindex dochterondernemingen (per miljoen gewerkte uren)	5,8	6,2
Opslagcapaciteit inclusief joint ventures op 100% (in cbm)	27.067.400	21.834.200
Opslagcapaciteit dochterondernemingen (in cbm)	17.520.400	16.663.400
Bezettingsgraad (gemiddeld verhuurd in % van opslagcapaciteit)	95%	96%
Geschat marktaandeel wereldwijde onafhankelijke tankopslag	12%	13%
Contracten > 3 jaar (% van opbrengsten)	39%	33%
Contracten > 1 jaar (% van opbrengsten)	80%	71%

* Exclusief bijzondere posten

Bericht van de Voorzitter van de Raad van Bestuur van Vopak aan onze klanten, medewerkers, aandeelhouders en partners

De Raad van Bestuur, v.l.n.r.: Frans de Koning, John Paul Broeders, Jack de Kreij

Groei door betrokkenheid

2008 was wederom een goed jaar voor Vopak. Het afgelopen jaar konden we onze driesporenstrategie - bestaande uit groeileiderschap, klantleiderschap en efficiencyleiderschap - versneld implementeren en uitvoeren, en dat alles met groot succes. Dit heeft geleid tot een nauwere relatie met de klant, een verdere verbetering van de kwaliteit van ons dienstenaanbod en een aanzienlijke vergroting van onze wereldwijde opslagcapaciteit, wat vervolgens tot uitdrukking is gekomen in een verbetering van het bedrijfsresultaat met 17%. Dankzij onze strategie, zoals we die al sinds 2006 volgen, hebben we ons op de juiste activiteiten kunnen richten en onze ambitieuze doelstellingen kunnen behalen. Veel van onze klanten hebben deze unieke inzet op waarde weten te schatten en hebben al voor vele jaren vooruit opslagcapaciteit van ons gehuurd. Dit geeft duidelijk aan dat meer en meer bedrijven ons zien als hun voorkeursleverancier om te voldoen aan hun opslagbehoefte als gevolg van de toenemende internationale productstromen. Iedereen binnen onze onderneming onderschrijft de aandacht voor klanten, begrijpt de strategie en is bereid zich meer dan volledig in te zetten. Uit het wereldwijde onderzoek onder onze medewerkers (de 'Vopak Employee

Survey') is deze grote betrokkenheid bij de onderneming gebleken, net als het enthousiasme voor een verdere versterking van onze leidende positie.

Versnelde uitbreiding van ons wereldwijde terminalnetwerk

Een van onze strategische doelstellingen is de groei van ons netwerk van opslagterminals op die locaties die de logistieke behoeften en het zakelijk succes van onze klanten zo goed mogelijk ondersteunen. De uitbreiding van de totale opslagcapaciteit, op bestaande terminals, door middel van fusies en overnames, en door het bouwen van nieuwe terminals, is het afgelopen jaar substantieel geweest. Wij hebben onze wereldwijde opslagcapaciteit met 5,3 miljoen kubieke meter (cbm) uitgebreid, een record, zodat we thans beschikken over meer dan 27 miljoen cbm, en we zijn er trots op dat we de bezettingsgraad op 95% hebben kunnen houden, wat inhoudt dat we voor onze klanten overal ter wereld in de directe behoefte aan opslagcapaciteit voorzien. Nog een mijlpaal in de geschiedenis van de onderneming is de toetreding tot een nieuwe markt - die voor opslag en doorvoer van vloeibaar gemaakt aardgas (LNG) - via de joint venture met Gasunie in Gate terminal, de eerste Nederlandse LNG-terminal. Wij zijn begonnen met de

bouw van deze faciliteit die in 2011 in bedrijf genomen wordt. Ons belangrijkste doel is tijdige inbedrijfstelling van Gate terminal binnen budget om vier grote Europese energiemaatschappijen te kunnen bedienen die langdurige afspraken voor doorvoercapaciteit hebben getekend voor in totaal 12 miljard kubieke meter per jaar.

In het afgelopen jaar hebben de teams van Vopak op verschillende plaatsen in de wereld meer dan 30 uitbreidingsprojecten kunnen realiseren, waaronder overnames en joint ventures. Een aantal belangrijke ontwikkelingen waren:

- Vopak is een succesvol samenwerkingsverband aangegaan met First Reserve Corporation, een Amerikaanse particuliere investeringsmaatschappij, gespecialiseerd in de energie-industrie. Na een succesvolle overname hebben we een grote terminal op de Bahama's aan ons terminalnetwerk toegevoegd. Dit betrof een uitbreiding met 3 miljoen cbm opslagcapaciteit.
- In Estland zijn we een samenwerking aangegaan met de Russische infrastructuurdienstverlener N-Trans en hebben we een nieuwe joint venture opgezet tussen Pakterminal en Estonian Oil Services onder de naam Vopak E.O.S. Daarbij is een aantal opslagterminals in de haven van Tallinn, Estland, gecombineerd tot een totale capaciteit van 740.000 cbm. Nog eens 200.000 cbm aan additionele capaciteit is in december 2008 en januari 2009 in bedrijf gesteld.
- In Jakarta, Indonesië zijn we bezig met de bouw van de Vopak Jakarta Terminal in samenwerking met onze joint venture partner AKR Corporindo. Deze nieuwe opslagterminal voor olieproducten bevindt zich in de haven van Tanjung Priok. De eerste fase, 250.000 cbm aan opslagcapaciteit, wordt in de tweede helft van 2009 opgeleverd.
- In juni werden we vereerd met de aanwezigheid van minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken die het groene licht gaf voor de bouw van Gate terminal, de eerste LNG-terminal in Nederland. Vopak heeft dit initiatief genomen in samenwerking met Gasunie, een onafhankelijke aanbieder van gastransport die het grootste deel van Europa bedient. De toenemende vraag uit de markt is voor ons aanleiding geweest om de mogelijkheden voor soortgelijke terminals op diverse andere plaatsen in de wereld te onderzoeken.
- Onze nieuwe chemieterminal op de Linkeroever te Antwerpen, België, is thans in bedrijf. Wij hebben ook terminals in Japan, Maleisië, Indonesië en de Verenigde Staten overgenomen, en zijn onze opslagcapaciteit op vele bestaande terminals overal ter wereld aan het uitbreiden.

Het is dus duidelijk dat onze groeistrategie goede vooruitgang boekt. Op dit moment verlenen wij opslagdiensten op 80 terminals in 32 landen en overwegen we nieuwe, opkomende markten, zoals Turkije, te betreden. Onze voortdurende activiteiten op het gebied van verdere uitbreiding hebben geleid tot een pijlpijn vol nieuwe kansen.

Dienstverlening - ons belangrijkste product

Het afgelopen jaar hebben we voor het eerst wereldwijd onderzoek gedaan onder onze klanten om meer specifieke inzichten te verkrijgen in onze algehele prestaties en de behoeften van onze klanten. De resultaten bleken een uitstekende bron voor verbeterpunten. Het onderzoek heeft ons veel bruikbare inzichten opgeleverd en heeft onze vaste overtuiging bevestigd dat wij ons als dienstverlener verder kunnen onderscheiden. De cultuur van constante verbetering binnen ons bedrijf stelt ons in staat te laten zien dat we onze algehele dienstverlening verder kunnen versterken op basis van de expliciete wensen van onze klanten. Wij hebben deze nieuwe kennis reeds vertaald in een concreet plan van aanpak dat wij thans in de hele onderneming doorvoeren. Het belangrijkste element is dat iedereen binnen Vopak zijn denken en handelen baseert op twee uitgangspunten: ten eerste, ons belangrijkste product is dienstverlening, en ten tweede dat uitmuntende dienstverlening de basis vormt voor toekomstige groei. De Vopak 'Principles on Service' die binnen de onderneming zijn ingevoerd als onderdeel van de algehele aanpak van onze dienstverlening bieden praktische richtlijnen bij onze dagelijkse werkzaamheden.

In deze beginselen worden de normen beschreven waaraan onze service moet voldoen, de vorm van onze gewenste communicatie, en ons handelen in de relatie tot onze klanten - zowel intern als extern.

Praktische procesverbeteringen door Operational Efficiency Improvement-programma

Om ervoor te zorgen dat onze klanten op de meest effectieve en efficiënte manier kunnen blijven profiteren van onze opslagdiensten, hebben wij in 2008 diverse strategische ondernemingsprogramma's ingevoerd. Wij maken integraal deel uit van de toeleveringsketens van onze klanten. Dit betekent dat zeer efficiënte bedrijfsprocessen rechtstreeks effect hebben op de algehele prestaties van onze klanten. Naast service is operational efficiency het tweede gebied waarop wij een duurzame voorsprong op de concurrentie trachten te bewerkstelligen. Om deze reden hebben wij ons wereldwijde Operational Efficiency Improvement-programma gestart. Hierbij wordt inzicht verschaft in de bedrijfsprocessen op onze terminals op een manier die ons in staat stelt praktische procesverbeteringen door te voeren. Daarnaast richt het programma zich op kostenbewustzijn en efficiencyverbeteringen in onze dagelijkse werkzaamheden. De voorlopige resultaten waren zeer positief en wij zullen het programma in 2009 en 2010 voortzetten. Procesverbeteringen moeten echter tot meer dan alleen verbeterde efficiency leiden. Als wereldleider in onze sector streven wij naar een duurzame uitvoering van onze bedrijfsprocessen, rekening houdend met mens en milieu. Dit betekent dat efficiënt energiegebruik een integraal onderdeel van het programma vormt.

Op elkaar vertrouwen om onze activiteiten veilig te houden

Wij willen er zeker van zijn, en blijven benadrukken, dat iedereen binnen Vopak veiligheid integreert in ieder aspect van zijn of haar dagelijkse activiteiten. Daarom is een allesomvattend opleidingsprogramma ontwikkeld over ons operationele veiligheidsbeleid en de daaraan verbonden standaarden. Om het wereldwijde karakter van dit belangrijke onderwerp te benadrukken, hebben wij op 19 maart 2008 de eerste wereldwijde 'SHE (Safety, Health and the Environment) Dag' georganiseerd. Voor de eerste keer in de geschiedenis van de onderneming hebben al mijn Vopak collega's, tezamen met aannemers en partners, op dezelfde dag, collectief hun aandacht gericht op dit onderwerp op iedere Vopak-terminal ter wereld.

De voortdurende aandacht voor veiligheid in onze dagelijkse activiteiten blijft altijd topprioriteit houden. Tot onze spijt moeten wij constateren dat er nog steeds incidenten plaatsvinden op onze terminals. In november 2008 is een van onze collega's overleden na een ongeval tijdens werkzaamheden op onze Vietnamese terminal. Deze tragische gebeurtenis heeft ons diep geraakt en wij betuigen ons medeleven aan zijn familie, vrienden en collega's. Dit bevestigt weer eens hoe snel het kleinste probleem uit de hand kan lopen en hoezeer wij op elkaar moeten vertrouwen om onze activiteiten overal en altijd veilig te houden.

Onze mensen maken het verschil

Als dienstverlener streven wij ernaar onze strategische ondernemingsprogramma's en projecten snel en slagvaardig uit te voeren om iedere kans te kunnen benutten. Dit kunnen we alleen bereiken door een omgeving te creëren en in stand te houden waarin mensen hun ondernemingsgeest kunnen uiten en zich er met hart en ziel voor kunnen inzetten. Als we terugkijken op het afgelopen jaar is één ding helder: niets is zo aanstekelijk als succes! Het was fascinerend om te zien dat hoe meer we bereikten des te meer onze mensen ook wilden bereiken. Onder onze medewerkers overal ter wereld heerste een geweldig gevoel van motivatie.

Wij voelen ons allen geïnspireerd door de missie, doelstelling en ondernemingswaarden van Vopak - de Vopak Values. Een wereldwijd medewerkersonderzoek in de tweede helft van oktober 2008 heeft deze betrokkenheid bij de onderneming onderstreept. Het onderzoek, waaraan 86% van alle Vopak-medewerkers deelnam, gaf een diepgaand inzicht in hun meningen over uiteenlopende werkgerelateerde thema's.

De uitkomst liet zien dat persoonlijke ontwikkeling leidt tot meer tevredenheid over het werk. Daarom willen wij ons richten op blijvende verbetering en een lerende organisatie worden. Wij stimuleren mensen om sneller meer verantwoordelijkheid te nemen en te leren van hun handelingen door hun eigen gedrag regelmatig te evalueren door middel van begeleiding tijdens het werk met hulp van hun leidinggevers. Daarnaast zijn leernetwerken opgezet die collega's op verschillende plaatsen en posities de kans geven om hun kennis en best practices met anderen te delen.

Vertrouwen in de toekomst

Het jaar dat voor ons ligt zal voor iedereen bij Vopak zowel uitdagend als enerverend worden als gevolg van de wereldwijde economische omstandigheden. Voor de korte termijn betekent dit dat wij ons richten op het beperken van de mogelijke gevolgen van de economische crisis door onze dienstverlening aan onze klanten verder te verbeteren en door onze kostenbasis te verlagen. Niettemin blijven de vooruitzichten goed. Grondige data-analyses en signalen van klanten laten zien dat de wereldwijde onbalans tussen vraag en aanbod diepgeworteld is. Sterker nog, door de huidige economische situatie zal deze verder versneld toenemen. Bovendien is er nog steeds een tekort aan opslagcapaciteit om alle regionale en wereldwijde productstromen te kunnen ondersteunen. Dit betekent dat wij voor de lange termijn positief kunnen blijven. De afgelopen jaren heeft Vopak zich met succes getransformeerd tot een aanbieder van de best beschikbare opslagdiensten door middel van haar essentiële en uitgebreide infrastructuur. Wij zijn niet langer een aanbieder van opslagdiensten die speculatieve handel ondersteunt of uitwijkcaciteit biedt voor producenten; onze diensten zijn een integraal onderdeel geworden van de toeleveringsketens van onze klanten. Om deze reden zullen wij onze strategie blijven doorvoeren en ons blijven richten op de dienstverlening aan de klant, operationele efficiency en uitbreiding van de opslagcapaciteit op locaties die van belang zijn voor onze klanten. Wij beschikken over een solide financiële basis waardoor wij kunnen blijven investeren in groei en we zijn goed gepositioneerd om verder te gaan met alle projecten en bijbehorende investeringen die wij tot nu toe hebben aangekondigd.

Namens de Raad van Bestuur wil ik alle collega's hartelijk danken voor hun inzet. Tevens dank ik onze aandeelhouders, klanten en partners voor hun steun en vertrouwen.

–

John Paul Broeders

Voorzitter van de Raad van Bestuur
Koninklijke Vopak N.V.

Deze fotocombinatie is een van de uitingen van de nieuwe Vopak visuele identiteit, die in 2008 geïntroduceerd is

Bericht van de Raad van Commissarissen

Jaarrekening

Met genoegen leggen wij u de door de Raad van Bestuur van Koninklijke Vopak N.V. opgemaakte jaarrekening 2008 voor. Deze is opgemaakt met inachtneming van de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie. De jaarrekening is gecontroleerd door en besproken met de externe accountant PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. op basis van het verslag van hun bevindingen. De goedkeurende verklaring is opgenomen op pagina 141. In onze vergadering van 12 maart 2009 hebben wij de jaarrekening goedgekeurd en deze bieden wij u hierbij aan ter vaststelling in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 23 april 2009.

Wij stemmen in met het voorstel van de Raad van Bestuur om, na de uitkering ten bedrage van EUR 1,2 miljoen op de financieringspreferente aandelen Koninklijke Vopak N.V., een dividend van EUR 1,10 uit te keren in aandelen aan houders van gewone aandelen, tenzij een aandeelhouder uitdrukkelijk te kennen geeft een uitkering in contanten te willen ontvangen, hetgeen neerkomt op een bruto bedrag van EUR 68,7 miljoen, en het restant ad EUR 143,3 miljoen toe te voegen aan de overige reserves.

Corporate Governance

In samenspraak met de Raad van Bestuur hebben wij de corporate governancestructuur, het corporate governancebeleid van de vennootschap en een beperkt aantal afwijkingen van bestpracticebepalingen van de Nederlandse Corporate Governance Code (de 'Code') tijdens de in april 2008 gehouden Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter bespreking voorgelegd. Het aantal afwijkingen is ongewijzigd gebleven. De hoofdlijnen van de corporate governancestructuur van Vopak worden in een afzonderlijk hoofdstuk van dit jaarverslag uiteengezet. De corporate governancestructuur en het beleid op dit punt worden aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de 'Algemene Vergadering') voorgelegd als onderdeel van de bespreking van dit jaarverslag. Dit verslag over het functioneren en de werkzaamheden van de Raad van Commissarissen in het verslagjaar en de periode tot verschijning van dit jaarverslag is opgesteld zoals aanbevolen door de Code.

Toezicht

Tijdens het verslagjaar kwam de Raad van Commissarissen zevenmaal bijeen. Geen van de leden van de Raad van Commissarissen is frequent afwezig geweest bij vergaderingen van de Raad van Commissarissen. De heer Van Loon was bij een aantal vergaderingen afwezig met kennisgeving in verband met ziekte. In het kader van het door de Raad van Commissarissen te houden toezicht werden in reguliere vergaderingen de operationele en financiële doelstellingen van de vennootschap besproken. In deze vergaderingen kwamen steeds veiligheid, gezondheid en milieuzaken aan de orde. De Raad van Commissarissen bezocht de nieuwe terminal op de

Linkeroever te Antwerpen, België. Voorts werden zaken als strategie, budget, financiering van de onderneming, rente- en valutabeleid en interne en externe financiële kwartaal, halfjaar- en jaarrapportages regelmatig en uitgebreid besproken. Bijzondere aandacht werd in 2008 besteed aan de gevolgen voor Vopak van de onrust op de financiële markten en de mogelijke gevolgen van een recessie. Ook de voortgang van lopende projecten en het initiëren van nieuwe projecten, zoals de nieuwe joint venture met First Reserve Corporation op de Bahama's en de financieringsaspecten daarvan, hadden de aandacht van de Raad van Commissarissen. De diverse investeringsvoorstellen hadden betrekking op uitbreidings- en nieuwbouwprojecten in vrijwel alle delen van de wereld waar Vopak actief is. De resultaten van het eerste wereldwijde klantenonderzoek werden besproken, net als de huidige ontwikkelingen met betrekking tot biobrandstoffen en bedrijfsontwikkelingen in China. De concurrentiepositie van Vopak werd besproken, evenals de mogelijkheden van voortdurende groei van de onderneming in een gewijzigd marktklimaat.

Bij de behandeling van het jaarresultaat en de niet gecontroleerde halfjaarresultaten was de externe accountant aanwezig en werden de tussenrapportages en het accountantsverslag zoals door deze uitgebracht besproken. Voorts werden telkens de notulen van de vergaderingen van de Auditcommissie in volgende vergaderingen van de Raad van Commissarissen aan de orde gesteld en besproken. Naast de evaluatie van het ICT-beleid besprak de Raad van Commissarissen met de Raad van Bestuur de uitkomsten van de beoordeling van de Raad van Bestuur met betrekking tot de opzet en werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen. Buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur besprak de Raad van Commissarissen de voorstellen van de Bezoldigingscommissie, zijn eigen functioneren alsmede dat van de Raad van Bestuur. Voorts besprak de Raad van Commissarissen het gewenste profiel alsmede de samenstelling en competenties van de Raad van Commissarissen.

Kerncommissies

Gedurende het boekjaar 2008 beschikte de Raad van Commissarissen over een Auditcommissie, een Selectie- en Benoemingscommissie en een Bezoldigingscommissie. Voor de samenstelling van deze commissies verwijzen wij u naar pagina 147 en 148 van dit jaarverslag.

Auditcommissie

De Auditcommissie kwam in 2008 vijfmaal bijeen. Deze bijeenkomsten werden allemaal door de externe accountant bijgewoond. Een kerntaak van deze commissie was het uitgebreid beoordelen van de financiële rapportages en het budget, voordat deze behandeld werden in de vergadering van de voltallige Raad van Commissarissen. De commissie besprak voorts de financieringsstructuur, analyses van de financiële ratio's, pensioenzaken, verzekeringen, belastingen, rapportages inzake de risico's verbonden aan

onder andere de operationele, commerciële en financiële activiteiten van de onderneming en de bestuursrapportage. Voorts nam de commissie kennis van de bevindingen van de afdeling Internal Audit, de vooruitgang die de management teams boekten in de invoering van de aanbevelingen voortkomend uit de audits, het werkplan van de Internal Audit afdeling en keurde zij de bijgewerkte versie van het Internal Audit Charter goed. Daarnaast besteedde de commissie aandacht aan de reikwijdte van de audit, aanbevelingen in de managementletters en de huidige en toekomstige relatie met de externe accountant. De Auditcommissie hield toezicht op de onafhankelijkheid van de accountant voor zover het diensten betrof die niet met audit te maken hadden. In overeenstemming met de Code heeft de commissie eenmaal buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur overleg gevoerd met de externe accountant. Ten slotte toetste de commissie haar eigen functioneren gedurende het jaar, evenals haar reglement.

In het jaar 2008 fungeerde de heer Cremers wederom als financieel expert in de zin van de desbetreffende best-practicebepaling in de Code. De Raad van Commissarissen besloot tot een wijziging in de samenstelling van de Auditcommissie. Sinds 24 april 2008 is de heer Van Loon niet langer lid van de Auditcommissie. Sinds deze datum bestaat de Auditcommissie uit de voorzitter, de heer Cremers en de heer Van der Vorm.

Selectie- en Benoemingscommissie

De Selectie- en Benoemingscommissie kwam tweemaal bijeen. In deze vergaderingen waren het profiel en de samenstelling van de Raad van Commissarissen onderwerpen van gesprek. De wijzigingen in de samenstelling van de subcommissies van de Raad van Commissarissen werden voorbereid. De Raad van Commissarissen besloot tot een wijziging in de samenstelling van de Selectie- en Benoemingscommissie. Sinds 24 april 2008 is de heer Van den Driest niet langer lid van de Selectie- en Benoemingscommissie. Sinds deze datum bestaat de Selectie- en Benoemingscommissie uit de voorzitter, de heer Van Rossum en de heer Van der Vorm.

Bezoldigingscommissie

Hieronder zetten we uiteen op welke wijze de Bezoldigingscommissie in het boekjaar 2008 uitvoering heeft gegeven aan het Bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur alsmede op welke wijze zij voornemens is uitvoering te geven aan het Bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur in 2009.

Uitvoering Bezoldigingsbeleid Raad van Bestuur in 2008

Gedurende het jaar 2008 kwam de Bezoldigingscommissie conform de planning vijf maal bijeen. Tijdens deze vergaderingen werden de jaarlijks terugkerende onderwerpen besproken zoals vastgelegd in het jaarplan van de Bezoldigingscommissie. Daarnaast werd in januari een extra vergadering gehouden om de doelstellingen voor het bonusjaar 2008 en het rapport van de Bezoldigingscommissie over het boekjaar 2007 vast te stellen. In oktober kwam de Bezoldigingscommissie extra bijeen om een beloningsanalyse onder een door de Bezoldigingscommissie geselecteerde peergroup te bespreken.

De samenstelling van de Bezoldigingscommissie wijzigde gedurende 2008. Na het aftreden, in verband met zijn pensionering, van de heer Bax na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in april 2008 nam de heer Van Rossum zijn plaats over als Lid van de Bezoldigingscommissie. Tegelijkertijd nam de heer Van den Driest de plaats van de heer Cremers over. De heer Van den Driest werd tevens plaatsvervangend voorzitter van de Bezoldigingscommissie.

In chronologische volgorde heeft de Bezoldigingscommissie in 2008 de volgende onderwerpen behandeld. Op de genoemde punten werden voorstellen ontwikkeld en ter goedkeuring aan de Raad van Commissarissen voorgelegd.

In het eerste kwartaal werden de resultaten geëvalueerd van de vooraf overeengekomen doelstellingen voor de jaarbonus 2007, zowel persoonlijk als financieel (Return on Capital Employed, ROCE, en groei in de winst per aandeel, wpa). Op voorstel van de Bezoldigingscommissie werd, gezien de uitstekende resultaten van de onderneming en de volledige realisatie van de vooraf overeengekomen persoonlijke doelstellingen, door de Raad van Commissarissen een maximale jaarbonus voor 2007 toegekend aan de voorzitter en de leden van de Raad van Bestuur. Dit resulteerde in de volgende bruto jaarbonussen voor 2007: de heer Broeders (voorzitter) EUR 275.000, de heer De Kreij EUR 253.125 en de heer De Koning EUR 235.000.

In het eerste kwartaal werd tevens het jaarbonusplan 2008 vastgesteld. Ten opzichte van het plan in 2007 werd het jaarbonusplan op de volgende onderdelen aangepast, die in april door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurd werden. Vanuit het oogpunt van marktconformiteit werd besloten om de mogelijke jaarbonus voor de voorzitter van de Raad van Bestuur aan te passen van 45% naar 50% van het jaarsalaris bij een 'on target' prestatie en 70% bij een prestatie op of boven het vooraf vastgestelde maximum. De mogelijke jaarbonus voor de leden werd in 2008 niet gewijzigd. Op basis van het vastgestelde budget voor de onderneming en diverse scenarioberekeningen werd besloten om voor het financiële criterium ROCE de drempel te verhogen. De ROCE voor een minimum bonus stijgt van 14% naar 18%, de ROCE voor een 'on target' bonus stijgt van 16% naar 19% en een ROCE voor een maximum bonus stijgt van 18% naar 20% of meer. De te behalen wpa doelstellingen werden niet gewijzigd. Gezien het in de afgelopen jaren door de Audit Commissie gecontroleerde beleid ten aanzien van bijzondere posten, werd besloten om uit te gaan van de financiële cijfers exclusief bijzondere posten in de beperkte definitie, zoals gerapporteerd in het jaarverslag. Deze aanpassing geldt met terugwerkende kracht naar 2007, zowel voor het korte- als het langetermijnbonusplan. Met de individuele leden van de Raad van Bestuur werden persoonlijke doelstellingen overeengekomen welke op targetniveau voor 50% ten grondslag liggen aan de jaarbonus. De overige 50% van de jaarbonus werd bepaald door te behalen financiële doelstellingen. In de discussie over de persoonlijke doelstellingen werd meer dan voorgaande jaren aandacht besteed aan de specifieke prioriteiten van de Raad van Bestuur als geheel en de persoonlijke doelstellingen van de voorzitter en elk van de leden op hun specifieke

aandachtsgebied. Bij het vaststellen van de persoonlijke doelstellingen hanteert de Bezoldigingscommissie als uitgangspunt dat de doelstellingen ambitieus, maar ook haalbaar moeten zijn.

In het eerste kwartaal werd ruim aandacht besteed aan de evaluatie van het gevoerde bezoldigingsbeleid over het voorafgaande jaar en werd het bezoldigingsbeleid geactualiseerd. Zowel het rapport van de Bezoldigingscommissie over het boekjaar 2007 als het Bezoldigingsbeleid 2008 werden op de website van de onderneming geplaatst en vormden de basis voor het verslag van de Bezoldigingscommissie in het jaarverslag.

In februari 2008 vond de eerste voorwaardelijke toekenning van 'performance shares' plaats in het kader van het in 2007 ontwikkelde en door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedgekeurde langetermijnbonusprogramma. Aan de bestuurders werden voorwaardelijk de volgende aantallen 'performance shares' toegekend: de heer Broeders (Voorzitter) 5.536, de heer De Kreij 4.330 en de heer De Koning 4.020 (totaal 13.886). Afhankelijk van de financiële resultaten van Vopak in de periode 2008-2010, vindt in 2011 een onvoorwaardelijke toekenning plaats variërend van 0%-150% van de voorwaardelijk toegekende aandelen. Hierbij gaat het bij 150% om maximaal 20.829 aandelen Vopak.

In het kader van het Plan Aandelenbezit, tevens onderdeel van het bovengenoemde langetermijnbonusprogramma, hebben de bestuurders in 2008, voor eigen rekening, de volgende aantallen aandelen Vopak in het geblokkeerde aandelendepot gebracht: de heer Broeders (Voorzitter) 4.530, de heer De Kreij 3.837 en de heer De Koning 3.561 (totaal 11.928). Afhankelijk van de financiële resultaten van Vopak in de periode 2008-2012, worden deze door de bestuurders ingebrachte aandelen in 2013 door Vopak aangevuld met een aantal variërend van 0% tot 200% van de ingebrachte aandelen. Hierbij gaat het bij 200% om maximaal 23.856 aandelen Vopak.

In het eerste kwartaal van 2009 heeft de Bezoldigingscommissie de vooraf vastgestelde jaarbonus-doelstellingen voor 2008 geëvalueerd. Op basis van de resultaten op de persoonlijke en financiële doelstellingen heeft de Raad van Commissarissen besloten de volgende bonussen voor het jaar 2008 toe te kennen:

Jaarbonus

In EUR (bruto)

	Broeders	De Kreij	De Koning
2008	314.688	252.890	226.980

Ontwikkeling Bezoldigingsbeleid Raad van Bestuur in 2009

In de tweede helft van 2008 heeft de Bezoldigingscommissie het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur opnieuw geëvalueerd. Belangrijk uitgangspunt hierbij was de ontwikkeling van het totale beloningspakket voor de voorzitter en de leden van de Raad van Bestuur tegen de achtergrond van de uitdagingen waarvoor de onderneming zich in de eerstkomende jaren gesteld ziet. Het beloningspakket bestaat hierbij uit het totaal van het basisjaarsalaris, de jaarbonus, het langetermijnbonusplan (Plan Performance Shares en Plan Aandelenbezit) en de jaarlijkse pensioenbijdrage.

Om daarbij een goed beeld te krijgen van de marktconformiteit van het totale beloningspakket werd besloten om, naast reguliere beloningsonderzoeken, jaarlijks een specifieke beloningsanalyse uit te voeren voor een peergroup van Nederlandse ondernemingen die met Vopak vergelijkbaar zijn op een aantal criteria zoals internationale spreiding, kapitaalintensiteit, omzet en winstgevendheid. Binnen deze peergroup zal de mediaan als referentie voor de beloning van Vopak bestuurders gehanteerd worden. Op grond van deze benchmark zijn diverse scenario's ontwikkeld op basis waarvan wordt voorgesteld om zowel het vaste als het variabele deel van de beloning voor het jaar 2009 licht naar boven bij te stellen.

Na goedkeuring van de Raad van Commissarissen worden per januari 2009 de volgende jaarsalarissen toegekend:

Jaarsalaris

In EUR (bruto)

	Broeders	De Kreij	De Koning
2008	475.000	418.000	388.000
2009	500.000	425.000	400.000

In april 2009 zal aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders goedkeuring worden gevraagd voor aanpassing van het Bezoldigingsbeleid voor wat betreft de financiële criteria van zowel het korte- als langetermijnbonusprogramma. De voorgestelde aanpassingen maken het beloningspakket meer marktconform en vereenvoudigen de verschillende plannen. Een belangrijk criterium is en zal blijven dat de Raad van Bestuur aangemoedigd wordt om een beleid na te streven dat zich richt op duurzame winstgevendende groei voor het bedrijf en dat zij wordt beloond als dit beleid succesvol is op de lange termijn.

De voorgestelde wijzigingen in de mogelijke korte- en langetermijnbonus kunnen als volgt worden samengevat:

Mogelijke bonus in % van het bruto jaarsalaris

	Voorzitter		Leden	
	2008	2009	2008	2009
Jaarbonus 'on target'	50,0%	50,0%	40,0%	45,0%
Jaarbonus maximum	70,0%	75,0%	62,5%	67,5%
Performance shares 'on target'	45,0%	50,0%	40,0%	45,0%

Voor de mogelijke jaarbonus wordt voorgesteld om deze voor de voorzitter niet te wijzigen en voor de leden te verhogen naar 45%. Afhankelijk van de resultaten op vooraf vastgestelde persoonlijke en financiële doelstellingen kan de jaarbonus oplopen tot maximaal 75% voor de voorzitter en 67,5% voor de leden. Daarmee wordt voor de gehele Raad van Bestuur het maximum niveau op 1,5 maal het 'on target' niveau gesteld.

Voor de voorwaardelijke toekenning van 'performance shares', als onderdeel van het langetermijnbonusprogramma, wordt voorgesteld om de in 2008 gehanteerde percentages voor de onderliggende waarde te verhogen naar 50% voor de voorzitter en 45% voor de leden. Evenals in het langetermijnbonusprogramma 2008 geldt ook voor het langetermijnbonusprogramma 2009 dat afhankelijk van de financiële resultaten op vooraf vastgestelde targets het aantal 'performance shares' dat na 3 jaar onvoorwaardelijk wordt toegekend, kan variëren van 0% tot maximaal 150% van het voorwaardelijk toegekende aantal aandelen.

Ten aanzien van de bonuscriteria wordt voorgesteld om winst per aandeel (wpa) als enige maatstaf voor de financiële resultaten van de onderneming te hanteren in zowel het jaarbonusplan als het langetermijnbonusprogramma 2009. Deze wijzigingen in de bonuscriteria zullen in april 2009 aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter goedkeuring worden voorgelegd. De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de voorgestelde wijzigingen:

	Kortetermijn- bonusprogramma		Langetermijn- bonusprogramma			
			Plan Performance		Plan	
	Jaarbonusplan		Shares		Aandelenbezit	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Bonus criteria	ROCE & wpa	wpa groei	ROCE & EBITDA	wpa groei	wpa groei	wpa groei

Begin 2009 heeft de Raad van Commissarissen de specifieke wpa doelstellingen voor zowel het jaarbonusplan als het langetermijnbonusprogramma 2009 vastgesteld. De overige onderdelen van het beloningspakket worden in 2009 ongewijzigd gecontinueerd.

Vergoeding Raad van Commissarissen 2009 en 2010

Evenals voor de Raad van Bestuur geldt dat de vergoeding voor de Raad van Commissarissen marktconform dient te zijn en goed moet aansluiten bij de verwachte inspanningen en toegenomen verantwoordelijkheden van de voorzitter en de leden van de Raad.

In de peergroup-analyse voor de beloning van de Raad van Bestuur is tevens de marktconformiteit van de huidige commissarisvergoeding bevestigd. Op basis hiervan en conform de praktijk van een tweejaarlijkse aanpassing van de vergoeding wordt aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2009 voorgesteld om de vergoeding voor de periode 2009 en 2010 als volgt te verhogen:

Brutovergoeding

In EUR per jaar

	Voorzitter		Leden	
	2008	2009	2008	2009
Raad van Commissarissen	45.000	60.000	33.000	42.500
Auditcommissie	7.500	10.000	5.000	6.000
Bezoldigingscommissie	6.000	7.500	4.000	5.000
Selectie- en Benoemingscommissie	3.500	5.000	2.500	3.500

De laatste verhoging van de vergoeding van de Raad van Commissarissen vond plaats per januari 2007.

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft de heer A. van Rossum met ingang van 25 april 2008 benoemd tot Voorzitter van de Raad van Commissarissen. De zittingstermijn van de heer M. van der Vorm en van de heer F.J.G.M. Cremers als lid van de Raad van Commissarissen is tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders verlengd met vier jaar. Ook de zittingstermijn van de heer J.P.H. Broeders als Voorzitter van de Raad van Bestuur van Vopak is tijdens deze vergadering met vier jaar verlengd.

Tot slot willen wij onze bijzondere waardering uitspreken voor de inspanningen die de Raad van Bestuur en alle medewerkers in 2008 hebben geleverd, alsmede voor de daaruit voortvloeiende stijging van de resultaten.

De leden van de Raad van Commissarissen hebben de jaarrekening ondertekend overeenkomstig de wettelijke verplichting uit hoofde van artikel 2:101 lid 2 BW. Dit artikel schrijft voor dat de leden van de Raad van Commissarissen de jaarrekening dienen te ondertekenen.

Rotterdam, 12 maart 2009

De Raad van Commissarissen

A. van Rossum (Voorzitter)
M. van der Vorm (Vice-voorzitter)
F.J.G.M. Cremers
C.J. van den Driest
R.M.F. van Loon

Verslag van de Raad van Bestuur

Vopak in strategisch perspectief

Vopak's Mission Statement

Vopak is 's werelds toonaangevende aanbieder van opslagdiensten voor vloeibare bulkproducten. Ons doel is om bij te dragen aan het optimaliseren van de betrouwbaarheid en efficiency van de regionale of wereldwijde toeleveringsketens van onze klanten door te profiteren van ons netwerk van opslagterminals overal ter wereld, onze 400 jaar ervaring, onze partners, onze kennis op het gebied van logistiek en opslag, en onze oplossingsgerichte en flexibele attitude.

Onze ambitie is om 's werelds meest gerespecteerde onafhankelijke onderneming op het gebied van opslagterminals te zijn, gewaardeerd door:

- onze klanten, omdat wij op een milieubewuste en maatschappelijk verantwoorde wijze bijdragen aan hun commerciële succes;
- onze medewerkers, omdat Vopak hen gelijke kansen voor persoonlijke ontwikkeling biedt;
- onze aandeelhouders, omdat wij hen toegevoegde waarde bieden;
- onze partners, omdat wij een betrouwbare zakenpartner voor de lange termijn zijn.

Wij zijn ervan overtuigd dat we onze ambitie alleen kunnen waarmaken door te leven en te handelen naar de Vopak Values die betrekking hebben op de economische, maatschappelijke en milieuverantwoordelijkheden van het bedrijfsleven en de maatschappij, waaronder integriteit, professionalisme, verbetering, verantwoordelijkheid, dienstverlening, passie en aanpassingsvermogen.

Strategie: Proactief inspelen op marktontwikkelingen

We hebben een aanzienlijke vooruitgang geboekt met de implementatie van onze strategie in 2008. Wij hebben een aantal belangrijke stappen genomen om onze klantgerichtheid te verbeteren, om de unieke waarden van ons merk uit te dragen en om onze operational efficiency te versterken. De best meetbare vooruitgang hebben we geboekt bij de uitbreiding van ons tankterminalnetwerk, op bestaande locaties, door middel van overnames en door het aangaan van samenwerkingsverbanden. Dit alles heeft geresulteerd in een gezonde onderneming die klaar is om iedere uitdaging aan te gaan die de toekomst ons brengt en elke mogelijke kans te benutten.

Daarnaast werken wij aan het vergroten van onze aandacht voor duurzaamheid. Wij bestuderen nieuwe en innovatieve manieren om de veiligheid van onze medewerkers en de directe omgeving te garanderen, om het energieverbruik te reduceren en houden bij al onze activiteiten rekening met het milieu. Dit jaar gaan we nog een stap verder door over nog meer van deze aspecten te rapporteren en we zijn van plan om dit in de komende jaren nog verder uit te breiden.

Het resultaat van al deze inspanningen komt tot uitdrukking in onze sterke financiële prestaties en een gezonde balans, die toegang geeft tot kredietfaciliteiten.

In 2008 hebben we geprofiteerd van ondernemingsbrede groei van de vraag naar opslag van vloeibare bulkproducten. De algemene economische groei diende daarbij als stimulans, tezamen met andere belangrijke structurele aanjagers voor de vraag:

- De geografische onbalans tussen productie en consumptie neemt toe doordat nieuwe ‘world-scale’ productiecapaciteit voor olie- en chemieproducten wordt gebouwd in plaatsen in o.a. het Midden-Oosten en Singapore om vervolgens deze producten naar andere regio’s te vervoeren.
- Enkele regio’s die vroeger een gesloten economie kenden, heffen hun beperkingen op en openen de lokale markten voor de wereldwijde handel van producten, bijvoorbeeld Indonesië.
- Steeds meer landen en staten hebben hun eigen specificaties voor producten zoals benzine, waardoor behoefte ontstaat om producten bij te mengen, dit leidt tot vraag naar aparte opslag van benzine en van speciale brandstofcomponenten.
- De toenemende vraag naar milieuvriendelijke brandstoffen vereist opslag van meer en meer biobrandstoffen.

De uitdaging voor Vopak is om deze ontwikkelingen proactief te vertalen naar klantgerichte diensten voor opslag op specifieke plaatsen in de hele wereld. Het is een combinatie van:

- inspelen op behoeftes van klanten door steeds meer flexibiliteit te bieden, snelle behandeling van het laden en lossen van schepen, het handhaven van hoge standaarden met betrekking tot kwaliteit en veiligheid, en het aanbieden van speciale diensten zoals het bijmengen van producten;
- het aanbieden van zeer hoogwaardige infrastructuur, een breed palet van tanktypes en tankvolumes en voldoende capaciteit voor het laden en lossen van schepen, tankauto’s en tankwagons;
- het selecteren van de juiste havenlocaties met grote diepgang, goede verbindingen met het achterland, beschikbaarheid van terreinen en de juiste vergunningen om een keur aan olie- en chemieproducten te behandelen.

Wij vertrouwen volledig op onze solide strategie, zodat deze structurele trends ons een sterke basis bieden waarop wij de uitdagende periode die voor ons ligt aankunnen. Door onze klantgerichtheid en inspanningen om onze operationele efficiency verder te verbeteren, kunnen wij onze activiteiten ontplooiën en in de komende tijd verdere groei van de onderneming realiseren.

Bij Vopak hanteren wij een driesporenstrategie om onze missie om ‘s werelds meest gewaardeerde aanbieder van vloeibare bulkopslag te worden te bereiken:

1. Klantleiderschap
2. Leiderschap in operational efficiency
3. Groeileiderschap

De opslag van bulkvloeistoffen kan worden beschouwd als een generieke dienst. Onze hoogwaardige dienstverlening aan onze klanten daarentegen niet. Een uitmuntende dienstverlening aan de klant is de sleutel tot groei en het

opbouwen van langdurige relaties met belangrijke klanten.

Voor een naadloze en consistente dienstverlening en foutloze operatie zijn wij onze operationele, commerciële en bestuursbedrijfsprocessen aan het harmoniseren en standaardiseren. In onze optiek leidt een optimale bedrijfsvoering tot het efficiencyleiderschap dat Vopak nodig heeft om haar sterke positie te behouden. Dit zal ons een sterkere positie geven om het hoofd te kunnen bieden aan een mogelijke economische neergang. Onze langetermijndoelstelling van efficiencyleiderschap komt neer op het aanwakkeren van bewustzijn: het ontwikkelen van een stijl van bedrijfsvoering die gericht is op voortdurende verbetering.

Onze strategie is een proactief antwoord op verwachte langetermijnontwikkelingen op de markt, specifieke verzoeken van klanten en de acties van onze concurrenten. In plaats van onze activiteiten te consolideren, richten we ons op groei en verdere verbetering van onze marktpositie. Wij willen sneller groeien dan de markt op specifieke strategische locaties door uitbreiding van ons netwerk tezamen met onze internationale klanten - onze wereldwijde en strategische accounts.

Klantleiderschap

Service is de kern van ons aanbod aan onze klanten, die deze hoger waarderen dan andere aspecten van onze dienstverlening. Een hoger serviceniveau aan onze klanten biedt Vopak de kans om zich verder te onderscheiden van de concurrentie.

Onze doelstelling

Het doel van Vopak is om onze klanten een unieke service-ervaring te bieden die de weg vrij maakt voor langdurige relaties met klanten. Wij streven naar uitmuntendheid in service in ons gehele netwerk en willen de voorkeursleverancier van opslagdiensten worden voor onze strategische klanten.

Voor het eerst in haar geschiedenis heeft Vopak dit jaar opdracht gegeven voor een wereldwijd onderzoek onder klanten. De resultaten lieten zien hoe belangrijk uitmuntendheid in service is voor onze klanten. Meer dan 800 vertegenwoordigers van klanten werden geïnterviewd om meer inzicht te krijgen in hun behoeften. Vervolgens hebben wij de resultaten met onze klanten besproken, waarbij we tegelijkertijd onze banden met hen hebben versterkt. Over het geheel genomen heeft Vopak hoge cijfers van haar klanten gekregen, vooral waar het gaat om de toegankelijkheid van onze medewerkers en ons vermogen om strenge normen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu te hanteren.

Het onderzoek vormt tevens een uitstekende bron van informatie voor verbeteringen en heeft ons veel bruikbare inzichten opgeleverd die we kunnen gebruiken. Wij hebben reeds de eerste stappen gezet met de invoering van de ‘Vopak Service Principles’. Dit is een reeks standaarden voor onze dienstverlening, onze communicatie en ons gedrag jegens onze klanten.

Serviceverbeteringsprogramma

Vopak is gestart met de invoering van een wereldwijd serviceverbeteringsprogramma dat moet leiden tot wereldwijd gestandaardiseerde serviceprocessen. Dit is vooral belangrijk voor de ondernemingen waarmee wij op diverse plaatsen ter wereld samenwerken. Wij ondersteunen dit programma met een eenvoudig toegankelijk geautomatiseerd customer relationship management systeem dat tot nog grotere transparantie zal leiden bij het standaardiseren van onze commerciële processen.

Leiderschap in operational efficiency

Binnen Vopak zijn we ervan overtuigd dat operational excellence de sleutel vormt tot realisatie van het efficiëntieleiderschap dat onze onderneming nodig heeft. We kunnen efficiëntieleiderschap alleen realiseren door voortdurend te werken aan structurele verbeteringen in onze bedrijfsvoeringsmethoden. Deze verbeteringen zullen voortkomen uit creatieve en innovatieve verbeteringen op voorstel van medewerkers op iedere terminal die daartoe de kans krijgen, en door gebruik te maken van de operationele kennis die overal in ons wereldwijde netwerk aanwezig is om onze waardeketen te herconfigureren. Wij zijn ervan overtuigd dat het voor onze concurrenten niet eenvoudig zal zijn om deze operational excellence te evenaren, omdat deze gebaseerd is op Vopak's unieke competenties, ervaring, kennis en het wereldwijde netwerk.

Onze doelstelling

Wij stellen ons ten doel onszelf te positioneren als een kostenefficiënte leverancier vergeleken met de belangrijkste concurrenten en om onze mogelijkheden te versterken om alle economische omstandigheden het hoofd te bieden. De onderneming wil haar bedrijfsvoering voortdurend blijven verbeteren en innovatiever werken - commercieel, operationeel en financieel.

Operationele efficiëntieprogramma's

In 2008 heeft Vopak vele nieuwe standaarden gedefinieerd op grond van best practices die overal binnen de onderneming aanwezig waren. Dit is een uitstekende basis waarop het economische break-even point van iedere terminal verder kan worden teruggebracht door het invoeren van gestandaardiseerde werkprocessen, efficiëntere klantrelatieprocessen, gestandaardiseerde terminalontwerpen, procesautomatisering en een efficiënter gebruik van energie. Deze standaarden zijn tevens gericht op het verkorten van de benodigde tijd voor het ontwerpen en bouwen van nieuwe tankterminals en uitbreidingen.

Gestandaardiseerde ontwerp- en engineeringpraktijken

In het verleden maakte de gedecentraliseerde structuur van Vopak het moeilijk om alle kennis van terminalinrichting en gedetailleerde engineering die binnen de onderneming aanwezig was efficiënt te concentreren. Tegenwoordig wordt de kennis binnen de onderneming van overal ter wereld door een team van interne deskundigen in een gecentraliseerde databank verwerkt ten behoeve van de beste ontwerp- en engineeringpraktijken. De ontwerpen die daaruit zijn voortgekomen, zijn al op verschillende locaties in

gebruik genomen, zoals voor onze terminal op de Bahama's en voor de olieterminal in Indonesië die momenteel in aanbouw is. Deze aanpak bespaart ons aanzienlijk in de doorlooptijd tijdens de projectontwikkelingsfase, waardoor we flexibeler en sneller kunnen inspelen op de vraag uit de markt en kunnen ontwikkelingskosten worden bespaard.

Standaard operationele werkwijzen - 'The Vopak Way'

Wij hanteren dezelfde methodiek voor onze operationele werkwijzen. Ook hier is Vopak bezig haar aanpak van de operationele bedrijfsvoering te optimaliseren, waarbij zij vertrouwt op haar uitgebreide kennis en ervaring binnen het programma 'The Vopak Way'. Dit programma legt de nadruk vooral op veiligheid, milieubewustheid en efficiency. Zo doen wij bijvoorbeeld onderzoek naar manieren voor efficiënter gebruik van energie om zodoende zowel Vopak als haar klanten geld te besparen.

Operational efficiency improvement

Het wereldwijde operationele efficiëntieverbeteringsproject (Operational Efficiency Improvement, OEI) van Vopak is gericht op het vereenvoudigen van processen om zo de operationele kosten terug te dringen. Ook leert het project ons hoe wij als organisatie beter kunnen omgaan met procesverbeteringen en uitgaven. Door voortdurend te werken aan verbeteringen kunnen we kostenbeheersing en operationele efficiëntie nog vaster verankeren in de bedrijfscultuur van Vopak.

Het OEI-project is in 2007 gestart met een proefprogramma in Houston, Texas (VS). De terminals in Deer Park en Galena Park maken Houston tot Vopak's hublocatie in Noord-Amerika. De proef overtrof alle verwachtingen voor wat betreft kostenbesparingen en procesverbeteringen. Het volledige project is in 2008 gestart in Brazilië, Nederland (bij de chemieterminals en een terminal voor plantaardige olie), Spanje en China. In totaal hadden tegen het einde van het jaar 15 terminals het OEI-project afgerond. Het volledige project wordt in 2010 afgerond.

Groeileiderschap

Gezien de langdurige wereldwijde vraag vanuit de markt naar opslagdiensten zien we een aantal significante groeimogelijkheden in de toekomst. De sleutel tot deze groei vormt het beter bedienen van onze wereldwijde en strategische klanten en daardoor een verbetering van onze positie als wereldmarktleider op het gebied van tankopslag. Wij zien mogelijkheden voor groei op nieuwe en bestaande locaties. Wij zullen onze positie als marktleider op bestaande locaties versterken en uitbreiden naar nieuwe locaties, zodat we betrokken zijn bij toekomstige productstromen die ontstaan door een verschuivende - en toenemende - onbalans in vraag en aanbod. Ook streven wij naar de ontwikkeling van terminals voor nieuwe producten of markten zoals vloeibaar gemaakt aardgas (LNG) en biobrandstoffen.

Strategische analyse

Sterke punten

- Wij zijn de wereldmarktleider, gevestigd in alle belangrijke havenlocaties.
- Wij zijn financieel solide en hebben toegang tot langetermijn-financieringsfaciliteiten.
- Onze uitmuntende reputatie berust op onze goede dienstverlening en onze goede naam op het gebied van veiligheid. Dit heeft geresulteerd in een betrouwbaar wereldwijd merk.
- Wij werken volgens één enkel onafhankelijk bedrijfsmodel en hanteren wereldwijde standaarden.
- Wij hebben een goede spreiding voor wat betreft geografie, producten en marktcategorieën.
- Onze portefeuille van langlopende contracten geeft ons meer zicht op de toekomst.

Kansen

- Wij kunnen profiteren van de toenemende afstanden tussen locaties waar olie en chemische producten worden geproduceerd en die waar ze worden verbruikt.
- Een aantal landen is bezig hun economie te liberaliseren.
- Steeds meer verschillende marktspecificaties maken het nodig om componenten bij te mengen in opgeslagen producten en componenten op te slaan voor bijmenging. Hieronder valt ook de toenemende vraag naar biobrandstoffen.

Uitdagingen

- Wij zijn ondervertegenwoordigd op de Amerikaanse oliemarkt.
- De onderneming is bezig haar vele fusies en overnames te integreren om tot één enkel netwerk van terminals te komen die allemaal werken op grond van dezelfde standaarden en gebruik maken van dezelfde expertise.
- Onvoldoende werving van gekwalificeerd personeel zou kunnen leiden tot vertragingen in bedrijfsprojecten.
- Beschikbare grond in strategische havens is schaars.
- Sommige klanten in de chemische industrie hebben te lijden onder de recessie.

Onafhankelijkheid en omvang bieden concurrentievoordelen

Met een opslagcapaciteit van meer dan 27 miljoen kubieke meter (cbm) is Vopak veruit de grootste aanbieder van tankterminalopslag ter wereld. Op dit moment schatten we de wereldmarkt voor onafhankelijke tankopslag op zo'n 220 miljoen cbm, wat aangeeft dat Vopak goed is voor een marktaandeel van 12%.

Onze onderneming heeft te kampen met concurrentie van vele ondernemingen, waarvan de meeste zich op lokale of regionale markten richten. Vele andere ondernemingen voeren ook andere activiteiten naast opslag uit, zoals transport, exploitatie van pijpleidingen of handel. Bijna alle producenten maken alleen gebruik van lokale opslag voor interne doeleinden en bieden geen tankcapaciteit aan derden aan. Om die reden maken deze productiegerelateerde opslagfaciliteiten geen deel uit van onze definitie van de markt.

Vopak heeft de grootste spreiding van terminals ter wereld en exploiteert deze onafhankelijk van ieder ander zakelijk belang. Onze omvang en onafhankelijkheid bieden duidelijke concurrentievoordelen. Wij kunnen ons volledig richten op de belangen van onze klanten, terwijl wij gebruik maken van onze schaalgrootte om onze klanten en andere belanghebbenden kostenefficiëntie te bieden.

Onze doelstelling

Bij Vopak streven wij naar handhaving en versterking van onze leidende positie op belangrijke locaties en investering in commerciële relaties met strategische klanten. De onderneming zal haar wereldwijde activiteiten en opslagcapaciteit in strategisch gelegen havens vergroten door:

- uitbreiding van bestaande terminals;
- ontwikkeling van nieuwe terminals in nieuwe en bestaande geografische gebieden;
- ontwikkeling van terminals voor nieuwe producten of markten zoals LNG en biobrandstoffen;
- realisatie van fusies en overnames.

In 2008 heeft Vopak haar totale wereldwijde opslagcapaciteit met 5,3 miljoen cbm vergroot tot een totale capaciteit van meer dan 27 miljoen cbm.

Grote capaciteitsuitbreidingen

Verenigde Arabische Emiraten - Fujairah

De joint venture Vopak Horizon Fujairah heeft de opslagcapaciteit van de terminal met 380.000 cbm uitgebreid. Dit zal de positie van Vopak Horizon Fujairah als bunkercentrum en handelsknooppunt voor stookolie in het Midden-Oosten verder versterken. Vopak Horizon Fujairah werkt inmiddels al aan de volgende uitbreiding.

Nederland - Rotterdam (Europoort)

De Europoort-terminal in Rotterdam is een van de grootste hublocaties van Vopak. Afgelopen jaar hebben we 200.000 cbm aan nieuwe opslagcapaciteit voor vliegtuigbrandstof en stookolie gebouwd, zodat de totale capaciteit thans 3,3 miljoen cbm bedraagt.

Singapore - Banyan en Sebarok

De Banyan-terminal in Singapore heeft zijn capaciteit met 324.100 cbm vergroot tot een totaal van 861.000 cbm. De Sebarok-terminal heeft 223.400 cbm aan nieuwe opslagcapaciteit in bedrijf genomen, zodat de capaciteit van de terminal thans 1,26 miljoen cbm bedraagt. Alle nieuwe capaciteit op deze twee terminals is reeds in gebruik.

Overige capaciteitsuitbreidingen binnen het terminalnetwerk van Vopak

Overall ter wereld hebben wij op dit moment vele nieuwe projecten in aanbouw. Deze projecten vindt u op pagina 26 en 27. Deze projecten zullen in de komende jaren nog eens 2,5 miljoen cbm aan opslagcapaciteit opleveren.

Nieuwe terminal

België - Antwerpen

In België is de nieuwe Vopak Linkeroever terminal in Antwerpen in bedrijf genomen. De eerste fase van deze nieuwbouwterminal voor de distributie van chemische producten bestaat uit 60 tanks met een totale capaciteit van 100.000 cbm. De terminal biedt ruimte voor groei naar 400.000 cbm in de komende jaren.

Acquisities en joint ventures

Bahama's - joint venture met First Reserve Corporation

Vopak en First Reserve Corporation hebben gezamenlijk de olieopslagterminal van Bahamas Oil Refining Company (BORCO) in Freeport, Bahama's, overgenomen. Met een totale capaciteit van meer dan 3 miljoen cbm en mogelijkheden voor uitbreiding tot 5 miljoen cbm is deze terminal de grootste olieopslagfaciliteit in het Caribisch gebied voor de opslag van ruwe olie, bunkerstookolie en diverse andere olieproducten.

De terminal zal naar verwachting een belangrijke internationale hub voor ruwe olie en olieproducten voor grote oliemaatschappijen worden. Vopak is bezig de faciliteit te positioneren als beste opslag- en handelsplatform in zijn soort in de regio.

Maleisië - acquisitie van de Pasir Gudang-terminal

Vopak heeft een opslagterminal met een capaciteit van 20.600 cbm in de haven van Pasir Gudang in Zuid-Maleisië overgenomen. Deze regio maakt een snelle groei door in de productie en export van palmolie en verwante oleochemische producten, biodiesel en petrochemische producten.

Estland - Tallinn

Door de oprichting van de joint venture Vopak E.O.S. in april 2008 is de opslagcapaciteit in Tallinn uitgebreid met 435.000 cbm. Dit brengt onze totale opslagcapaciteit in de Baltische regio op 740.000 cbm. Rond het einde van het jaar 2008 is nog eens 211.000 cbm aan opslagcapaciteit beschikbaar gekomen. De haven van Tallinn is een strategische locatie voor de wereldwijde export van olieproducten vanuit deze regio naar de rest van de wereld.

Japan - Moji en Nagoya

Nippon Vopak heeft twee terminals overgenomen in Japan, de grootste markt voor chemische producten in Azië. De distributiterminals bevinden zich in Moji en Nagoya en hebben samen een capaciteit van 84.700 cbm. Het Japanse terminalnetwerk omvat thans vijf terminals met een totale opslagcapaciteit van 219.600 cbm.

VS - South Wilmington, North Carolina

Vopak heeft een terminal in South Wilmington overgenomen die onze onderneming sinds 1991 exploiteerde voor de vorige eigenaar. Deze terminal dient als opslagfaciliteit voor olie en chemische producten en heeft een opslagcapaciteit van 49.700 cbm. De haven van Wilmington is een belangrijke locatie voor de distributie van brandstoffen aan de Amerikaanse Oostkust. De terminal is de tweede locatie van Vopak in deze haven.

Indonesië - Java

Vopak heeft de Indonesische opslagmarkt betreden door de overname van een terminal voor de import van chemische producten in de haven van Merak op West-Java, een van de petrochemische hubs in dat land. De terminal heeft een totale opslagcapaciteit van 76.900 cbm. De joint venture Vopak-AKR Corporindo is thans bezig met de bouw van de Vopak Jakarta Terminal, een nieuwe opslagterminal voor olieproducten in de haven van Tanjung Priok in Jakarta. De eerste fase, die 250.000 cbm aan opslagcapaciteit omvat, wordt in de tweede helft van 2009 opgeleverd.

Nieuwe markt

Vloeibaar gemaakt aardgas (LNG) - een nieuwe markt voor Vopak

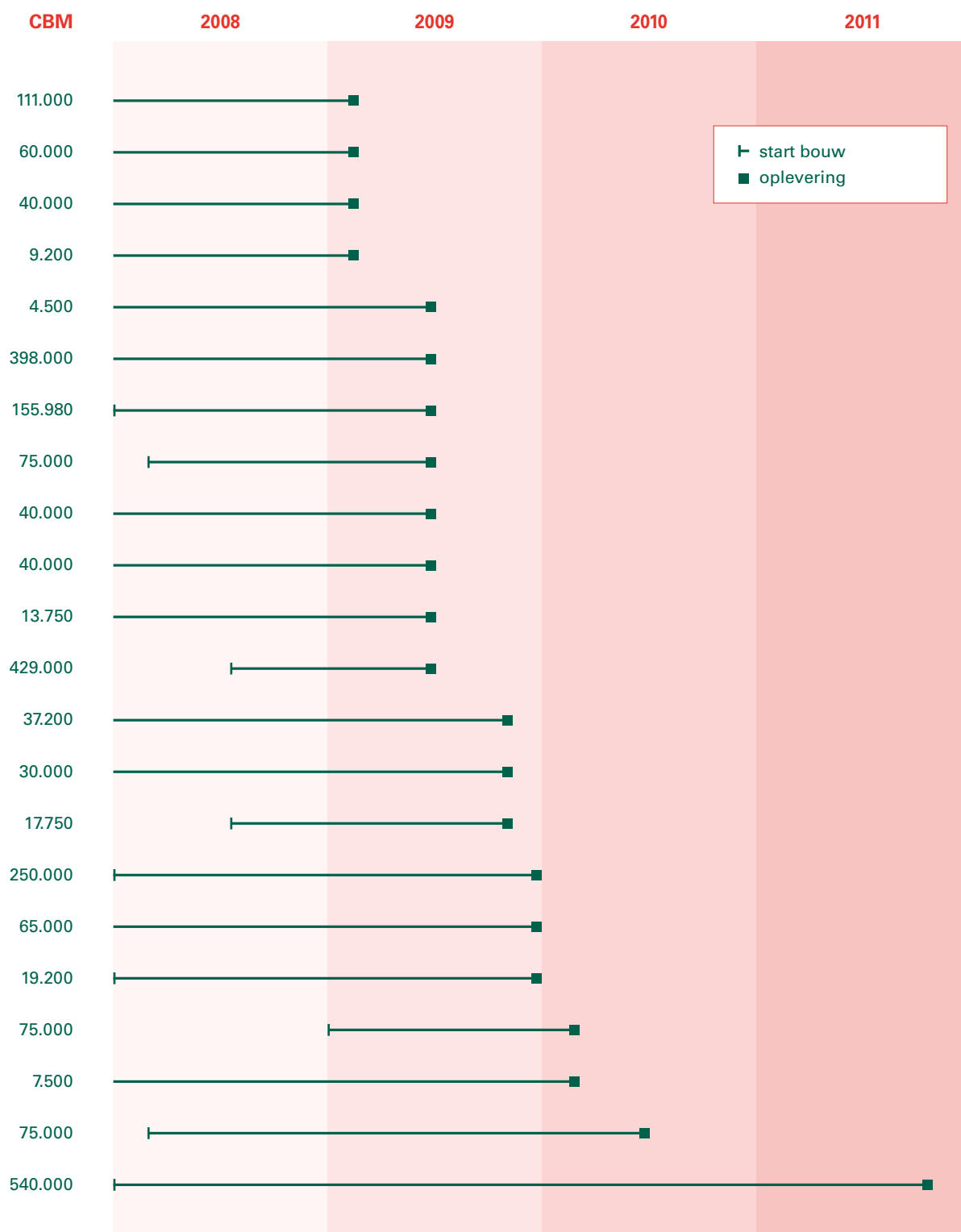
Aardgas brandt schoon en efficiënt en is overvloedig aanwezig. Deze feiten hebben geleid tot een enorme vraag naar dit product. De techniek voor het transporteren van gas in vloeibare vorm is beschikbaar en zowel gasproducenten als -consumenten zijn op zoek naar manieren om de wereldhandel in LNG aan te boren, ook als een middel voor strategische diversificatie. Een paar jaar geleden voorzag Vopak de toenemende noodzaak voor onafhankelijke exploitanten op deze markt grootschalige infrastructuur te ontwikkelen, speciaal voor de invoer van LNG naar specifieke gebieden, met inbegrip van aansluitingen op gasleidingnetwerken voor transport landinwaarts.

LNG - Gate terminal - Rotterdam

In juni 2008 gaf minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken het officiële startsein voor de bouw van de eerste onafhankelijke importterminal voor LNG in Rotterdam. De terminal zal in eerste instantie een jaarlijkse doorvoercapaciteit van 12 miljard cbm hebben en zal naar verwachting in de tweede helft van 2011 volledig operationeel zijn. De terminal zal bestaan uit drie tanks met een totale opslagcapaciteit van 540.000 cbm. De eerste klanten die langdurige doorvoerovereenkomsten hebben ondertekend, waren DONG Energy uit Denemarken, EconGas uit Oostenrijk, E.ON Ruhrgas uit Duitsland en Essent uit Nederland.

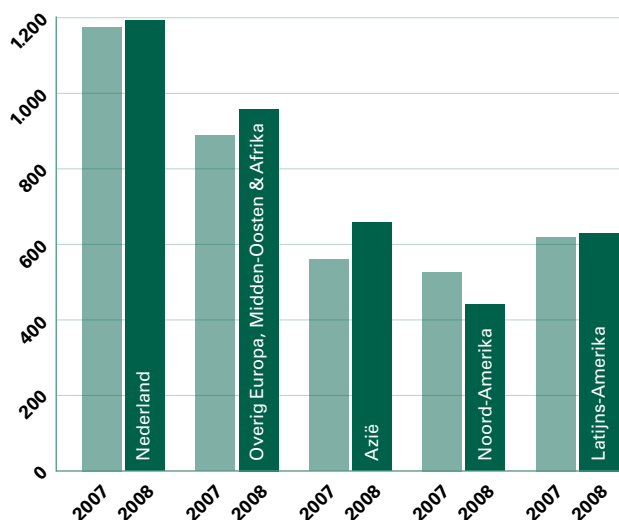
Groeiperspectief

Divisie	Locatie	Land	Eigendom	Type	Producten
OEMEA	Tallinn	Estland	50%	Uitbreiding	Olieproducten
OEMEA	Göteborg	Zweden	100%	Uitbreiding	Olieproducten
CEMEA	Teesside	Verenigd Koninkrijk	100%	Uitbreiding	Chemicaliën en Biobrandstoffen
Latijns-Amerika	San Antonio	Chili	100%	Uitbreiding	Chemicaliën
Noord-Amerika	Houston	Verenigde Staten	100%	Uitbreiding	Chemicaliën en Biobrandstoffen
Azië	Banyan	Singapore	69,5%	Uitbreiding	Olieproducten en Chemicaliën
CEMEA	Rotterdam	Nederland	100%	Uitbreiding	Chemicaliën en Biobrandstoffen
CEMEA	Vlaardingen	Nederland	100%	Uitbreiding	Biobrandstoffen en Plantaardige oliën
Azië	Ho Chi Minh Stad	Vietnam	100%	Uitbreiding	Chemicaliën
CEMEA	Antwerpen	België	100%	Uitbreiding	Chemicaliën
Azië	Haven van Qasim	Pakistan	50%	Uitbreiding	Chemicaliën
Noord-Amerika	Bahama's	Bahama's	20%	Uitbreiding	Olieproducten
Latijns-Amerika	Alemao	Brazilië	100%	Uitbreiding	Olieproducten en Chemicaliën
Noord-Amerika	Savannah	Verenigde Staten	100%	Uitbreiding	Olieproducten
Latijns-Amerika	Cartagena	Colombia	100%	Uitbreiding	Chemicaliën
Azië	Jakarta	Indonesië	49%	Nieuwbouw	Olieproducten
Azië	Penjuru	Singapore	69,5%	Uitbreiding	Chemicaliën
CEMEA	Tarragona	Spanje	50%	Uitbreiding	Chemicaliën
Azië	Zhangjiagang	China	100%	Uitbreiding	Chemicaliën
Azië	Banyan	Singapore	69,5%	Uitbreiding	Chemicaliën
Azië	Sydney	Australië	100%	Uitbreiding	Olieproducten
LNG	Rotterdam	Nederland	40%	Nieuwbouw	LNG

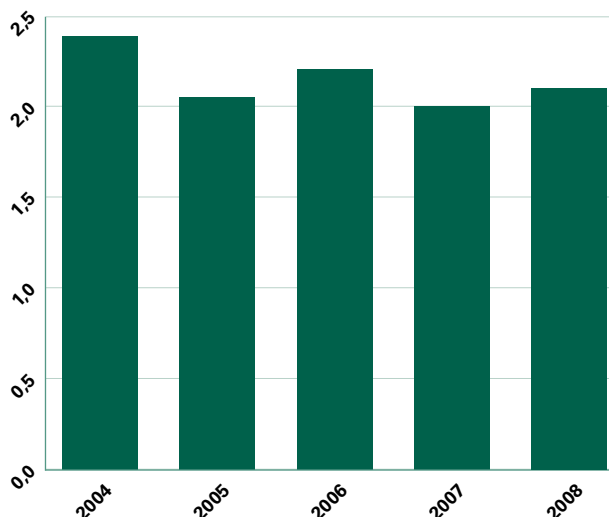
Medewerkers dochterondernemingen naar regio

Gemiddelde over het jaar

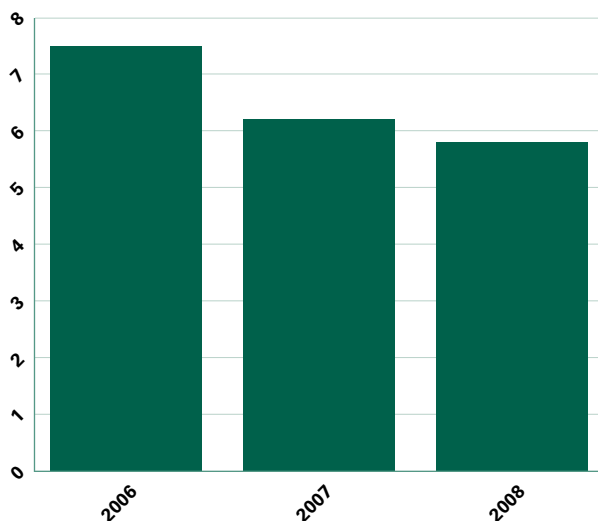
Ziekteverzuim

In procenten

Veiligheid eigen personeel (Total Injury Rate)

Totaal aantal ongevallen per 1 miljoen gewerkte uren

Verantwoord ondernemen

Garanderen van duurzaamheid

Vopak en duurzaamheid

Voor Vopak betekent duurzaamheid het genereren van toegevoegde waarde voor al onze belanghebbenden, zonder dat dit negatieve gevolgen heeft voor maatschappij en milieu. Vopak is onderweg van een Safety, Health and Environment (SHE) strategie naar een allesomvattende duurzaamheidsstrategie. Wij leggen ons toe op het terugdringen van ons energie- en waterverbruik en de emissies naar bodem, lucht en oppervlaktewater. Ook zijn we ons bewust van de noodzaak om gevolgen voor de plaatselijke bevolking in de gebieden waar wij actief zijn tot een minimum te beperken en tegelijkertijd, waar mogelijk, de positieve effecten te optimaliseren.

Integriteit en ethiek

Binnen Vopak zijn wij het onze investeerders, medewerkers en zakelijke partners verschuldigd ethisch en integer te werk te gaan bij alle aspecten van onze activiteiten. Integriteit is en blijft de sleutel tot het ontstaan en het behoud van onze reputatie. Het is een elementair aspect van ons bedrijf, net zo goed als onze medewerkers, faciliteiten en de diensten die we verlenen. De bedrijfsbeginselen van Vopak, gebaseerd op integriteit, zijn vastgelegd in onze Gedragscode.

Mensenrechten

Vopak eerbiedigt de mensenrechten zoals deze zijn neergelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties. Wij zijn ervoor verantwoordelijk dat onze lokale dochterondernemingen de mensenrechten ook eerbiedigen als zij namens ons handelen.

Eerlijke behandeling van medewerkers

Vopak onderschrijft de beginselen van de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties (VN). Wij doen er sinds jaar en dag alles aan om onze medewerkers een veilige en gezonde werkomgeving te bieden. Dit gevoel is diep geworteld in onze dagelijkse activiteiten, beleidsregels en controlestructuren.

Gemeenschap

Vopak streeft naar een goede relatie met de plaatselijke bevolking in de gebieden waar wij actief zijn. Wij doen wat we kunnen om de negatieve gevolgen van onze activiteiten tot een minimum te beperken. Ook proberen wij medewerkers, hun gezinnen en plaatselijke leefgemeenschappen met raad en daad bij te staan.

Duurzame leveranciers en klanten

Vopak werkt samen met klanten en leveranciers om langdurige samenwerkingsverbanden in stand te houden en voortdurende verbetering van onze aanpak van duurzaamheid te garanderen. Wij streven ernaar voorkeursleverancier te zijn op grond van de kwaliteit van onze dienstverlening en onze duurzame initiatieven.

Duurzame diensten

Vopak ontwikkelt haar diensten volgens strikte veiligheids- en milieunormen en in samenwerking met de plaatselijke bevolking van de gebieden waar wij actief zijn. Door voortdurend de 'gezondheid' van onze terminals in de gaten te houden, kunnen we de beste kwaliteit aan onze klanten blijven leveren.

People, Planet, Profit

Voor Vopak betekent duurzaamheid het vinden van de juiste balans tussen de drie P's voor het bedrijfsleven: People, Planet en Profit. People heeft te maken met het effect dat een onderneming heeft op haar medewerkers en op de maatschappij in het algemeen. Planet geeft aan dat ondernemingen verantwoordelijkheid moeten nemen om milieugevolgen te beperken. Profit omvat zowel alle traditionele indicatoren, zoals verkopen en omzet, als minder traditionele indicatoren.

People

Binnen Vopak zien wij het als onze verantwoordelijkheid om onze medewerkers een veilige en gezonde werkomgeving te bieden. Voortdurende verbetering van de arbeidsomstandigheden en het in het oog houden van de doeltreffendheid van controle-instrumenten vormen de grondslag voor ons gezondheids- en veiligheidsbeleid. Sterker nog, we voelen ons zeer verantwoordelijk voor de eerbiediging van mensenrechten. Om deze reden onderschrijven wij de beginselen van de Internationale Arbeidsorganisatie en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de VN. Ook willen wij langdurige relaties aangaan met onze medewerkers door een juiste balans in stand te houden tussen factoren die zij als belangrijk beschouwen in hun werk, zoals tevredenheid over hun werk, persoonlijke ontwikkeling, marktconforme arbeidsvoorwaarden en de balans tussen werk en privé.

Grote betrokkenheid medewerkers

Als gevolg van de toename van het aantal tankterminals en de terminaluitbreidingen is het aantal medewerkers binnen de dochterondernemingen toegenomen van 3.564 tot 3.669, en is het totaal aantal medewerkers, inclusief joint ventures toegenomen van 4.669 tot 5.243.

Uit een ondernemingsbreed onderzoek onder de medewerkers is een zeer hoge mate van betrokkenheid en enthousiasme onder ons personeel gebleken. Zeer veel van onze medewerkers begrijpen en onderschrijven onze strategie.

Ook zijn we trots op het lage gemiddelde ziekteverzuim onder de medewerkers van 2,1%.

Veiligheid blijft topprioriteit

Het aantal ongevallen in vergelijking met het aantal gewerkte uren, de Total Injury Rate (TIR), voor eigen personeel nam in 2008 verder af tot 5,8 vergeleken met 6,2 ongevallen per miljoen gewerkte uren in 2007. Wij betreuren daarbij één fataal ongeval. Dit laat eens te meer zien hoe belangrijk het is om veiligheid topprioriteit te geven bij onze activiteiten. Ons streven naar nul incidenten gaat onverminderd voort.

Planet

Wij produceren geen producten. Wij bieden geconditioneerde opslagdiensten aan en als zodanig zijn wij verantwoordelijk voor onze terminals en de producten die we opslaan. Onze methoden zijn altijd gericht geweest op het voorkomen van morsingen en uitstoot en het naleven van de voorschriften en wetgeving met betrekking tot exploitatievergunningen. Wij werken aan wereldwijde standaardisering van onze aanpak om een beter inzicht te krijgen in de eventuele milieu- en operationele gevolgen die wij veroorzaken. Zodoende zullen we de inzichten verkrijgen die nodig zijn om de milieugevolgen, waaronder de carbon footprint als gevolg van onze activiteiten, te beheersen. Om deze reden zetten wij ons in voor het opzetten van een grondig afvalbeheersysteem, waarbij we ons energieverbruik en de vervuiling van de bodem, de lucht en het oppervlaktewater terugdringen en het waterverbruik beperken. Dit alles samen vormt onze duurzame aanpak van onze bedrijfsvoering.

Meer aandacht voor preventieve maatregelen

Een belangrijke maatstaf voor onze procesveiligheid en milieuzorg is het aantal morsingen op onze tankterminals. Dit aantal is licht toegenomen tot 103 per jaar (2007: 97). Dit is een goed resultaat, gezien de grote uitbreidingen en additionele activiteiten die in 2008 in ons wereldwijde netwerk zijn opgenomen. Verder zal er meer aandacht gegeven worden aan de invoering van de minimumnormen van Vopak overal ter wereld en nog meer op het nemen van preventieve maatregelen.

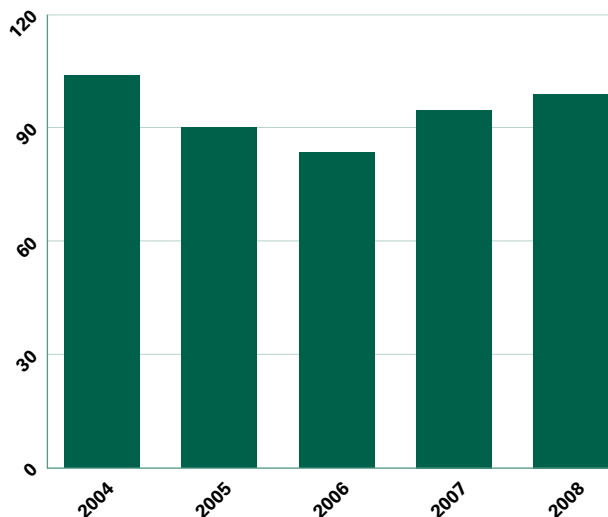
Energiebesparingen

Wij zullen de rapportage verder uitbreiden binnen ons duurzaamheidsbeleid door gegevens over energieverbruik (zowel uit indirecte als directe bronnen) en CO₂-uitstoot te publiceren. Onze bedrijfsprocessen genereren weliswaar nagenoeg geen CO₂, behalve voor enkele verwarmingsdoeleinden, maar de energie die wij bij onze activiteiten verbruiken genereert indirect wel CO₂. Energie wordt vooral gebruikt voor het overpompen, verwarmen of koelen van producten die in onze tanks opgeslagen zijn. Wij kunnen zowel voor het energieverbruik per eenheid opslagcapaciteit als voor de berekende CO₂-uitstoot per eenheid opslagcapaciteit een daling melden. Deze daling is het gevolg van de verhoogde aandacht voor energiebesparing in de afgelopen jaren. Deze succesvolle aanpak wordt de komende jaren uitgebreid.

Profit

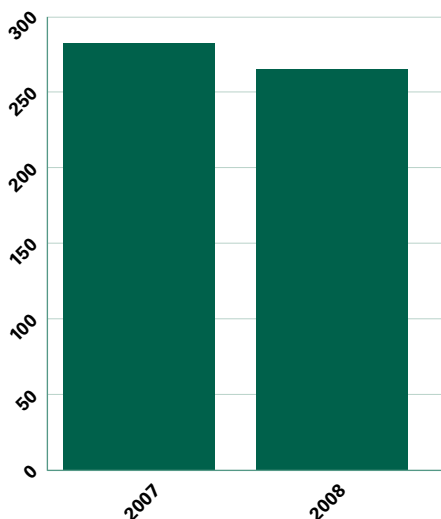
Vopak moet winstgevend zijn om op de lange termijn een duurzame onderneming te kunnen zijn. Daarom houden wij een koers aan die de traditionele indicatoren, zoals winst, kasstroom en rendement voor de aandeelhouder volgt. Wij onderstrepen echter ook het belang van andere indicatoren, zoals preventie van corruptie en omkoperij, ondersteuning van lokale gemeenschappen, totale belastingafdracht, sponsoring, innovatie, klanttevredenheid en een redelijke prijsstelling.

Aantal gerapporteerde morsingen

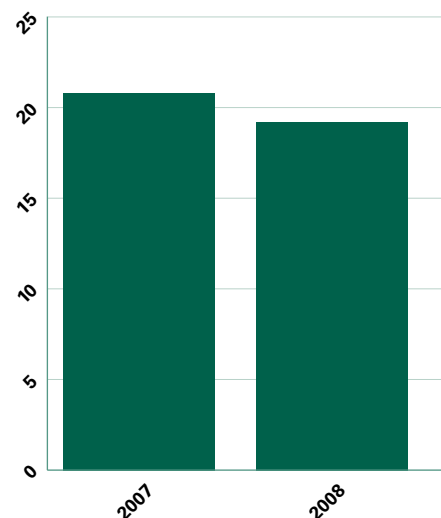
Direct en indirect energieverbruik dochterondernemingen

Totale energie in megajoule per cbm opslagcapaciteit

Directe en indirecte CO₂ uitstoot dochterondernemingen

Kg CO₂ per cbm opslagcapaciteit

Per ultimo 2008 staat de onderneming er goed voor om toekomstige kansen te benutten en uitdagingen aan te gaan. In de volgende paragraaf wordt de financiële gang van zaken in detail besproken.

Invoering en tijdspad

Binnen Vopak hebben wij zorgvuldig nagedacht over onze activiteiten op het gebied van duurzaamheid en we willen onze plannen op het juiste moment en op de juiste wijze invoeren. Daarom hebben wij de Vopak Sustainability Strategy opgesteld, verdeeld in drie fasen:

Fase 1 Vaststelling van de basisprocessen (2008-2009)

- vastlegging van ons duurzaamheidsbeleid in een mission statement en een beleidsdocument, waarin we onze doelen voor de korte termijn neerleggen
- samenstelling van een rapportagehandboek
- ontwikkeling van een stappenplan voor de invoering

Fase 2 Verankering van beleidsregels (2009-2010)

- invoering van ons duurzaamheidsbeleid en onze meetsystemen
- uitbreiding van de externe rapportage
- vaststelling van kwantitatieve duurzaamheidsdoelen voor de lange termijn

Fase 3 Realisering van ambities (2009-2012)

- definitieve implementatie van de duurzaamheidsstrategie
- voortdurende controle op en evaluatie van de resultaten
- verdere verbetering van de externe rapportage

Op onze website kunt u steeds de meest recente status vinden

In het gedeelte van de website van Vopak (www.vopak.com) over duurzaamheid vindt u meer informatie over ons duurzaamheidsprogramma. Dit wordt regelmatig bijgewerkt aan de hand van voortgangsrapportages en kan dienen als uw belangrijkste informatiebron.

Financiële gang van zaken

Opbrengsten uit dienstverlening

Vopak realiseert in 2008 EUR 923,5 miljoen opbrengsten uit dienstverlening, een stijging van 8% ten opzichte van 2007 (EUR 853,0 miljoen), inclusief een negatief valutaomrekeningseffect van EUR 22,2 miljoen. Vooral de divisies OEMEA en Azië hebben positief bijgedragen aan de stijging van de opbrengsten uit dienstverlening. Deze toename is gerealiseerd door een combinatie van capaciteitsuitbreidingen op bestaande terminals, het ontwikkelen van nieuwe terminals en verhoging van de omzet per kubieke meter opslagcapaciteit door een combinatie van tariefaanpassingen en verandering van de mix van producten.

In de divisies CEMEA en Noord-Amerika zijn in 2007 en 2008 activiteiten afgestoten waardoor de opbrengsten uit dienstverlening zijn verminderd. Zonder dit effect laten ook deze divisies een verhoging zien.

Het percentage van meerjarige contracten neemt toe tot 80% van de opbrengsten uit dienstverlening (2007: 71%).

Het bedrijfsresultaat stijgt met 10% tot EUR 322,2 miljoen (2007: EUR 292,2 miljoen). Gecorrigeerd voor bijzondere posten, stijgt het bedrijfsresultaat met 17% tot EUR 320,4 miljoen (2007: EUR 272,9 miljoen). Hierin is, ten opzichte van 2007, een negatief valutaomrekeningseffect van EUR 7,3 miljoen opgenomen. Indien het bedrijfsresultaat 2007 pro forma tevens wordt gecorrigeerd voor inmiddels volledig afgestoten activiteiten en het effect van de valutaomrekening, dan bedraagt de stijging 25%.

De gerealiseerde verbetering van het resultaat is een gevolg van de strategische focus van alle divisies op groei van de opslagcapaciteit bij bestaande terminals, het ontwikkelen van nieuwe terminals, een grote focus op de wensen van onze klanten en het verbeteren van de operationele efficiency.

Het bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie inclusief joint ventures en geassocieerde ondernemingen (EBITDA) en exclusief bijzondere posten neemt met 16% toe tot EUR 429,3 miljoen (2007: EUR 369,5 miljoen). Deze EBITDA-stijging brengt Vopak dichterbij de nagestreefde bandbreedte van EUR 475-550 miljoen, zoals in 2006 in het vijfjarenplan is aangegeven.

Door het toegenomen kapitaalsbeslag vanwege nieuwe opslagcapaciteit daalt de ROCE exclusief bijzondere posten tot 21,6% (2007: 23,7%). De winst per aandeel stijgt echter door een significant toegenomen bedrijfsresultaat.

Als bijzondere posten zijn in 2008 opgenomen de boekwinsten als gevolg van de fusie van Pakterminal met de E.O.S. terminals in Estland en de inbreng van de binnenvaartactiviteiten in de joint venture Interstream Barging, terwijl in het vierde kwartaal enkele bijzondere lasten zijn verantwoord die ondermeer samenhangen met de afwaardering van activiteiten die niet gerelateerd zijn aan tankopslag.

–

Opbrengsten uit dienstverlening

In miljoenen EUR	2008	2007	Δ %
Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika	313,1	311,7	–
Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	251,7	205,9	22
Azië	166,3	136,8	22
Noord-Amerika	118,2	130,4	- 9
Latijns-Amerika	69,9	63,7	10
Niet toegerekend	4,3	4,5	
Opbrengsten uit dienstverlening	923,5	853,0	8

–

Bedrijfsresultaat

In miljoenen EUR	2008	2007	Δ %
Bedrijfsresultaat inclusief bijzondere posten	322,2	292,2	10
-/- Bijzondere posten	1,8	19,3	
Bedrijfsresultaat exclusief bijzondere posten	320,4	272,9	17
-/- Bedrijfsresultaat van volledig afgestoten activiteiten		8,5	
-/- Negatief valutaomrekeningseffect		7,3	
Bedrijfsresultaat ¹⁾	320,4	257,1	25

¹⁾ Pro forma bedrijfsresultaat 2007 berekend op basis van valutakoersen 2008

–

Bedrijfsresultaat exclusief bijzondere posten

In miljoenen EUR	2008	2007	Δ %
Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika	89,7	86,1	4
Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	108,1	82,9	30
Azië	95,5	78,8	21
Noord-Amerika	34,4	31,1	11
Latijns-Amerika	22,0	21,1	4
Niet toegerekend	- 29,3	- 27,1	
Bedrijfsresultaat exclusief bijzondere posten	320,4	272,9	17
Afschrijvingen en amortisatie	108,9	96,6	13
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie (EBITDA)	429,3	369,5	16

Nettofinancieringslasten

De nettofinancieringslasten bedragen EUR 37,6 miljoen (2007: EUR 42,9 miljoen). De daling is met name een gevolg van lagere variabele rentetarieven, valuta-effecten, een hogere geactiveerde rente voor uitbreidingsprojecten en de waardemutaties van risicobeperkende hedging instrumenten. Het gemiddelde interestpercentage van de rentedragende leningen ultimo 2008 daalt tot 5,4% (2007: 6,3%).

Belastingen

De belastinglasten over 2008 komen uit op EUR 54,9 miljoen (2007: EUR 51,2 miljoen). In 2008 is er een bijzondere bate van EUR 8,2 miljoen als gevolg van de afwikkeling van belastingposities uit voorgaande jaren, waardoor de effectieve belastingdruk uitkomt op 19,3% (2007: 20,5%). De effectieve belastingdruk zonder bijzondere baten is 22,2% (2007: 20,5%). De stijging van de effectieve belastingdruk voor 2008 ontstaat voornamelijk doordat in 2007 eenmalige effecten de effectieve belastingdruk positief hebben beïnvloed.

Nettoresultaat toe te rekenen aan houders van gewone aandelen

Het nettoresultaat toe te rekenen aan houders van gewone aandelen neemt met 17% toe tot EUR 212,0 miljoen (2007: EUR 181,1 miljoen). Het nettoresultaat stijgt door een hoger bedrijfsresultaat, lagere financieringslasten en lagere belastinglasten, doordat definitieve aanslagen zekerheid hebben verschaft over de hoogte van de belastingvoorzieningen.

Deze stijging resulteert in een toename van de winst per gewoon aandeel met 17% tot EUR 3,40 (2007: EUR 2,90). Zonder het effect van bijzondere posten stijgt de winst per gewoon aandeel met 24% tot EUR 3,24 (2007: EUR 2,62).

Vaste activa

Gedurende 2008 is er in totaal EUR 799,8 miljoen geïnvesteerd, waarvan EUR 456,0 miljoen in materiële vaste activa en het overige deel in met name verwerving van dochterondernemingen en joint ventures (in 2007 EUR 445,7 miljoen waarvan EUR 389,9 miljoen in materiële vaste activa).

Van de materiële vaste activa is EUR 268,8 miljoen (2007: EUR 197,2 miljoen) bestemd voor uitbreidingsinvesteringen op bestaande terminals.

Eigen vermogen toe te rekenen aan houders van gewone aandelen

Het eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders stijgt met EUR 123,3 miljoen. De verbetering wordt vooral veroorzaakt door het nettoresultaat. Daartegenover staan rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen en een in 2008 uitgekeerd totaaldividend van EUR 61,0 miljoen.

Rentedragende leningen

Als gevolg van het investeringsprogramma bedraagt het totaal van de rentedragende leningen ultimo 2008 EUR 972,1 miljoen (31 december 2007: EUR 672,2 miljoen).

De netto rentedragende schuld stijgt daarbij tot EUR 996,7 miljoen (2007: EUR 561,9 miljoen) met een Nettofinancieringspositie : EBITDA ratio van 2,54 (2007: 1,71) als gevolg. Dit is ruim onder de overeengekomen ratio's zoals vastgelegd in de afspraken met de leningverstrekkers.

Vopak heeft enkele belangrijke financieringsprogramma's die toegang geven tot krediet, waarvan nog ongeveer EUR 0,7 miljard beschikbaar is.

Aan US Private Placements is een bedrag van EUR 549,3 miljoen opgenomen met een resterende gemiddelde looptijd van 8,5 jaar. Daarnaast is er EUR 301,5 miljoen opgenomen van een kredietfaciliteit van EUR 1,0 miljard met een resterende looptijd van 3,5 jaar. Gedurende 2009 zal er een reguliere aflossing van EUR 50,0 miljoen voor langlopende leningen plaatsvinden en in 2010 is de terugbetalingsverplichting beperkt tot EUR 25,3 miljoen.

Bedrijfsresultaat en ROCE

In miljoenen EUR	Gemiddeld geïn- vesteerd		
	EBIT	vermogen	ROCE
Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika	94,1	377,5	24,9%
Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	113,2	311,8	36,3%
Azië	91,2	550,9	16,5%
Noord-Amerika	34,4	191,2	18,0%
Latijns-Amerika	22,0	86,3	25,5%
Niet toegerekend	- 32,7	- 20,1	
Totaal inclusief bijzondere posten	322,2	1.497,6	21,5%
-/- Bijzondere posten	1,8		
Bedrijfsresultaat exclusief bijzondere posten	320,4		21,6%

Vopak geconsolideerd inclusief proportionele consolidatie van de joint ventures in tankopslag

In miljoenen EUR	2008	2007
Winst- en verliesrekening		
Opbrengsten uit dienstverlening	1.067,9	956,1
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie (EBITDA)	474,0	420,8
Bedrijfsresultaat (EBIT)	337,5	305,8
Nettoresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders	213,2	182,9
Nettoresultaat toe te rekenen aan houders van gewone aandelen	212,0	181,1
Balans		
Vaste activa	2.598,1	1.879,7
Vlottende activa	370,3	387,9
Totaal activa	2.968,4	2.267,6
Langlopende verplichtingen	1.401,0	932,5
Kortlopende verplichtingen	558,4	455,2
Totaal verplichtingen	1.959,4	1.387,7
Totaal eigen vermogen	1.009,0	879,9
Financiële ratio's		
Interestdekkingsgetal	9,9	8,5
Nettofinancieringspositie : EBITDA	2,70	1,75

Netto-investeringen per divisie

In miljoenen EUR	2008	2007
Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika	121,1	119,3
Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	174,3	119,0
Azië	228,6	130,9
Noord-Amerika	123,8	9,9
Latijns-Amerika	20,7	17,1
Niet toegerekend	13,9	- 27,2
Netto-investeringen	682,4	369,0

Netto-investeringen

In miljoenen EUR	2008	2007
Immateriële vaste activa	5,7	4,6
Materiële vaste activa	456,0	389,9
Joint ventures en geassocieerde ondernemingen	40,4	4,3
Verstrekte leningen	109,1	7,4
Verwerving dochterondernemingen incl. goodwill	59,1	35,5
Verwerving joint ventures en geassocieerde ondernemingen	127,8	1,9
Overige vaste activa	1,7	2,1
Totaal investeringen	799,8	445,7
Immateriële vaste activa	0,2	0,1
Materiële vaste activa	2,6	0,7
Joint ventures en geassocieerde ondernemingen	3,4	4,8
Verstrekte leningen	66,9	29,6
Dochterondernemingen	0,2	34,2
Activa ter verkoop	44,1	7,3
Desinvesteringen	117,4	76,7
Netto-investeringen	682,4	369,0

Pensioenen

Van alle Vopak pensioenverplichtingen die samenhangen met 'defined benefit plans' heeft circa 82% betrekking op pensioenen van (voormalige) Nederlandse werknemers. De uitvoering van deze pensioenregeling vindt plaats door Stichting Pensioenfonds Vopak. Door omstandigheden op de financiële markten gedurende de laatste maanden van 2008 is de dekkingsgraad van de Stichting Pensioenfonds Vopak substantieel afgenomen tot circa 97% ultimo 2008, wat onder het in de Nederlandse Pensioenwet bepaalde minimum vereiste niveau van 105% is. Begin 2009 heeft Vopak de toeslagreserve van het pensioenfonds versterkt door middel van een eenmalige gemaximeerde storting van EUR 10 miljoen direct leidend tot een positief effect op de dekkingsgraad van de Stichting Pensioenfonds Vopak. Bovendien heeft Vopak, bij de huidige lage dekkingsgraad, een verplichting om de gemaximeerde premie van 30% van de salarissom per jaar te betalen (2008: 17,5%).

Het pensioenfonds zal voor 1 april 2009 een herstelplan voorleggen aan De Nederlandse Bank met maatregelen om binnen vijf jaar de dekkingsgraad weer op het minimum vereiste niveau te brengen. Bovendien dient dit plan aan te geven hoe de dekkingsgraad binnen 15 jaar weer het vereiste niveau van circa 116% zal bereiken, rekening houdend met de risico's in het portfolio van het pensioenfonds.

Door toepassing van de IFRS regels is er gedurende 2008 geen direct effect opgetreden op de winst- en verliesrekening als gevolg van de gedaalde dekkingsgraad. In 2009 worden de negatieve ontwikkelingen zichtbaar in de winst- en verliesrekening door een hogere last van EUR 13,8 miljoen voor de zogenaamde 'defined benefit plans' (volgens IAS 19). Deze hogere lasten zijn een direct gevolg van de lagere waardering van de wereldwijde pensioenactiva in combinatie met een verhoogde afschrijving van nog niet verantwoorde actuariële verliezen. De eenmalige storting van EUR 10 miljoen, heeft onder de regels van IFRS geen effect op de winst- en verliesrekening van Vopak en leidt tot een neutraal effect op de balansrekening.

Dividendvoorstel

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 23 april 2009 zal een dividend worden voorgesteld van EUR 1,10 per gewoon aandeel, een stijging van 16% (2007: EUR 0,95). Dit komt overeen met 32% van de winst per gewoon aandeel (2007: 33%). Gecorrigeerd voor bijzondere posten, komt de uitkering overeen met 34% van de winst per gewoon aandeel (2007: 36%). Het dividendbeleid van Vopak, bijzondere omstandigheden voorbehouden, is gericht op een dividenduitkering in contanten. Gezien de bijzondere omstandigheden op de financiële markten en ter ondersteuning van de voortzetting van de groeistrategie van Vopak zal over 2008 een dividend worden uitgekeerd in de vorm van gewone aandelen, tenzij een aandeelhouder uitdrukkelijk te kennen geeft een uitkering in contanten te willen ontvangen.

Vooruitzichten

- Vopak verwacht in 2009, in lijn met de eerder afgegeven indicatie, een bedrijfsresultaat voor afschrijving (EBITDA) van minimaal EUR 450 miljoen.
- Met de projecten in uitvoering zal 2,5 miljoen cbm opslagcapaciteit worden toegevoegd in de jaren 2009 tot en met 2011. Deze uitbreidingen zijn grotendeels gebaseerd op reeds afgesloten verhuurcontracten. De totale investering voor Vopak en partners in deze projecten behelst een bedrag van rond EUR 1,5 miljard. Voor Vopak betekent dit voor de komende jaren een netto-investering van totaal EUR 0,2 miljard.

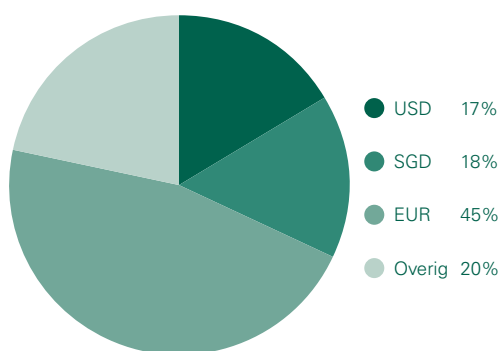
Financieringspositie

In miljoenen EUR	2008	2007
Liquide middelen	49,3	136,4
Langlopend deel rentedragende leningen	- 922,1	- 624,6
Kortlopend deel rentedragende leningen	- 50,0	- 47,6
Schulden aan kredietinstellingen	- 73,9	- 26,1
Netto rentedragende schuld	- 996,7	- 561,9
Derivaten (valuta)	- 18,7	- 41,4
Kredietvervangende garanties	- 19,8	- 13,9
Niet vrij ter beschikking staande liquide middelen	-	- 7,9
Nettofinancieringspositie voor ratio berekening	- 1.035,2	- 625,1
Nettofinancieringspositie : EBITDA	2,54	1,71
Interestdekkingsgetal	10,9	8,5

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht

In miljoenen EUR	2008	2007
Kasstroom uit operationele activiteiten (bruto)	386,9	334,5
Betaalde en ontvangen nettofinancieringslasten	- 33,1	- 34,7
Betaalde winstbelasting	- 37,1	- 36,6
Kasstroom uit operationele activiteiten (netto)	316,7	263,2
Investerings	- 799,8	- 445,7
Desinvesteringen	117,4	76,7
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 682,4	- 369,0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	232,6	131,3
Nettokasstroom	- 133,1	25,5

EBIT in 2008 naar valuta

Valutakoersen

	USD		SGD	
Per EUR 1,00	2008	2007	2008	2007
Gemiddelde koers (omrekeningskoers resultatenrekening)	1,47	1,37	2,08	2,06
Jaareinde koers (omrekeningskoers balansgegevens)	1,40	1,46	2,00	2,10

De Wereld van Vopak

Noord-Amerika

Bahama's
Vopak Terminal Bahamas

Canada
Vopak Terminals Canada - Hamilton

Canada
Vopak Terminals Canada - Montreal

Verenigde Staten
Vopak Terminal Deer Park

Verenigde Staten
Vopak Terminal Galena Park

Verenigde Staten
Vopak Terminal Long Beach

Verenigde Staten
Vopak Terminal Los Angeles

Verenigde Staten
Vopak Terminal Savannah

Verenigde Staten
Vopak Terminal North Wilmington

Verenigde Staten
Vopak Terminal South Wilmington

Europa, Midden-Oosten & Afrika

België
Vopak Terminal ACS - Antwerpen

België
Vopak Terminal Eurotank - Antwerpen

België
Vopak Terminal Linkeroever - Antwerpen

Duitsland
Vopak Dupeg Terminal Hamburg - locatie Neuhoof

Finland
Vopak Terminal Mussalo - Kotka

Nederland
Maasvlakte Olie Terminal - Rotterdam

Nederland
Vopak Terminal Amsterdam

Nederland
Vopak Terminal Botlek (Noord) - Rotterdam

Latijns-Amerika

Brazilië
Vopak Brazilië - Alemoa Terminal

Brazilië
Vopak Brazilië - Aratu Terminal

Brazilië
Vopak Brazilië - Ilha Barnabé Terminal

Brazilië
União/Vopak Armazéns Gerais

Chili
Vopak Chili - San Antonio Terminal

Colombia
Vopak Colombia - Barranquilla Terminal

Colombia
Vopak Colombia - Cartagena Terminal

Ecuador
Vopak Ecuador

Mexico
Vopak Mexico - Altamira Terminal

Mexico
Vopak Mexico - Coatzacoalcas Terminal

Mexico
Vopak Mexico - Veracruz Terminal

Peru
Vopak Peru - Callao Terminal

Venezuela
Vopak Venezuela - Puerto Cabello Terminal

Duitsland
Vopak Dupeg Terminal Hamburg - locatie Walterslof

Estland
Vopak E.O.S. - Tallinn

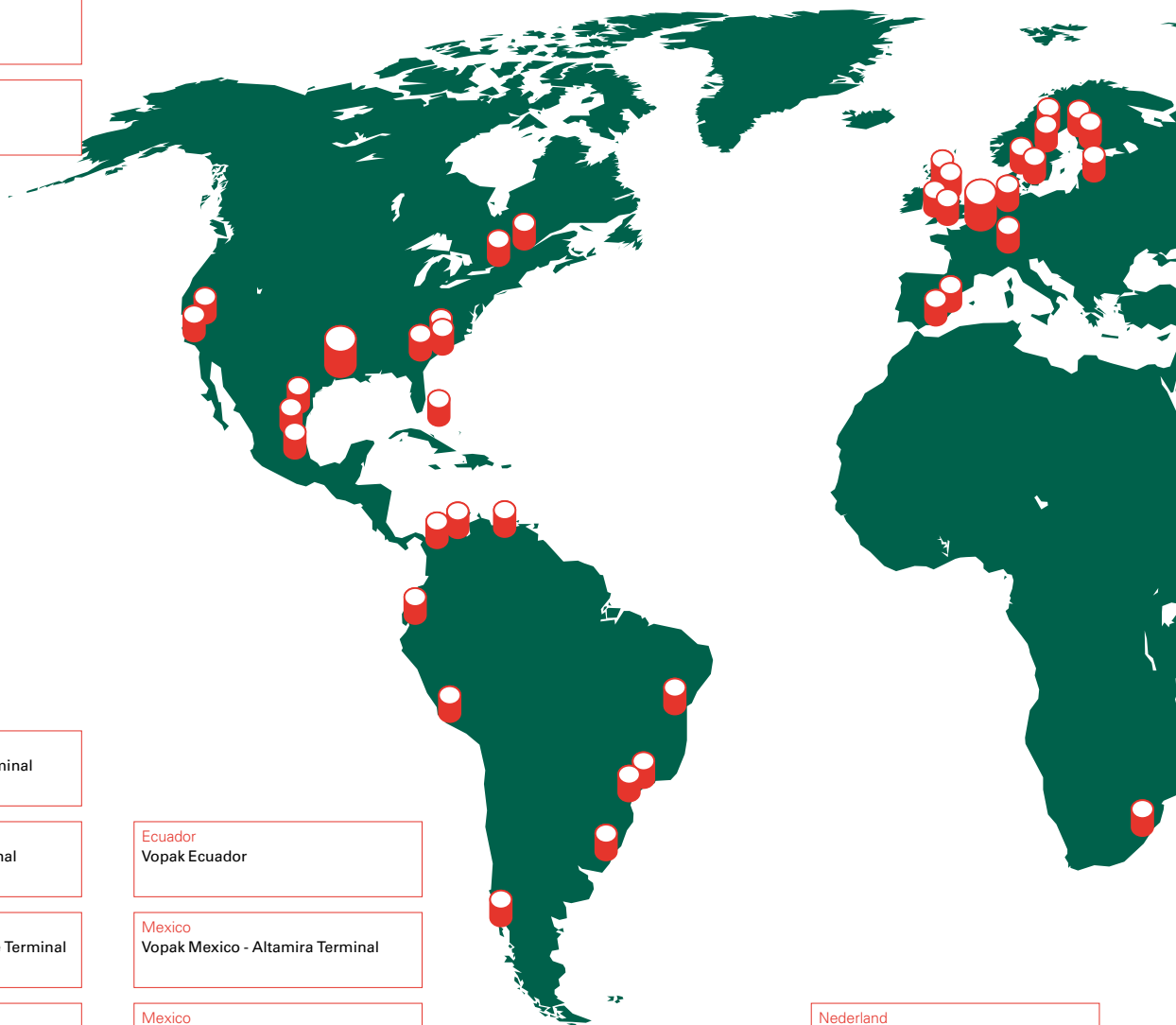
Finland
Vopak Terminal Hamina

Nederland
Vopak Terminal Botlek (Zuid) - Rotterdam

Nederland
Vopak Terminal Chemiehaven - Rotterdam

Nederland
Vopak Terminal Europoort - Rotterdam

Nederland
Vopak Terminal Laurens Haven - Rotterdam

Azië

Nederland
Vopak Terminal TTR - Rotterdam

Nederland
Vopak Terminal Vlaardingen

Nederland
Vopak Terminal Vlissingen

Saudi-Arabië
SabTank - Al Jubail

Zweden
Vopak Terminal Malmö

Zweden
Vopak Terminal Södertälje

Zwitserland
Vopak Terminal Basel

Verenigde Arabische Emiraten
Vopak Horizon Fujairah

Australië
Vopak Terminal Darwin

Australië
Vopak Terminal Sydney - locatie A + B

China
Vopak Shanghai - Caojing Terminal

China
Vopak Terminals Shandong Lanshan

China
Vopak Terminal Ningbo

China
Vopak Terminal Tianjin

Japan
Nippon Vopak - Moji Terminal

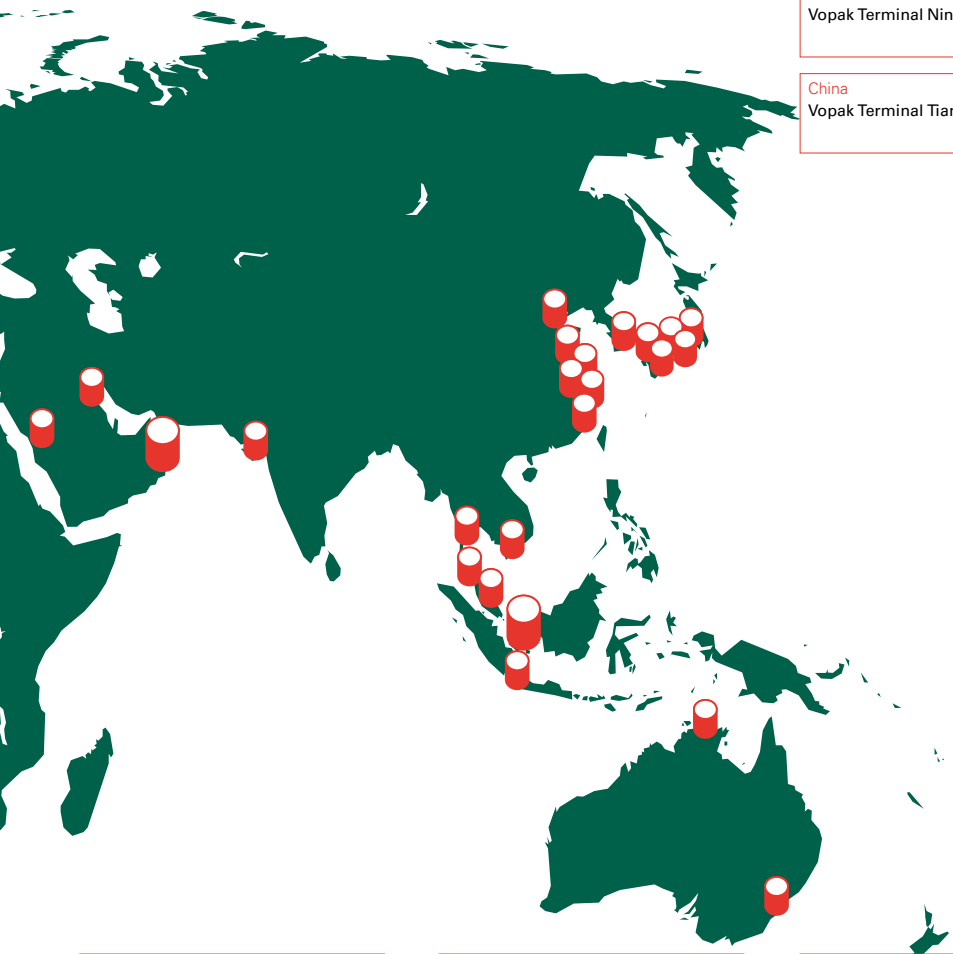
Japan
Nippon Vopak - Nagoya Terminal

Japan
Nippon Vopak - Yokohama Terminal

Korea
Vopak Terminals Korea - Ulsan

Maleisië
Kertih Terminals

Maleisië
Vopak Terminal Pasir Gudang

Saudi-Arabië
SabTank - Yanbu

Spanje
Terquimsa - Barcelona Terminal

Spanje
Terquimsa - Tarragona Terminal

Zweden
Vopak Terminal Gävle

Zweden
Vopak Terminals Gothenburg

Verenigd Koninkrijk
Vopak Terminal Ipswich

Verenigd Koninkrijk
Vopak Terminal London

Verenigd Koninkrijk
Vopak Terminal Teesside -
Middlesbrough

Verenigd Koninkrijk
Vopak Terminal Windmill

Zuid-Afrika
Vopak Terminal Durban

China
Vopak Terminal Zhangjiagang

China
Xiamen Paktank

Indonesië
Vopak Terminal Merak

Japan
Nippon Vopak - Kawasaki Terminal

Japan
Nippon Vopak - Kobe Terminal

Pakistan
Engro Vopak Terminal

Singapore
Vopak Singapore - Banyan Terminal

Singapore
Vopak Singapore - Penjuru Terminal

Singapore
Vopak Singapore - Sakra Terminal

Singapore
Vopak Singapore - Sebarok Terminal

Thailand
Thai Tank Terminal

Vietnam
Vopak Vietnam

Trend omhoog

“De divisie CEMEA slaat een grote verscheidenheid aan producten op, zoals oleochemische producten (afkomstig van plantaardige bronnen), biobrandstoffen, brandstofcomponenten (additieven) en plantaardige (eetbare) oliën. Deze producten zijn samen goed voor ongeveer de helft van de omzet van de divisie. De andere helft betreft chemieproducten.

Op de markten in Europa, het Midden-Oosten en Afrika werd gedurende het grootste deel van 2008 een opwaartse trend waargenomen. Het laatste kwartaal van het jaar kondigden sommige producenten van chemische producten inkrimpingen van hun productie aan, de meeste op korte termijn. Een en ander was het gevolg van een forse daling van de vraag, vooral vanuit de automobiellindustrie en de bouwsector. Hoewel de transportindustrie onmiddellijk getroffen is, heeft de opslagsector geen opvallende wijziging doorgemaakt. Zelfs met een lagere doorzet blijft tankopslag een essentiële schakel in de toeleveringsketen.

Op de markten voor plantaardige oliën en biobrandstoffen werden aanzienlijke toenames waargenomen als gevolg van de eis van veel overheden dat organische componenten bij hun brandstoffen moesten worden gemengd. De divisie zal zich in de toekomst meer en meer gaan toeleggen op biobrandstoffen, een gebied waarop CEMEA haar activiteiten snel uitbreidt.”

Focus op strategische locaties

“CEMEA heeft zich het afgelopen jaar toegelegd op groei in tankopslag en de nieuwbouw van faciliteiten op strategische locaties zoals in Noord-West Europa en het Verenigd Koninkrijk. Sinds 2005 is de divisie bezig geweest met de uitbreiding van haar bestaande capaciteit, vergroting van

de doorvoer en standaardisering van haar tariefopbouw. De divisie heeft diverse faciliteiten op niet-strategische locaties afgestoten - zoals de Hemiksem-terminal in België in 2008 - en zich nog meer ingespannen om de capaciteit en faciliteiten waar mogelijk uit te breiden.

In 2008 heeft CEMEA de nieuwbouw van een terminal op de linkeroever van de rivier de Schelde in Antwerpen afgerond. Daarmee heeft de divisie voor het eerst in 28 jaar een nieuwe terminal gebouwd. CEMEA heeft haar bestaande activiteiten op de locatie Hemiksem, die verder landinwaarts ligt (en die zij vervolgens heeft verkocht), verplaatst naar de nieuwe terminal, en zodoende uitgebreide gemoderniseerde faciliteiten, automatisering en verbeterde dienstverlening aan de divisie toegevoegd.

In het Verenigd Koninkrijk heeft de terminal in Londen zijn capaciteit met 45.000 cbm uitgebreid en is begin 2009 de Teesside-faciliteit met 40.000 cbm vergroot. Beide terminals bieden opslag voor een grote verscheidenheid aan producten, zoals biobrandstoffen.

Aan de bouw van nog eens 156.000 cbm aan opslagcapaciteit, vooral bedoeld om te kunnen voldoen aan de toenemende vraag naar opslag van geïmporteerde bio-ethanol, wordt gewerkt op de Botlek-terminal. Deze wordt in 2009 in bedrijf genomen. De terminal in Vlaardingen wordt op dit moment grootscheeps verbouwd. Kleine tanks worden ontmanteld en vervangen door grotere om zo het bestaande oppervlak beter te kunnen benutten en tegelijkertijd toch de meest voorkomende ladingvolumes die in de haven van Rotterdam worden ingevoerd aan te kunnen. Recent heeft CEMEA een onderneming met haar gehele infrastructuur in Turkije overgenomen. Dit gebied biedt ruimte voor een nieuwbouwterminal. Turkije is een belangrijke

Kernpunten

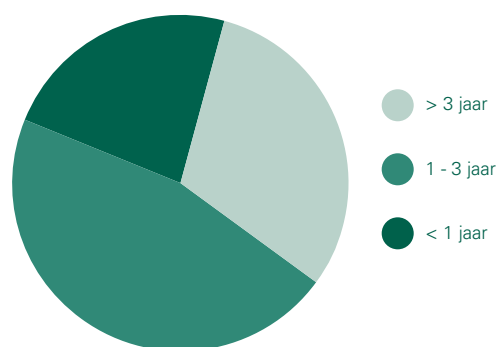
- Groeiende vraag naar opslagdiensten voor biobrandstoffen
- Opening van Linkeroever terminal in Antwerpen, België
- Extra opslagcapaciteit op terminals in het Verenigd Koninkrijk
- Aankoop van land voor nieuwbouwterminal in Turkije

Kerngegevens

In miljoenen EUR	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening	313,1	311,7
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie (EBITDA)	128,2	123,9
Bedrijfsresultaat (EBIT)*	89,7	86,1
Gemiddeld bruto geïnvesteerd vermogen	726,7	680,9
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	377,5	332,3
ROCE	24,9%	27,2%
Opslagcapaciteit	3.984.200	3.961.300
Bezettingsgraad	96%	96%

* Exclusief bijzondere posten

Contractpositie

nieuwe markt voor Vopak. Het land is duidelijk een van 's werelds opkomende markten. Tegelijkertijd beschikt het land niet over onafhankelijke tankopslagruimte. Deze factoren maken Turkije tot een belangrijk doel voor Vopak."

Uitbreidingen gaan samen met verbeteringen

"In 2008 heeft de divisie verschillende van haar terminal- en bedrijfsprocessen bestudeerd aan de hand van het Operational Efficiency Improvement-programma van Vopak. De bevindingen bevestigden het inzicht van de divisie dat uitbreiding en verbetering van de efficiency hand in hand gaan. CEMEA heeft zich deze aspecten als kortetermijndoelen gesteld. Daarbij zullen terminalfaciliteiten worden herzien om meerdere producttypes aan te kunnen en zodoende de divisie beter in staat te stellen om te voldoen aan de behoeften van de markt in de verschuiving van vraag en aanbod."

Groei ondanks desinvesteringen

"Het aantal verhuurde tanks bleef in 2008 zeer hoog, met een totale bezettingsgraad van 96%. Onze desinvesteringen in 2007 en 2008 leidden tot een lagere vergelijkingsbasis voor onze financiële resultaten. Wij hebben dat effect weten te keren door de mix van opgeslagen producten te wijzigen, tariefstructuren aan te passen en door uitstekende kostenbeheersing. Ons bedrijfsresultaat, exclusief bijzondere posten, steeg met 4% tot EUR 89,7 miljoen. Het ondersteunen van de import van biobrandstoffen in Europese markten blijft een van de belangrijkste speerpunten voor de toekomst."

—
Kees van Seventer, Divisiepresident CEMEA

Markten en trends

“Gedurende heel 2008 waren de oliemarkten constant in het nieuws. De gebeurtenissen waren het gevolg van een toenemende vraag naar opslag van ruwe olie en olieproducten. De laatste vijf jaar zijn de interregionale handelsstromen van olieproducten toegenomen met zo’n 5% per jaar - een aanzienlijk percentage. Bovendien laten de langetermijntrends zien dat olie- en gasmaatschappijen steeds vaker benzine, diesel en andere producten op locaties op afstand van de belangrijke markten zullen produceren. Zij zullen behoefte hebben aan opslaglocaties in invoerhavens om de schepen te lossen en de producten naar de lokale markten te transporteren. Overall ter wereld worden olieproducten steeds specifiek. Zodra een product voor een bepaalde locatie is gemengd, kan het niet meer samen worden opgeslagen met een product dat is gemengd voor een andere locatie. Daarom moeten opslagfaciliteiten voortdurend groeien en hun dienstverlening differentiëren. Verder vereist al dat mengen ingrediënten die afzonderlijk moeten worden opgeslagen.”

De toekomst van de vraag naar opslag

“Om meer inzicht te krijgen in de wereldwijde trends en behoeften waarmee onze klanten te maken hebben, heeft de divisie OEMEA een wereldwijd expertisecentrum opgezet om alle kennis en serviceontwikkelingen voor olieproducten te coördineren. Zodoende kunnen we de groei op deze markten voor alle divisies van Vopak ondersteunen en versnellen. Dit jaar hebben we een gedetailleerde analyse gemaakt om vast te stellen waar de vraag precies vandaan komt. We zijn begonnen met een allesomvattend marktonderzoek. OEMEA heeft een verscheidenheid aan internationale marktonderzoeksbureaus ingeschakeld om de wereldwijde oliestromen en het gedrag van bestaande en toekomstige oliehub te analyseren. Ten slotte heeft de divisie haar belangrijkste klanten benaderd om hun behoeften en wensen aan de weet te komen.

Al deze activiteiten hebben geresulteerd in een duidelijk inzicht in de toekomstige vraag naar opslaglocaties overal ter wereld. Deze kennis zal alle divisies van Vopak een basis bieden op grond waarvan ze hun groeiplannen voor opslag van olieproducten kunnen ontwikkelen.”

Toenemende vraag vanuit staatsbedrijven

“Hoewel we ook de grootste wereldwijde olie-maatschappijen zullen blijven bedienen, hebben we een toename van bedrijfsactiviteiten gezien onder de nationale oliemaatschappijen die wij bedienen. Deze maatschappijen hebben productiecapaciteiten ontwikkeld die hun binnenlandse vraag te boven gaan en zijn begonnen hun producten te exporteren naar andere bestemmingen in de wereld. Ze vergroten hun marketingmogelijkheden in het buitenland en hebben opslagruimte nodig om hun klanten te kunnen bevoorraden. Een derde groep klanten zijn de producthandelaars, waarvan sommige zich de afgelopen jaren tot wereldwijde ondernemingen hebben ontwikkeld. Zij zijn minder afhankelijk van eenmalige transacties en richten zich meer op een voortdurende aanvoer naar bepaalde markten, vaak op basis van invoer van producten vanuit vergelegen locaties.”

Toename in opslagcapaciteit om aan vraag van klanten te voldoen

“OEMEA ziet de komende vijf jaar als haar grootste ‘window of opportunity’ voor groei. In 2008 heeft de divisie haar capaciteit aanzienlijk uitgebreid om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag van klanten in de EMEA-regio.

- In januari heeft OEMEA de bouw van 380.000 cbm aan stookolieopslagcapaciteit in Fujairah (VAE) afgerond. Dit zal de hubfunctie van de terminal in deze belangrijke regio ten goede komen.
- In februari is 200.000 cbm aan vliegtuigbrandstofcapaciteit in Rotterdam in bedrijf genomen. Dit betreft de tweede fase van een project dat eind 2007 240.000 cbm heeft opgeleverd voor opslag van stookolie.

Kernpunten

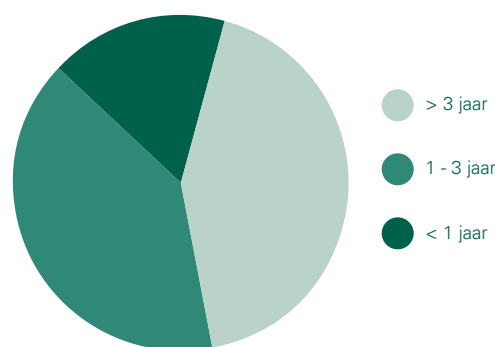
- Groeiende vraag naar opslagdiensten voor olieproducten
- Toename vliegtuigbrandstofopslag in Europoort
- Totstandkoming Vopak E.O.S. gevestigd in Tallinn (Estland)
- Toename opslagcapaciteit voor stookolie in Fujairah (VAE)

Kerngegevens

In miljoenen EUR	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening	251,7	205,9
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie (EBITDA)	136,4	101,3
Bedrijfsresultaat (EBIT)*	108,1	82,9
Gemiddeld bruto geïnvesteerd vermogen	571,5	492,7
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	311,8	177,0
ROCE	36,3%	47,6%
Opslagcapaciteit	11.067.100	9.960.400
Bezettingsgraad	95%	97%

* Exclusief bijzondere posten

Contractpositie

- In april heeft Pakterminal zijn activiteiten gefuseerd met die van Estonian Oil Service (E.O.S.) in Tallinn (Estland), eerst met een belang van 35% dat in juli werd uitgebreid naar 50%. De opslagterminals van de twee bedrijven in de haven van Tallinn bieden samen een totale capaciteit van 740.000 cbm. Nog eens 211.000 cbm wordt deels in december in bedrijf genomen en de rest in januari 2009. Vopak heeft adequaat ingespeeld op de veranderingen in de Russische olie-export.“

Gezondheid en veiligheid vóór alles

“De groeiplannen van de divisie en de uitvoering daarvan zijn zeer ambitieus. Daartoe moet er voortdurend toezicht zijn op de prestaties van aannemers en alle relevante beleidsregels op het gebied van veiligheid. Dit alles valt onder de noemer ‘Veilig bouwen’.

Afgelopen jaar is een nog verder verbeterd veiligheidsbewustwordingsprogramma geïntroduceerd. Managers ter plaatse hebben het goede voorbeeld gegeven om te laten zien dat veiligheidsmaatregelen vóór alles gaan en hun voorbeeld vond al snel navolging. Vopak eist deze veiligheidsmaatregelen ook van haar aannemers. Hierdoor is de veiligheid voor het personeel enorm verbeterd, hetgeen tot uitdrukking komt in de daling van het aantal incidenten.“

Uitstekende resultaten door klanten goed te bedienen

“Door direct de nieuwe opslagcapaciteit aan onze klanten te verhuren zijn we er in geslaagd om onze bezettingsgraad op het zeer hoge niveau van 95% te houden. Onze inspanningen hebben tot sterke financiële resultaten geleid. Het bedrijfsresultaat, exclusief bijzondere posten, kwam uit op EUR 108,1 miljoen, een stijging van 30%. We blijven de energiesector bedienen om de onbalans in de wereld te overbruggen.“

–
Frank Erkelens, Divisiepresident OEMEA

“Uitbreiding van het tankterminalnetwerk leidt tot resultaatverbetering”

Uitbreiding met blijvend hoge tankbezetting

“Onze activiteiten in Singapore waren een van de hoogtepunten van het jaar. De uitbreiding van de opslagcapaciteit ging gepaard met een hoge bezettingsgraad. Dit is een uitzonderlijke prestatie, waarbij Vopak haar capaciteit in Singapore dit jaar met 569.500 cbm aan opslagcapaciteit heeft uitgebreid. Vopak blijft de grootste tankopslagmaatschappij in Singapore. Wij hebben onze activiteiten in Azië ook uitgebreid naar opkomende markten, zoals Indonesië en Zuid-Maleisië. Wij zijn toegetreden tot de Indonesische markt met de overname van een distributieterminal voor chemische producten in Merak en wij zijn bezig met de bouw van een opslagfaciliteit in de haven van Jakarta, Tanjung Priok - voornamelijk voor opslag van benzine - om aan de toenemende importvraag te kunnen voldoen. In Maleisië hebben we de chemieterminal Pasir Gudang overgenomen.”

Economische groei jaagt Chinese opslagmarkt aan

“Met zes terminals verspreid over het land is Vopak de grootste aanbieder van opslagdiensten voor chemische producten in China. De Chinese markt voor opslag van zowel olie als chemicaliën groeit snel, dankzij de groeiende Chinese economie. China zal naar alle waarschijnlijkheid de komende jaren 's werelds grootste olie- en chemicaliënmarkt worden. De olie-industrie in China is gereguleerd, waardoor er maar beperkte commerciële mogelijkheden overblijven voor onafhankelijke olieopslag door derden. De chemicaliënmarkt is echter volledig open en kent een bloeiende sector van opslag voor derden. Op dit moment exploiteert Vopak 1 miljoen cbm aan opslagcapaciteit en we zijn erop gericht onze positie in China te versterken door onze bestaande faciliteiten uit te breiden en nieuwe terminals te ontwikkelen, voor zowel chemische producten als olie.”

Groei van capaciteit in de hele regio

“In 2008 heeft de divisie Azië haar capaciteit op praktisch alle locaties uitgebreid om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag van klanten in de regio.

- In Singapore is 223.400 cbm extra capaciteit in bedrijf genomen op de Sebarok olieterminal; de Banyan-terminal breidde zijn opslagcapaciteit uit met 324.100 cbm voor opslag van chemische producten, en de Penjuru-terminal voegde nog eens 22.000 cbm aan nieuwe opslagcapaciteit toe.
- De divisie heeft twee chemieterminals overgenomen van Mitsui in Japan, alsmede een terminal in Indonesië en een in Maleisië met een totale opslagcapaciteit van 185.000 cbm.
- In totaal hebben we de capaciteit in Korea, Thailand en Australië uitgebreid met 118.000 cbm.
- In China is nog eens 84.900 cbm aan opslagcapaciteit in bedrijf genomen op de Zhangjiagang-terminal die 100% eigendom is van Vopak, en nog eens 40.000 cbm op de industriële terminal Shanghai Caojing en 4.000 cbm in Lanshan.”

Geen compromissen als het gaat om veiligheid

“Voor Vopak is veiligheid geen punt van discussie. De onderneming zal nimmer compromissen sluiten op dit gebied. Al onze faciliteiten, overal ter wereld, bouwen we volgens één enkele internationale norm. We blijven onze medewerkers en aannemers voorlichten en opleiden op het gebied van veiligheidsbeleid en -maatregelen. Er zijn al diverse verbeteringsprogramma's over deze onderwerpen geïntroduceerd. Ondanks onze strikte veiligheidsmaatregelen en -procedures waren we geschokt toen een ongeval het leven kostte aan een van onze medewerkers in Vietnam. Hieruit blijkt eens te meer hoe belangrijk veiligheid is bij onze dagelijkse werkzaamheden, ongeacht wat we doen.”

Kernpunten

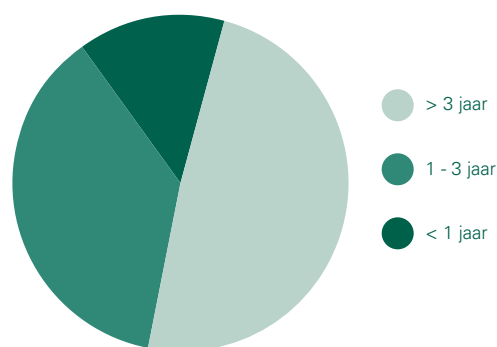
- Regionale vraag naar opslagdiensten groeit snel
- Vopak blijft de grootste tankopslagmaatschappij in Singapore
- Goede basis en hoge ambities voor verdere projectontwikkeling in China
- Veel uitbreidingsprojecten in Azië en Australië

Kerngegevens

In miljoenen EUR	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening	166,3	136,8
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie (EBITDA)	121,9	103,6
Bedrijfsresultaat (EBIT)*	95,5	78,8
Gemiddeld bruto geïnvesteerd vermogen	811,7	658,7
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	550,9	439,7
ROCE	16,5%	17,9%
Opslagcapaciteit	5.818.800	4.817.900
Bezettingsgraad	94%	97%

* Exclusief bijzondere posten

Contractpositie

Persoonlijke ontwikkeling

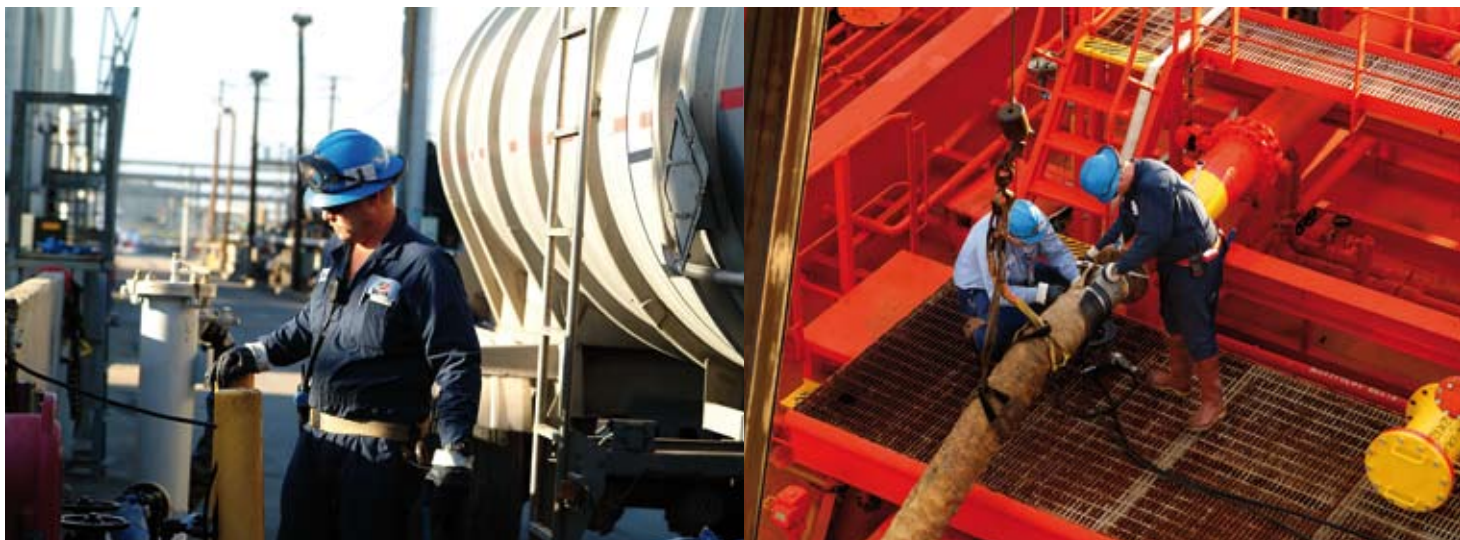
“Om onze strategie in Azië, waaronder uitbreidingen naar nieuwe locaties, met succes te kunnen doorvoeren, moeten we meer aandacht geven aan de persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers. Sterker nog: de ontwikkeling van het personeel is van essentieel belang voor een goede uitvoering en beheersing van onze groeiplannen. In aanvulling op bestaande ontwikkelingsprogramma's hebben we wat wij noemen The Learning Network opgezet, een programma dat onze getalenteerde medewerkers in heel Azië mogelijkheden biedt voor versnelde carrièrestappen. Het programma ondersteunt ook kennisuitwisseling tussen onze divisies. Wij hebben al positieve resultaten gezien van dit initiatief, waarbij een aantal mensen binnen onze organisatie een functie met meer verantwoordelijkheid heeft gekregen”

Uitbreiding van het opslagnetwerk leidt tot hogere opbrengsten

Onze bezettingsgraad van 94% is door de vele nieuwe opslagtanks en extra onderhoud wat lager dan vorig jaar. De stijging in totale opslagcapaciteit om onze klanten te bedienen blijft de belangrijkste reden voor de continue groei van ons bedrijfsresultaat. Exclusief bijzondere posten, is ons bedrijfsresultaat met 21% gestegen tot EUR 95,5 miljoen. We zullen doorgaan met het ondersteunen van overheden en onze klanten door het ontwikkelen van een state-of-the-art opslaginfrastructuur om regionale groei te faciliteren.”

—
Eelco Hoekstra, Divisiepresident Azië
en Jan Bert Schutrops, Regiopresident China

Ondersteuning van intraregionale handel

“Als het gaat om de opslag van chemische producten is Vopak een van de grootste aanbieders in Noord-Amerika. De prioriteit bij de productie van chemicaliën in de VS en Canada ligt op de bevoorrading van de Noord- en Zuid-Amerikaanse regio. Dit betekent dat veel van de opslag, bestemd voor chemische producten, ondersteuning biedt aan de intraregionale handel. Met andere woorden: de opslaglocaties liggen tussen twee productieprocessen in, binnen een keten van productiestappen.

Een van onze groeimarkten is de opslag van biobrandstoffen. Deze producten vereisen een specifiek tankvolume en type opslag die zeer goed aansluit bij de chemieterminals. De meeste biobrandstoffen worden binnen de regio geproduceerd en gedistribueerd, en verschillende Vopak-terminals bevinden zich op de juiste plaats om de productielocaties te bedienen en te functioneren als distributiepunt voor kopers.

Voorheen had Vopak slechts een klein marktaandeel in de olieopslagmarkt in Noord-Amerika. Toch is het een belangrijke markt. De stijging van de consumptie houdt in dat de import van olieproducten naar de VS en Canada steeds belangrijker wordt. De ontwikkeling van de olieactiviteiten heeft jarenlang deel uitgemaakt van de strategie van Vopak.”

Bediening van de VS via de Bahama's

“In 2008 is de divisie Noord-Amerika op de Bahama's actief geworden door een belang van 20% in de Vopak Bahamas Terminal te nemen en de exploitatie over te nemen. Hierdoor kan de divisie nu een belangrijke rol spelen in de Noord-Amerikaanse oliesector, aangezien het door de terminallocatie - slechts 100 km verwijderd van Amerikaans grondgebied - een interessante locatie is voor Amerikaanse klanten. Om te beginnen kunnen de diepzeehavens van

de Bahama's zogenaamde Very Large Crude Carriers (VLCCs) aan - supertankers die door hun afmetingen veel Amerikaanse havens niet kunnen aandoen. Op kleinere schepen kunnen de producten vervolgens naar Amerikaanse havens in Florida en andere havens langs de Oostkust vervoerd worden. Dit wordt 'break-bulk' service genoemd, waarbij grote zendingen worden opgedeeld voor plaatselijke distributie. Amerikaanse klanten zien de infrastructuur van Vopak al als een gevestigde leverancier waarmee ze zaken willen doen.

De installatie levert ook 'make-bulk' diensten, waarbij verschillende kleinere ladingen gebundeld en samen opgeslagen worden. Deze kunnen worden gebruikt voor de uitvoer van producten vanuit de Amerikaanse Golfkust of vanuit het groeiend aantal productielocaties in Latijns-Amerika waarvandaan zowel ruwe olie als olieproducten worden geëxporteerd.

De door Vopak overgenomen locatie op de Bahama's leverde ons 3 miljoen cbm aan opslagruimte op. Daarvan was 2,4 miljoen direct beschikbaar voor gebruik en moest 0,6 miljoen cbm in onderhoud. Deze capaciteit wordt in het tweede kwartaal van 2009 volledig in bedrijf genomen. Verder zijn wij bezig met de bouw van nog eens 429.000 cbm aan extra opslagruimte. Dit gaat gepaard met een allesomvattend programma ter verdere ontwikkeling van de kennis en vaardigheden van de lokale medewerkers om onze algehele servicekwaliteit en onze prestaties op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu op het gewenste niveau te kunnen brengen.”

Groei in andere gebieden

- In oktober 2008 heeft Vopak een 49.700 cbm grote terminal in South Wilmington, North Carolina, overgenomen. De terminal die Vopak sinds 1991 exploiteert, dient als opslagfaciliteit voor chemische

Kernpunten

- Vopak Terminal Bahamas verworven om de VS en de internationale oliemarkt te bedienen
- Uitbreiding Vopak Terminal Bahamas is gestart
- Aankoop Vopak Terminal South Wilmington in North Carolina van producent
- Galena Park Terminal in Houston, Texas uitgebreid voor opslag biodiesel

Kerngegevens

In miljoenen EUR	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening	118,2	130,4
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie (EBITDA)	45,5	48,5
Bedrijfsresultaat (EBIT)*	34,4	31,1
Gemiddeld bruto geïnvesteerd vermogen	329,6	294,8
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	191,2	140,9
ROCE	18%	26,3%
Opslagcapaciteit	5.315.600	2.257.800
Bezettingsgraad	95%	96%

* Exclusief bijzondere posten

Contractpositie

producten en kan worden uitgebreid naar opslag voor olie en biobrandstofproducten.

- De Galena Park-terminal in Houston, Texas, wordt momenteel uitgebreid met 14.000 cbm extra opslagruimte voor biodieselproducten.
- De onderneming zal in 2009 30.000 cbm aan nieuwe opslagcapaciteit voor benzineopslag in bedrijf nemen in Savannah, Georgia.

Operational Efficiency

“In Houston, waar zich een aantal van de grootste chemieterminals van Vopak bevindt, heeft de divisie een Operational Efficiency Improvement-project in gang gezet. Vopak heeft haar managementstructuur en bedrijfsfilosofie gereorganiseerd. Dit alles als onderdeel van ons driesporenbeleid van Groei, Klantleiderschap en Operational Efficiency. Vopak erkent de noodzaak van technische verbeteringen in die regio te combineren met haar uitbreidingsplannen voor het gebied. Dit jaar heeft de Golfregio haar IT-activiteiten, vrachtwagenlaadsystemen en tankmeetsystemen gerenoveerd. Bij Galena Park zijn de activiteiten op het gebied van vaten vullen verwijderd, om zo meer ruimte te creëren voor opslagtanks.”

Meer focus leidt tot betere resultaten

“Door de hoge vraag naar onze diensten gedurende het jaar bleef de bezettingsgraad rond 95%. De hoge vraag en focus op efficiency resulteerde in een 11% hoger bedrijfsresultaat exclusief bijzondere posten van EUR 34,4 miljoen. Wij blijven de leider op het gebied van opslag van chemische producten in Noord-Amerika en kunnen nu onze diensten in de oliesector verder uitbreiden.”

– Pieter Bakker, Divisiepresident Noord-Amerika

Expansie op basis van groei in lokale markten

“In Latijns-Amerika functioneert zo’n 80% van de terminals van Vopak als distributieterminal, primair voor plantaardige oliën en chemicaliën. Latijns-Amerika exporteert op grote schaal sojaolie, ethanol en palmolie naar diverse delen van de wereld. Het continent maakt een explosieve groei door in de export van plantaardige oliën, naast een geleidelijkere toename in de productie van chemische producten. Dankzij het netwerk dat wij op dit continent hebben opgezet, zullen we in staat zijn om optimaal gebruik te maken van deze trends die allemaal gelijke tred houden met de economische ontwikkelingen op het continent.

De snelle groei in plantaardige oliën in Latijns-Amerika is te danken aan twee trends. De ene is de consistente en toenemende vraag naar en productie van biobrandstoffen, vooral in Brazilië, Colombia en Peru. De andere trend is de voortdurende belangstelling voor betere voeding, als gevolg waarvan levensmiddelenproducenten steeds vaker transvetten vervangen door plantaardige oliën.

In tegenstelling tot andere continenten is in Latijns-Amerika de productie van en handel in chemische producten nog in een vroeg stadium van ontwikkeling. Daardoor laat de sector een stabiel patroon van import zien, dat voor de meeste landen gelijke tred houdt met de ontwikkeling van het bruto nationaal product (BNP). Naarmate de economie groeit, stijgt ook de vraag. De uitbreidingen die Vopak heeft gerealiseerd, zijn gebaseerd op de groei van de lokale markten.”

Opslagcapaciteit toevoegen om klanten bij hun groei van dienst te zijn

“Afgelopen jaar zagen we een grote belangstelling voor de diensten die Vopak in Latijns-Amerika aanbiedt. Terminals hadden een gemiddelde bezettingsgraad van zo’n 91%.

De divisie richt zich momenteel op twee winstgevende werkgebieden - chemische producten en plantaardige oliën - en heeft belangrijke stappen genomen om haar activiteiten in deze sectoren te stimuleren.

In 2008 zijn een aantal nieuwe opslagtanks in gebruik genomen:

- In Altamira in Mexico is 30.000 cbm toegevoegd voor chemische producten.
- De terminal in Puerto Cabello in Venezuela werd met 20.000 cbm uitgebreid voor olieproducten.
- In Barranquilla in Colombia werd eveneens 6.500 cbm toegevoegd.

Veel van de groei van de divisie zal de komende jaren plaatsvinden, hoewel deze gebaseerd zal zijn op een aantal belangrijke stappen die in 2008 genomen zijn, waaronder goedkeuring van investeringen voor de terminals in Barranquilla en Cartagena in Colombia en goedkeuring van investeringen in opslaguitbreidingen in Brazilië en Chili.”

Veiligheidsbewustzijn breidt zich uit

“Drie van de speerpunten voor Latijns-Amerika waren veiligheid, personeelsbeleid en ICT. Dit zijn gebieden waarop de divisie stappen heeft genomen om haar prestaties te verbeteren. De veiligheidsstatistieken laten zien dat bewustzijn en gedrag op het gebied van veiligheid voor mens en milieu zich over de hele divisie uitbreidt. Verder was het aantal morsingen in 2008 nog maar de helft ten opzichte van vorig jaar.”

Consolidatie - One Environment

“De divisie is in zeer korte tijd van dertien individuele terminals uitgegroeid tot een volwaardig lid van het wereldwijde Vopak-netwerk. Hiervoor was een sterke interne communicatie nodig, evenals het delen van

Kernpunten

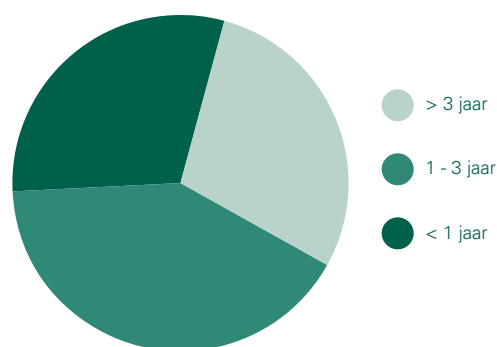
- Voortdurende groei van lokale markten en hoge export van plantaardige olieën
- Additionele opslagtanks in Mexico
- Uitbreiding Puerto Cabello Terminal
- Nieuwe opslagtanks in gebruik genomen in Barranquilla, Colombia

Kerngegevens

In miljoenen EUR	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening	69,9	63,7
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen en amortisatie (EBITDA)	29,0	27,7
Bedrijfsresultaat (EBIT)*	22,0	21,1
Gemiddeld bruto geïnvesteerd vermogen	131,6	121,9
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	86,3	81,9
ROCE	25,5%	25,7%
Opslagcapaciteit	881.700	836.800
Bezettingsgraad	91%	86%

* Exclusief bijzondere posten

Contractpositie

kennis en best practices, uniformering van processen en beleidsregels, en uitvoering van dat beleid. In overeenstemming met de algehele bedrijfsstrategie is consolidatie van de inspanningen in de richting van klantleiderschap en efficiencyleiderschap de volgende fase in het proces. Hieronder vallen ook stappen ter standaardisering van de waardepropositie voor klanten overall ter wereld, die samen één enkel programma vormen onder de naam One Environment. Het One Environment-programma bestaat uit drie samenhangende subprogramma's - One Organization, One Process, One System - die de divisie aan het eind van het jaar afgerond had. Naar verwachting zullen deze inspanningen leiden tot betere dienstverlening voor onze klanten als gevolg van minder fouten, beter opgeleide medewerkers, en een beter inzicht in onze klanten en processen. Ook omvat het programma aspecten van het wereldwijde Operational Efficiency Improvement-programma van Vopak, vooral in Brazilië."

Voortzetting van de stabiele gang van zaken

In een markt met een sterke vraag naar onze diensten steeg de bezettingsgraad tot 91%. Samen met de uitbreiding van opslagcapaciteit en kostenbeheersingsmaatregelen resulteerde dit in een stijging van 4% van het bedrijfsresultaat exclusief bijzondere posten tot EUR 22,0 miljoen. Met de steun van al onze medewerkers en de aangekondigde uitbreiding van onze opslagcapaciteit kunnen we de service aan onze klanten verder verbeteren."

—
Jos Steeman, Divisiepresident Latijns-Amerika

Risico's en risicobeheersing

Inleiding

In overeenstemming met onze driesporenstrategie met betrekking tot groei, dienstverlening aan de klant en operational efficiency, hebben wij verdere vooruitgang geboekt in het bereiken van een uitstekend niveau voor wat betreft bedrijfsprocessen, procedures, standaarden, systemen en ingevoerde controlesystemen, waardoor we meer zekerheid krijgen dat we onze doelen bereiken. Veel van de doorgevoerde verbeteringen hangen sterk samen met op grond van onze risicobeoordelingen vastgestelde mitigerende acties. Risicobeheersing binnen Vopak omvat zowel risico's als kansen, omdat beide gezien worden als belangrijke factoren voor het realiseren van onze strategische ambities.

Risicobeheersingskader

Risicoprofiel

Door de wereldwijde spreiding van onze terminals kunnen wij onze multinationale klanten ondersteunen en tegelijkertijd onze risico's met betrekking tot politieke en economische instabiliteit spreiden. Onze 80 terminals zijn gevestigd in 32 landen. Voor onze klanten in de olie-, biobrandstof- en chemische industrie slaan wij hun gevaarlijke olie- en chemische producten op. Deze producten kunnen gevaar opleveren voor mens en milieu. Daarom is veiligheid onze grootste prioriteit. In de ontwerpen van onze terminals is deze nadruk reeds verankerd. Alle terminals moeten voldoen aan de interne beleidsregels en standaarden van Vopak, die ten minste gelijk zijn aan plaatselijke regels en voorschriften. Onze mensen worden voortdurend bijgeschoold om er zeker van te zijn dat kennis en vaardigheden aansluiten bij de eisen. KPI's op het gebied van naleving en functionering van het veiligheidsbeleid worden maandelijks gemonitord en door middel van externe en interne audits gecontroleerd.

Risicobereidheid en kansanafweging

Wij zijn een ondernemend, servicegericht bedrijf, met voortdurende aandacht voor onze klanten, onze gemotiveerde mensen, en met een voortdurende inzet om onze activiteiten zo veilig mogelijk uit te voeren. Onze risicobereidheid en kansanafweging verschilt naar gelang het onderwerp. Wij zullen dit hieronder nader toelichten. Onze groeistrategie vereist dat wij gecalculeerde risico's nemen. Elke ondernemingsbeslissing wordt gebaseerd op een solide systeem van selectie, prioriteitstelling, interne financiële en operationele beoordelingen en interne autorisatieprofielen, om er zeker van te zijn dat risico's en kansen afdoende beheersbaar zijn. Onze risicobereidheid voor het nemen van operationele risico's en het niet voldoen aan wet- en regelgeving is laag, omdat wij de integriteit van onze kernprocessen zien als een ondersteunende factor die bijdraagt aan ons succes op de lange termijn. Het risicobeleid met betrekking tot de financiering van de onderneming is er op gericht om tijdig voldoende liquiditeiten zeker te stellen voor het ontwikkelen van onze groeiprojecten.

Risicobeheersing- en controlesysteem

Ons risicobeheersing- en interne controlesysteem is erop gericht de juiste balans te houden tussen slagvaardig, professioneel ondernemerschap en

ons gewenste risicoprofiel als onderneming. Ons risicobeheersing- en interne controlesysteem is een kader dat ons ondernemerschap zodanig ondersteunt dat onze strategische en marktrisico's onderkend en goed beheerst worden, dat operationele en financiële doelstellingen worden gehaald, en dat de activiteiten worden uitgeoefend binnen de eisen voor naleving van relevante wet- en regelgeving. Voor het in een zo vroeg mogelijk stadium vaststellen van potentiële risico's en gemiste kansen maakt Vopak gebruik van het COSO Enterprise Risk Management Framework.

Aanpak van risicobeheersing

De Raad van Bestuur draagt, onder toezicht van de Raad van Commissarissen, de algehele verantwoordelijkheid voor de risicobeheersing- en interne controlesystemen. De ervaren managementteams binnen de divisies en werkmaatschappijen zijn verantwoordelijk voor de invoering van de strategische doelen, beheersing van de resultaten, vaststelling van de onderliggende risico's en kansen en de doeltreffendheid van de bedrijfsvoering, in overeenstemming met de door de Raad van Bestuur gestelde beleidsregels en standaarden en ondersteund door stafafdelingen.

Een 'top-down' risicobeoordeling wordt uitgevoerd in samenwerking met alle functionele stafdirecteuren van het hoofdkantoor. Deze beoordeling wordt door de divisie managementteams gebruikt om de belangrijkste risico's, kansen en mitigerende acties voor de divisie te bepalen. Terminals maken gebruik van deze informatie om risicosessies te houden met hun managementteams en hun belangrijkste risico's en kansen te rapporteren en te beheersen. De vastgestelde risico's en kansen en de opvolging van mitigerende acties worden opgenomen in een geautomatiseerd risicoregister dat ter inzage beschikbaar is voor alle lagen binnen het management. Corporate Internal Audit coördineert het proces en beoordeelt specifieke risicothema's in samenwerking met Corporate Control & Business Analysis.

De Raad van Bestuur keurt het jaarlijkse budget en twee planjaren voor elke divisie goed. Deze budgetten bevatten duidelijke doelstellingen (voor elk van de drie strategische pijlers), risico's en kansen, activiteiten, primair daarvoor verantwoordelijke managers en performance-indicatoren. Om uitvoeringsrisico's te voorkomen bespreekt de Raad van Bestuur de 'enablers' met de divisies.

Elk kwartaal bespreken de Raad van Bestuur en het divisie managementteam de voortgang ten aanzien van de invoering van de strategie van de onderneming, de voortgang voor wat betreft de ondernemingsplannen, KPI's, kwartaalresultaten en belangrijkste risico's, kansen, alsmede de gerealiseerde voortgang van mitigerende acties. Driemaal per jaar worden zogenaamde Stratcom-vergaderingen (waaraan de Raad van Bestuur en de divisiepresidenten deelnemen) belegd. Daarin worden de strategie, de gerealiseerde voortgang door divisies en management verantwoordelijk voor strategische projecten, en specifieke onderwerpen belicht en gesteund. Zowel de divisies als het hoofdkantoor voeren regelmatig gevoeligheidsanalyses uit voor zaken die aanzienlijke negatieve gevolgen kunnen hebben voor de financiële resultaten, zoals een wereldwijde recessie, agressieve nieuwe concurrentie van bestaande en nieuwe partijen, instorting van de biodieselindustrie, een mogelijk verbod op het gebruik van stookolie met een hoog zwavelgehalte

als scheepsbrandstof, een groot incident zoals Buncefield, een sterke arbeidsonrust of politieke onrust in het Midden-Oosten.

Ook worden scenario's ontwikkeld voor kansenbeoordeling, zoals de gevolgen van productonbalans in bepaalde regio's, wijzigingen in productstromen en wijzigingen in productspecificaties.

Door het vaststellen van die scenario's en de invoering van stappen ter beperking van het risico zijn we beter in staat om de gevolgen, mochten deze risico's zich voordoen, in een vroeg stadium het hoofd te bieden. Door middel van een strikte toekomstplanning concentreren wij ons op het benutten van kansen voor groei en het invoeren van efficiencyverbeteringen.

Aan het eind van het jaar wordt de kwaliteit van de opzet en de effectieve werking van het risicobeheersing- en interne controlesysteem door het terminal- en divisie management beoordeeld. De databankfunctionaliteit die voor deze Control Risk Self Assessment-vragenlijst wordt gebruikt, wordt ook gebruikt voor de interne verklaring van getrouwheid (de Letter of Representation). De resultaten van de beoordelingen, de tendens ten opzichte van het afgelopen jaar en uitzonderingen daarop worden besproken met de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur, die de algehele verantwoordelijkheid draagt voor de toereikendheid en het functioneren van de risicobeheersing- en interne controlesystemen, rapporteert en bespreekt de bedrijfsresultaten, KPI's, strategie (en eventuele wijzigingen daarin), en de resultaten en effectieve werking van de risicobeheersing- en interne controlesystemen, met de Auditcommissie en de Raad van Commissarissen.

Corporate Internal Audit biedt extra zekerheid omtrent het functioneren van de hiervoor beschreven risicobeheersing- en interne controleprocessen. Ook de externe accountant biedt zekerheid over de interne controlemaatregelen en de correctheid van de financiële rapportagesystemen als onderdeel van hun controleprocedures gerelateerd aan de accountantscontrole van de geconsolideerde jaarrekening. De resultaten worden besproken met de Auditcommissie.

Financiële verslaggeving

De betrouwbare financiële verslaggeving van Vopak is het resultaat van betrouwbare systemen, heldere procedures, interne controles, strikt integere verslaggeving, financiële analyses en functiescheiding die door betrouwbare vakmensen worden toegepast en getoetst door middel van passende audits. Op kwartaalbasis worden de acties naar aanleiding van bevindingen van interne en externe controles besproken met terminal- en divisie managers. Vopak besteedt veel aandacht aan al deze zaken. Om ons voortdurend te kunnen verbeteren, maken we gebruik van een 'finance excellence'-model ter ondersteuning van terminals en divisies bij het ontwikkelen van de financiële functie.

Onze rapportagestructuur wordt gekenmerkt door een strikt en duidelijk afgebakend proces met regelmatig overleg tussen de diverse managementniveaus. De cyclus bestaat uit een flash rapportage onmiddellijk na afloop van de maand, en reguliere maand-, kwartaal- en eindejaarsrapportages. Als onderdeel van deze cyclus worden de werkelijke resultaten vergeleken met afgesproken budgetten, meest recente prognoses en resultaten van het voorgaande jaar. De rapportages en bijbehorende besprekingen zijn niet beperkt tot de

financiële resultaten, maar omvatten ook KPI's op het gebied van operationele, personele en commerciële zaken. Ook joint ventures en geassocieerde ondernemingen nemen deel aan deze cyclus en hebben ten minste één Vopak vertegenwoordiger in de organisatie in een toezichthoudende rol, die in het bijzonder aandacht schenkt aan diezelfde aspecten.

Vopak heeft een efficiënte interne controlestructuur. Een aantal controles is geautomatiseerd, wat het risico van afwijkingen en fouten beperkt. Een specifieke groep financiële vertegenwoordigers van de ondernemingen en van alle divisies is verantwoordelijk voor de voortdurende toepassing en optimalisering van de interne controleprocedures. De verantwoordelijken bij de terminals krijgen instructies over IFRS en worden tijdig bijgeschoold in verband met IFRS-wijzigingen. Eventuele gevolgen worden tijdig vastgesteld. Voor de waardering van overnames (toerekening van verkrijgingsprijzen) worden externe adviseurs geraadpleegd. Onze externe accountant toetst de IFRS-verslaggeving en de naleving door de belangrijkste terminals van IFRS-regelgeving en Vopak's accounting manual.

Belangrijkste risico's

Strategische risico's

De belangrijkste risico's voor Vopak, zoals deze uit zowel de 'top-down'- als de 'bottom-up'-aanpak voor risicobeoordeling naar voren zijn gekomen, zijn:

Wereldwijde recessie

Beschermd door de aard van onze dienstverlening hebben het portfolio met langeretermijncontracten, de vele sectoren die wij bedienen en de spreiding over vele regio's in de wereld de gevolgen van de recessie voor Vopak opgevangen. Er zijn nog geen signalen van toekomstige gevolgen. Vooral het klimaat op de markt voor opslag van olie en biobrandstof is positief. Indien de recessie echter langer aanhoudt en veel regio's in de wereld treft, kan de onderneming te maken krijgen met een daling in het doorvoervolume en kunnen (uitbreidings)projecten van klanten vertraging oplopen. De gevolgen hiervan voor onze opbrengsten zullen klein zijn.

In een later stadium zouden de bezettingsgraad en de prijzen geraakt kunnen worden, wat weer gevolgen heeft voor onze toekomstige opbrengsten. Met adequate scenarioplanning zullen wij de exacte snelheid vaststellen waarmee toekomstige groeiprojecten uitgevoerd worden. Dit veranderende ondernemingsklimaat en een stijging van de kapitaalkosten zouden in de toekomst tot bijzondere waardeverminderingen kunnen leiden. Wij concentreren ons op ons werkkapitaal zo dat we zeker zijn van tijdige betalingen en vroege signalen van betalingsproblemen kunnen vaststellen. Gezien de snelheid van de economische ontwikkelingen is het moeilijk om de exacte potentiële gevolgen voor de resultaten van onze onderneming vast te stellen. Onze mitigerende strategie omvat: een versterkte gerichtheid op verbetering van onze operationele kasstromen door middel van goed werkkapitaalmanagement, de invoering van kostenbesparingsprogramma's en het stellen van prioriteiten voor investeringen in groei en onderhoud te baseren op goede risicobeoordelingen.

Klanttevredenheid

Het risico dat er vanuit het oogpunt van de klant gebrek is aan focus bij Vopak om aan de verwachtingen van de klanten te voldoen of te overtreffen, wordt gezien als een strategisch risico. Door onze aandacht voor uitstekende dienstverlening, opleiding, standaardisering van processen (Relatiebeheerprogramma, E2E-verbindingen), het verbeteren van onze 'business intelligence'-systemen (klantencijfers, Vopak intelligence plaza), willen we een beter klanttevredenheidsresultaat bereiken dat we ook zullen toetsen door middel van een jaarlijks klantonderzoek. Onze wereldwijde klanten bieden wij veel toegevoegde waarde door middel van ons wereldwijde Vopak-netwerk. De hernieuwde invoering van de merknaam Vopak heeft de focus op veiligheid en herkenbare hoogwaardige diensten vergroot, hetgeen ondersteunend is voor onze commerciële strategie.

Concurrentie

Het risico dat acties van bestaande concurrenten of nieuwe toetreders tot de markt negatieve gevolgen hebben voor de marktpositie van Vopak wordt hoog ingeschat en is vergeleken met vorig jaar een toegenomen risico. Naast de sectorpartijen zijn diverse particuliere investerings- en infrastructuurfondsen togetreden tot de tankopslagmarkt. De concurrentierisico's worden beperkt door: a) ons volledig te richten op klanttevredenheid, b) langetermijncontracten waarin dienstverlening, serviceniveaus en prijzen zijn omschreven, c) doeltreffende kostenbeheersing om concurrerende prijzen te kunnen waarborgen, en d) snelle groei, waarbij we zorgen dat we op de belangrijkste (strategische) locaties vertegenwoordigd zijn. Langlopende contracten met productie- en oliedistributie-maatschappijen maken ons minder afhankelijk van meer speculatieve opslag door handelaren en versterken onze relatie met de klant. Inspelen op gunstige lokale marktomstandigheden met kortetermijncontracten kan echter zeer lucratief zijn voor wat betreft hogere rendementen op onze ondernemingsactiviteiten.

Capaciteit, industrierisico en marktgevoeligheid

Er bestaat een risico op mogelijk gemiste kansen indien Vopak niet in staat is aan de vraag van de klanten te voldoen als gevolg van onvoldoende opslagcapaciteit. Met de recessie in zicht, in het bijzonder voor delen van de chemische industrie, is het risico van lagere bezetting en overcapaciteit toegenomen, wat zou kunnen leiden tot gederfde inkomsten. De geografische spreiding van 80 terminals in 32 landen, het langlopende karakter van de meeste contracten en de diversificatie over diverse sectoren, olie, biobrandstoffen en chemische producten, beperken dit risico tot op zekere hoogte. Wijzigingen in capaciteit zijn het gevolg van een duidelijke strategie, gebaseerd op inzicht in (de ontwikkelingen van) wereldwijde productstromen, ontwikkelingen bij klanten, concurrenten en productontwikkelingen (biobrandstoffen, LNG). Onze groeistrategie volgt verschillende lijnen en omvat onder meer: a) uitbreiding van bestaande capaciteit, b) ontwikkeling van nieuwe locaties, en c) overnames. Het management houdt deze ontwikkelingen consequent en voortdurend in het oog om de strategie waar nodig aan te scherpen. Projecten worden geselecteerd op basis van duidelijke prioriteitscriteria.

Personeel

Werving en ontwikkeling van onze mensen op management- en operationele niveaus en een passend bezoldigingsbeleid zijn twee van de belangrijkste prioriteiten om ervoor te zorgen dat we onze ambitieuze strategische doelen kunnen bereiken en om te voorkomen dat het natuurlijk personeelsverloop hoger wordt dan gewenst is. Wij investeren sterk in het upgraden van onze personeelsorganisatie, processen, opleiding, personeelsontwikkeling, loopbaanontwikkeling, prestatie management en ondersteunende HR-informatiesystemen. Opvolging en bezettingsplannen voor het hoger kader worden centraal gecoördineerd in nauw overleg met de divisies.

Autonome macht, regelgeving en politiek

Veranderende regeringen en een gevoelig politiek klimaat, in combinatie met strengere en toenemende regelgeving kan gevolgen hebben voor de financiële resultaten of de snelheid van onze groei. Ook ons eigen vermogen om de juiste kwesties op het juiste politieke niveau aan de orde te stellen kan van invloed zijn op onze groei. Politieke ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving in landen waar onze terminals of potentiële nieuwe terminals gevestigd zijn of zullen worden, worden nauwgezet gevolgd. Tijdens kwartaalvergaderingen bespreken de Raad van Bestuur en de divisies, alsmede de divisie- en terminalmanagementteams, deze politieke veranderingen en wijzigingen in wet- en regelgeving. Politieke ontwikkelingen zouden een andere wending kunnen nemen in een klimaat waar overheidsorganen wijzigingen in concessies en beoogde nationalisaties zouden kunnen afdwingen. De Raad van Bestuur evalueert regelmatig de (bijgewerkte) wereldwijde risicolijst op basis van informatie van interne en externe deskundigen. Tussen Nederland en de meeste landen waar Vopak actief is, gelden internationale beschermingsovereenkomsten. Een landenrisico wordt altijd meegewogen in de kapitaalkosten bij het nemen van investeringsbeslissingen. Potentiële bijzondere waardeverminderingrisico's worden regelmatig in overeenstemming met de IFRS-eisen beoordeeld.

Operationele risico's

Bij de operationele risico's gaat het om de risico's die samenhangen met de dagelijkse activiteiten bij de bedrijven en de implementatie van de investeringsprogramma's in bestaande en nieuwe terminals. Vopak onderkent vooral de volgende operationele risico's:

Veiligheid en milieu

De verantwoorde omgang met gevaarlijke stoffen speelt een sleutelrol in de bedrijfsprocessen van Vopak. Dit is van invloed op mens en milieu, op bedrijfsmiddelen zowel van Vopak als van derden en op de winstgevendheid van de onderneming. Eigen terminals en terminals van joint ventures en geassocieerde ondernemingen moeten ten minste voldoen aan de ter plaatse geldende milieunormen en voorschriften en aan de minimale standaarden van Vopak. Vopak heeft daarnaast een groot aantal specifieke maatregelen genomen om risico's op het gebied van processen, veiligheid van de medewerkers en het milieu te beperken en te beheersen. Vopak maakt voldoende middelen vrij om de hier genoemde risico's te beperken.

Falende dienstverlening

Indien Vopak niet in staat is om producten van klanten veilig en adequaat te behandelen en dus niet in staat is om de gewenste diensten te leveren aan haar klanten op het gewenste tijdstip en het gewenste niveau, kan dit resulteren in klachten van klanten, claims, gederfde inkomsten en verlies van marktaandeel en reputatieschade.

Het daarmee samenhangende risico van falende dienstverlening wordt vooral beheerst door veel aandacht voor preventieve technische en operationele maatregelen, zoals investeringen in verbetering van terminals, vijfjaars-onderhoudsplannen, scholing en verplicht voorgeschreven operationele onderhoudsstandaarden voor de terminals. Hierop vinden regelmatig controles plaats door middel van inspecties (Terminal Health Assessments), interne controles en door klanten uitgevoerde controles. Belangrijke financiële risico's met betrekking tot bedrijfseigendommen en aansprakelijkheden zijn afgedekt via verzekeringen.

Nu alle maatregelen zijn doorgevoerd hebben we jaar na jaar het risico van verzuim in de dienstverlening zien afnemen. Bepaalde terminals, zoals de Europese CEMEA-terminals, zijn echter inmiddels zo'n 40 jaar oud, zodat de infrastructuur bij deze terminals oud is en een storingsrisico oplevert. In combinatie met de (zeer) drukke activiteiten bij deze terminals, ontstaat een aanzienlijk risico. Wij beperken die risico's met onze algemene maatregelen, zoals hiervoor beschreven, en door aanzienlijke middelen vrij te maken voor onderhoud en reparatie en onderhoudsinvesteringen. Wij hebben langetermijnplannen ontwikkeld om de infrastructuur te moderniseren en te zorgen dat deze voldoet aan commerciële en operationele standaarden.

Projecten

Met onze Vopak Project Management (VPM)-methodiek hebben wij onze werkwijze gestructureerd en gestandaardiseerd voor het plannen en implementeren van nieuwe en vaak gecompliceerde projecten. Een investeringsprocedure met ondersteunende middelen, sjablonen en duidelijke verantwoordelijkheden voor de diverse managementniveaus binnen de organisatie completeert het interne bestuursmodel voor projecten. Om onze projectrisico's nog verder te beperken, zullen we ons richten op het vinden van goede, ervaren projectleiders; het zeker stellen dat ervaringen uit afgeronde projecten toegepast kunnen worden op nieuwe projecten; en het verbeteren van onze pre-kwalificatienormen voor aannemers omdat we zijn geconfronteerd met een aantal faillissementen van aannemers die negatieve gevolgen hadden voor de investeringskosten. Voor projecten hanteren wij aparte risicoregisters.

ICT

De meeste Vopak-bedrijven gebruiken voor hun dagelijkse bedrijfsvoering het door Vopak ontwikkelde PEPI-systeem. Continue beschikbaarheid van dit systeem is van groot belang voor bijvoorbeeld de afhandeling van klantenorders, planning van schepen, facturatie en andere activiteiten. Vopak heeft standaarden voor beschikbaarheid, beveiliging, data-integriteit en handmatige noodprocedures. Deze zijn vertaald in duidelijke afspraken voor de operationele afdelingen en de toeleveranciers. Onze operationele processen worden steeds verder geautomatiseerd. Dit leidt tot een grotere procesveiligheid en daarmee tot een verlaging van operationele risico's. Deze procesautomatisering is gekoppeld aan, maar functioneert onafhankelijk van, PEPI.

De algemene met IT samenhangende risico's, zijn de jaarlijks toenemende kosten, verkeerde afstemming tussen bedrijfseisen en IT-oplossingen en het risico van mogelijk onbetrouwbare, inconsistente, niet beschikbare gegevens en/of IT-systemen. Deze beperken wij door middel van een professioneel beheersingsmodel met goede communicatieplatforms, systemen, procedures en mensen. Wij zijn thans bezig met het doorvoeren van een duidelijkere scheiding tussen de vraag en het aanbod van IT-diensten om de IT-kansen te benutten en de IT verder af te stemmen op de bedrijfsprocessen. Als onderdeel van het 'PEPI Lift'-project hebben wij het gebruik van PEPI verbeterd door middel van standaardisering van processen, functionele verbeteringen en scholing. In het kader van strategische projecten wordt ICT als een belangrijke ondersteunende 'enabler' genoemd en krijgen 'ICT-prestatie management', 'ICT-architectuur' en 'business intelligence' extra aandacht.

Risico's in (fiscale) wet- en regelgeving

Vopak is een decentraal georganiseerd bedrijf met een duidelijke netwerkstrategie en vestigingen verspreid over 32 landen. De onderneming laat regelmatig lokale externe audits uitvoeren op het naleven van wet- en regelgeving. De gevolgen van toenemende regelgeving worden beperkt door het risico af te wentelen; door te zoeken naar alternatieven, door het risico over te dragen aan klanten en door meer aandacht te geven aan milieuplossingen.

De afdeling Corporate Tax bezoekt de divisiekantoren en terminals regelmatig om belastingposities te bespreken, de bewustwording en beheersing van belastingposities te vergroten en een goede organisatie van de communicatie tussen een terminal, de divisie en de afdeling Corporate Tax te waarborgen. Wij hanteren een belastingbeleid om de organisatie voldoende richtlijnen te bieden.

Er bestaan geen rechtsovereenkomsten van materieel belang. Wij worden ondersteund door plaatselijke juristen. De ontwikkelingen worden regelmatig besproken tussen de desbetreffende terminal, divisie, het hoofdkantoor en de Raad van Bestuur, en voor de mogelijke gevolgen wordt tijdig verantwoording afgelegd. Wij beperken de risico's door middel van verzekering, modelcontracten en standaarden. Er wordt toezicht en controle uitgeoefend op de naleving.

Financiële risico's

Valutarisico's

De primaire doelstelling van het valutarisicobeleid is om de waarde van onze kasstromen te beschermen. Wij houden rekening met toekomstige kasstromen uit investeringen en afstotingen en met kasstromen uit operationele en financieringsactiviteiten.

De risico's verbonden aan valutatransactieposities als gevolg van bedrijfsactiviteiten zijn beperkt, aangezien de bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten doorgaans grotendeels in dezelfde valuta zijn gesteld. In sommige landen (vooral in Latijns-Amerika) is een aanzienlijk deel van de opbrengstenstroom in USD gesteld, terwijl de bedrijfskosten in lokale valuta zijn uitgedrukt. In deze landen richten wij ons op het op natuurlijke wijze afdekken van het transactierisico. Een eventuele grote netto transactiepositie kan volledig worden afgedekt door middel van valutatermijncontracten.

Het belangrijkste valutarisico voor Vopak is het omrekeningsrisico als gevolg van de omrekening van de resultaten en de balansposten (vooral Singapore dollar en Amerikaanse dollar) in euro's, onze rapportagevaluta. Elk kwartaal worden de valutarisico's vastgesteld en de

afdeckingsstrategie bekeken en vervolgens ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur voorgelegd.

Omrekeningsrisico's

Netto-investeringen in buitenlandse activiteiten worden in beginsel afgedekt door leningen in dezelfde valuta, waar nodig aangevuld met cross-currency renteswaps en valutatermijncontracten, onder toepassing van hedge accounting. Het bedrag van de afdekking wordt vooral bepaald door de verwachte verhouding nettofinancieringspositie/EBITDA van de dochterondernemingen voor de komende drie jaar, rekening houdend met de belastinggevolgen en de afdekkingskosten. In bepaalde gevallen, zoals in geval van nieuwe investeringen, kan worden besloten meer af te dekken dan mogelijk zou zijn op basis van de optimale verhouding nettofinancieringspositie/EBITDA. In dergelijke situaties zou de nominale waarde van de afdekking de boekwaarde van onderliggende activa kunnen overschrijden. De gevoeligheid voor de Singapore dollar (SGD) en de Amerikaanse dollar (USD) is als volgt:

- Een wijziging met 10 dollarcent in de EUR/USD-wisselkoers heeft een effect op de nettoresultaat van Vopak van ongeveer EUR 2,3 miljoen.
- Een wijziging met 10 dollarcent in de EUR/SGD-wisselkoers heeft een effect op de nettoresultaat van Vopak van ongeveer EUR 1,5 miljoen.

In overeenstemming met IFRS 7 hebben wij balansposten aan een gevoeligheidsanalyse onderworpen. Het overzicht vindt u op pagina's 86 en 87.

Renterisico's

Het beleid van Vopak op het gebied van renterisico's is erop gericht om de nettofinancieringskosten als gevolg van schommelingen in de markttrentestand te beheersen, rekening houdend met het langetermijnprofiel van de onderneming. Renteswaps en renteopties kunnen dienen om het gewenste risicoprofiel te bereiken. Renterisico's worden vastgesteld en mogelijke afdekkingen afgewogen bij het verkrijgen of verlenen van nieuwe financiering. De analyse voor het verslagjaar is weergegeven op pagina 87 tot 89 van dit verslag.

Liquiditeitsrisico's

Vopak is een kapitaalintensieve onderneming. Ons financieringsbeleid is gericht op het vaststellen en behouden van een optimale financieringsstructuur die goed rekening houdt met de huidige activa en het investeringsprogramma. Vopak streeft naar toegang tot de kapitaalmarkten en flexibiliteit tegen aanvaardbare financieringskosten. De treasury afdeling fungeert als interne bank die centraal geworven fondsen intern toewijst. Werkmaatschappijen worden aldus gefinancierd door een combinatie van eigen vermogen en intragroep-leningen. Waar mogelijk worden joint ventures en geassocieerde ondernemingen optimaal gefinancierd met vreemd vermogen op 'non-recourse' basis voor Vopak, rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden en contractuele verplichtingen. De doelstelling is leencapaciteit te hebben voor financiering van investeringen, mogelijke overnames en afbetaling van vreemd vermogen. De liquiditeitsbehoefte wordt voortdurend bewaakt op diverse manieren en rapportagemomenten. Actief

kasbeheer behoort tot de dagelijkse taken en elk kwartaal worden de liquiditeitseisen vastgesteld op basis van grondige scenarioplanning. Voorts wordt het liquiditeitsrisico op de lange termijn beoordeeld alvorens een grote investeringsverplichting aan te gaan. Het huidige financieringsbeleid wordt bekeken op basis van deze beoordeling en, waar nodig, aangepast. De huidige lastige situatie in de financiële markten kan een effect hebben op de toekomstige financieringsmogelijkheden. Wij beoordelen onze centrale groep van banken nauwkeurig en frequent om de continuïteit van financiering zeker te stellen. Op dit moment zijn er geen indicaties dat de huidige situatie aanleiding is voor een materieel effect. Vopak is in de gelukkige omstandigheid dat er geen materiële herfinanciering noodzakelijk is voor 2011. Daarnaast is voor alle operationele joint ventures de juiste financiering aangetrokken zonder grote herfinancieringsverplichtingen. Voor enkele greenfield activiteiten is het proces ter verkrijging van financieringsfaciliteiten opgestart.

Kredietrisico's

Vopak staat bloot aan kredietrisico's op vorderingen, derivaten en liquide middelen. Daarnaast is Vopak afhankelijk van de financiële kracht van leveranciers, zoals aannemers. Het risico van oninbare vorderingen is gewoonlijk beperkt doordat de waarde van de voor deze klanten opgeslagen producten de waarde van de vorderingen meestal overschrijdt en Vopak in het algemeen een retentierecht heeft. Andere zekerheden kunnen echter preferent zijn boven het retentierecht in geval van faillissement. Beoordeling van de financiële situaties van wederpartijen is onderdeel van ons kredietbeheer- en aanbestedingsproces, maar kan een eventueel kredietrisico niet geheel uitsluiten. Gezien de wereldwijde financiële crisis heeft Vopak haar kredietbeheer en de controlesystemen met betrekking tot uitstaande vorderingen en opgeslagen producten geïntensiveerd.

De derivaten en liquide middelen worden zo veel mogelijk gespreid over een selecte groep financiële instellingen, waarbij binnen de Groep daglimieten voor liquide middelen gelden. Het risico per financiële instelling wordt regelmatig beoordeeld en zonodig wordt in het kader van het treasurybeleid actie ondernomen.

Door de verslechterende economische omstandigheden is het risico voor onze zakelijke relaties significant toegenomen. Dit heeft met name betrekking op onze klanten, leveranciers, banken en verzekeringsbedrijven. Het verhoogde risico kan invloed hebben op onze onderneming en kan een negatief effect hebben op de toekomst van ons opereren als er zekere materiële uitbetalingen niet plaatsvinden of faillissementen bij onze relaties worden uitgesproken. Wij houden het risico zorgvuldig in de gaten om de potentiële effecten te limiteren. Op dit moment schatten we in dat bij enkele relaties een verhoging van het risicoprofiel optreedt. We kunnen echter geen maatregelen nemen om materiële effecten tegen te gaan, anders dan het zorgdragen voor tijdige betalingen voor onze diensten en het zoeken naar gezonde alternatieve vervangende activiteiten in het geval dat deze negatieve gebeurtenissen plaatsvinden.

Bestuurdersverklaring

In control statement

In het hoofdstuk Risico's en risicobeheersing (pagina 52 t/m 56) hebben wij een gedetailleerde beschrijving van onze risico's en ons risicobeheersingskader gegeven, alsmede van de verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur.

In overeenstemming met de bestpracticebepalingen zoals bedoeld in de Corporate Governance Code, en met inachtneming van de hierna genoemde beperkingen, bevestigen wij dat onze risicobeheersing- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid verschaffen dat de financiële verslaggeving geen materiële onjuistheden bevat. Voorts verklaren wij dat deze risicobeheersing- en controlesystemen gedurende 2008 naar behoren hebben gefunctioneerd.

Onze interne risicobeheersing- en controlesystemen kunnen echter niet de absolute zekerheid bieden dat de strategische, operationele en financiële doelstellingen zonder meer worden bereikt en dat wet- en regelgeving altijd wordt nageleefd. Ook zullen de systemen niet alle menselijke (beoordelings)fouten en vergissingen kunnen voorkomen. Voorts is het inherent aan het ondernemerschap dat er bij het aanvaarden van risico's en het treffen van beheersingsmaatregelen steeds kosten-batenafwegingen moeten worden gemaakt.

Wij blijven streven naar verdere verbetering en optimalisatie van onze interne risicobeheersing- en controleprocedures.

Verklaring van de Raad van Bestuur

In overeenstemming met art. 5:25c lid 2 onder c van de Wet op het financieel toezicht verklaren wij dat, naar ons beste weten:

- a) de jaarrekening op pagina 66 tot en met 137 een getrouw beeld geeft van de activa, passiva, financiële positie en resultaten van de groep;
- b) het verslag van de Raad van Bestuur op pagina's 20 tot 57 een getrouw beeld geeft van de situatie per balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar van de onderneming en de aan haar gelieerde ondernemingen; en dat
- c) het verslag van de Raad van Bestuur op pagina 52 tot en met 56 een beschrijving bevat van de wezenlijke risico's waarmee de onderneming geconfronteerd wordt.

Rotterdam, 12 maart 2009

De Raad van Bestuur

John Paul Broeders (Voorzitter)

Jack de Kreij (CFO)

Frans de Koning

Informatie voor aandeelhouders

Gegevens per gewoon aandeel van EUR 1,00

In EUR	2008	2007
Winst	3,40	2,90
Winst exclusief bijzondere posten	3,24	2,62
Eigen vermogen*	14,55	12,56
Dividend (voorstel 2008)	1,10	0,95
Pay-out ratio	32%	33%

* Na aftrek eigen vermogen samenhangend met financieringspreferente aandelen

Aantal uitstaande aandelen

	2008	2007
Gewogen gemiddelde	62.331.686	62.367.231
Gewogen gemiddeld verwaterd	62.347.028	62.403.855
Jaareinde	62.450.656	62.450.656

Kapitaalbelang

Op grond van de Wet melding zeggenschap moet een kapitaalbelang van 5 procent of meer in een Nederlands bedrijf worden gemeld. Vopak ontving de volgende meldingen inzake kapitaalbelangen (gewone aandelen en financieringspreferente aandelen).

Aandeelhouders Koninklijke Vopak N.V.

	Houders gewone aandelen ¹⁾	Totaal kapitaal- belang ²⁾	Stemrecht ³⁾	Melding per WMZ
HAL Holding N.V.	47,74%	39,53%	44,78%	01-11-2006
ING Groep N.V.	5,50%	9,95%	5,50%	21-05-2008
Aviva Plc (Delta Lloyd)	< 5%	6,89%	< 5%	01-11-2006
Ducatus N.V.	< 5%	5,43%	< 5%	01-11-2006
Fortis Utrecht N.V.	< 5%	5,43%	< 5%	06-10-2008
Stichting Administratiekantoor Financieringspreferente Aandelen Vopak			6,19% ⁴⁾	1-11-2006

¹⁾ Aantal gewone aandelen gedeeld door totaal aantal gewone aandelen

²⁾ Aantal gewone en financieringspreferente aandelen gedeeld door het totaal uitstaande gewone en financieringspreferente aandelen

³⁾ Aantal gewone aandelen gedeeld door het aantal uitstaande gewone en financieringspreferente stemmen

⁴⁾ AFM duidt aan 23,75%. Het verschil is toe te schrijven aan de beperking van het stemrecht tot tweehonderdthalf stemmen per duizend financieringspreferente aandelen, zie pagina 145

Investor Relationsbeleid

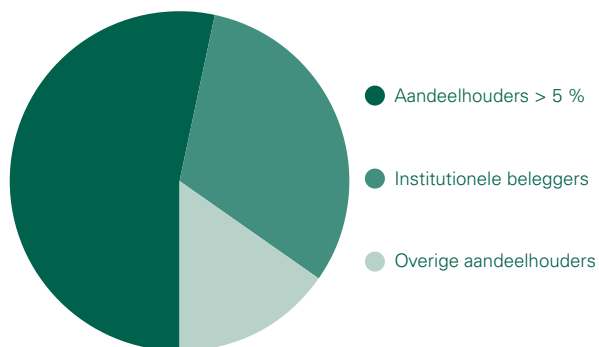
Vopak voert een open informatiebeleid naar beleggers en anderen met een (financiële) belangstelling voor de onderneming met als doel om hen zo goed en tijdig mogelijk te informeren over het beleid van en de ontwikkelingen binnen de onderneming. Vopak zoekt actief de dialoog met haar investeerders.

Dit jaarverslag is een van de middelen daartoe. Alle overige relevante informatie, zoals halfjaarcijfers, kwartaalcijfers, persberichten en achtergrondinformatie, is ook te raadplegen op de website www.vopak.com.

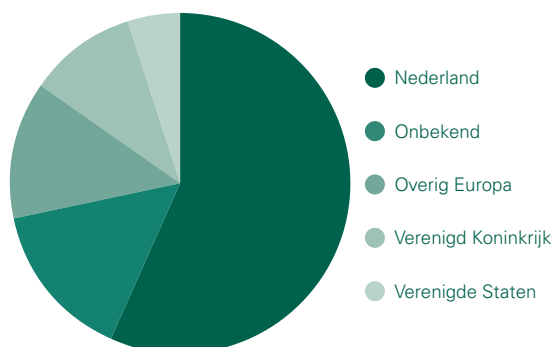
Leden van de Raad van Bestuur en Investor Relations-personeel hadden in 2008 meer dan 250 gesprekken met (potentiële) investeerders. Bij de publicatie van de jaarcijfers houdt Vopak een persconferentie. Na de publicatie van de (half)jaarcijfers houdt Vopak ook een analistenbijeenkomst. Na de publicatie van de cijfers van het eerste en derde kwartaal volgt een telefonische bijeenkomst. Deze is te volgen via de website van Vopak, als video- of audiowebcast. Het hierbij gepresenteerde materiaal is ook op de website van Vopak te vinden.

Rechtstreekse vragen van beleggers en hun adviseurs kunnen worden gesteld aan mevrouw Emilie de Wolf, directeur Corporate Communication & Investor Relations telefoon: +31 10 400 27 77. E-mail: emilie.de.wolf@vopak.com.

Spreiding aandelen Vopak

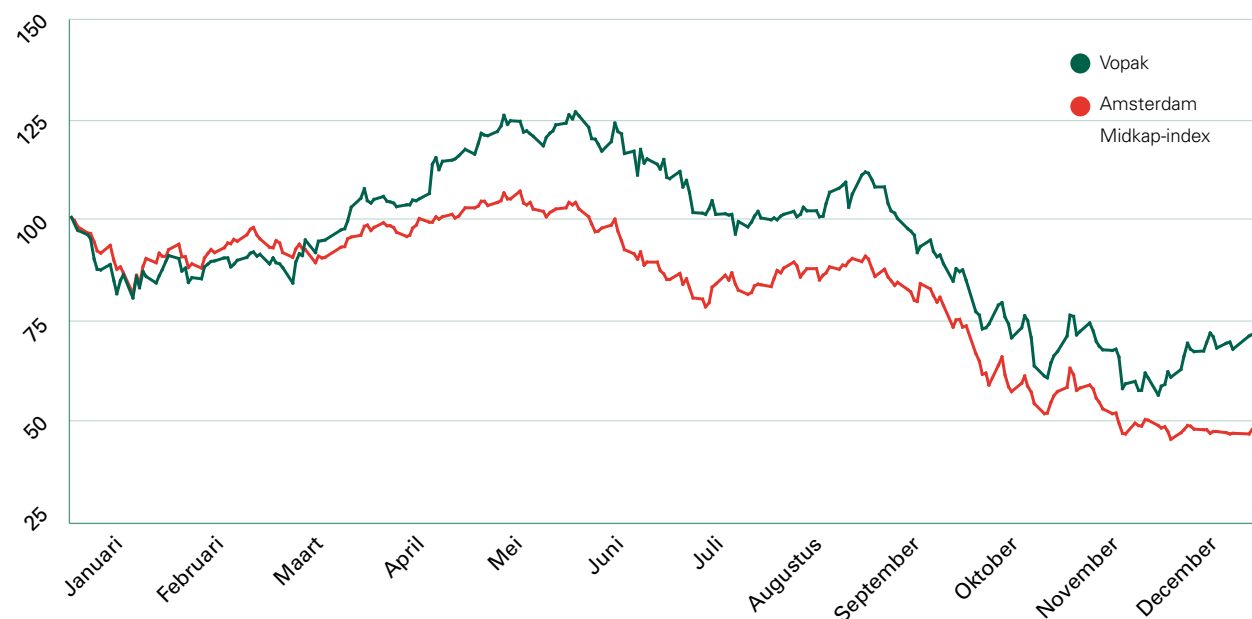
Geografische spreiding aantal uitstaande aandelen

Financiële kalender

21 april 2009	Publicatie resultaat eerste kwartaal 2009 middels een trading update
23 april 2009	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
27 april 2009	Aandelenkoers ex-dividend
29 april 2009	Registratiedatum dividend ('Record Date')
14 mei 2009	Bekendmaking vastgestelde omwisselverhouding in gewone aandelen
15 mei 2009	Betalbaarstelling dividend
28 augustus 2009	Publicatie resultaat eerste halfjaar 2009
13 november 2009	Publicatie resultaat derde kwartaal 2009 middels een trading update
12 maart 2010	Publicatie jaarresultaat 2009
27 april 2010	Publicatie resultaat eerste kwartaal 2010 middels een trading update
27 april 2010	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
29 april 2010	Aandelenkoers ex-dividend
3 mei 2010	Registratiedatum dividend ('Record Date')
27 augustus 2010	Publicatie resultaat eerste halfjaar 2010
12 november 2010	Publicatie resultaat derde kwartaal 2010 middels een trading update

Koersontwikkeling 2008 (%)

Corporate Governance

Inleiding

Vopak voldoet aan het merendeel van de principes en bestpracticebepalingen zoals opgenomen in de Corporate Governance Code (de 'Code'). In vergelijking met het jaarverslag over 2007 is in 2008 het aantal uitzonderingen op de bestpracticebepalingen gelijk gebleven. Deze uitzonderingen zullen hierna worden toegelicht. In onze externe verantwoording en verslaggeving over risico's en risicomanagement hebben wij, conform eerdere aanbevelingen van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code (de 'Monitoringcommissie'), de belanghebbenden transparant, concreet en beknopt geïnformeerd over de diverse risico's en de wijze waarop de organisatie met die risico's omgaat. De uitkomsten van de recent door de Monitoringcommissie geïnitieerde consultatieronde inzake de voorbereiding en de effectiviteit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de 'Algemene Vergadering'), en de dialoog tussen onderneming en aandeelhouders, hebben wij met aandacht gevolgd. Wij hebben kennis genomen van de herziene Code, zoals deze op 10 december 2008 door de Monitoringcommissie is gepubliceerd en zijn aan het onderzoeken wat de gevolgen daarvan zijn voor Vopak.

Structuur en beleid

Vopak hecht veel waarde aan een goede balans tussen de belangen van haar verschillende belanghebbenden. Integriteit, openheid, toezicht, transparante verslaglegging en verantwoording zijn de hoekstenen van het corporate-governancebeleid van Vopak. Voorts wenst Vopak zorgvuldig om te gaan met maatschappelijke belangen. Vopak stelt vast dat de beginselen weerspiegeld in de Code aansluiten op de uitgangspunten die Vopak dienaangaande volgt. De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het besturen van de vennootschap en dus voor het bepalen en realiseren van de (strategische) doelstellingen van Vopak, waaronder die voor veiligheid, gezondheid, milieu en kwaliteit, de strategie en het beleid, en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het totaal functioneren van Vopak, inclusief de nagestreefde beleidsregels en de behaalde resultaten door de Raad van Bestuur, de financiële positie van de vennootschap als ook de financiële verslaggeving. De Raad van Commissarissen beoordeelt ook Vopak's strategie, zoals voorgesteld door de Raad van Bestuur. Ook keurt het belangrijke voorstellen goed, zoals investeringsuitgaven, acquisities, desinvesteringen, en wijzigingen in financieel- en overig bedrijfsbeleid en het jaarlijkse budget. Tevens is de Raad van Commissarissen verantwoordelijk voor het evalueren van het functioneren van de Raad van Bestuur als geheel en diens leden afzonderlijk en doet voorstellen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over wijzigingen in de samenstelling van de Raad van Bestuur. Ook beoordeelt de Raad van Commissarissen jaarlijks haar eigen functioneren en doet voorstellen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over benoemingen van nieuwe leden en vertrek van bestaande leden van de Raad van Commissarissen. Tot slot ziet de Raad van Commissarissen er op toe dat de beleidsregels van de vennootschap worden geformuleerd

en nagestreefd in het belang van al haar belanghebbenden, inclusief aandeelhouders en personeel, en dat deze beleidsregels bestendig en duurzaam zijn en voldoen aan de hoogste ethische normen.

Aangezien Vopak een internationale holding is in de zin van de Structuurwet is zij van toepassing van deze wet vrijgesteld.

De Raad van Commissarissen is evenwichtig samengesteld en bestaat uit personen met een achtergrond en ervaring op gebieden die gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten van Vopak en met ervaring in de buitenlandse markten waarin Vopak opereert. Die ervaring varieert van economisch, financieel, technisch, operationeel en sociaal tot politiek en zakelijk. De Raad van Commissarissen richt zich bij zijn toezicht op de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en de uitvoering daarvan. De Raad van Commissarissen kiest uit zijn midden een Audit-, een Bezoldigings- en een Selectie- en Benoemingscommissie. Overeenkomstig de bepalingen van de Code heeft Vopak de rol en de bevoegdheden van deze commissies nader geregeld in reglementen voor deze commissies. Naast de bevoegdheid tot benoeming, schorsing en ontslag van de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, komen aan de Algemene Vergadering kernbevoegdheden toe als het besluiten tot statutenwijziging, juridische fusie of splitsing, en het vaststellen van de jaarrekening en de winstbestemming. Daarnaast stelt de Algemene Vergadering het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur vast en zijn belangrijke wijzigingen daarin onderworpen aan haar goedkeuring. Voorts bepaalt de Algemene Vergadering de bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen. De beloning van de leden van de Raad van Bestuur wordt op voorstel van de Bezoldigingscommissie vastgesteld door de Raad van Commissarissen, zulks met inachtneming van het bezoldigingsbeleid dat door de in 2008 gehouden Algemene Vergadering is vastgesteld. Tijdens de Algemene Vergadering van 2008 zijn voorstellen tot aanpassing van het bezoldigingsbeleid goedgekeurd. Vopak zal het stemmen per volmacht blijven faciliteren. Vopak maakt gebruik van de in haar statuten opgenomen mogelijkheid om een registratiedatum voor de uitoefening van stem- en vergaderrechten te bepalen.

De Nederlandse Corporate Governance Code

Toetsing van de corporate-governancestructuur van Vopak aan de Code wijst uit dat Vopak aan de principes en bestpracticebepalingen van de Code voldoet. Gedurende 2008 golden de drie hieronder genoemde uitzonderingen op bestpracticebepalingen uit de Code. Er bestaat thans geen aanleiding om aan te nemen dat in de nabije toekomst additionele uitzonderingen zullen gelden.

Bestpracticebepaling II.1.1. (benoeming leden Raad van Bestuur voor vier jaar)

De duur van de arbeidsovereenkomst met de heer De Kreij is niet in overeenstemming met deze bepaling. Deze overeenkomst is gesloten voor onbepaalde tijd en voordat de Code van kracht werd.

Bestpracticebepaling II.2.7. (maximale ontslagvergoeding)

De arbeidsovereenkomst die Vopak met de heer De Kreij heeft gesloten is niet in overeenstemming met deze

bepaling. Deze overeenkomst houdt op dit punt in dat hij bij ontslag in beginsel recht heeft op ten minste twee jaar salaris. Een dergelijke vergoeding kan ook verschuldigd worden indien als gevolg van wijziging van omstandigheden, zoals het uitbrengen van een openbaar bod, in redelijkheid niet langer van hem kan worden gevergd dat hij zijn functie blijft vervullen. De overeenkomst is gesloten voordat de Code van kracht werd. Zij kan geen afbreuk doen aan verkregen rechten.

Bestpracticebepaling II.2.1. (onafhankelijkheid van leden van Raad van Commissarissen)

Twee leden van deze Raad van Commissarissen, te weten de heren Van der Vorm en Van den Driest, voldoen niet aan alle onafhankelijkheidscriteria van de Code, hetgeen niet in overeenstemming is met deze best-practicebepaling. De Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur zijn van mening dat de beide heren een belangrijke toegevoegde waarde hebben binnen de Raad van Commissarissen. Ten aanzien van de heer Van der Vorm zijn dit vooral capaciteiten, kennis en ervaring op het gebied van investeren en leidinggeven aan internationaal opererende ondernemingen. De heer Van den Driest heeft in het bijzonder op grond van zijn kennis van logistieke dienstverlening en tankopslagactiviteiten, zijn kennis van de Rotterdamse Haven en zijn kennis van de onderneming die hij gedurende een lange reeks van jaren heeft opgebouwd in diverse hoedanigheden, het meest recentelijk als voorzitter van de Raad van Bestuur tot 1 januari 2006, een belangrijke toegevoegde waarde binnen de Raad van Commissarissen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de (her)benoeming van de heren Van der Vorm en Van den Driest goedgekeurd in respectievelijke Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders.

Reglementen

Vopak kent verschillende reglementen die vorm geven aan het functioneren van de verschillende organen dan wel inhoud geven aan binnen Vopak geldende regels. Deze reglementen zijn aangepast aan de Code, aan recente wetswijzigingen, alsmede aan besluiten zoals deze van tijd tot tijd door de Raad van Commissarissen werden genomen. Zij zijn geplaatst op de website van de vennootschap (www.vopak.com) onder Corporate Governance.

Het betreft:

- Reglement voor de Raad van Bestuur
- Reglement voor de Raad van Commissarissen
- Reglement voor de Auditcommissie van de Raad van Commissarissen
- Reglement voor de Bezoldigingscommissie van de Raad van Commissarissen
- Reglement voor de Selectie- en Benoemingscommissie van de Raad van Commissarissen
- Reglement 2008 inzake bezit van en transacties in aandelen Vopak en bepaalde overige financiële instrumenten, zoals aangepast op basis van de Wet op het financieel toezicht (Wft). Tevens hanteert Vopak de krachtens deze wet voorgeschreven Insiderlijsten.
- Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand ('klokkenluidersregeling').

Voorts zijn geplaatst op de website:

- Statuten
- Gegevens leden Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen, samenstelling kerncommissies
- Profielschets Raad van Commissarissen
- Rooster van aftreden Raad van Commissarissen
- Rooster van aftreden Raad van Bestuur
- Gedragscode
- Remuneratierapport, met daarin de hoofdlijnen van het bezoldigingsbeleid
- Verslag Stichting Administratiekantoor Financieringspreferente Aandelen Vopak
- Management Authorization Policy

Beschermingsmaatregelen

Het zwaartepunt van de bescherming van Vopak tegen een ongewenste overname is gelegen in de mogelijkheid van Vopak om cumulatief preferente aandelen ('beschermingspreferente aandelen') te plaatsen bij de Stichting Vopak. Een eventuele plaatsing van beschermingspreferente aandelen zal geschieden in het geval Stichting Vopak haar optierecht uitoefent. De Algemene Vergadering heeft op 18 oktober 1999 besloten aan Stichting Vopak het recht te verlenen tot het nemen van beschermingspreferente aandelen tot ten hoogste een nominaal bedrag gelijk aan honderd procent van het alsdan bij derden in de vorm van gewone en financieringspreferente aandelen geplaatste aandelenkapitaal, verminderd met één gewoon aandeel. Vopak en Stichting Vopak hebben hun onderlinge verhouding met betrekking tot het optierecht nader uitgewerkt in een optieovereenkomst van 1 november 1999. Deze optieovereenkomst is op 5 mei 2004 gewijzigd en daarbij is de oorspronkelijk aan Vopak verleende putoptie komen te vervallen. De toekenning van de optie aan de Stichting Vopak is gepubliceerd in het Handelsregister en in dit jaarverslag. De doelstelling van Stichting Vopak is het op zodanige wijze behartigen van de belangen van Vopak en van de ondernemingen die door Vopak en de met Vopak in een groep verbonden vennootschappen in stand worden gehouden, dat de belangen van Vopak en van die ondernemingen, en van alle belanghebbenden, zo goed mogelijk worden gewaarborgd, en dat de invloeden welke de zelfstandigheid en/of de continuïteit en/of de identiteit van Vopak en die ondernemingen in strijd met die belangen zouden kunnen aantasten, naar maximaal vermogen worden geweerd, zomede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Het bestuur van Stichting Vopak bepaalt derhalve of en wanneer er een noodzaak bestaat om beschermingspreferente aandelen aan haar uit te geven. De geschetste beschermingsmaatregelen kunnen, bijvoorbeeld in een overnamesituatie, worden uitgevoerd wanneer dit in het belang van Vopak is om haar positie ten opzichte van de 'overvaller' en diens plannen te bepalen en om de mogelijkheid te creëren naar alternatieven te zoeken. De beschermingsmaatregelen zullen niet worden aangewend ter uitsluitende bescherming van de positie van de Raad van Bestuur. Vopak toetst, waar nodig, haar beschermingsmaatregelen aan implementatiewetten die krachtens EG-richtlijnen van tijd tot tijd worden uitgevaardigd.

Inhoud: jaarrekening

1		74			27.4 Financiële ratio's
2	Inhoud	75			28. Pensioenen en soortgelijke regelingen
3	Profiel	76			
4		77		117	
5	Kerngegevens	78		118	
6		79		119	29. Langetermijnincentive-plannen (LTIP's)
7		80			
8	Bericht van de Voorzitter van de Raad van Bestuur van Vopak aan onze klanten, medewerkers, aandeelhouders en partners	81		120	
		82		121	
		83		122	30. Overige voorzieningen
		84		123	31. Crediteuren en overige schulden
9		85	Financiële risico's en risicobeheersing		32. Financiële instrumenten
10					
11		86		124	
12		87		125	
13		88		126	
14	Bericht van de Raad van Commissarissen	89		127	33. Bezoldigingen commissarissen en bestuurders
		90			
15		91	Gesegmenteerde informatie		33.1 Bezoldigingen commissarissen
16		92			33.2 Beloningen bestuurders
17		93	Wijzigingen dochter-ondernemingen		33.3 Performance shares en matching share plan ten behoeve van de bestuurders
18				128	
19	Verslag van de Raad van Bestuur	94			
20	Inhoud: Verslag van de Raad van Bestuur	95			
		96	Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	129	33.4 Optierechten bestuurders
21	Vopak in strategisch perspectief		1. Bijzondere posten	130	34. Kasstroom uit operationele activiteiten (bruto)
22			2. Overige bedrijfsopbrengsten		35. Operationele lease
23			3. Personeelskosten		36. Aangegane investeringsverplichtingen
24			4. Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen		37. Voorwaardelijke activa en voorwaardelijke verplichtingen
25		97	5. Overige bedrijfskosten		
26	Groeiperspectief		6. Resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen volgens de equity-methode	131	38. Aanverwante partijen
27			7. Interest- en dividend-opbrengsten	132	Enkelvoudige jaarrekening
28	Verantwoord ondernemen	98	8. Financieringslasten		Enkelvoudige winst- en verliesrekening
29			9. Belastingen		Enkelvoudige balans per 31 december voor winstbestemming
30			9.1 Verwerkt in de resultatenrekening	133	Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening
31	Financiële gang van zaken		9.2 Aansluiting effectief belastingpercentage		1. Algemeen
32		99	9.3 Latente belastingen rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen		1.1 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling
33			10. Koersverschillen		1.2 Deelnemingen in groepsmaatschappijen
34			11. Winst per gewoon aandeel		2. Deelnemingen in groepsmaatschappijen
35		100	Toelichting op de geconsolideerde balans		3. Verstrekte leningen
36	De Wereld van Vopak		12. Immateriële vaste activa	134	4. Eigen vermogen
37			13. Materiële vaste activa	135	
38				136	5. Rentedragende leningen
39	Gang van zaken per divisie		14. Joint ventures en geassocieerde ondernemingen	137	6. Derivaten
40	Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika	101			7. Voorzieningen
41			15. Classificatie van financiële instrumenten		8. Bezoldigingen commissarissen en bestuurders
42	Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	102	16. Vertrekte leningen		9. Voorwaardelijke verplichtingen
43			17. Overige financiële vaste activa	138	
44	Azië		18. Belastinglatenties	139	Overige gegevens
45			19. Overige vaste activa	140	Inhoud: overige gegevens
46	Noord-Amerika	103	20. Debiteuren en overige vorderingen	141	Accountantsverklaring
47		104	21. Liquide middelen	142	Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst
48	Latijns-Amerika	105	22. Activa aangehouden voor verkoop	143	Voorstel tot bestemming van het resultaat
49			23. Aandelenkapitaal, agioreserve en ingekochte aandelen	144	Stichting Vopak
50			24. Overige reserves	145	Stichting Administratiekantoor Financieringspreferente Aandelen Vopak ('de Stichting')
51		106	25. Ingehouden winsten	146	Personalia Raad van Bestuur
52	Risico's en risicobeheersing	107	26. Aandeel van derden in geconsolideerd eigen vermogen	147	Personalia Raad van Commissarissen
53			27. Rentedragende leningen	148	
54		108		149	Belangrijkste leidinggevenden
55				150	Geconsolideerde dochter-ondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen
56					Vijf jaar Vopak
57	Bestuurdersverklaring	109			Woordenlijst
58					
59					
60	Informatie voor aandeelhouders	110			
61					
62	Corporate Governance				
63					
64		111			
65	Jaarrekening 2008				
66	Inhoud: jaarrekening				
67	Geconsolideerde winst- en verliesrekening	112			
68	Geconsolideerde balans per 31 december	113			
69					
70	Geconsolideerd kasstroom-overzicht	114			
71	Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	115	27.1 US Private Placements		
72	Grondslagen		27.2 Bancaire en overige onderhandse leningen	151	
73		116	27.3 Kredietfaciliteiten	152	

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

In miljoenen EUR	Toelichting	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening		923,5	853,0
Overige bedrijfsopbrengsten	2	15,8	30,5
Totaal bedrijfsopbrengsten		939,3	883,5
Personeelskosten	3	250,8	245,0
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	4	109,9	107,3
Overige bedrijfskosten	5	294,8	277,4
Totaal bedrijfslasten		655,5	629,7
Exploitatieresultaat		283,8	253,8
Resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen volgens de equity-methode	6	38,4	38,4
Bedrijfsresultaat		322,2	292,2
Interest- en dividendopbrengsten	7	8,5	7,0
Financieringslasten	8	- 46,1	- 49,9
Nettofinancieringslasten		- 37,6	- 42,9
Resultaat voor belastingen		284,6	249,3
Belastingen	9	- 54,9	- 51,2
Nettoresultaat		229,7	198,1
Toe te rekenen aan:			
– Houders van gewone aandelen		212,0	181,1
– Houders van financieringspreferente aandelen		1,2	1,8
– Aandeel van derden		16,5	15,2
Nettoresultaat		229,7	198,1
Winst per gewoon aandeel	11	3,40	2,90
Verwaterde winst per gewoon aandeel	11	3,40	2,90

Geconsolideerde balans per 31 december

In miljoenen EUR	Toelichting	2008	2007
ACTIVA			
Immateriële vaste activa	12	38,8	62,6
Materiële vaste activa	13	1.693,0	1.385,0
Joint ventures en geassocieerde ondernemingen	14	431,8	204,6
Verstrekte leningen	16	–	15,3
Overige financiële vaste activa	17	0,8	0,8
Financiële vaste activa		432,6	220,7
Latente belastingen	18	6,6	16,3
Derivaten	32	2,6	3,0
Pensioenen en soortgelijke regelingen	28	81,9	75,4
Overige vaste activa	19	23,1	17,6
Totaal vaste activa		2.278,6	1.780,6
Debiteuren en overige vorderingen	20	189,7	189,1
Verstrekte leningen	16	66,9	0,5
Vooruitbetalingen		19,0	17,6
Derivaten	32	30,8	3,7
Liquide middelen	21	49,3	136,4
Activa aangehouden voor verkoop	22	–	5,1
Pensioenen en soortgelijke regelingen	28	–	0,1
Totaal vlottende activa		355,7	352,5
Totaal activa		2.634,3	2.133,1

In miljoenen EUR	Toelichting	2008	2007
EIGEN VERMOGEN			
Aandelenkapitaal	23	81,9	81,9
Agioreserve	23	165,2	165,2
Ingekochte aandelen	23	- 3,3	- 0,9
Overige reserves	24	- 21,2	10,9
Ingehouden winsten	25	710,4	552,6
Eigen vermogen toekomend aan aandeelhouders		933,0	809,7
Aandeel van derden in eigen vermogen	26	76,0	70,2
Totaal eigen vermogen		1.009,0	879,9
VERPLICHTINGEN			
Rentedragende leningen	27	922,1	624,6
Derivaten	32	23,8	26,5
Pensioenen en soortgelijke regelingen	28	47,9	54,5
Latente belastingvoorzieningen	18	126,4	111,7
Overige voorzieningen	30	20,7	28,9
Totaal langlopende verplichtingen		1.140,9	846,2
Schulden aan kredietinstellingen	21	73,9	26,1
Rentedragende leningen	27	50,0	47,6
Derivaten	32	3,7	22,0
Crediteuren en overige schulden	31	321,0	259,4
Verschuldigde belastingen		17,6	39,0
Pensioenen en soortgelijke regelingen	28	2,6	3,3
Overige voorzieningen	30	15,6	9,6
Totaal kortlopende verplichtingen		484,4	407,0
Totaal verplichtingen		1.625,3	1.253,2
Totaal eigen vermogen en verplichtingen		2.634,3	2.133,1

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

In miljoenen EUR	Toelichting	2008	2007
Kasstroom uit operationele activiteiten (bruto)	34	386,9	334,5
Ontvangen interest		8,2	9,9
Ontvangen dividend	7	0,3	0,4
Betaalde financieringslasten		- 41,6	- 45,0
Betaalde winstbelasting		- 37,1	- 36,6
Kasstroom uit operationele activiteiten (netto)		316,7	263,2
Investerings:			
– Immateriële vaste activa	5, 12	- 5,7	- 4,6
– Materiële vaste activa	2, 5, 13	- 456,0	- 389,9
– Joint ventures en geassocieerde ondernemingen	14	- 40,4	- 4,3
– Verstrekte leningen	16	- 109,1	- 7,4
– Overige vaste activa		- 1,7	- 2,1
– Verwerving dochterondernemingen incl. goodwill (zie pag. 93)		- 59,1	- 35,5
– Verwerving van joint ventures en geassocieerde ondernemingen	14	- 127,8	- 1,9
Totaal investeringen		- 799,8	- 445,7
Desinvesteringen:			
– Immateriële vaste activa		0,2	0,1
– Materiële vaste activa		2,6	0,7
– Joint ventures en geassocieerde ondernemingen		3,4	4,8
– Verstrekte leningen	16	66,9	29,6
– Dochterondernemingen		0,2	34,2
– Activa ter verkoop		44,1	7,3
Totaal desinvesteringen		117,4	76,7
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		- 682,4	- 369,0
Financiering:			
– Aflossing langlopende rentedragende leningen	27	- 149,4	- 113,9
– Opname langlopende rentedragende leningen	27	503,8	346,2
– Uitgekeerd deel agioreserve aan houders van financieringspreferente aandelen	23	- 13,0	- 13,0
– Uitgekeerd dividend in contanten	25	- 59,2	- 46,7
– Uitgekeerd preferent dividend	25	- 1,8	- 2,5
– Inkoop van eigen aandelen	23	- 2,8	–
– Uitoefening optierechten	33	0,4	0,8
– Mutaties kortlopende financiering		- 45,4	- 39,6
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		232,6	131,3
Nettokasstroom		- 133,1	25,5
Koers- en omrekeningsverschillen		1,3	- 2,8
Mutatie liquide middelen i.v.m. (de)consolidatie		- 2,4	- 0,8
Herrubriceringen naar activa aangehouden voor verkoop		- 0,7	–
Mutatie in liquide middelen (inclusief schulden aan kredietinstellingen)		- 134,9	21,9
Netto liquide middelen (inclusief schulden aan kredietinstellingen) per 1 januari		110,3	88,4
Netto liquide middelen (inclusief schulden aan kredietinstellingen)			
per 31 december	21	- 24,6	110,3

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

In miljoenen EUR	2008	2007
Effect stelselwijziging (IFRIC 14) per 1 januari 2008	- 1,7	-
Koersverschillen en effectief deel afdekkingen op netto investeringen in buitenlandse activiteiten	- 2,0	- 5,9
Aanwending koersverschillen en effectief deel afdekkingen op netto investeringen in buitenlandse activiteiten	0,7	1,1
Effectief deel reële waardewijziging cashflow hedges	- 3,9	1,6
Aanwending effectief deel cashflow hedges naar resultatenrekening	1,6	5,4
Effectief deel reële waardewijziging cashflow hedges joint ventures	- 18,4	- 0,4
Herwaardering activa	-	12,8
Totaal van de rechtstreeks geboekte winsten en verliezen in het eigen vermogen	- 22,0	14,6
Nettoresultaat	229,7	198,1
Totaalresultaat	206,0	212,7
Toe te rekenen aan:		
– Houders van gewone aandelen	185,1	198,4
– Houders van financieringspreferente aandelen	1,2	1,8
Totaalresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders	186,3	200,2
– Aandeel van derden	19,7	12,5
Totaalresultaat	206,0	212,7

Grondslagen

Algemeen

Koninklijke Vopak N.V. is een in Rotterdam gevestigde onderneming en is 's werelds grootste onafhankelijke tankterminal operator, gespecialiseerd in de op- en overslag van vloeibare en gasvormige chemie- en olieproducten. Desgewenst levert Vopak aanvullende diensten voor klanten van de terminals.

De geconsolideerde jaarrekening van de onderneming voor het jaar, dat werd afgesloten op 31 december 2008, bevat de cijfers van de onderneming, haar dochterondernemingen (gezamenlijk de 'Groep' genoemd) en het belang van de Groep in joint ventures en geassocieerde ondernemingen (waarop de 'equity-methode' wordt toegepast). De jaarrekening werd op 12 maart 2009 goedgekeurd voor publicatie door de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen en is onderhevig aan de goedkeuring van de aandeelhouders tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie (EU). De wijzigingen in standaarden en nieuwe interpretaties zijn als volgt:

(a) Wijzigingen in standaarden en interpretaties met effectieve toepassingsdatum 1 januari 2008

IFRS 8 (Segmentatie) vervangt IAS 14 en treedt met ingang van 1 januari 2009 in werking maar eerdere toepassing is toegestaan. Onder IFRS 8 wordt de segmentatie primair bepaald door de informatie die de Raad van Bestuur intern gebruikt voor de evaluatie van de performance van de bedrijfssegmenten en de allocatie van middelen tot die segmenten. De primaire segmentatie van Vopak sluit hier al bij aan omdat die gebaseerd is op de interne organisatie van de Groep en de managementrapportagestructuur. Vopak heeft besloten om bovenstaande vereisten reeds vanaf 2008 toe te passen, waardoor vanaf 1 januari 2008 de secundaire segmentatie is vervallen.

IFRIC 14 geeft specifieke richtlijnen om te beoordelen tot welk bedrag een overschot op basis van IAS 19 mag worden verwerkt als een actiefpost. Als een pensioenregeling een tekort heeft op financieringsbasis (dus niet IAS 19-basis), legt IFRIC 14 uit wanneer boven de IAS 19-verplichting/actiefpost een aanvullende verplichting voor dit tekort moet worden opgenomen. Deze stelselwijziging wordt uiterlijk effectief per begindatum van het eerste financiële jaar startend na 31 december 2008. Vopak heeft besloten om IFRIC 14 reeds per 1 januari 2008 toe te passen. Deze wijziging had een negatieve invloed op het eigen vermogen per 1 januari 2008 van EUR 1,7 miljoen (na belastingen) en had geen materieel effect op het nettoresultaat van 2008.

IFRIC 11, 'IFRS 2 - Transacties in groepsaandelen en ingekochte eigen aandelen' behandelt de verslaggeving van 'share-based payments' (betalingen in of gebaseerd op aandelen). Hierin wordt aangegeven of er sprake is van een in eigen-vermogeninstrumenten afgewikkelde transactie of een in geldmiddelen afgewikkelde op aandelen gebaseerde betalingstransactie. Verder worden de gevolgen aangegeven voor de enkelvoudige jaarrekening van de moedermaatschappij en dochterondernemingen voor zover die betrokken zijn. Deze IFRIC richtlijn heeft geen gevolgen voor de jaarrekening van de Groep.

IAS 23 (herzien) inzake financieringskosten verlangt activering van financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief (dat pas na een aanzienlijke tijdsperiode klaar is voor gebruik of voor verkoop) als onderdeel van de kostprijs van dat actief. De optie van het direct als last opnemen van de financieringskosten wordt verwijderd. Dit is niet van invloed op de jaarrekening van Vopak, aangezien Vopak reeds gebruikmaakte van de optie om financieringskosten te activeren.

De overige wijzigingen in standaarden en nieuwe interpretaties, zoals IFRIC 12 (Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten) en IFRIC 13 (Loyaliteitsprogramma's) met een effectieve toepassingsdatum per 1 januari 2008 hebben voor de Groep geen belangrijke gevolgen op de consolidatiegrondslagen en toelichtingsvereisten.

(b) Wijzigingen in standaarden en interpretaties met een effectieve toepassingsdatum per 1 januari 2009

Er zijn wijzigingen op bestaande standaarden en een aantal nieuwe interpretaties gepubliceerd, die verplicht zijn voor de verslagperiodes van de Groep die beginnen op of na 1 januari 2009. Deze wijzigingen op standaarden en nieuwe interpretaties hebben een effectieve toepassingdatum van 1 januari 2009 en hebben voor de Groep geen belangrijke gevolgen op de consolidatiegrondslagen en toelichtingsvereisten.

(c) Wijzigingen in standaarden en interpretaties met een effectieve toepassingsdatum per 1 januari 2010
In januari 2008 heeft de IASB een herziene versie van IFRS 3, 'Bedrijfscombinaties' ('IFRS 3 R') gepubliceerd, evenals een gewijzigde versie van IAS 27, 'De geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening' ('IAS 27 R'). IFRS 3 R bevat wijzigingen in de administratieve verwerking van bedrijfscombinaties en IAS 27 R heeft voornamelijk betrekking op wijzigingen in de administratieve verantwoording van minderheidsbelangen en het verlies van zeggenschap over een dochteronderneming.

Ingevolge IFRS 3 R kan de overnemende partij per transactie ervoor kiezen om een minderheidsbelang te waarderen tegen ofwel de reële waarde per overnamedatum ofwel tegen een evenredig deel van de identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen partij. Wanneer een overname middels achtereenvolgende aankopen plaatsvindt (stapsgewijze overname), worden de identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen partij tegen de reële waarde opgenomen zodra de zeggenschap wordt verkregen. Een eventuele winst of verlies uit hoofde van het verschil tussen de reële waarde van het eerder in de overgenomen partij gehouden belang en de boekwaarde dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.

IAS 27 R verlangt daarnaast dat de effecten van alle transacties met minderheidsbelangen in het eigen vermogen worden verwerkt indien er zich geen wijziging in zeggenschap voordoet. Bij transacties die een verlies van zeggenschap tot gevolg hebben, dient een winst of verlies in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen. In deze winst of dit verlies is een herwaardering naar reële waarde opgenomen van een eventueel behouden belang in de overgenomen partij. Voorts worden alle door de overnemende partij overgedragen activa en passiva, waaronder begrepen de voorwaardelijke, per de overnamedatum tegen reële waarde gewaardeerd en opgenomen. Eventuele transactiekosten die de overnemende partij in verband met de bedrijfscombinatie maakt, vormen geen onderdeel van de kostprijs van de bedrijfscombinatie maar worden zodra deze zijn gemaakt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen, tenzij zij betrekking hebben op de uitgifte van schuldinstrumenten of eigen vermogensinstrumenten. In dat geval vindt de administratieve verwerking plaats in overeenstemming met IAS 39, 'Financiële instrumenten: erkenning en waardering'.

IFRS 3 R en IAS 27 R zijn van toepassing op bedrijfscombinaties die plaatsvinden in boekjaren beginnend op of na 1 juli 2009, waarbij vervroegde toepassing is toegestaan mits beide standaarden tegelijk worden toegepast. De IASB heeft deze standaarden goedgekeurd, maar de EU moet deze nog bekrachtigen. De toepassing van IFRS 3 R en IAS 27 R kan mogelijk belangrijke gevolgen hebben voor de geconsolideerde jaarrekening van de Groep in geval van overnames of transacties die een verlies van zeggenschap tot gevolg hebben en die na 1 januari 2010 plaatsvinden.

De wijziging op IFRS 5 ('Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten') maakt deel uit van het jaarlijkse verbeterproject van de IASB en is in mei 2008 gepubliceerd. De wijziging verduidelijkt dat alle activa en verplichtingen van een dochteronderneming dienen te worden aangehouden voor verkoop indien een verkoopplan voor gedeeltelijke afstoting een verlies van zeggenschap tot gevolg heeft. Indien aan de definitie van een beëindigde bedrijfsactiviteit wordt voldaan, dient relevante informatie te worden verschaft over deze dochteronderneming. De Groep past met ingang van 1 januari 2010 IFRS 5 (wijziging) prospectief toe op alle gedeeltelijke desinvesteringen van dochterondernemingen.

Presentatiebasis

De geconsolideerde jaarrekening wordt uitgedrukt in euro's en afgerond naar honderdduizenden. Het uitgangspunt is het historische kostenprincipe, tenzij anders is beschreven in onderstaande waarderingsgrondslagen.

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening conform IFRS vereist dat de Groep gebruik maakt van inzichten, schattingen en veronderstellingen die de gerapporteerde activa en verplichtingen en de verstrekte gegevens van voorwaardelijke activa en verplichtingen per balansdatum en gerapporteerde opbrengsten en kosten kunnen beïnvloeden. De werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en de onderliggende veronderstellingen worden regelmatig getoetst. Eventuele correcties worden genomen in de periode waarin de schattingen zijn herzien als de correctie alleen invloed heeft op die periode, of in de betreffende periode en toekomstige periodes wanneer de correctie effect heeft op zowel de lopende als toekomstige periodes.

Inzichten van management in de toepassing van IFRS die een belangrijk effect hebben op de jaarrekening en schattingen met een significant risico van mogelijke materiële correcties in een volgend jaar zijn:

(a) Gebruiksduur en restwaarde van materiële vaste activa

De materiële vaste activa maken een belangrijk deel uit van de totale activa van de vennootschap, de kosten van periodieke afschrijvingen vormen een belangrijk deel van de jaarlijkse bedrijfslasten. De op basis van haar inschattingen en veronderstellingen door de directie vastgestelde gebruiksduur en restwaarden hebben een belangrijke invloed op de waardering en resultaatbepaling van materiële vaste activa. De gebruiksduur van materiële vaste activa wordt mede geschat aan de hand van de technische levensduur, ervaringen ten aanzien van soortgelijke activa, de onderhoudshistorie en de periode gedurende welke economische voordelen uit hoofde van exploitatie van het actief zullen toevloeien aan de vennootschap. Periodiek wordt getoetst of zich zodanige wijzigingen hebben voorgedaan in inschattingen en veronderstellingen dat een aanpassing van de gebruiksduur en/of restwaarde noodzakelijk is. Een dergelijke aanpassing wordt prospectief doorgevoerd.

(b) Geschatte bijzondere waardeverminderingen

De Groep test jaarlijks of goodwill onderhevig is aan bijzondere waardeverminderingen. Dit geldt ook voor andere activa indien daar aanleiding toe is. Bij de beoordeling wordt gebruik gemaakt van de grondslagen zoals toegelicht onder 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa' (zie pagina 79).

(c) Pensioenen en soortgelijke regelingen

De pensioenlasten bij toegezegde pensioenregelingen zijn afhankelijk van aannames naar de toekomst. Een gevoeligheidsanalyse is opgenomen in toelichting 28.

(d) Belastingen

Latente belastingvorderingen, met inbegrip van die voortvloeiend uit voorwaartse verliescompensatie, worden gewaardeerd indien het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee verliezen kunnen worden gecompenseerd en verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut. In de beoordeling daarvan maakt Vopak gebruik van inschattingen en veronderstellingen die tevens van invloed zijn op de waardering van de vorderingen.

(e) Milieuvorzieningen

Overeenkomstig de grondslagen zoals vermeld onder overige voorzieningen worden milieuvorzieningen getroffen op basis van geldende wetgeving en op basis van een zo goed mogelijke schatting van de toekomstige kosten.

(f) Derivaten

De reële waarde van een derivaat dat niet verhandeld wordt op actieve markten wordt bepaald als de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstroom onder het contract. Bij vaststelling ervan wordt gebruik gemaakt van een waarderingsmodel gebaseerd op de rentepercentages en de valutakoers per balansdatum.

De boekhoudprincipes onder IFRS, zoals hierna weergegeven, zijn voor de jaren 2008 en 2007 consistent toegepast door alle entiteiten, tenzij anders weergegeven (IFRIC 14 en IFRS 8).

Grondslagen voor consolidatie

Dochterondernemingen

De consolidatie omvat Koninklijke Vopak N.V. en haar dochterondernemingen. Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarover de Groep, direct of indirect zeggenschap uitoefent. Zeggenschap bestaat wanneer de Groep de macht heeft het financiële en operationele beleid van een onderneming te sturen met als doel de voordelen uit de activiteit te verwerven. In het algemeen is er sprake van zeggenschap wanneer de Groep, direct of indirect, meer dan de helft van de stemgerechtigde aandelen bezit. De jaarrekeningen van dochterondernemingen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening vanaf de datum waarop de zeggenschap begint tot de datum waarop de zeggenschap eindigt.

De verwerving van een dochteronderneming wordt door de Groep verwerkt volgens de aankoopmethode. De verkrijgingsprijs wordt gesteld op de reële waarden van de overgedragen activa, de uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten dan wel aangegane of verwachte tegenprestaties die zijn verstrekt op de overnamedatum, vermeerderd met kosten die direct toerekenbaar zijn aan de overname. Identificeerbare activa, aangegane verplichtingen en veronderstelde voorwaardelijke verplichtingen van een verworven onderneming worden op acquisitiedatum initieel gewaardeerd tegen reële waarde, ongeacht de hoogte van het minderheidsbelang en gebruikmakend van de waarderingsgrondslagen van de Groep.

Het meerdere tussen verkrijgingsprijs en de reële waarde van het belang van de Groep in de identificeerbare verworven netto activa wordt als goodwill verantwoord. Als de verkrijgingsprijs lager is dan de reële waarde van de identificeerbare verworven netto activa dan zal het verschil direct verantwoord worden in de winst- en verliesrekening.

Voor de lijst van de belangrijkste dochterondernemingen verwijzen we naar de pagina 150 van dit verslag.

Bepaling van de reële waarde van een bedrijfscombinatie

IFRS definieert de reële waarde als het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld in een zakelijke, objectieve transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde onafhankelijke partijen. Voor de bepaling van de reële waarde bestaan drie algemeen aanvaarde benaderingen, te weten de marktbenadering, de batenbenadering en de kostenbenadering.

Volgens de marktbenadering wordt de waarde gemeten op basis van de actuele prijsgegevens met betrekking tot activa die redelijk soortgelijk kunnen worden geacht aan het te waarderen actief.

De batenbenadering gaat uit van de veronderstelling dat de waarde van een actief kan worden bepaald aan de hand van de contante waarde van de toekomstige winst die het actief kan genereren en beschikbaar is voor uitkering aan de eigenaren van het actief. De meest gehanteerde methode hiervoor is de zogenaamde 'discounted cash flow method'. Dit omvat een prognose van de relevante kasstroom gedurende een relevante periode, die vervolgens met behulp van een relevante disconteringsvoet contant wordt gemaakt, rekening houdend met de tijdwaarde van geld, inflatie en het risico dat inherent is aan het bezit van het gewaardeerde actief. De Greenfield-methode is een afgeleide van de batenbenadering en wordt gebruikt wanneer waardering van een actief tegen marktwaarde vanwege het ontbreken van biedprijzen onmogelijk is. Een actief wordt gewaardeerd door de waarde te berekenen van een fictieve startende onderneming die haar activiteiten aanvangt met als enige bezitting het te waarderen actief. Aangezien die onderneming over geen andere bezittingen beschikt, dient de waarde van het betreffende actief gelijk te zijn aan de waarde van de startende onderneming. Bij toepassing van deze methode dient een bedrijfsplan te worden opgesteld voor het fictieve opstarten van de terminal.

De kostenbenadering is gebaseerd op het vervangingsbeginsel, uitgaande van het feit dat een voorzichtige investeerder niet meer voor een actief zal betalen dan de kostprijs van een nieuw vervangend actief. De kostenbenadering resulteert in een concept dat de afgeschreven vervangingswaarde wordt genoemd, waarbij afschrijving betrekking heeft op een afname van de economische levensduur.

Vopak hanteert alle benaderingen, afhankelijk van zakelijke overwegingen. Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen afgeschreven vervangingswaarde. De waardering van terreinen en de immateriële gebruiksrechten op terreinen is gebaseerd op de marktwaarde. Concessierechten, licenties en klantenrelaties worden gewaardeerd op basis van de batenbenadering. Voor de overige immateriële activa wordt bij iedere acquisitie de 'business driver' vastgesteld. De waardering wordt doorgaans door een onafhankelijk taxateur bepaald.

Joint ventures en geassocieerde ondernemingen

Een joint venture is een contractuele overeenkomst waarbij twee of meer partijen een economische activiteit uitoefenen en voor de financiële en operationele beleidslijnen unanieme goedkeuring benodigd is. Een geassocieerde onderneming is een onderneming waarin de Groep invloed van betekenis kan uitoefenen op de financiële en operationele beleidslijnen, maar geen zeggenschap heeft. Invloed van betekenis wordt over het algemeen verondersteld bij een bezit, direct of indirect, van 20% tot 50% van de stemgerechtigde aandelen.

De resultaten van joint ventures en geassocieerde ondernemingen worden geboekt volgens de equity-methode vanaf de datum waarop gezamenlijke invloed respectievelijk invloed van betekenis begint tot de datum waarop deze eindigt. Wanneer het aandeel in de verliezen de boekwaarde van de onderneming waarop de equity-methode wordt toegepast overschrijdt, inclusief eventuele andere vorderingen die deel uitmaken van de netto-investering in de onderneming, wordt de boekwaarde vastgesteld op nul en worden (voor zover de Groep geen verdere verplichtingen of betalingen is aangegaan ten aanzien van de betreffende onderneming) verdere verliezen niet meer aan de Groep toegerekend.

Onder de equity-methode is goodwill onderdeel van de boekwaarde van de investering.

Bij de verwerving van een belang in een joint venture of geassocieerde onderneming wordt de aankoopmethode toegepast. Bij verkoop van belangen in joint ventures en geassocieerde ondernemingen wordt het verkoopresultaat afzonderlijk verantwoord onder resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen volgens de equity-methode.

Voor de lijst van de belangrijkste joint ventures en geassocieerde ondernemingen verwijzen we naar de pagina 150 van dit verslag.

Overige financiële vaste activa

De overige participaties waarin de Groep geen invloed van betekenis uitoefent worden gerubriceerd onder overige financiële vaste activa. In het algemeen geldt dit voor participaties met een belang kleiner dan 20 procent. Deze participaties worden geboekt tegen reële waarde. Als er geen reële waarde is in te schatten dan vindt waardering plaats tegen kostprijs. Ontvangen dividenden worden als resultaat verantwoord.

Eliminatie van transacties bij consolidatie

Alle transacties tussen groepsondernemingen, saldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen ondernemingen van de Groep zijn geëlimineerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening. Ongerealiseerde winsten ontstaan uit transacties met joint ventures en geassocieerde ondernemingen worden geëlimineerd tot de hoogte van het belang van de Groep in het vermogen. Ongerealiseerde verliezen worden op dezelfde manier geëlimineerd als onerealiseerde winsten, maar alleen voorzover er geen bewijs is van bijzondere waardevermindering.

Segmentatie

Wij passen met ingang van 1 januari 2008 IFRS 8 toe. Dit betreft een wijziging in de grondslag voor financiële verslaggeving die geen invloed heeft op de geconsolideerde financiële positie van Vopak. De operationele segmenten worden gerapporteerd op een wijze die overeenkomt met de interne rapportage aan de Raad van Bestuur, het hoogste beslissingsorgaan in de zin van IFRS 8.

Vreemde valuta

Functionele en presentatievaluta

Posten opgenomen in de jaarrekening van iedere entiteit van de Groep worden gemeten in de valuta die van toepassing is voor de primaire economische omgeving waarin de entiteit opereert (de functionele valuta). De geconsolideerde cijfers worden gepresenteerd in euro's, de functionele en presentatievaluta van de vennootschap.

Transacties

Transacties in vreemde valuta worden in de administratie van de ondernemingen opgenomen tegen geldende dagkoersen op de datum van de transactie. Monetaire activa en verplichtingen in vreemde valuta worden in de administraties van de ondernemingen omgerekend tegen de koers per balansdatum. Koersverschillen die voortvloeien uit transacties in vreemde valuta en uit de omzetting van monetaire activa en verplichtingen worden ten gunste of ten laste van het resultaat geboekt.

Jaarrekeningen van buitenlandse activiteiten

De activa en verplichtingen van buitenlandse activiteiten, inclusief goodwill en mogelijke reële waardeaanpassingen ten tijde van de acquisitie, worden omgerekend naar de presentatievaluta tegen de koers per balansdatum. De posten van de winst- en verliesrekening van buitenlandse activiteiten worden omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoersen van de verslagperiode.

Er zijn geen buitenlandse activiteiten met een valuta in een economie met hyperinflatie.

Netto-investeringen in buitenlandse activiteiten

De koersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de netto-investeringen in buitenlandse activiteiten komen vanaf 1 januari 2004 (optie IFRS 1) ten gunste of ten laste de koersverschillenreserve, die een aparte component is van het eigen vermogen. De koersverschillen op opgenomen leningen en andere financiële instrumenten in vreemde valuta worden eveneens geboekt op de koersverschillenreserve, voor zover deze het valutarisico op netto-investeringen in buitenlandse activiteiten dekken en effectief zijn. Vanwege toepassing van IAS 39 wordt vanaf 1 januari 2005 het valutadeel van de reële waardemutaties op afgeleide financiële instrumenten ter dekking van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten eveneens ten gunste of ten laste van de koersverschillenreserve verwerkt.

De koersverschillen, die in de koersverschillenreserve zijn verwerkt, worden (pro rata) ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening geboekt bij verkoop, liquidatie, terugbetaling van aandelenkapitaal of staken van de activiteiten.

De volgende wisselkoersen, van de voor Vopak belangrijkste valuta, zijn gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening:

	Slotkoers		Gemiddelde koers	
	2008	2007	2008	2007
Per EUR 1,00				
US dollar	1,40	1,46	1,47	1,37
Singapore dollar	2,00	2,10	2,08	2,06
Chinese yuan	9,54	10,65	10,23	10,42
Braziliaanse reaál	3,23	2,60	2,68	2,66

Opbrengsten

Opbrengsten uit dienstverlening

Opbrengsten uit dienstverlening worden in de resultatenrekening geboekt voorzover het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de Groep zullen vloeien en dat de opbrengsten uit dienstverlening betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De opbrengsten uit dienstverlening worden in de resultatenrekening verantwoord in verhouding tot de fase van de geleverde prestatie per balansdatum. Indien de opbrengsten uit dienstverlening niet betrouwbaar kunnen worden vastgesteld dan zal alleen de opbrengst verantwoord worden tot de hoogte van te vorderen kosten.

Overige bedrijfsopbrengsten

Verkoopwinsten op activa worden als gerealiseerd beschouwd op het moment dat de voordelen en de risico's van de verkoop volledig ten laste van de koper komen en er geen onzekerheid bestaat over de ontvangst van de overeengekomen vergoeding. Verkoopwinsten van dochterondernemingen worden gerealiseerd op het moment dat de zeggenschap eindigt.

Subsidies ter compensatie voor bijzondere waardeverminderingen worden verantwoord onder overige bedrijfsopbrengsten.

Interest- en dividendopbrengsten

Interestopbrengsten op verstrekte leningen en dividenden van overige financiële vaste activa (waarin de Groep geen invloed van betekenis uitoefent op de financiële en operationele beleidslijnen) worden gepresenteerd onder interest- en dividendopbrengsten.

Interestopbrengsten worden als gerealiseerd beschouwd wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen zullen terugvloeien naar de Groep en de opbrengsten op een betrouwbare manier gemeten kunnen worden. De interestopbrengsten worden geboekt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de verstrekte lening, over de periode waarop ze betrekking hebben, tenzij er twijfel bestaat over de invorderbaarheid.

Dividenden van overige financiële vaste activa worden opgenomen in de resultatenrekening op het moment dat ze worden toegekend.

Kosten

Overige bedrijfskosten

Verkoopverliezen op activa worden getoond onder overige bedrijfskosten en worden genomen op het moment dat deze voorzienbaar zijn. Verkoopverliezen op dochterondernemingen worden gerealiseerd op het moment dat de dochteronderneming ter verkoop wordt aangeboden. Onderzoekskosten naar nieuw te bouwen opslagcapaciteit worden in het resultaat genomen in het jaar waarin deze kosten gemaakt worden.

Geleaste activa, waarbij de voordelen en risico's substantieel bij de verstrekker van de lease blijven, worden beschouwd als operationele lease. Betalingen gedaan voor operationele lease worden lineair over de duur van de overeenkomst ten laste van de resultatenrekening genomen. Bij vroegtijdige beëindiging van een operationele lease zal elke financiële verplichting of boete verschuldigd aan de eigenaar ten laste van de resultatenrekening genomen worden in de periode waarin de beëindiging heeft plaatsgevonden.

Overheidssubsidies worden geboekt wanneer er een redelijke zekerheid bestaat dat ze zullen worden ontvangen en dat de Groep zal voldoen aan de voorwaarden die eraan verbonden zijn. Subsidies als compensatie van gemaakte kosten, met uitzondering van bijzondere waardeverminderingen, worden in mindering gebracht op de kosten en in dezelfde periode verwerkt waarin de kosten zijn gemaakt.

Financieringslasten

De financieringslasten bestaan met name uit interest en koersverschillen op opgenomen leningen en uit resultaten op hedging instrumenten die via de resultatenrekening verantwoord worden.

De interestkosten worden geboekt, rekening houdend met de effectieve rentevoet, over de periode waarop ze betrekking hebben. De interestcomponent van financiële lease betalingen wordt opgenomen in de resultatenrekening gebruikmakend van de effectieve interestmethode.

Bijzondere posten

Onder de afzonderlijke posten van de winst- en verliesrekening zijn items gerubriceerd die een bijzonder karakter hebben. Dit betreffen onder meer bijzondere waardeverminderingen of het terugnemen ervan, het treffen van voorzieningen voor herstructureringen of het vrijvallen daarvan, resultaten bij verkoop van activa, resultaten bij verkoop van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen en het treffen en vrijvallen van eventuele andere voorzieningen. Voor de inzichtelijkheid van de jaarrekening zijn deze posten in de toelichtingen separaat getoond.

Immateriële vaste activa

Goodwill

Goodwill is het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs en het aandeel van Vopak in de reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa, aangegane verplichtingen en de latente verplichtingen van de verworven onderneming op het moment waarop Vopak de zeggenschap verkrijgt (aankoopmethode).

Goodwill wordt uitgedrukt in de functionele valuta van de onderneming in kwestie en wordt omgerekend naar euro's tegen de balanskoers. Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt toegerekend aan kasgenererende eenheden, zijnde individuele terminals of een groep van terminals, en wordt jaarlijks getest voor bijzondere waardeverminderingen. Ingeval van geassocieerde ondernemingen en joint ventures is de boekwaarde van de goodwill opgenomen in de boekwaarde van de investering in de geassocieerde onderneming of de boekwaarde van de joint venture.

Bij een negatief verschil tussen verkrijgingsprijs minus reële waarde wordt het verschil direct ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Overige immateriële vaste activa

Kosten van software worden gewaardeerd op basis van historische kostprijzen onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte gebruiksduur en mogelijke bijzondere waardeverminderingen. Software in uitvoering wordt gewaardeerd tegen de tot balansdatum bestede kosten. De verwachte gebruiksduur voor software is maximaal 7 jaar.

Overige immateriële activa omvatten tevens contractuele klantenrelaties en voordelige leasecontracten als gevolg van acquisities. Deze worden gewaardeerd tegen initiële marktwaarde op het moment van de acquisitie onder aftrek van lineaire afschrijving en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op een afschrijvingsperiode van 5 tot 30 jaar, zijnde de contractsduur cq geldigheidsduur.

De overige posten bestaan voornamelijk uit vergunningen, die worden gewaardeerd op basis van historische kostprijzen, onder aftrek van lineaire afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op een periode van 5 jaar, zijnde de geldigheidsduur.

Materiële vaste activa

Eigen activa

De materiële vaste activa worden onderverdeeld in componenten en gewaardeerd op basis van historische kostprijzen verminderd met gecumuleerde lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte gebruiksduur en rekening houdend met de geschatte restwaarde en bijzondere waardeverminderingen. De historische kostprijs omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met andere directe aanschafkosten

(zoals niet terugvorderbare belastingen of transport) en direct toerekenbare kosten voor de constructie (zoals uren eigen personeel en advieskosten). Voor zover er sprake is van ontmantelingsverplichtingen aan het einde van de gebruiksduur worden deze, en wijzigingen daarin, in aanmerking genomen in de kostprijs van de activa.

Bij investeringsprojecten wordt interest tijdens de bouwperiode geactiveerd.

Latere uitgaven worden alleen dan in de balans opgenomen wanneer ze de toekomstige economische voordelen van de betreffende activapost vergroten. Kosten van herstel en instandhouding die de toekomstige economische voordelen niet vergroten worden beschouwd als kosten.

Afschrijvingen worden berekend vanaf de beschikbaarheidsdatum voor gebruik volgens de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur en rekeninghoudend met de geschatte restwaarde. De gebruiksduur van de belangrijkste activa is:

– Bedrijfsgebouwen	10 - 40 jaar
– Hoofdbestanddelen van tankterminals	10 - 40 jaar
– Hardware IT	3 - 5 jaar
– Machines, materieel en inventaris	3 - 10 jaar

De restwaarde en gebruiksduur worden jaarlijks beoordeeld en, indien nodig, aangepast.

De materiële vaste activa in uitvoering worden gewaardeerd tegen de tot balansdatum bestede kosten. Vervangingsmateriaal wordt gerubriceerd onder materiële vaste activa waar ze betrekking op heeft en wordt gewaardeerd tegen kostprijs of lagere netto realiseerbare waarde.

Subsidies als compensatie voor kosten gemaakt in verband met investeringen worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa en opgenomen in de resultatenrekening over de levensduur van de activa.

Geleaste activa

Lease van vaste activa, waarbij de Groep de voordelen en risico's verbonden aan het eigendom substantieel overneemt, wordt beschouwd als financiële lease. Activa verkregen door financiële lease worden initieel in de balans opgenomen tegen een bedrag gelijk aan de reële waarde of, indien dit lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen op het moment van het aangaan van het leasecontract. Vervolgwaardering vindt plaats tegen de initiële waardering, verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Algemeen

Voor de boekwaarde van de vaste activa, anders dan actieve belastinglatenties, wordt op elke balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn dan dient de realiseerbare waarde van het actief te worden geschat. Indien blijkt dat de boekwaarde van een actief, hetzij zelfstandig of onderdeel uitmakend van een kasgenererende eenheid, hoger is dan de realiseerbare waarde dan wordt het verschil als bijzondere waardevermindering ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Goodwill wordt jaarlijks op bijzondere waardevermindering getest, tenzij er aanleidingen zijn om frequenter te testen.

Bijzondere waardeverminderingen van een kasgenererende eenheid worden eerst toegerekend aan goodwill en vervolgens toegerekend aan de overige activa van de kasgenererende eenheid op een pro rata basis.

De bijzondere waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa worden in de winst- en verliesrekening getoond onder 'Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen'. Voor financiële vaste activa worden de bijzondere waardeverminderingen voor joint ventures en geassocieerde ondernemingen, als ook verstrekte leningen, respectievelijk getoond onder 'Resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen volgens de equity-methode' en 'Financieringslasten'.

Berekening van de realiseerbare waarde

De realiseerbare waarde van de vaste activa is de hogere waarde van de reële waarde, verminderd met verwachte verkoopkosten, en de bedrijfswaarde. Om de bedrijfswaarde te bepalen worden de te verwachten toekomstige kasstromen verdisconteerd tot de huidige tijdswaarde, gebruikmakend van een disconteringsvoet voor belastingen, die zowel de actuele rente als de specifieke risico's met betrekking tot het actief weergeeft.

Van een vast actief dat op zichzelf geen omvangrijke kasstromen genereert wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Terugname van bijzondere waardeverminderingen

Een bijzondere waardevermindering wordt teruggenomen indien er indicaties aanwezig zijn dat de realiseerbare waarde wijzigt. Een bijzondere waardevermindering met betrekking tot goodwill wordt nooit teruggenomen.

De toegenomen boekwaarde van een actief, veroorzaakt door terugneming van een bijzondere waardevermindering, mag niet hoger zijn dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) indien in voorgaande jaren geen bijzondere waardevermindering zou zijn geboekt.

Derivaten

Derivaten worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gedurende de gehele looptijd op de balans gewaardeerd tegen reële waarde gebaseerd op een marktnotering of een waarderingsmodel van derivaten.

De verwerkingswijze van waardeveranderingen hangt af van de aard van de ingedekte elementen en in hoeverre de derivaten kwalificeren voor hedge accounting.

Bij toepassing van hedge accounting wordt bij aangaan van de hedge transactie het verband tussen het hedge instrument en de onderliggende positie, alsmede de achtergrond van de betreffende transactie, gedocumenteerd. In beginsel zullen de parameters (looptijd, nominaal bedrag en dergelijke) van de af te dekken positie en het afdekkingsinstrument volledig overeenkomen. Verder wordt ook de methode van effectiviteitsvaststelling gedocumenteerd zowel bij het aangaan van de transactie als daarna. De periodiciteit van meting van de effectiviteit van de afdekkingen loopt synchroon met het openbaar maken van de resultaten van de Groep. Uitsluitend indien voldaan is aan alle bovenstaande vereisten en de effectiviteit is aangetoond en vastgelegd, wordt hedge accounting toegepast.

Indien hedge accounting niet toepasbaar of niet nodig is dan worden alle waardewijzigingen ten gunste of laste van de winst- en verliesrekening geboekt. Ten aanzien van hedge accounting maakt Vopak een onderscheid in cashflow hedges, fair value hedges, en afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse ondernemingen.

Bij het voldoen aan bovengenoemde vereisten van hedge accounting is de verwerking als volgt:

Cashflow hedges

Het effectieve deel van veranderingen in de reële waarde van derivaten die bestemd zijn voor en kwalificeren als cashflow hedge wordt verantwoord in de component herwaarderingsreserve derivaten van het eigen vermogen. De winst of het verlies als gevolg van ineffectiviteit wordt direct ten laste van het resultaat geboekt. Dat geldt ook voor het rentebestanddeel als gevolg van de tijdswaarde van het derivaat.

Cumulatieve winsten of verliezen worden overgeboekt naar de resultatenrekening op hetzelfde moment dat de ingedekte transactie tot een verantwoording in de winst- en verliesrekening leidt. De effecten worden getoond onder financieringslasten.

Wanneer de vaststaande overeenkomst of de toekomstig voorziene transactie in de boeking van een balanspost resulteert, worden de cumulatieve winsten of verliezen verwijderd uit het eigen vermogen en opgenomen in de initiële waardering van het actief of de verplichting.

Wanneer een hedge instrument of hedge relatie beëindigd wordt, maar de afgedekte transactie nog altijd verwacht wordt te geschieden, blijft de gecumuleerde winst of verlies op dat moment opgenomen in het eigen vermogen en wordt vervolgens erkend in overeenstemming met bovengenoemde methode wanneer de transactie plaatsvindt. Wanneer de afgedekte transactie niet langer waarschijnlijk is,

worden de gecumuleerde winsten of verliezen die opgenomen werden in het eigen vermogen, onmiddellijk in de resultatenrekening verantwoord.

Fair value hedges

In geval van een fair value hedge wordt het afdekkingsinstrument gewaardeerd op reële waarde en worden de wijzigingen in de reële waarde in de winst- en verliesrekening opgenomen. De afgedekte positie wordt slechts tegen reële waarde verwerkt voor zover de veranderingen in de reële waarde worden veroorzaakt door het afgedekte risico. Ook deze waardewijzigingen worden direct in het resultaat verantwoord.

Afdekking van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten

De afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten hebben de karakteristieken van een cash flow hedge. Wanneer een schuld in vreemde valuta een netto-investering in een buitenlandse activiteit in dezelfde valuta afdekt, worden koersverschillen die ontstaan door omzetting van de netto-investering en de schuld naar euro's beide onmiddellijk geboekt ten gunste of laste van de component koersverschillenreserve in het eigen vermogen, voorzover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening onder financieringslasten.

Wanneer een derivaat een netto-investering in een buitenlandse activiteit afdekt wordt het deel van de winst of verlies dat vastgesteld werd als een effectieve afdekking onmiddellijk geboekt ten gunste of laste van de component koersverschillenreserve in het eigen vermogen. Het niet-effectieve deel van de afdekking en het rentegedeelte van de reële waardemutatie van het derivaat worden in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Gecumuleerde koerswinsten en koersverliezen in het eigen vermogen worden geboekt in de resultatenrekening op het moment van (partieel) desinvesteren van de buitenlandse activiteit.

Viottende activa

Debiteuren en overige vorderingen worden geboekt tegen reële waarde van de tegenprestatie verminderd met bijzondere waardeverminderingen. Een voorziening voor bijzondere waardeverminderingen wordt getroffen wanneer er per balansdatum een objectief bewijs is dat de Groep niet in staat zal zijn de te vorderen bedragen te innen volgens de oorspronkelijke voorwaarden van de vorderingen. Het bedrag van de voorziening is het verschil tussen de boekwaarde van de vordering en de huidige waarde van de geschatte toekomstige kasstroom, verdisconteerd tegen de effectieve rentevoet. Het bedrag van de voorziening wordt geboekt ten laste van de winst- en verliesrekening.

Kas en kasequivalenten bestaan uit kas, banktegoeden en kortetermijndeposito's. Binnen de Groep bestaan rentecompensatie-overeenkomsten waarbij met een bank is afgesproken dat over het netto saldo van bankrekeningen interest zal worden berekend. Voor deze overeenkomsten bestaat echter geen recht van saldiverrekening. Op basis hiervan worden de negatieve banksaldi voor de balansopmaak niet met de positieve banksaldi gesaldeerd.

Activa aangehouden voor verkoop en te beëindigen activiteiten

Vaste activa aangehouden voor verkoop en te beëindigen bedrijfsactiviteiten worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere reële waarde verminderd met verwachte verkoopkosten. De activa en de verplichtingen worden separaat gepresenteerd onder respectievelijk 'Totaal viottende activa' en 'Totaal kortlopende verplichtingen'.

Eigen vermogen

Aandelenkapitaal

De transactiekosten van een eigen vermogen transactie worden, na aftrek van belastingen, geboekt als een vermindering van het eigen vermogen. De financieringspreferente aandelen kwalificeren, in overeenstemming met de criteria van IAS 32, als eigen vermogen.

Aandelen gehouden ter dekking van optierechten

Aandelen die ingekocht zijn ter dekking van optierechten en van het op aandelen gebaseerde beloningsplan, die in aandelen wordt afgerekend, zijn opgenomen in de jaarrekening van de Groep. De kostprijs van deze aandelen is in mindering gebracht op het eigen vermogen. Deze aandelen zijn buiten beschouwing gelaten bij de berekening van de winst per aandeel.

Dividenden

Dividenden worden geboekt als een verplichting in de periode waarin zij worden toegekend.

Verstrekte en opgenomen leningen

Rentedragende leningen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde vermeerderd, respectievelijk verminderd met transactiekosten. Vervolgens worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij het verschil tussen de kostprijs en de waarde op moment van aflossing ten laste of ten gunste van de resultatenrekening wordt genomen over de looptijd van de lening op basis van de effectieve interestmethode.

Leningen waarvan de rente is omgezet van vast naar variabel via een interest rate swap worden bij een fair value hedge geherwaardeerd voor de waardewijziging die is toe te rekenen aan het risico dat is afgedekt.

Verkochte leningen, waarbij de substantiële risico's en voordelen van eigendom noch geheel zijn overgedragen noch rechtstreeks zijn behouden, worden gewaardeerd tegen boekwaarde dan wel lagere garantiewaarde.

Personeelsbeloningen

Pensioenen en soortgelijke regelingen

De pensioenregelingen zijn grotendeels ondergebracht in fondsen die afgezonderd zijn van de middelen van de onderneming, dan wel ondergebracht bij verzekeringsbedrijven.

De pensioenlasten terzake van toegezegde pensioenregelingen zijn op actuariële berekeningen ('projected unit credit'-methode) gebaseerd. Met behulp van deze methode wordt bereikt dat de lasten redelijk gelijkmatig over de dienstjaren van de werknemer worden verdeeld.

De pensioenlasten terzake van toegezegde pensioenregelingen bestaan uit het deel van de mutatie in de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken, de toe te rekenen interest, de verwachte opbrengst fondsbeleggingen alsmede rechten op vergoeding, de toe te rekenen actuariële resultaten, de toe te rekenen lasten over verstreken diensttijd alsmede het toe te rekenen effect van eventuele inperkingen of beëindigingen van de regelingen.

De actuariële resultaten worden afzonderlijk bepaald voor elk plan met een toegezegde pensioenregeling en omvatten het effect van de verschillen tussen veronderstelde actuariële parameters en de werkelijkheid, en de wijzigingen in veronderstelde actuariële parameters. Alle actuariële resultaten die een marge overschrijden van 10% van de reële waarde van de hoogste van activa van het fonds of van de huidige waarde van de toekomstige verplichtingen per begin van het boekjaar worden geboekt in de resultatenrekening over de gemiddelde resterende diensttijd van de deelnemers. Met ingang van 2008 wordt IFRIC 14 toegepast voor de waardering van de limiet uit hoofde van een toegezegde pensioenregeling en de vereisten inzake minimale financiering.

Voor de contante waardeberekening wordt gebruik gemaakt van een disconteringsvoet die is gebaseerd op rentetarieven van hoogwaardige bedrijfsobligaties waarvan de looptijd ongeveer overeenkomt met de looptijd van de pensioenverplichting.

Bijdragen aan pensioenregelingen gebaseerd op een toegezegde bijdrageregeling worden in het jaar waarin zij verschuldigd zijn ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Bedrijfstakpensioenfondsen, waarbij sprake is van toegezegde pensioenregelingen maar waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor de Groep om de IAS 19 berekeningen te kunnen maken, worden behandeld alsof er sprake is van toegezegde bijdrageregelingen.

Op aandelen gebaseerde vergoedingen

De Groep heeft een aantal in eigen-vermogensinstrumenten af te wikkelen, op aandelen gebaseerde vergoedingsregelingen. Uit hoofde van deze regelingen ontvangt de betreffende entiteit diensten van medewerkers in ruil voor eigen-vermogensinstrumenten van de Groep. De reële waarde van de door de werknemer verleende diensten in ruil voor de toekenning van performance shares, matching shares of opties wordt als een last verantwoord in de winst- en verliesrekening met een gelijke correctie in het eigen vermogen. Het totale als last te verantwoorden bedrag wordt bepaald op basis van de reële waarde van de toekenningen op de betreffende toekenningsdatum, waarbij het effect van nog te verrichten diensten en niet-marktgerelateerde prestatievoorwaarden voor het onvoorwaardelijk worden van

aandelen en opties buiten beschouwing worden gelaten (zoals doelstellingen voor winstgroei en een voortgezet dienstverband gedurende een vooraf bepaalde termijn). Niet-marktgerelateerde voorwaarden voor het onvoorwaardelijk worden, zijn opgenomen in de veronderstellingen met betrekking tot het aantal aandelen en opties dat naar verwachting onvoorwaardelijk wordt. Het totale als last opgenomen bedrag wordt verantwoord gedurende de periodes waarin de prestaties worden verricht (de zogenoemde wachtperiode of 'vestingperiode'). De wachtperiode begint op het moment dat de prestatieperiode ingaat en eindigt wanneer de wachtperiode is verstreken. Per iedere balansdatum wordt bepaald of de verwachting van het aantal aandelen en opties dat naar verwachting onvoorwaardelijk wordt, dient te worden bijgesteld op basis van de niet-marktgerelateerde voorwaarden voor het onvoorwaardelijk worden. Op het einde van de wachtperiode wordt de schatting gelijk gemaakt aan het aantal eigenvermogensinstrumenten dat uiteindelijk uitgekeerd wordt. Effecten van bijstelling van de oorspronkelijke schattingen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord, waarbij een corresponderende correctie in het eigen vermogen plaatsvindt.

Overige beloningen

De langetermijnbeloningen die in geld worden uitgekeerd en afhankelijk zijn van de ontwikkeling van de winst per gewoon aandeel gedurende een periode van drie jaar, worden toegerekend naar deze jaren op basis van de laatste schattingen. De verplichtingen worden verantwoord via voorzieningen en herrekend op iedere balansdatum.

Overige voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen voor verplichtingen (in rechte afdwingbaar of feitelijk) als gevolg van gebeurtenissen in het verleden waarvan de omvang onzeker is maar betrouwbaar geschat kan worden, en het waarschijnlijk is dat er voor de afwikkeling van de verplichtingen een uitstroom van middelen nodig is. Indien het tijdseffect belangrijk is, worden bij het bepalen van de voorziening de te verwachten toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen een disconteringsvoet vóór belastingen die zowel de actieve marktrente als de specifieke risico's met betrekking tot de verplichtingen weergeeft.

Op basis van geldende wetgeving worden milieuplannen en eventuele overige te nemen maatregelen afgestemd met, waar van toepassing, lokale, regionale of nationale autoriteiten. Op het moment dat plannen worden goedgekeurd danwel andere (wettelijke) verplichtingen bestaan, wordt er een voorziening gevormd gebaseerd op een zo goed mogelijke schatting van de toekomstige kosten.

Een voorziening voor reorganisatie wordt gevormd wanneer de Groep een gedetailleerd en geformaliseerd reorganisatieplan heeft goedgekeurd en wanneer de reorganisatie ofwel is gestart ofwel publiekelijk bekend is gemaakt.

Voorzieningen voor uitgestelde beloningen anders dan pensioenen en soortgelijke regelingen, zoals non-activiteitsregelingen, jubileumuitkeringen en langetermijnbeloningen die in geld worden uitgekeerd, worden berekend in overeenstemming met toegezegde pensioenregelingen waarbij evenwel alle actuariële resultaten onmiddellijk als resultaat worden verantwoord. Hetzelfde geldt voor eventuele lasten gerelateerd aan de reeds verstreken diensttijd.

Een voorziening voor verlieslatende contracten wordt gevormd als de verwachte te behalen voordelen uit het contract kleiner zijn dan de onvermijdbare kosten. De onvermijdbare kosten zijn de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen.

Vopak is onderworpen aan wetgeving die tot doel heeft de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen te bevorderen. Er zijn aan de groep voor een beperkt aantal terminals emissierechten toegekend voor emissies van CO₂. Emissierechten worden gereserveerd om te voldoen aan leveringsverplichtingen en worden in de balans opgenomen tegen de kostprijs. Deze is over het algemeen nihil. Er wordt een opbrengst verantwoord indien overtollige emissierechten worden verkocht aan derden. Indien de feitelijke emissies hoger zijn dan de emissierechten waarover Vopak beschikt, wordt een voorziening opgenomen voor de verwachte additionele kosten.

Belastingen

Belastingen op het resultaat van het boekjaar bestaan uit acute en latente belastingen. De belastingen worden geboekt in de resultatenrekening tenzij ze betrekking hebben op elementen die onmiddellijk in het eigen vermogen worden geboekt. In dat geval worden de belastingen rechtstreeks in het eigen vermogen geboekt.

Acute belastingen omvatten de verwachte belastingschuld op het belastbaar inkomen van het jaar, waarbij belastingtarieven gehanteerd worden die wettelijk bepaald zijn per balansdatum, plus eventuele aanpassingen van belastingschulden van vorige jaren.

Latente belastingen worden voorzien op basis van de balansverplichtingenmethode, waarbij voorzieningen worden getroffen voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen boekwaarden van activa en verplichtingen voor financiële rapportagedoeleinden en de bedragen gebruikt voor belastingdoeleinden. Voor de volgende tijdelijke verschillen worden geen latente belastingen getroffen:

- fiscaal niet-afrekbare goodwill;
- initiële boeking van activa of verplichtingen die geen invloed hebben op de boekhoudkundige en belastbare winst;
- verschillen met betrekking tot investeringen in dochterondernemingen in de mate dat een terugboeking in de nabije toekomst onwaarschijnlijk is.

Voor de berekening worden belastingtarieven gehanteerd die wettelijk of nagenoeg wettelijk bepaald zijn per balansdatum.

Actieve latenties, veroorzaakt door verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale boekwaarden en beschikbare voorwaartse verliescompensatie, worden enkel geboekt tot het bedrag waarvan het waarschijnlijk is dat er voldoende belastbare winst beschikbaar zal zijn waarmee deze verschillen of verliezen kunnen worden verrekend.

Voor belastingen, hoofdzakelijk bronbelasting, die verschuldigd zouden kunnen worden naar aanleiding van de uitkering van winstreserves van met name dochterondernemingen wordt een voorziening gevormd indien is besloten dergelijke ingehouden winsten uit te keren.

Crediteuren en overige schulden

Crediteuren en overige schulden worden in het algemeen geboekt tegen geamortiseerde kostprijs waarbij de effectieve rentemethode gebruikt wordt.

Kasstroomgrondslagen

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een gemiddelde koers. Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen (inclusief schulden aan kredietinstellingen) worden afzonderlijk gepresenteerd. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten, investerings- en financieringsactiviteiten.

De ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden op participaties kleiner dan 20% zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De verworven financiële belangen (dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen) zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten.

Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Gebruik is gemaakt van de in artikel 2:402 BW geboden mogelijkheid tot opstelling van een verkorte enkelvoudige winst- en verliesrekening.

Financiële risico's en risicobeheersing

Risico's en risicobeheersing

De Groep is blootgesteld aan een aantal financiële risico's die voortvloeien uit haar normale bedrijfsuitoefening. Deze risico's zijn verbonden aan effecten van valutakoersveranderingen en rentetarieven. De Groep is ook blootgesteld aan kredietrisico en liquiditeitsrisico.

Risico's worden in kaart gebracht door de centrale treasury-afdeling (Corporate Treasury). De Raad van Bestuur voorziet in schriftelijke uitgangspunten van het algehele risicomanagement, alsmede in schriftelijke beleidsregels met betrekking tot bepaalde gebieden, zoals het valutarisico, het renterisico, het kredietrisico, de toepassing van afgeleide financiële instrumenten en niet-afgeleide financiële instrumenten, en het beleggen van overtollige liquiditeiten. Periodiek wordt gerapporteerd over risico's en de risicobeheersing.

Mogelijke afdekkingen worden besproken in het Operational Finance Committee, een orgaan met vertegenwoordigers van de verschillende financiële disciplines van het hoofdkantoor, alvorens goedkeuring van de transacties gevraagd wordt aan de Raad van Bestuur.

Om de risico's in fluctuaties van vreemde valuta en rente te beheersen maakt Vopak gebruik van derivaten, volgens een door de Raad van Bestuur goedgekeurd financieel beleid. Uitgangspunt is om de effecten van deze risico's op kasstromen, vermogen en resultaat te beheersen. Hierbij worden geen speculatieve posities ingenomen.

De belangrijkste derivaten die gebruikt worden door de Groep zijn valutatermijncontracten, renteswaps en cross currency interest rate swaps.

Marktrisico's en risicobeheersing

Valutarisico en valutarisicobeheersing

De Groep is internationaal actief en is blootgesteld aan valutarisico's, voornamelijk op grond van de US dollar (USD), de Singapore dollar (SGD), de Chinese yuan (CNY) en de Braziliaanse riaal (BRL). Valutarisico's komen voort uit toekomstige commerciële transacties, verantwoorde activa en passiva, en netto-investeringen in buitenlandse activiteiten.

Het valutarisico beleid is primair gericht op het beschermen van de waarde van de kasstromen binnen Vopak. Zowel toekomstige kasstromen gerelateerd aan (des)investeringen als ook kasstromen uit de operationele en financieringsactiviteiten worden in aanmerking genomen. Per kwartaal worden valutarisico's in kaart gebracht en wordt de afdekkingstrategie geëvalueerd en vervolgens ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur aangeboden.

Over het algemeen geldt dat de operationele opbrengsten en kosten voornamelijk in dezelfde valuta luiden, waardoor de risico's van transactieposities in vreemde valuta uit hoofde van operationele activiteiten voor Vopak beperkt zijn. Echter, in sommige landen (met name Latijns-Amerika) is de opbrengstenstroom voor een belangrijk deel in USD terwijl de operationele kosten in lokale valuta luiden. In deze landen wordt gestreefd naar een natuurlijke afdekking van het transactierisico. Eventuele materiële netto transactieposities kunnen volledig worden afgedekt door valutatermijncontracten.

Het belangrijkste vreemde valutarisico vloeit voort uit de omrekening van investeringen in buitenlandse activiteiten waarvan de netto-investeringen onderhevig zijn aan vreemde valutarisico's. The Groep is ook gevoelig voor het translatierisico als gevolg van de omrekening van het resultaat van buitenlandse activiteiten.

Translatierisico als gevolg van investeringen in buitenlandse activiteiten

Netto-investeringen in buitenlandse activiteiten worden in principe afgedekt met leningen in dezelfde valuta en valutatermijncontracten, waarbij hedge accounting wordt toegepast. De hoogte van de afdekking wordt met name bepaald door de verwachte verhouding tussen nettofinancieringspositie en EBITDA van de dochterondernemingen voor de komende drie jaren, waarbij rekening gehouden wordt met de belastingeffecten en de kosten van afdekking. In bepaalde situaties, zoals bij nieuwe investeringen, kan besloten worden om meer af te dekken dan op basis van de optimale verhouding tussen nettofinancieringspositie en de EBITDA gerechtvaardigd zou zijn. Hierdoor kan een situatie

ontstaan waarin de nominale waarde van de afdekkingen de boekwaarde van de onderliggende activa overstijgt. Gedurende het boekjaar 2008 zijn er, evenals in 2007, geen afdekkingen geweest die de boekwaarde van de onderliggende activa overstijgen.

In overeenstemming met het valutarisicobeleid heeft Vopak middels cross currency interest rate swaps (CCIRS) voor een totaal bedrag van USD 160 miljoen vastrentende leningen omgezet naar EUR 133.1 miljoen vastrentende leningen omdat de financiering in US dollars hoger was dan de daaraan gekoppelde investeringen en leningen in buitenlandse activiteiten. Het valutagedeelte van de marktwaardemutaties met betrekking tot de hoofdsom van de CCIRS wordt direct verwerkt in de winst- en verliesrekening en compenseert de koersverschillen op de afgedekte leningen.

Iedere rapportagedatum wordt voor hedge accounting doeleinden de effectiviteit van de hedgerelaties zowel prospectief als retrospectief getest. De uitkomsten van de effectiviteitstesten moeten voldoen aan het effectiviteitscriterium (tussen 80% en 125%) zoals gedefinieerd in IAS 39. Alle hedges waren effectief gedurende 2008 en 2007.

Effecten van wijzigingen valutakoersen op financiële instrumenten

De waarde van vreemd vermogen en afdekkingsinstrumenten die in andere valuta luiden dan de functionele valuta van de entiteiten waardoor zij worden aangehouden, zijn onderhevig aan valutakoersveranderingen. De sensitiviteitanalyse toont de effecten van veranderingen in valutakoersen op het nettoresultaat en het eigen vermogen. De gevoeligheidsanalyse voor valutarisico's is gebaseerd op de volgende veronderstellingen:

- het translatierisico voor de vorderingen en schulden in vreemde valuta voortvloeiende uit commerciële transacties is niet in deze analyse opgenomen, aangezien dit risico niet materieel wordt geacht;
- voor het bepalen van de redelijkerwijs mogelijke verandering in valutakoersen is gekeken naar het verschil tussen de hoogste en laagste valutakoersen op rapportage data in de boekjaren;
- voor het bepalen van de reële waardewijziging van derivaten zijn scenario analyses uitgevoerd in het treasury management systeem;
- het valutarisico op intercompany verhoudingen wordt meegenomen in de analyse;
- het effect op het nettoresultaat wordt bepaald voor de periode van één jaar;
- het tonen van de effecten op de koersverschillenreserve netto-investeringen is geen vereiste onder IFRS 7, maar is opgenomen omdat de wijziging in de hedges door wijzigingen in de netto-investeringen wordt gecompenseerd.

Het translatierisico wordt voor Vopak voornamelijk bepaald door de US dollar (USD), de Singapore dollar (SGD), de Chinese yuan (CNY) en de Braziliaanse riaal (BRL). De gevoeligheid voor deze valuta's kan als volgt worden weergegeven voor de balansposities per 31 december 2008 en per 31 december 2007.

Effecten van wijzigingen valutakoersen op balansposities per 31-12-2008

	USD		SGD		CNY		BRL	
Slotkoers 2008	1,40	1,40	2,00	2,00	9,54	9,54	3,23	3,23
Redelijkerwijs mogelijke verandering ¹⁾	22%	- 22%	15%	- 15%	25%	- 25%	26%	- 26%
Effect op het nettoresultaat	0,6	- 1,0	0,4	- 0,6	0,7	- 1,0	-	-
Koersverschillenreserve netto-investeringen	- 63,6	99,5	- 16,9	22,7	- 20,8	34,7	- 5,4	9,3
Effectief deel afdekkingen netto-investeringen	51,3	- 80,2	14,2	- 18,9	14,0	- 23,4	-	-
Effect op herwaarderingsreserve derivaten	- 0,9	1,4	0,4	- 0,4	-	-	-	-
Totaal effect op het eigen vermogen	- 13,2	20,7	- 2,3	3,4	- 6,8	11,3	- 5,4	9,3

¹⁾ Bij een negatieve afwijking is er sprake van een versterking van de vreemde valuta ten opzichte van de euro

	USD		SGD		CNY		BRL	
Slotkoers 2007	1,46	1,46	2,10	2,10	10,65	10,65	2,60	2,60
Redelijkerwijs mogelijke verandering ¹⁾	11%	- 11%	6%	- 6%	6%	- 6%	11%	- 11%
Effect op het nettoresultaat	0,3	- 0,3	0,1	- 0,1	-	-	-	-
Koersverschillenreserve netto-investeringen	- 16,7	20,8	- 6,8	7,7	- 5,1	5,8	- 3,1	3,9
Effectief deel afdekkingen netto-investeringen	12,5	- 15,6	5,6	- 6,3	3,7	- 4,2	-	-
Effect op herwaarderingsreserve derivaten	- 0,6	0,8	-	-	-	-	-	-
Totaal effect op het eigen vermogen	- 4,8	6,0	- 1,2	1,4	- 1,4	1,6	- 3,1	3,9

¹⁾ Bij een negatieve afwijking is er sprake van een versterking van de vreemde valuta ten opzichte van de euro

Effecten van wijzigingen valutakoersen op de omrekening van de resultaten van buitenlandse activiteiten

De resultaten van de Groep worden ook beïnvloed door de omrekening van de resultaten van de buitenlandse activiteiten.

Het translatierisico met betrekking tot de omrekening van de nettoresultaten van buitenlandse entiteiten naar euro's wordt voor Vopak voornamelijk bepaald door de Singapore dollar (SGD) en de US dollar (USD). De gevoeligheid voor deze valuta is als volgt weer te geven:

Een wijziging van de EUR/USD-koers met 10 dollarcent heeft ongeveer de volgende invloed op de cijfers van Vopak (gebaseerd op 2008-cijfers):

- opbrengsten uit dienstverlening wijzigt met EUR 10,7 miljoen (2007: EUR 11,4 miljoen);
- bedrijfsresultaat (EBIT) wijzigt met EUR 3,6 miljoen (2007: EUR 3,5 miljoen);
- nettoresultaat wijzigt met EUR 2,3 miljoen (2007: 2,2 miljoen).

Een wijziging van de EUR/SGD-koers met 10 dollarcent heeft ongeveer de volgende invloed op de cijfers van Vopak (gebaseerd op 2008-cijfers):

- opbrengsten uit dienstverlening wijzigt met EUR 5,8 miljoen (2007: EUR 4,8 miljoen);
- bedrijfsresultaat (EBIT) wijzigt met EUR 2,7 miljoen (2007: EUR 2,2 miljoen);
- nettoresultaat wijzigt met EUR 1,5 miljoen (2007: EUR 1,5 miljoen).

Renterisico en renterisicobeheersing

Het renterisicobeleid van Vopak is gericht op het beheersen van de nettofinancieringslasten voor fluctuaties in de marktrente, rekening houdend met het langetermijnprofiel van de onderneming. Verstekte en opgenomen leningen tegen vaste rentetarieven stellen de Groep bloot aan een reële-waardenterisico. Verstekte en opgenomen leningen tegen een variabele rente stellen de Groep bloot aan een kasstroomrenterisico.

Renteswapcontracten en renteopties kunnen worden gebruikt om het gewenste risicoprofiel te bereiken. Bij het aangaan van een nieuwe financiering wordt het renterisico in kaart gebracht en mogelijke afdekkingen geïdentificeerd.

Rekening houdend met renteswaps was per 31 december 2008 61% (2007: 81%) van de totaal rentedragende leningen ten bedrage van EUR 972,1 miljoen (2007: EUR 672,2 miljoen) gefinancierd tegen een vast rentetarief, met resterende looptijden tot veertien jaar. De vermindering van het gedeelte met een vast rentetarief is veroorzaakt door een verhoging van de financiering met een variabele rente door middel van de doorlopende kredietfaciliteit. Hierdoor is de vennootschap blootgesteld aan zowel een kasstroomrisico als aan risico van reële-waardeaanpassing als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Hedging vast USD renteprofiel naar vast EUR renteprofiel

In het kader van het renterisicobeleid heeft Vopak middels cross currency interest rate swaps (CCIRS) voor een totaal bedrag van USD 160 miljoen vastrentende leningen omgezet naar EUR 133,1 miljoen vastrentende leningen. De doelstelling is om schommelingen in de rentelasten als gevolg van volatiliteit van de USD te beperken. Er wordt cash flow hedge accounting toegepast.

De effectiviteit van de hedgerelaties wordt zowel prospectief als retrospectief getest. De testen worden minimaal per rapportagedatum uitgevoerd. De uitkomsten van de effectiviteitstesten moeten voldoen aan het effectiviteitscriterium (tussen 80% en 125%) zoals gedefinieerd in IAS 39. Alle hedges waren effectief gedurende 2008 en 2007.

Hedging variabel renteprofiel naar vast renteprofiel

Voor een bancaire lening van SGD 200 miljoen met een variabel renteprofiel is SGD 147 miljoen geconverteerd naar een vast renteprofiel. Voor deze afdekking wordt cash flow hedge accounting toegepast.

De effectiviteit van de hedgerelaties wordt zowel prospectief als retrospectief getest. De testen worden minimaal per rapportagedatum uitgevoerd. De uitkomsten van de effectiviteitstesten moeten voldoen aan het effectiviteitscriterium (tussen 80% en 125%) zoals gedefinieerd in IAS 39. Alle hedges waren effectief gedurende 2008 en 2007.

Hedging vast renteprofiel naar variabel renteprofiel

De huidige rentedragende schuld bestaat voor een groot deel uit financieringen in US dollars met een vaste rente. In totaal is USD 100 miljoen van deze rentedragende schuld middels renteswaps geconverteerd naar een variabel renteprofiel. Voor deze afdekking wordt fair value hedge accounting toegepast.

De effectiviteit van de hedgerelaties wordt zowel prospectief als retrospectief getest. De testen worden minimaal per rapportagedatum uitgevoerd. De uitkomsten van de effectiviteitstesten moeten voldoen aan het effectiviteitscriterium (tussen 80% en 125%) zoals gedefinieerd in IAS 39. Alle hedges waren effectief gedurende 2008 en 2007.

Effecten van wijziging marktrente (IFRS 7)

De sensitiviteitanalyse toont de effecten van veranderingen in marktrenten op het nettoresultaat en het eigen vermogen, waarbij de analyse voor renterisico's is gebaseerd op de volgende veronderstellingen:

- voor het bepalen van de redelijkerwijs mogelijke verandering in marktrenten is gekeken naar het verschil in marktrenten aan het begin en einde van de boekjaren. Vanwege de volatiliteit van de marktrente in 2008 heeft Vopak per jaareinde 2008 gekozen voor een vast percentage van 25% als redelijkerwijs mogelijke verandering in marktrente;
- voor het bepalen van de reële waardewijziging van derivaten zijn scenario analyses uitgevoerd in het treasury management systeem;
- bij niet-afgeleide financiële instrumenten met vaste rentepercentages hebben wijzigingen in marktrente alleen effect op het resultaat wanneer zij gewaardeerd zijn tegen reële waarde. Als zodanig hebben wijzigingen in vaste rentepercentages geen effect op financiële instrumenten met vaste rentepercentages van de Groep omdat die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs;
- ook het effect van wijzigingen in marktrenten op niet-afgeleide financiële instrumenten met een variabel rentepercentage wordt meegenomen in de analyse;
- het effect van wijzigingen in marktrenten op financiële instrumenten die aangewezen zijn als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit wordt verwerkt onder financieringslasten in de winst- en verliesrekening. Deze wordt meegenomen in de gevoeligheidsanalyse, waarbij de aanname gedaan wordt dat de hoogte van de afdekking ongewijzigd blijft;
- het effect van wijzigingen in marktrenten op financiële instrumenten die aangewezen zijn als cash flow hedge wordt verwerkt in de component herwaarderingsreserve derivaten van het eigen vermogen. Deze wordt meegenomen in de gevoeligheidsanalyse op het eigen vermogen;
- in het geval van een fair value hedge, waarbij een vaste rente door een renteswap wordt omgezet naar een variabele rente, wordt het afdekkingsinstrument gewaardeerd op reële waarde en worden de wijzigingen in de reële waarde in de winst- en verliesrekening opgenomen. De afgedekte positie wordt voor het afgedekte risico eveneens tegen reële waarde verwerkt. Ook deze waardewijzigingen worden direct in het resultaat verantwoord. Omdat de hedge relatie nagenoeg 100% effectief is, wordt het effect van de fair value mutatie van het afdekkingsinstrument nagenoeg geheel gecompenseerd door de fair value mutatie van de afgedekte positie en heeft als zodanig geen effect op het eigen vermogen. De gevolgen op de winst- en verliesrekening worden meegenomen in de gevoeligheidsanalyse;
- wijzigingen in reële waarde van afgeleide financiële instrumenten die geen onderdeel uitmaken van een hedge relatie als weergegeven in IAS 39 worden verwerkt onder financieringslasten en worden meegenomen bij de gevoeligheidsanalyse;
- het effect op het nettoresultaat wordt bepaald voor de periode van één jaar.

Effecten van wijzigingen marktrente 2008

	EUR		USD	
Slotstand 3 maandsrente 2008	2,85%	2,85%	1,54%	1,54%
Redelijkerwijs mogelijke verandering	25%	- 25%	25%	- 25%
Effect op het nettoresultaat	- 1,9	1,9	- 0,2	0,2
Effect op de herwaarderingsreserve derivaten van het eigen vermogen	15,0	- 16,5	- 0,2	0,1

Effecten van wijzigingen marktrente 2007

	EUR		USD	
Slotstand 3 maandsrente 2007	4,48%	4,48%	4,69%	4,69%
Redelijkerwijs mogelijke verandering	19%	- 19%	12%	- 12%
Effect op het nettoresultaat	- 1,0	1,0	- 1,0	1,0
Effect op de herwaarderingsreserve derivaten van het eigen vermogen	2,5	- 2,5	- 1,3	1,3

Overige prijsrisico's

De Groep houdt geen belangrijke aandelenbelangen en/of obligaties die tegen reële waarde worden gewaardeerd en zijn aangemerkt als beschikbaar voor verkoop of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Overige prijsrisico's die mogelijk een effect hebben op de waardering van financiële instrumenten zijn indices en beurskoersen. Per 31 december 2008 waren er ter waarde van EUR 0,1 miljoen financiële instrumenten (2007: EUR 0,3 miljoen) waarbij de waardering afhankelijk is van indices en beurskoersen.

Kredietrisico en kredietrisicobeheersing

Vopak staat bloot aan kredietrisico's op financiële instrumenten (zie toelichting 15) ter waarde van EUR 339,3 miljoen (2007: EUR 348,0 miljoen). Verstrekte leningen aan joint ventures zijn niet gedekt door zekerheden. De blootstelling aan debiteurenrisico's is meestal beperkt, aangezien de waarde van het voor deze afnemers opgeslagen product gewoonlijk de waarde van de vorderingen overtreft en Vopak doorgaans het recht van retentie heeft. In geval van een faillissement kan een andere zekerheidsstelling echter voorrang genieten boven het recht van retentie. Het beoordelen van de financiële positie van tegenpartijen maakt deel uit van onze debiteurenbewaking en ons offerteproces, maar kan eventuele kredietrisico's niet geheel uitsluiten. Gezien de wereldwijde financiële crisis heeft Vopak het kredietbeheer opgevoerd en de controlesystemen met betrekking tot uitstaande vorderingen en opgeslagen producten geïntensiveerd.

De derivaten en liquide middelen worden zo veel mogelijk gelijkmatig verdeeld over een selecte groep financiële instellingen, waarbij binnen de Groep daglimieten voor liquide middelen gelden. Het risico per financiële instelling wordt regelmatig beoordeeld en zonodig wordt in het kader van het treasurybeleid van Vopak actie ondernomen.

Liquiditeitsrisico en liquiditeitsrisicobeheersing

Vopak is een kapitaalintensief bedrijf. Het financieringsbeleid is gericht op het realiseren en handhaven van een optimale financieringsstructuur, rekening houdend met de huidige activabasis en het investeringsprogramma. Vopak streeft naar toegang tot de kapitaalmarkt en flexibiliteit tegen acceptabele financieringslasten.

De treasury afdeling fungeert als interne bank die centraal geworven fondsen intern toewijst. Werkmaatschappijen worden aldus gefinancierd door een combinatie van eigen vermogen en intragroep-leningen. Een uitzondering hierop is de banklening van Vopak Terminals Singapore Pte. Ltd. (SGD 200 miljoen).

Joint ventures en geassocieerde ondernemingen worden, rekening houdend met lokale omstandigheden en contractuele afspraken, waar mogelijk gefinancierd met vreemd vermogen op 'non-recourse' basis voor Vopak.

Gestreefd wordt naar voldoende kredietruimte om investeringen, mogelijke overnames en afbetalingen op vreemd vermogen te kunnen financieren. Vopak heeft de beschikking over een doorlopende kredietfaciliteit met een resterende looptijd per eind 2008 van ruim 3,5 jaar. Deze faciliteit is op te nemen in verschillende valuta en termijnen, tot een bedrag van EUR 1,0 miljard. De kredietfaciliteit bevat een optie tot uitbreiding naar EUR 1,2 miljard. Per ultimo 2008 is in totaal een bedrag van EUR 301,5 miljoen, in diverse valuta, opgenomen (zie toelichting 27).

De liquiditeitsbehoefte wordt voortdurend bewaakt op diverse manieren en rapportagemomenten. Op dagelijkse basis is sprake van actief cashmanagement en per kwartaal wordt de liquiditeitsbehoefte in kaart gebracht op basis van diepgaande scenarioplanning. Daarnaast wordt voor het aangaan van iedere grote investeringsverplichting het liquiditeitsrisico op de langere termijn beoordeeld. Op basis van deze beoordeling wordt het bestaande financieringsbeleid getoetst en daar waar nodig aangepast.

Liquiditeitsrisico per 31-12-2008 (IFRS 7)

In miljoenen EUR	Toelichting	2009	2010	2011
Beschikbare middelen per 1 januari		746,7	242,2	151,2
Schulden aan kredietinstellingen	21	- 73,9	–	–
Aflossingen rentedragende leningen	27	- 50,0	- 25,3	- 180,0
Rentebetalingen		- 55,0	- 65,0	- 75,0
Crediteuren	31	- 47,9	–	–
Overige crediteuren		- 117,2	–	–
Derivaten uitgaven		- 79,8	- 91,7	- 52,9
Derivaten inkomsten		77,2	91,0	54,2
Aangegane investeringsverplichtingen	36	- 157,9	–	–
Beschikbare middelen per 31 december		242,2	151,2	- 102,5

De beschikbare middelen per 1 januari 2009 omvatten niet opgenomen kredietfaciliteiten, niet opgenomen bancaire leningen (toelichting 15) en de vrij ter beschikking staande liquide middelen (toelichting 21). De optie tot uitbreiding van de kredietfaciliteit met EUR 200 miljoen is in bovenstaande tabel buiten beschouwing gelaten.

De bovenstaande tabel specificeert de afgeleide financiële instrumenten van de Groep per 31 december 2008, welke op brutobasis naar looptijdcategorie afgewikkeld zullen worden, uitgaande van de resterende periode van verantwoording tot de contractuele vervaldatum. De in de tabel opgenomen bedragen betreffen de contractuele nominale kasstromen.

Gesegmenteerde informatie

De bedragen zijn opgenomen in miljoenen euro's, tenzij anders is aangegeven.

Algemeen

De segmentatie is overeenkomstig IFRS 8 gebaseerd op de interne organisatie van de Groep en de managementrapportagestructuur. De Groep is naar marktregio's georganiseerd, verdeeld in vijf divisies. In deze regio's treedt zij op als onafhankelijke tankterminal operator, gespecialiseerd in de opslag en overslag van vloeibare en gasvormige chemieproducten en olieproducten, waarbij tevens aanvullende logistieke diensten (overige activiteiten) geleverd worden aan de klanten van de terminals.

Segmentatie

Winst- en verliesrekening	Opbrengsten uit dienst- verlening		Afschrijvingen		Resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen		Bedrijfsresultaat	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika	313,1	311,7	- 34,1	- 33,6	2,3	2,9	94,1	90,4
<i>waarvan Nederland</i>	<i>175,1</i>	<i>177,9</i>	<i>- 19,3</i>	<i>- 20,5</i>	<i>0,2</i>	<i>–</i>	<i>56,6</i>	<i>49,4</i>
Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	251,7	205,9	- 23,2	- 17,0	13,3	7,1	113,2	84,2
<i>waarvan Nederland</i>	<i>170,8</i>	<i>136,3</i>	<i>- 16,6</i>	<i>- 11,7</i>	<i>3,3</i>	<i>–</i>	<i>84,7</i>	<i>64,6</i>
Azië	166,3	136,8	- 30,7	- 24,8	23,0	24,9	91,2	78,8
<i>waarvan Singapore</i>	<i>121,0</i>	<i>98,8</i>	<i>- 22,2</i>	<i>- 17,9</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>57,7</i>	<i>46,5</i>
Noord-Amerika	118,2	130,4	- 11,1	- 11,5	2,1	–	34,4	37,0
Latijns-Amerika	69,9	63,7	- 7,0	- 6,6	1,3	0,6	22,0	21,1
Niet toegerekend	4,3	4,5	- 2,8	- 3,1	- 3,6	2,9	- 32,7	- 19,3
Totaal	923,5	853,0	- 108,9	- 96,6	38,4	38,4	322,2	292,2
Aansluiting met het geconsolideerd nettoresultaat								
Bedrijfsresultaat							322,2	292,2
Nettofinancieringslasten							- 37,6	- 42,9
Resultaat voor belastingen							284,6	249,3
Belastingen							- 54,9	- 51,2
Nettoresultaat							229,7	198,1

Aangezien niet aan alle segmenten rentelasten worden toegerekend en geen belastingen voor de afzonderlijke segmenten worden verantwoord, wordt geen nettoresultaat per segment verantwoord. Geen enkele klant vertegenwoordigde meer dan 10 procent van de Groep's totale opbrengsten uit dienstverlening.

Naast afschrijvingen zijn er in 2008 bijzondere waardeverminderingen opgenomen voor totaal EUR 1,0 miljoen. Het resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen is inclusief een bijzondere waardevermindering van totaal EUR 10,1 miljoen.

De bijzondere waardevermindering binnen de divisie Azië van EUR 4,7 miljoen betreft ons belang in de joint venture in Xiamen (China). Ook zijn er bijzondere waardeverminderingen verantwoord binnen de divisie Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika voor de terminal Ipswich in Engeland (EUR 0,9 miljoen) en de divisie Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika voor de agenturen activiteiten in Frankrijk (EUR 0,1 miljoen). Daarnaast is er binnen de niet-toegerekende activiteiten een bijzondere waardevermindering van totaal EUR 5,4 miljoen verantwoord voor Vopak's joint venture belangen in onroerend goed in Rotterdam.

Als gevolg van de bijzondere waardeverminderingen die in 2008 zijn verantwoord, waren de enige verlieslatende activiteiten de joint venture in Xiamen en de joint ventures op het gebied van vastgoed.

In 2007 werd er totaal EUR 10,7 miljoen aan bijzondere waardeverminderingen opgenomen als gevolg van verplaatsing van de terminal Waltershof naar een andere Vopak-locatie in Hamburg, Duitsland (EUR 8,3 miljoen), door verkoop van de tankterminal Hemiksem in Antwerpen, België (EUR 0,9 miljoen) en de warehouse-activiteiten in Australië (EUR 1,5 miljoen).

	Joint ventures en				Totaal			
	Activa dochter-		geassocieerde		Totaal activa		verplichtingen	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Balans								
Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika	614,2	554,6	18,1	18,1	632,3	572,7	- 116,9	- 122,4
<i>waarvan Nederland</i>	321,4	302,5	1,5	2,1	322,9	304,6	- 60,3	- 57,9
Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	440,5	417,8	128,4	17,8	568,9	435,6	- 168,7	- 139,1
<i>waarvan Nederland</i>	337,7	251,9	5,6	2,9	343,3	254,8	- 60,7	- 54,3
Azië	664,6	483,4	179,4	147,6	844,0	631,0	- 224,0	- 131,2
<i>waarvan Singapore</i>	421,6	296,0	–	–	421,6	296,0	- 207,1	- 117,1
Noord-Amerika	204,9	179,4	83,6	–	288,5	179,4	- 72,3	- 56,7
Latijns-Amerika	119,3	112,9	3,9	4,1	123,2	117,0	- 20,6	- 17,1
Niet toegerekend	159,0	180,4	18,4	17,0	177,4	197,4	- 1.022,8	- 786,7
Totaal	2.202,5	1.928,5	431,8	204,6	2.634,3	2.133,1	- 1.625,3	- 1.253,2

	Joint ventures								Totaal	
	Immateriële		Materiële		Overige		en geassocieerde			
	vaste activa		vaste activa		vaste activa		ondernemingen			
Investerings ¹⁾	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Chemie Europa, Midden-Oosten										
& Afrika	0,6	1,4	133,8	133,2	–	–	–	–	134,4	134,6
<i>waarvan Nederland</i>	0,5	1,0	76,2	47,9	–	–	–	–	76,7	48,9
Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika	1,6	1,0	79,3	86,9	–	–	–	–	80,9	87,9
<i>waarvan Nederland</i>	1,4	0,8	51,4	72,2	–	–	–	–	52,8	73,0
Azië	0,2	0,5	189,0	126,2	0,7	2,0	16,9	–	206,8	128,7
<i>waarvan Singapore</i>	0,2	0,2	138,3	81,8	0,7	–	–	–	139,2	82,0
Noord-Amerika	0,6	–	33,2	25,9	0,9	–	–	–	34,7	25,9
Latijns-Amerika	0,1	0,2	20,5	15,8	0,1	0,1	–	–	20,7	16,1
Niet toegerekend	2,6	1,5	0,2	1,9	–	–	23,5	4,3	26,3	7,7
Totaal	5,7	4,6	456,0	389,9	1,7	2,1	40,4	4,3	503,8	400,9

¹⁾ Exclusief verstrekte leningen en verwerving van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen

Wijzigingen dochterondernemingen

Dochterondernemingen

Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de zeggenschap aan Vopak wordt overgedragen en gedeconsolideerd vanaf de datum waarop de zeggenschap van Vopak eindigt. De wijzigingen en de effecten op de financiële positie van Vopak waren als volgt:

	2008			2007	
	Dochter- onderneming naar joint			Verwerving	Verkoop
In miljoenen EUR	Verwervingen	venture	Overigen		
Immateriële vaste activa andere dan goodwill	–	- 25,3	- 0,1	12,7	- 1,2
Materiële vaste activa	48,1	- 45,0	- 21,3	49,0	- 17,1
Financiële vaste activa	–	–	- 7,7	–	–
Overige vaste activa	4,0	–	–	–	–
Totaal vaste activa	52,1	- 70,3	- 29,1	61,7	- 18,3
Liquide middelen	2,9	- 5,2	- 0,8	2,3	- 3,1
Overige vlottende activa	1,0	- 2,4	- 11,0	3,4	- 4,5
Totaal vlottende activa	3,9	- 7,6	- 11,8	5,7	- 7,6
Totaal activa	56,0	- 77,9	- 40,9	67,4	- 25,9
Rentedragende leningen	1,1	- 13,7	–	12,3	–
Latente belastingvoorzieningen	0,9	- 6,3	–	7,2	–
Overige voorzieningen	–	–	- 0,4	–	–
Totaal langlopende verplichtingen	2,0	- 20,0	- 0,4	19,5	–
Overige kortlopende verplichtingen	0,9	- 3,7	- 5,8	8,4	- 5,3
Totaal kortlopende verplichtingen	0,9	- 3,7	- 5,8	8,4	- 5,3
Totaal verplichtingen	2,9	- 23,7	- 6,2	27,9	- 5,3
Netto identificeerbare activa en verplichtingen					
tegen reële waarde resp. boekwaarde	53,1	- 54,2	- 34,7	39,5	- 20,6
Herwaarderings toe te rekenen aan de Groep	–	6,3	–	- 12,8	–
Ingehouden winsten	–	- 6,3	–	–	–
Toename investeringen in joint ventures	–	32,1	–	–	–
Toename in verstrekte leningen aan joint ventures	–	20,6	–	–	–
Afname in investeringen in joint ventures	–	–	–	- 6,9	–
Aandeel van derden	- 0,5	–	- 0,5	–	–
Aanwending koersverschillen op netto-investeringen in buitenlandse activiteiten (naar resultatenrekening)	–	1,5	–	–	- 1,1
Goodwill op acquisities	6,5	–	–	14,6	–
Herrubricering naar activa aangehouden voor verkoop	–	–	34,3	–	–
Boekwinst (-) en boekverlies verkoop zeggenschap dochterondernemingen	–	–	0,7	–	- 12,5
Betaalde en ontvangen (-) vergoeding in liquide middelen	59,1	–	- 0,2	34,4	- 34,2
Liquide middelen naar activa aangehouden voor verkoop	–	–	0,7	–	–
Liquide middelen aangekochte (-) en verkochte ondernemingen	- 2,9	5,2	0,1	- 2,3	3,1
Nettokasstroom betaald en ontvangen (-)	56,2	5,2	0,6	32,1	- 31,1

2008

Vopak heeft een aantal acquisities verricht en heeft haar zeggenschap in de barging-activiteiten en de olieopslagactiviteiten in Estland afgestaan als gevolg van de vorming van joint ventures met derden. Alle bedrijfscombinaties zijn verwerkt volgens de overnamemethode.

Verwervingen

De bedrijfscombinaties in 2008 betreffen de acquisitie van de terminals in Pasir Gudang (Maleisië), South Wilmington (VS) en Merak (Indonesië), evenals de acquisitie van een onderneming in Marmara (Turkije) met een bedrijfsterrein aan de kust van de Zee van Marmara.

De bedrijfscombinaties worden afzonderlijk immaterieel geacht en in de tabel derhalve geaggregeerd weergegeven. Per saldo is in totaal EUR 56,2 miljoen betaald. De totale goodwill van EUR 6,5 miljoen heeft betrekking op posten, anders dan materiële vaste activa, die niet aan de criteria voor opname van immateriële vaste activa voldoen. Dit aangezien zij ofwel niet aan het identificeerbaarheidsvereiste voldoen (zoals de afnemersrelaties) of niet door de onderneming kunnen worden beheerst (zoals het personeelsbestand). Vanaf het moment van verwerving zijn de effecten op de opbrengsten en het bedrijfsresultaat van de Groep beperkt.

De Pasir Gudang-terminal is op 24 april verworven en bestaat uit 17 tanks met een totale opslagcapaciteit van 20.600 cbm. De gebruiksrechten van land en de gebouwen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde en de terminal is gewaardeerd tegen de afgeschreven vervangingswaarde, vastgesteld door onafhankelijke, gekwalificeerde taxateurs. De regio Pasir Gudang maakt momenteel een snelle groei door in de productie en export van palmolie en aanverwante oleochemische producten, biodiesel en petrochemische producten. Vopak is voornemens plannen te ontwikkelen gericht op uitbreiding van de capaciteit van de terminal om zo deze groei te ondersteunen.

Op 3 oktober heeft Vopak de terminal van ExxonMobil in South Wilmington (VS) aangekocht. De terminal werd al sinds 1991 door Vopak geëxploiteerd en biedt opslagcapaciteit voor olie en chemische producten. Op dit moment bedraagt de opslagcapaciteit circa 50.000 kubieke meter. In de toekomst kan deze fors worden uitgebreid. Per de overnamedatum is de terminal door een onafhankelijke, gekwalificeerde taxateur gewaardeerd aan de hand van een methode die uit twee fasen bestaat. Daarbij werd eerst de batenbenadering gehanteerd om de 'business enterprise value' van de verworven onderneming te bepalen en werd vervolgens een bottom-up-benadering gebruikt om de materiële activa en verplichtingen te waarderen. De waardering volgens de 'business enterprise value' en de bottom-up-benadering weken niet materieel van elkaar af.

Op 7 oktober heeft Vopak het 95%-aandelenbelang van Mitsui in PT Pro-Intercontinental Terminals Indonesia (Prointal) overgenomen. De resterende 5% van het aandelenbelang is in handen van PT Intimitra Pratamausaha, een Indonesisch ingenieurs- en aannemersbedrijf. De onderneming, die is omgedoopt tot Vopak Terminal Merak, beschikt over 33 tanks met een totale opslagcapaciteit van 76.900 cbm. Er is land beschikbaar voor het uitbreiden van de terminal. Per de overnamedatum is de terminal volgens de batenbenadering gewaardeerd.

Op 7 november heeft Vopak de aandelen in GY Elyaf ve Iplik Sanayi Ticaret Anonim Sirketi overgenomen van Global Yatirim Holding A.S.. Het belangrijkste bezit van deze vennootschap is een bedrijfsterrein van 26 hectare aan de kust van de Zee van Marmara (Turkije), dat door een onafhankelijke, gekwalificeerde taxateur is gewaardeerd tegen marktwaarde.

Overgang van dochteronderneming naar joint venture

Op 23 april hebben Vopak - dat sinds 28 december 2007 enig aandeelhouder was van Pakterminal (zie onderstaand) - en de Russische infrastructuurdienstverlener N-Trans (de eigenaar van Estonian Oil Service) hun olieterminalactiviteiten samengevoegd in Tallinn (Estland). Door deze samenvoeging wijzigde de overheersende zeggenschap voor Vopak in gezamenlijke zeggenschap. Per de datum van overgang van dochteronderneming naar joint venture heeft Vopak een belang van 25% in deze joint venture verworven en werd het belang direct uitgebreid naar 35% en vervolgens naar 50% (zie toelichting 14). Als gevolg hiervan werd een boekwinst van EUR 5,2 miljoen verantwoord die geen cash flow effecten had.

Als gevolg van de step-up acquisitie in 2007 zijn de vaste activa gehervalueerd. Dit heeft geresulteerd in een herwaarderingsreserve onder de overige reserves van EUR 12,8 miljoen na aftrek van latente belastingen. Vanwege de transacties in 2008 werd een gedeelte van de herwaarderingsreserve, na aftrek van latente belastingen, EUR 6,3 miljoen van overige reserves overgeboekt naar ingehouden winsten (zie toelichting 24). Op 31 juli heeft Vopak van haar calloptie gebruikgemaakt om haar belang tot 50% uit te breiden (zie toelichting 14).

Overigen

In 2008 werden de binnenvaartactiviteiten van Vopak Barging Europe gehervalueerd naar activa aangehouden voor verkoop (zie toelichting 22). Op 2 juni zijn deze activiteiten van Vopak Barging Europe ondergebracht in Interstream Barging, een bestaande joint venture van Vopak en Van der Sluijs Group.

Op 15 december heeft Vopak haar meerderheidsbelang van 55% in de warehouse-activiteiten in Australië verkocht.

2007

Per 28 december verkreeg Vopak het totale eigendom van Pakterminal (Estland) door het resterend 50%-belang van haar voormalige partner over te nemen. De toerekening van de overnamesom aan de netto identificeerbare activa en verplichtingen is afgerond in 2008 maar wijkt niet af van de voorlopige toerekening.

In het jaar 2007 heeft Vopak verschillende kleinere entiteiten verkocht. De nettokasstroom hieruit bedroeg EUR 31,1 miljoen terwijl er een boekwinst gerealiseerd werd van EUR 12,5 miljoen.

Aandeel van derden

2007

Gedurende het jaar 2007 verwierf de Groep het resterende belang van 20% in Vietnam AP voor een totaal bedrag van EUR 1,1 miljoen. Omdat deze dochteronderneming al volledig geconsolideerd werd heeft de aankoop geen impact op het nettoresultaat van de Groep. Dit vermindert evenwel het aandeel van het nettoresultaat dat toe te rekenen is aan het aandeel van derden. De aankoop van dit aandeel van derden resulteerde in een toename van de goodwill met EUR 0,9 miljoen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

De bedragen zijn opgenomen in miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven.

1. Bijzondere posten

	Toelichting	2008	2007
Winsten op deconsolidaties van dochterondernemingen	2	6,3	12,5
Verkoopverliezen op dochterondernemingen	5	- 0,7	–
Resultaat verkoop joint ventures	6	2,6	4,4
Verkoopwinsten op activa ter verkoop	2	4,8	6,6
Verkoopverliezen op activa ter verkoop	5	- 0,1	- 1,8
Bijzondere waardeverminderingen	4	- 1,0	- 10,7
Bijzondere waardeverminderingen joint ventures	6	- 10,1	–
Aanwending subsidie ter compensatie van bijzondere waardeverminderingen	2	–	8,3
Bedrijfsresultaat		1,8	19,3
Belastingen op bovenstaande posten		- 0,1	- 2,3
Bijzondere mutaties belastingen voorgaande jaren	9	8,2	–
Belastingen		8,1	- 2,3
Totaal effect op nettoresultaat		9,9	17,0

2. Overige bedrijfsopbrengsten

	Toelichting	2008	2007
Winsten op deconsolidaties van dochterondernemingen		6,3	12,5
Verkoopwinsten op activa ter verkoop		4,8	6,6
Verkoopwinsten op materiële vaste activa		1,3	0,6
Aanwending subsidie ter compensatie van bijzondere waardeverminderingen	13	–	8,3
Overigen		3,4	2,5
Totaal		15,8	30,5

De boekwinst uit hoofde van deconsolidaties van dochterondernemingen betreft voornamelijk het resultaat op de samenvoeging van de activiteiten in Estland door Vopak en N-Trans (EUR 5,2 miljoen) en een correctie op de verkoopprijs van de Standic-terminal (EUR 1,0 miljoen), die in 2007 werd afgestoten.

Verkoopwinsten op activa ter verkoop betreffen de boekwinst op de overdracht van de barging-activiteiten naar Interstream Barging (EUR 4,5 miljoen) en de verkoop van de transportactiviteiten in China (EUR 0,3 miljoen).

3. Personeelskosten

	Toelichting	2008	2007
Lonen en salarissen		183,0	178,7
Sociale lasten		24,8	23,5
Bijdrage pensioenplannen (toegezegde bijdrageregelingen)	28	8,8	7,7
Pensioenlasten (toegezegde pensioenregelingen)	28	5,3	6,7
Langetermijnincentiveplannen	29	1,5	0,5
Overige langetermijn personeelsbeloningen		0,1	0,2
Vervroegde uittredingen		1,6	2,2
Overige personeelskosten		25,7	25,5
Totaal		250,8	245,0

Gemiddeld aantal medewerkers (uitgedrukt in FTE's)

Gedurende het verslagjaar waren binnen de Groep gemiddeld 3.874 medewerkers en tijdelijke krachten werkzaam (2007: 3.764).

Mutaties aantal medewerkers (uitgedrukt in FTE's)

	2008	2007
Stand 1 januari	3.564	3.442
Acquisities	84	84
Desinvesteringen	- 197	- 88
In dienst/uit dienst	218	126
Stand 31 december	3.669	3.564

4. Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

	Toelichting	2008	2007
Immateriële vaste activa	12	7,9	8,0
Materiële vaste activa	13	101,0	88,6
Bijzondere waardeverminderingen	12, 13, 22	1,0	10,7
Totaal		109,9	107,3

5. Overige bedrijfskosten

	2008	2007
Onderhoudskosten	49,2	47,5
Operationele lease	32,4	30,7
Brandstoffen	50,4	47,2
Milieu, veiligheid en reinigingskosten	27,1	26,9
Verzekeringskosten	18,6	20,4
Adviseurskosten	25,2	17,7
Inhuur schepen	3,4	8,0
Reiskosten schepen	1,2	2,6
Verkoopverliezen op dochterondernemingen	0,7	–
Verkoopverliezen op activa ter verkoop	0,1	1,8
Verkoopverliezen op (im)materiële activa	0,6	1,4
Voorzieningen voor verlieslatende contracten vanwege in het verleden afgestoten activiteiten	–	0,6
Overigen	85,9	72,6
Totaal	294,8	277,4

De inhuur en reiskosten van schepen namen in vergelijking met 2007 af als gevolg van de overdracht van de barging-activiteiten aan de joint venture Interstream Barging per 2 juni 2008.

Subsidies als compensatie van gemaakte kosten worden in mindering gebracht op de kosten en in dezelfde periode verwerkt waarin de kosten zijn verantwoord. Gedurende 2008 is er EUR 4,0 miljoen aan subsidies gebruikt ter compensatie van gemaakte kosten (zie toelichting 13).

Verkoopverliezen op activa ter verkoop betreffen het verlies op de afstoting van de warehouse-activiteiten in Australië.

De onderstaande honoraria hebben betrekking op de werkzaamheden die zijn uitgevoerd ten behoeve van de vennootschap en haar geconsolideerde dochterondernemingen door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Nederland, de externe accountant zoals bedoeld in artikel 1, eerste lid van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), alsmede door andere in Nederland en daarbuiten gevestigde afzonderlijke maatschappen en rechtspersonen van PricewaterhouseCoopers, waaronder hun fiscale dienstverlenings- en adviesgroepen:

	2008	2007
Controle van de jaarrekening	1,1	1,1
Overige assurance-werkzaamheden	0,2	0,4
Fiscale werkzaamheden	0,1	0,1
Totaal	1,4	1,6

Het totale door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. in Nederland aan de vennootschap en haar geconsolideerde groepsentiteiten in rekening gebrachte honorarium bedroeg in 2008 EUR 0,7 miljoen (2007: EUR 0,9 miljoen).

In de post controle van de jaarrekening is, voor zowel 2008 als 2007, het totale honorarium begrepen voor professionele diensten in verband met de controle van de jaarrekening van Vopak en de controles van statutaire jaarrekeningen van dochterondernemingen, dan wel voor diensten die normaal gesproken hieraan zijn gerelateerd. In de post overige assurance-werkzaamheden is het totale honorarium begrepen voor assurance- en aanverwante diensten die in redelijkheid gekoppeld zijn aan de uitvoering van de controlebeoordeling van de jaarrekening van Vopak en die niet gerapporteerd zijn onder de post controle van de jaarrekening. Hieronder zijn diensten begrepen voor due diligence en assurance van potentiële overnames. De categorie fiscale werkzaamheden betreft fiscale advisering en compliance-diensten.

In het verslag van de Raad van Commissarissen is een beschrijving opgenomen van de werkzaamheden van de Auditcommissie gericht op het waarborgen van de onafhankelijkheid van de accountant bij het verrichten van niet-controlewerkzaamheden (zie pagina 15).

6. Resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen volgens de equity-methode

	2008	2007
Aandeel in het resultaat van joint ventures en geassocieerde ondernemingen	45,9	33,8
Bijzondere waardeverminderingen joint ventures en geassocieerde ondernemingen	- 10,1	–
Resultaat verkoop joint ventures	2,6	4,4
Resultaat verkoop geassocieerde ondernemingen	–	0,2
Totaal	38,4	38,4

Wanneer zich een zogenaamd 'triggering event' voordoet, zoals een materiële ongunstige marktontwikkeling of een belangrijke wijziging in de prognoses of veronderstellingen, onderwerpt Vopak de joint ventures en geassocieerde deelnemingen waarop een dergelijke gebeurtenis mogelijk van invloed is aan een toetsing op bijzondere waardevermindering. Er wordt dan een bijzonder waardeverminderingverlies in aanmerking genomen ter hoogte van het bedrag waarmee de boekwaarde van het actief de realiseerbare waarde te boven gaat. Gedurende 2008 werden bijzondere waardeverminderingen verantwoord met betrekking tot de joint venture in Xiamen, China (EUR 4,7 miljoen) en voor deelnemingen in vastgoed in Nederland (EUR 5,4 miljoen).

Op 5 augustus 2008 ondertekende E.ON Ruhrgas AG een langetermijndoovereenkomst met Gate terminal. In het kader van deze overeenkomst heeft E.ON Ruhrgas een belang van 5% in de terminal verworven. Ten gevolge hiervan nam ons belang af van 42,5% tot 40%, hetgeen resulteerde in een boekwinst van EUR 2,6 miljoen.

Onderstaand worden voor de joint ventures, voorzover er sprake is van tankopslagactiviteiten, de gevolgen getoond op de winst- en verliesrekening en de balans bij proportionele consolidatie gebaseerd op de grondslagen die van toepassing zijn op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

Winst- en verliesrekening

	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening	144,4	103,1
Bedrijfsresultaat	53,1	46,3
Nettoresultaat in tankopslagactiviteiten	37,8	32,7
Nettoresultaat overige activiteiten	0,6	5,7
Totaal	38,4	38,4

Balans

	Toelichting	2008	2007
Totaal vaste activa		727,0	281,8
Totaal vlottende activa		78,7	35,4
Totaal activa		805,7	317,2
Totaal langlopende verplichtingen		324,2	86,3
Totaal kortlopende verplichtingen		74,0	48,2
Totaal verplichtingen		398,2	134,5
Joint ventures in tankopslagactiviteiten		407,5	182,7
Joint ventures en geassocieerde ondernemingen in overige activiteiten		24,3	21,9
Joint ventures en geassocieerde ondernemingen	14	431,8	204,6

Op pagina 33 zijn de gevolgen bij toepassing van proportionele consolidatie weergegeven op de balans en de resultatenrekening voor de Groep.

7. Interest- en dividendopbrengsten

	2008	2007
Interestopbrengsten	8,2	6,6
Dividenden overige financiële vaste activa	0,3	0,4
Totaal	8,5	7,0

8. Financieringslasten

	Toelichting	2008	2007
Interestlasten		- 55,6	- 43,0
Geactiveerde interest		8,3	4,7
Interestbestanddeel financiële lease		–	- 0,1
Interestbestanddeel voorzieningen	28, 29	- 1,4	- 1,0
Koersverschillen:			
– Aanwending koersverschillenreserve (hedged item)	24	0,1	–
– Aanwending koersverschillenreserve (hedged instruments)	24	–	–
– Overigen		4,3	18,8
		4,4	18,8
Derivaten:			
– Rentebestanddeel derivaten (net investment hedge)		4,5	1,6
– Reële waardewijzigingen derivaten (geen hedge accounting)		- 1,6	- 19,7
– Reële waardewijzigingen renteswaps (fair value hedge)		- 1,7	- 2,4
– Reële waardewijzigingen leningen (fair value hedge)		1,6	2,3
– Aanwending effectief deel herwaarderingsreserve derivaten (cash flow hedge)	24	- 2,1	- 7,2
		0,7	- 25,4
Bereidstellingsprovisie		- 0,8	- 0,7
Overigen		- 1,7	- 3,2
Totaal		- 46,1	- 49,9

Voor activering van bouwrente bij dochterondernemingen in verschillende landen ten bedrage van de werkelijke lasten werd een gemiddelde rentevoet gehanteerd van 6,2% (2007: 4,3%).

9. Belastingen

9.1 Verwerkt in de resultatenrekening

	2008	2007
Acute belastingen		
Huidig boekjaar	44,1	42,0
Aanpassingen uit voorgaande jaren	- 0,7	- 0,3
Bijzondere mutaties belastingen voorgaande jaren	- 7,7	-
	35,7	41,7
Latente belastingen		
Ontstaan en terugname van tijdelijke verschillen	25,1	13,4
Aangewende verliezen voorgaande jaren	2,8	3,7
Wijzigingen in belastingtarieven	- 1,1	- 5,1
Erkende verliezen	- 7,2	- 1,7
Overigen	0,1	- 0,8
Bijzondere mutaties belastingen voorgaande jaren	- 0,5	-
	19,2	9,5
Belasting op het resultaat	54,9	51,2

9.2 Aansluiting effectief belastingpercentage

	Toelichting	2008		2007	
Resultaat voor belastingen		284,6		249,3	
Belasting op resultaat		54,9		51,2	
Effectieve belastingdruk		19,3%		20,5%	
Samenstelling:		Bedrag	%	Bedrag	%
– Gewogen gemiddelde wettelijke belastingtarieven		81,8	28,7	72,1	28,9
– Deelnemingsvrijstelling		- 11,5	- 4,0	- 12,7	- 5,1
– Niet-aftrekbare kosten		3,7	1,3	2,6	1,0
– Tariefswijzigingen		- 1,1	- 0,4	- 5,1	- 2,0
– Erkende verliezen		- 7,5	- 2,6	- 1,7	- 0,7
– Belastingfaciliteiten		- 0,6	- 0,2	- 3,5	- 1,4
– Aanpassingen voorgaande jaren		- 0,7	- 0,2	- 0,3	- 0,1
– Overige effecten		- 1,0	- 0,4	- 0,2	- 0,1
Effectieve belastingdruk voor bijzondere mutaties		63,1	22,2	51,2	20,5
Bijzondere mutaties belastingen voorgaande jaren	1	- 8,2	- 2,9	–	–
Effectieve belastingdruk		54,9	19,3	51,2	20,5

De lagere effectieve belastingdruk in 2008 vergeleken met het voorgaande boekjaar wordt voornamelijk verklaard uit de afwikkelingen van belastingposities over voorgaande jaren. Deze mutaties in belastingen van voorgaande jaren zijn als bijzondere mutaties voorgaande jaren getoond wanneer die betrekking hadden op de periode vóór de afsplitsing van Univar.

De effectieve belastingdruk voor bijzondere mutaties in 2007 bevatte positieve eenmalige posten zoals deelnemingsvrijstelling voor de verkoop van dochterondernemingen, vrijval van belastinglatenties vanwege verlaging van tarieven en investeringspremies, die resulteren in een hoger effectieve belasting voor 2008 vergeleken met voorgaand jaar.

9.3 Latente belastingen rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen

	Toelichting	2008	2007
Op koersverschillen en afdekkingen	24	- 11,5	7,5
Op aanwendungen koersverschillen en afdekkingen	24	- 0,4	–
Op waardeverandering cashflow hedges	24	- 0,8	0,6
Op aanwending cashflow hedges	24	0,5	1,9
Op herwaardering activa	24	–	3,6
Totaal		- 12,2	13,6

10. Koersverschillen

	Toelichting	2008	2007
Opbrengsten uit dienstverlening		–	- 0,2
Overige bedrijfskosten		0,1	–
Koersverschillen	8	4,4	18,8
Reële waardewijzigingen derivaten	8	- 1,6	- 19,7
Aanwending herwaarderingsreserve derivaten	8	- 2,1	- 7,2
Financieringslasten		0,7	- 8,1
Totaal		0,8	- 8,3

11. Winst per gewoon aandeel

De winst per gewoon aandeel is berekend door het nettoresultaat toe te rekenen aan houders van gewone aandelen te delen door het gewogen gemiddelde van de uitstaande gewone aandelen (exclusief het gemiddeld aantal ingekochte gewone aandelen). Het gewogen gemiddelde van de uitstaande aandelen over 2008 is 62.331.686 (2007: 62.367.231).

Bij berekening van de verwaterde winst per gewoon aandeel wordt het gewogen gemiddelde van de uitstaande aandelen gecorrigeerd voor het verwateringseffect van optieplannen. Per 31 december 2008 is voor alle uitstaande opties (35.000) de toegekende uitoefenprijs lager dan de aandelenkoers (EUR 27,00), het verwateringseffect van de optieplannen bedraagt 15.342 aandelen. Per 31 december 2007 was voor 60.000 opties de uitoefenprijs lager dan de aandelenkoers (EUR 38,80), het verwateringseffect bedroeg toen 36.624 aandelen.

Samenstelling van het gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen en van het verwaterd gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen is als volgt:

In duizenden	Toelichting	2008	2007
Geplaatste gewone aandelen per 1 januari	23	62.391	62.331
Inkoop voor treasury stock	23	- 75	–
Verkoop uit treasury stock	23	16	36
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen per 31 december		62.332	62.367
Verwateringseffect van optieplannen	32	15	37
Verwaterd gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen per 31 december		62.347	62.404

Gedurende 2008 heeft Vopak 85.000 eigen aandelen ingekocht voor het in aandelen af te rekenen langetermijnbeloningsplan. Wanneer voldaan wordt aan de 'vesting conditions' dan zal de uitkering in aandelen leiden tot een verhoging van het aantal uitstaande aandelen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

De bedragen zijn opgenomen in miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven.

12. Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

	Toelichting	Goodwill	Software	Overigen	Totaal
Aanschafwaarde operationele activa		10,1	51,7	7,7	69,5
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen		- 1,1	- 27,0	- 3,2	- 31,3
Boekwaarde in gebruik		9,0	24,7	4,5	38,2
Aanschafwaarde in uitvoering		-	2,5	-	2,5
Boekwaarde per 1 januari 2007		9,0	27,2	4,5	40,7
Mutaties:					
- Acquisities		15,5	-	12,7	28,2
- Investerings		-	4,4	0,2	4,6
- Desinvesteringen		- 0,1	-	- 0,1	- 0,2
- Herrubricering naar activa aangehouden voor verkoop		- 1,2	-	-	- 1,2
- Herrubricering van activa aangehouden voor verkoop		1,4	-	-	1,4
- Afschrijvingen	4	-	- 7,1	- 0,9	- 8,0
- Bijzondere waardeverminderingen	4	- 1,5	-	-	- 1,5
- Valutakoersverschillen		- 0,4	- 0,7	- 0,3	- 1,4
Boekwaarde per 31 december 2007		22,7	23,8	16,1	62,6
Aanschafwaarde operationele activa		26,4	52,0	20,1	98,5
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen		- 3,7	- 31,4	- 4,0	- 39,1
Boekwaarde in gebruik		22,7	20,6	16,1	59,4
Aanschafwaarde in uitvoering		-	3,2	-	3,2
Boekwaarde per 31 december 2007		22,7	23,8	16,1	62,6
Mutaties:					
- Acquisities		6,5	-	-	6,5
- Investerings		-	5,4	0,3	5,7
- Desinvesteringen		-	- 0,2	-	- 0,2
- Deconsolidaties		- 13,7	-	- 11,6	- 25,3
- Herrubricering naar activa aangehouden voor verkoop		-	- 0,1	-	- 0,1
- Afschrijvingen	4	-	- 7,1	- 0,8	- 7,9
- Bijzondere waardeverminderingen	4	- 0,1	-	-	- 0,1
- Valutakoersverschillen		- 1,2	- 0,3	- 0,9	- 2,4
Boekwaarde per 31 december 2008		14,2	21,5	3,1	38,8
Aanschafwaarde operationele activa		14,3	55,0	7,4	76,7
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen		- 0,1	- 36,7	- 4,3	- 41,1
Boekwaarde in gebruik		14,2	18,3	3,1	35,6
Aanschafwaarde in uitvoering		-	3,2	-	3,2
Boekwaarde per 31 december 2008		14,2	21,5	3,1	38,8

Vopak heeft bij fusies en overnames verscheidene entiteiten verworven die worden verantwoord volgens de 'purchase' methode, als gevolg waarvan goodwill en andere immateriële activa in de balans zijn opgenomen (zie pagina's 93 en 94). De aan de verworven activa en passiva toegeschreven bedragen zijn gebaseerd op aannames en schattingen betreffende hun reële waarde. Bij het maken van deze schattingen overlegt het management waar nodig met onafhankelijke gekwalificeerde taxateurs. Een verandering in aannames en schattingen kan leiden tot wijzigingen in de waarde die aan bepaalde activa wordt toegekend of in de geschatte economische levensduur. Dit kan gevolgen hebben voor de hoogte van de bedragen die in de winst- en verliesrekening worden verwerkt of het tijdstip waarop deze worden verwerkt, bijvoorbeeld de afschrijving van immateriële activa.

De deconsolidatie betreft de samenvoeging van de olieterminal-activiteiten in Tallinn (Estland).

Testen van goodwill op bijzondere waardeverminderingen

De kasstroomgenererende onderdelen waaraan goodwill is toegerekend zijn getest op bijzondere waardeverminderingen. Het recupereerbare bedrag is gebaseerd op de bedrijfswaarde.

Deze berekeningen gebruiken kasstroomprojecties gebaseerd op bedrijfsresultaten en de instandhoudingsinvesteringen van het budget voor komend jaar en twee daarop volgende planjaren.

Kasstroom na de eerdergenoemde periode van drie jaar worden geëxtrapoleerd waarbij gebruik gemaakt wordt van een bestendig of dalend groepercentage, tenzij een stijgend percentage onderbouwd kan worden. Omdat de kasstromen geschat worden voor belasting worden er disconteringsvoeten voor belasting gebruikt waarbij ook rekening gehouden wordt met specifieke risico's voor de verschillende landen.

Gedurende 2008 is er een bijzondere waardevermindering geboekt op de goodwill van de agenturen-activiteiten in Frankrijk. De bijzondere waardevermindering geboekt in 2007 betrof de afboeking van goodwill van de warehouse-activiteiten in Australië.

13. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

Toelichting	Bedrijfs- terreinen	Gebouwen	Tank- installaties	Schepen	Machines, materieel, inventaris	Totaal
Aanschafwaarde operationele activa	26,6	148,9	1.808,3	40,5	129,0	2.153,3
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	–	- 75,8	- 1.053,0	- 18,3	- 79,9	- 1.227,0
Boekwaarde in gebruik	26,6	73,1	755,3	22,2	49,1	926,3
Aanschafwaarde activa in uitvoering	1,8	1,7	155,1	0,5	5,3	164,4
Boekwaarde per 1 januari 2007	28,4	74,8	910,4	22,7	54,4	1.090,7
Mutaties:						
– Acquisities	–	–	43,2	–	5,8	49,0
– Investerings	2,5	13,3	356,4	0,3	17,4	389,9
– Herrubricering naar activa ter verkoop	- 1,8	- 4,0	- 13,7	–	- 1,9	- 21,4
– Herrubricering van activa ter verkoop	–	–	1,7	–	0,2	1,9
– Desinvesteringen	–	–	- 1,2	–	- 0,2	- 1,4
– Afschrijvingen 4	–	- 4,1	- 73,4	- 2,5	- 8,6	- 88,6
– Bijzondere waardeverminderingen 4	–	- 1,2	- 7,9	–	- 0,1	- 9,2
– Valutakoersverschillen	- 1,5	- 2,7	- 19,4	–	- 2,3	- 25,9
Boekwaarde per 31 december 2007	27,6	76,1	1.196,1	20,5	64,7	1.385,0
Aanschafwaarde operationele activa	23,4	144,2	1.989,8	40,5	138,8	2.336,7
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	–	- 73,2	- 1.082,1	- 20,8	- 84,2	- 1.260,3
Boekwaarde in gebruik	23,4	71,0	907,7	19,7	54,6	1.076,4
Aanschafwaarde activa in uitvoering	4,2	5,1	288,4	0,8	10,1	308,6
Boekwaarde per 31 december 2007	27,6	76,1	1.196,1	20,5	64,7	1.385,0
Mutaties:						
– Acquisities	35,7	1,7	10,7	–	–	48,1
– Investerings	0,8	22,3	415,4	–	17,5	456,0
– Desinvesteringen	- 0,1	- 0,5	- 0,3	- 0,2	- 0,8	- 1,9
– Deconsolidaties	–	–	- 41,1	–	- 5,2	- 46,3
– Herrubricering naar activa ter verkoop	–	–	–	- 19,9	- 0,1	- 20,0
– Afschrijvingen 4	–	- 7,6	- 84,2	- 0,4	- 8,8	- 101,0
– Bijzondere waardeverminderingen 4	–	–	- 0,8	–	- 0,1	- 0,9
– Valutakoersverschillen	- 2,0	1,3	- 22,8	–	- 2,5	- 26,0
Boekwaarde per 31 december 2008	62,0	93,3	1.473,0	–	64,7	1.693,0
Aanschafwaarde operationele activa	36,1	170,6	2.344,5	0,2	131,9	2.683,3
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	–	- 81,5	- 1.148,4	- 0,2	- 79,9	- 1.310,0
Boekwaarde in gebruik	36,1	89,1	1.196,1	–	52,0	1.373,3
Aanschafwaarde activa in uitvoering	25,9	4,2	276,9	–	12,7	319,7
Boekwaarde per 31 december 2008	62,0	93,3	1.473,0	–	64,7	1.693,0

Een terminal in Mexico is bezwaard met een onderpand van EUR 7,2 miljoen.

De Groep least per ultimo 2008 geen apparatuur onder financiële lease.

Voor de Ipswich terminal (Verenigd Koninkrijk) is een bijzondere waardevermindering opgenomen van EUR 0,9 miljoen.

Vopak heeft op 24 juli 2007 een overeenkomst gesloten met de 'Hamburg Port Authority Anstalt' over de verplaatsing van de activiteiten van de terminal op de locatie Waltershof naar een andere locatie van Vopak Dupeg Terminal Hamburg GmbH, zodat het terrein door de autoriteiten voor andere activiteiten ingezet kan worden. Voor de verplaatsingskosten heeft Vopak een vergoeding van EUR 101 miljoen ontvangen. Van de vergoeding is EUR 27 miljoen ontvangen op 15 augustus 2007 en EUR 59 miljoen op 2 januari 2008. Het resterende bedrag van EUR 15 miljoen is ontvangen op 2 januari 2009.

Subsidies als compensatie voor kosten gemaakt in verband met activa worden in mindering gebracht op de activa en opgenomen in de resultatenrekening over de levensduur van de activa.

De aanwending van de subsidie is als volgt:

	Toelichting	2008	2007
Boekwaarde per 1 januari		11,0	–
Ontvangen subsidie		58,8	27,0
– Investeringskosten		- 9,9	- 2,4
– Bijzondere waardeverminderingen materiële vaste activa	1	–	- 8,3
– Kosten toe te rekenen aan de verplaatsing	5	- 4,0	- 5,3
Aanwendingen		- 13,9	- 16,0
Boekwaarde per 31 december		55,9	11,0
Langlopende verplichtingen		–	–
Kortlopende verplichtingen	31	55,9	11,0
Boekwaarde per 31 december		55,9	11,0

De ontvangen subsidie is nog niet volledig aangewend, omdat de verplaatsing nog niet is afgerond. Voor de acquisities en deconsolidaties wordt verwezen naar pagina 93.

Een aantal grote projecten die per 31 december 2007 in aanbouw waren, zijn in 2008 opgeleverd (EUR 308,6 miljoen). Zo werd in maart 2008 op de olieterminal Europoort nieuwe capaciteit voor vliegtuigbrandstof en stookolie (200.000 cbm) opgeleverd. In Singapore werd de capaciteit met 569.500 cbm uitgebreid, waarvan 324.100 cbm voor benzineopslag op de terminal Banyan (opgeleverd in oktober), 223.400 cbm voor stookolie op de Sebarok terminal (opgeleverd in september en oktober) en 22.000 cbm voor chemische producten op de terminal Penjuru (opgeleverd in juli). In Australië is in december de opslagcapaciteit voor vliegtuigbrandstof en stookolieproducten met 93.100 cbm uitgebreid. De nieuwe Vopak Terminal Linkeroever (Antwerpen, België) is in juni in bedrijf genomen en beschikt over een aanvangscapaciteit van 100.000 cbm met ruimte voor groei in de komende jaren tot 400.000 cbm. In Zhangjiagang (China) is de terminal met 84.900 cbm uitgebreid tot een totaal van 209.500 cbm. Daarnaast is er wereldwijd bij dochterondernemingen totaal circa 174.000 cbm extra capaciteit bijgebouwd aan kleinere uitbreidingen.

Per 31 december 2008 bedraagt de aanschafwaarde van de activa in uitvoering in totaal EUR 319,7 miljoen. Hiervan is ruim EUR 177 miljoen toe te rekenen aan grootschalige projecten. In Singapore wordt de capaciteit met nog eens 470.500 cbm uitgebreid, bestaande uit capaciteitsuitbreidingen op de terminal Banyan van 398.000 cbm voor olie en chemische producten (oplevering in 2009) en 7.500 cbm voor butadien (oplevering in 2010) en op de terminal Penjuru van 65.000 cbm voor chemische producten (oplevering in 2009). In Australië wordt de opslagcapaciteit voor vliegtuigbrandstof en stookolieproducten met nog eens 75.000 cbm uitgebreid (oplevering in 2010) en in Vietnam wordt de capaciteit met 40.000 cbm uitgebreid ten behoeve van de opslag van chemicaliën (oplevering in 2009).

Ook in andere regio's wordt aan uitbreiding gewerkt. Zo wordt de nieuwe terminal in Antwerpen (België) met nog eens 40.000 cbm uitgebreid voor de opslag van chemische producten. Verder zijn er de uitbreiding met 156.000 cbm voor de opslag van ethanol op de terminal Botlek (oplevering in 2009), de uitbreiding van benzinecapaciteit met 60.000 cbm op de terminal Gothenburg in Zweden (oplevering in 2009), de uitbreiding met 75.000 cbm voor de opslag van eetbare olie op de terminal Vlaardingen (oplevering in 2009) en de uitbreiding met 37.200 cbm ten behoeve van de opslag van chemische producten in Alemoa (Brazilië).

14. Joint ventures en geassocieerde ondernemingen

Het verloop van de joint ventures en geassocieerde ondernemingen is als volgt:

	Joint ventures		Geassocieerde ondernemingen		Totaal	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Boekwaarde per 1 januari	203,9	202,0	0,7	1,4	204,6	203,4
Mutaties:						
– Aandeel in het resultaat	45,9	33,5	–	0,3	45,9	33,8
– Bijzondere waardeverminderingen	- 10,1	–	–	–	- 10,1	–
– Ontvangen dividenden	- 25,4	- 28,4	–	–	- 25,4	- 28,4
– Investerings	40,4	4,3	–	–	40,4	4,3
– Deconsolidaties	32,1	- 6,9	–	–	32,1	- 6,9
– Winst op overboeking van dochteronderneming naar joint venture	5,2	–	–	–	5,2	–
– Acquisities	127,8	1,9	–	–	127,8	1,9
– Desinvesteringen	- 0,8	0,4	–	- 0,6	- 0,8	- 0,2
– Herrubricering naar activa aangehouden voor verkoop	–	- 0,4	- 0,7	- 0,4	- 0,7	- 0,8
– Herrubricering van activa aangehouden voor verkoop	–	7,6	–	–	–	7,6
– Reële waardewijziging derivaten	- 18,4	- 0,4	–	–	- 18,4	- 0,4
– Valutakoersverschillen	31,2	- 9,7	–	–	31,2	- 9,7
Boekwaarde per 31 december	431,8	203,9	–	0,7	431,8	204,6

Geen van de joint ventures en geassocieerde ondernemingen hebben een beursnotering. Joint ventures vormen een belangrijk onderdeel binnen de Groep. Voor een representatief inzicht van de economische omvang worden op pagina 33 de gevolgen getoond op de balans en resultatenrekening van de Groep bij proportionele consolidatie van de joint ventures voorzover er sprake is van tankopslagactiviteiten (geen onderdeel van de controlewerkzaamheden van de externe accountant).

2008

Overboeking van dochteronderneming naar joint venture

Op 23 april hebben Vopak and N-Trans, respectievelijk eigenaar van Pakterminal en Estonian Oil Service (E.O.S.) olieopslagbedrijven in Tallinn (Estland), de terminalactiviteiten samengevoegd in een joint venture, omgedoopt tot Vopak E.O.S.. Vopak had een belang van 25% in deze joint venture op fusiedatum.

Acquisities

Vopak Terminal Bahamas

Op 29 april hebben Vopak en First Reserve Corporation olieopslagterminal Bahamas Oil Refining Company (BORCO) in Freeport (Bahama's) overgenomen. Het eigen vermogen van het nieuwe bedrijf bedraagt USD 571 miljoen, hetgeen in een verhouding van 80%-20% verdeeld is tussen respectievelijk dochterondernemingen van First Reserve Corporation en Vopak. De terminal, waarvan de nieuwe naam Vopak Terminal Bahamas is, zal als een integraal onderdeel van het Vopak netwerk beheerd gaan worden en heeft een capaciteit van 3 miljoen cbm voor op- en overslagcapaciteit van ruwe olie, stookolie, en witte olieproducten met de mogelijkheid tot uitbreiding naar 5 miljoen cbm. De verwachting is dat de terminal zal uitgroeien tot een internationale hub voor ruwe olie en olieproducten voor de grootste oliebedrijven. Deze acquisitie is verantwoord volgens de overnamemethode op entiteitsniveau. De bedragen die aan de activa en verplichtingen zijn toegerekend, zijn gebaseerd op aannames en schattingen omtrent de reële waarde. Bij het opstellen van deze schattingen heeft het management zich door onafhankelijke, gekwalificeerde taxateurs laten bijstaan.

Na herwaardering van de identificeerbare activa en verplichtingen bedroeg de goodwill op entiteitsniveau EUR 90,5 miljoen. Het aandeel van Vopak in deze goodwill (20%) is in de boekwaarde van de joint venture opgenomen en op bijzondere waardevermindering getest, waar geen bijzondere waardevermindering uit voortvloeide.

Het aandeel in het nettoresultaat van deze acquisitie bedraagt vanaf de acquisitiedatum EUR 2,1 miljoen.

Vopak E.O.S.

Op 23 april hebben Vopak en de Russische infrastructuurdienstverlener N-Trans hun olieterminal-activiteiten samengevoegd in Tallinn (Estland). Door deze inbreng van een dochteronderneming in een joint venture heeft Vopak per de datum van samenvoeging een belang van 25% in deze joint venture verworven. De gevolgen hiervan worden op bladzijde 93 en 94 beschreven. Vopak heeft dit aandelenbelang direct op het moment van samenvoeging tot 35% verhoogd en vervolgens op 31 juli tot 50%.

Overig

Op 1 augustus heeft de Japanse joint venture, Nippon Vopak (Vopak-belang 40%), alle activa van Nagoya en Moji Tank Terminals (Japan), met een totale capaciteit van 84.700 cbm, van Mitsui & Co. verkregen. De overname van de twee terminals is volledig door Nippon Vopak gefinancierd en had als zodanig niet rechtstreeks invloed op de investeringen van Vopak in joint ventures.

Desinvesteringen

Op 4 november 2008 verwierf E.ON Ruhrgas AG een 5%-aandelenbelang in Gate terminal, de eerste in Nederland in aanbouw zijnde LNG-importterminal, van Gasunie en Vopak. Tegelijkertijd ondertekende E.ON Ruhrgas AG een meerjarige doorvoerovereenkomst met Gate terminal inzake de jaarlijkse doorvoer van 3 miljard kubieke meter (bcm) gas. Als gevolg van deze overeenkomst zal de totale jaarlijkse doorzet van 9 bcm naar 12 bcm toenemen. Naar verwachting is de terminal vanaf de tweede helft van 2011 volledig operationeel. In de toekomst kan de jaarlijkse capaciteit verder worden verhoogd tot 16 bcm. Als gevolg van deze transactie is het belang van Vopak in Gate terminal verminderd van 42,5% tot 40%. De boekwinst op deze transactie bedroeg EUR 2,6 miljoen.

Vanwege deze transactie worden de totale projectkosten op circa EUR 975 miljoen geschat.

Op 20 juli heeft Gate terminal B.V. een overeenkomst inzake projectfinanciering van EUR 745 miljoen gesloten met de Europese Investeringsbank en een internationaal consortium van 10 banken voor de eerste fase van 9 bcm, op basis van het kredietprofiel van Gate terminal. Deze faciliteiten hebben beide een looptijd van 20 jaar en bestaan uit twee overeenkomsten. De Europese Investeringsbank financiert circa EUR 340 miljoen en het bankconsortium maximaal circa EUR 405 miljoen, exclusief een garantiefaciliteit. Voor beide faciliteiten geldt een variabele rentevergoeding. Gate terminal beschikt over financiële afdekkingsinstrumenten, waarmee het effect van renteschommelingen in belangrijke mate kan worden beperkt. Voor de uitbreiding tot 12 bcm wordt de financiering naar verwachting in de eerste helft van 2009 afgerond.

Herrubricering naar activa aangehouden voor verkoop

Op 2 juni heeft Vopak de barging-activiteiten van Vopak Barging Europe ondergebracht in Interstream Barging, een bestaande joint venture van Vopak en Van der Sluijs Groep. Hiermee werden de geassocieerde ondernemingen overgedragen aan Interstream Barging.

2007

Eind 2007 is er een definitieve investeringsbeslissing genomen voor de bouw van de eerste Nederlandse LNG-terminal, waarbij Gasunie en Vopak als strategische partners optreden. De eerste afnemers, DONG Energy, EconGas en Essent, hebben meerjarige doorvoercontracten met Gate terminal gesloten, waarbij zij zich verbonden tot een jaarlijkse doorzet van 3 miljard kubieke meter gas. Als onderdeel van de overeenkomst hebben DONG Energy, Essent en OMV GAS INTERNATIONAL (als grootaandeelhouder van EconGas) ieder een aandelenbelang van 5% in Gate terminal verworven.

Naast Gate terminal zullen Gasunie en Vopak, ieder voor 25%, samen met Essent (voor 50%) deelnemen in de verdere ontwikkeling van het LNG-project in de Eemshaven.

In 2007 is Vopak een joint ventureovereenkomst aangegaan met PT AKR Corporindo Tbk., met als doelstelling een nieuwe terminal te bouwen voor de opslag van petroleumproducten in de haven van Tanjung Priok (Indonesië). De eerste fase zal naar verwachting in de tweede helft van 2009 in gebruik worden genomen en zal bestaan uit een opslagcapaciteit van 250.000 cbm en twee aanlegsteigers voor schepen. Ons belang in de joint venture is 49%.

15. Classificatie van financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de door Vopak gehanteerde classificatie van financiële instrumenten inclusief de boekwaarden en reële waarden ultimo 2008 en ultimo 2007.

		Boekwaarde		Reële waarde	
	Toelichting	2008	2007	2008	2007
Leningen en vorderingen (geboekt tegen geamortiseerde kostprijs)					
Leningen aan joint ventures en geassocieerde ondernemingen	16	66,9	11,6	63,1	11,8
Overige leningen	16	–	4,2	–	4,5
Debiteuren	20	81,5	93,7	81,5	93,7
Overige vorderingen	20	108,2	95,4	108,2	95,4
Liquide middelen	21	49,3	136,4	49,3	136,4
		305,9	341,3	302,1	341,8
Derivaten (geboekt tegen reële waarde)					
	32				
Cross currency interest rate swaps:					
– Activa		1,7	2,3	1,7	2,3
– Verplichtingen		- 20,1	- 42,3	- 20,1	- 42,3
Renteswaps:					
– Activa		2,4	0,7	2,4	0,7
– Verplichtingen		- 4,7	- 1,1	- 4,7	- 1,1
Valutatermijncontracten:					
– Activa		29,3	3,7	29,3	3,7
– Verplichtingen		- 2,7	- 5,1	- 2,7	- 5,1
		5,9	- 41,8	5,9	- 41,8
Overige financiële verplichtingen (geboekt tegen geamortiseerde kostprijs)					
Schulden aan kredietinstellingen	21	- 73,9	- 26,1	- 73,9	- 26,1
US Private Placements	27	- 549,3	- 580,6	- 667,0	- 645,2
Bankleningen en overige onderhandse leningen	27	- 120,3	- 91,6	- 122,8	- 93,8
Kredietfaciliteiten	27	- 301,5	–	- 322,4	–
Overige langetermijnleningen	27	- 1,0	–	- 1,0	–
Handelscrediteuren	31	- 47,9	- 44,2	- 47,9	- 44,2
Vooruitontvangen subsidies	31	- 55,9	- 10,5	- 55,9	- 10,5
		- 1.149,8	- 753,0	- 1.290,9	- 819,8
Totaal		- 838,0	- 453,5	- 982,9	- 519,8
Niet uit de balans blijkende financiële instrumenten					
Niet opgenomen kredietfaciliteiten	27			698,5	1.000,0
Niet opgenomen bancaire leningen	27			–	40,1
Totaal				698,5	1.040,1

De reële waarde is het bedrag waarvoor een activapost kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld.

De reële waarde van renteswaps en cross currency interest rate swaps wordt bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren tegen de van toepassing zijnde yield curves. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gepubliceerde marktgegevens en het treasury managementsysteem.

De reële waarde van valutatermijncontracten weerspiegelt de netto contante waarde van het ongerealiseerde resultaat bij herwaardering van contracten tegen berekende valutatermijnkoersen geldend aan het eind van het jaar.

De reële waarde van opgenomen en verstrekte leningen wordt berekend door middel van het verdisconteren van de kasstroom op basis van de swapcurve (exclusief kredietmarge).

16. Verstrekte leningen

Het verloop van de verstrekte leningen is als volgt:

	Leningen aan joint ventures en geassocieerde ondernemingen		Overige leningen		Totaal	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Boekwaarde per 1 januari	11,6	5,4	4,2	34,6	15,8	40,0
Mutaties:						
– Verstrekkingsen	109,1	6,8	–	0,6	109,1	7,4
– Overboeking van dochteronderneming naar joint venture	20,6	–	–	–	20,6	–
– Aflossingen	- 66,9	- 0,6	–	- 2,3	- 66,9	- 2,9
– Herrubriceringen naar activa aangehouden voor verkoop	- 2,8	–	- 4,2	–	- 7,0	–
– Afname voortdurende betrokkenheid verkochte vordering	–	–	–	- 26,7	–	- 26,7
– Bijboeking als gevolg effectieve interestmethode	–	–	–	0,8	–	0,8
– Valutakoersverschillen	- 4,7	–	–	- 2,8	- 4,7	- 2,8
Boekwaarde per 31 december	66,9	11,6	–	4,2	66,9	15,8
Langlopende vorderingen	–	11,3	–	4,0	–	15,3
Kortlopende vorderingen	66,9	0,3	–	0,2	66,9	0,5
Boekwaarde per 31 december	66,9	11,6	–	4,2	66,9	15,8

Onder verstrekte leningen zijn geen achtergestelde leningen opgenomen (2007: EUR 2,9 miljoen).

In 2008 zijn er leningen verstrekt aan de joint ventures Gate terminal B.V. en Vopak E.O.S. De overbruggingslening verstrekt aan Gate terminal B.V. bedroeg EUR 53,4 miljoen en is afgelost in 2008 na finalisering van de externe projectfinanciering door Gate terminal. De uitstaande lening aan Vopak E.O.S. bedraagt per 31 december 2008 EUR 57,5 miljoen. Deze lening wordt ook als een overbruggingslening beschouwd die naar verwachting in de eerste helft van 2009 aanzienlijk teruggebracht zal worden als gevolg van externe financiering.

De herrubricering naar activa aangehouden voor verkoop van de barging-activiteiten resulteerde in een afname van de verstrekte leningen met EUR 7,0 miljoen.

Voor het inzicht in de effectieve rentepercentages en de perioden waarin de rentes worden herzien verwijzen wij naar toelichting 32. De reële waarde wordt getoond in toelichting 15.

17. Overige financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa omvat voornamelijk het belang in de deelnemingen met een belang kleiner dan 20 procent waar de Groep geen invloed van betekenis uitoefent.

18. Belastinglatenties

De specificatie van de actieve en passieve belastinglatenties en het verloop van de tijdelijke verschillen gedurende het jaar zijn als volgt:

	Balans 1-1-2007		Balans 31-12-2007	
	Actief	Verplichting	Actief	Verplichting
Immateriële vaste activa	0,5	16,1	0,2	3,9
Materiële vaste activa	6,4	86,6	5,8	103,5
Verstrekte leningen	0,1	3,9	–	5,4
Personeelsbeloningen	21,3	1,3	15,8	2,2
Derivaten	2,7	0,1	0,1	–
Belastingeffect fiscaal compensabele verliezen	5,6	–	3,6	–
Overigen	2,4	8,1	8,3	14,2
Totaal belastinglatenties	39,0	116,1	33,8	129,2
Verrekenbare actieve en passieve latencies	- 18,0	- 18,0	- 17,5	- 17,5
Saldo belastinglatencies	21,0	98,1	16,3	111,7

	Balans 31-12-2007		Effect		Balans 1-1-2008		Balans 31-12-2008	
	Actief	Verplichting	Actief	Verplichting	Actief	Verplichting	Actief	Verplichting
Immateriële vaste activa	0,2	3,9	–	–	0,2	3,9	0,2	1,5
Materiële vaste activa	5,8	103,5	–	–	5,8	103,5	6,0	117,5
Verstrekte leningen	–	5,4	–	–	–	5,4	–	2,9
Personeelsbeloningen	15,8	2,2	0,6	–	16,4	2,2	2,7	3,9
Derivaten	0,1	–	–	–	0,1	–	0,6	–
Belastingeffect fiscaal								
compensabele verliezen	3,6	–	–	–	3,6	–	9,9	–
Overigen	8,3	14,2	–	–	8,3	14,2	5,4	18,7
Totaal belastinglatenties	33,8	129,2	0,6	–	34,4	129,2	24,8	144,6
Verrekenbare actieve en								
passieve latenties	- 17,5	- 17,5	- 0,6	- 0,6	- 18,1	- 18,1	- 18,2	- 18,2
Saldo belastinglatenties	16,3	111,7	–	- 0,6	16,3	111,1	6,6	126,4

Met ingang van 1 januari 2008 past Vopak IFRIC 14 toe. Het effect van de stelselwijziging wordt weergegeven in bovenstaande tabel.

Actieve en passieve belastinglatenties worden met elkaar verrekend voorzover er een juridisch afdwingbaar recht bestaat en de latenties tot dezelfde belastingentiteit behoren. De beslissing om actieve belastinglatenties te verantwoorden worden per fiscale entiteit genomen waarbij kritisch bekeken wordt of er voldoende condities zijn om deze actieve latenties te kunnen realiseren. Dit wordt jaarlijks gedaan aan de hand van strategische plannen en daaraan gerelateerde belastingplannen.

Fiscaal verrekenbare verliezen waarvoor geen actieve latenties zijn geboekt bedroegen per 31 december 2008 EUR 5,3 miljoen (2007: EUR 16,0 miljoen). Het vervalschema hiervan is als volgt:

2011	0,1
2012	0,3
2013	1,0
Onbeperkt verrekenbaar	3,9
Totaal	5,3

Er werden geen latente belastingen geboekt aangezien het onwaarschijnlijk is dat er voldoende belastbare winst beschikbaar zal zijn om de belastingvordering tijdig te kunnen realiseren.

Bij de bepaling van de passieve latenties is geen rekening gehouden met bronbelastingen en andere belastingen die betaalbaar zouden zijn over niet-uitgekeerde winsten van dochterondernemingen. Deze winsten zijn permanent geherinvesteerd.

19. Overige vaste activa

De vooruitbetaalde gebruiksrechten van land worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De nog resterende periode per eind 2008 varieert van 36 tot 46 jaar.

20. Debiteuren en overige vorderingen

	2008	2007
Debiteuren	81,5	93,7
Overige vorderingen	108,2	95,4
Totaal	189,7	189,1

De reële waarde van uitstaande bedragen is ongeveer gelijk aan de boekwaarde. Er zijn per balansdatum geen indicaties dat deze vorderingen, voor zover er geen voorzieningen zijn getroffen, niet geïnd zullen worden.

Een specificatie van de ouderdom van de vorderingen op debiteuren is als volgt:

	Bruto bedrag	Netto boek-waarde	Waarvan niet vervallen op de verslagdatum en geen waardevermindering werd opgenomen (in dagen)	Waarvan vervallen op de verslagdatum maar waarvoor geen waardevermindering werd opgenomen (in dagen)				
				< 31	31-60	61-90	91-180	>181
Debiteuren 31-12-2007	94,3	93,7	50,3	28,9	8,1	2,1	2,0	2,3
Debiteuren 31-12-2008	83,6	81,5	45,3	24,9	4,5	1,3	2,0	3,5

Het risico van oninbare debiteuren is meestal gerelateerd aan het verlenen van diensten aan internationale producenten. De waarde van de opgeslagen producten voor deze klanten is meestal hoger dan de vorderingen en Vopak heeft in het algemeen het recht van retentie. Gedurende 2008 is er voor EUR 1,8 miljoen (2007: EUR 0,4 miljoen) aan bijzondere waardeverminderingen en EUR 0,2 miljoen aan teruggedraaide bijzondere waardeverminderingen verantwoord onder overige bedrijfskosten en is er niets onttrokken (2007: EUR 0,4 miljoen).

De vervaldatum is voor overige vorderingen nog niet verstreken. Er zijn geen waardeverminderingen opgenomen en er zijn in het verleden geen wanbetalingen geweest.

21. Liquide middelen

	2008	2007
Kas/bank	34,9	75,1
Kortetermijndeposito's	14,4	61,3
Totaal	49,3	136,4

De effectieve rente op kortetermijndeposito's was 2,6% (2007: 3,4%); deze deposito's hebben een gemiddelde looptijd van 25 dagen (2007: 23 dagen). De deposito's zijn beperkt aan waardewijzigingen onderhevig. De boekwaarde wordt beschouwd gelijk te zijn aan de reële waarde per balansdatum.

De aansluiting met het geconsolideerd kasstroomoverzicht is als volgt:

	2008	2007
Liquide middelen	49,3	136,4
Schulden aan kredietinstellingen	- 73,9	- 26,1
Totaal	- 24,6	110,3

De liquide middelen per 31 december 2008 staan vrij ter beschikking van de Groep (31 december 2007: EUR 7,9 miljoen niet vrij ter beschikking).

22. Activa aangehouden voor verkoop

Het verloop van de activa aangehouden voor verkoop is als volgt:

	Actief	Verplichting
Stand per 1 januari 2008	5,1	-
Herrubriceringen naar activa aangehouden voor verkoop	47,9	13,6
Desinvesteringen	- 53,0	- 13,6
Stand per 31 december 2008	-	-

Gedurende 2008 zijn de barging-activiteiten van Vopak Barging Europe geherrubriceerd naar activa aangehouden voor verkoop. Op 2 juni werden deze activiteiten ondergebracht in Interstream Barging, een bestaande joint venture van Vopak en Van der Sluijs Groep.

Gedurende 2008 zijn alle activa aangehouden voor verkoop gedesinvesteerd. Per saldo resulteerden de desinvesteringen in een winst van EUR 4,7 miljoen (zie toelichting 1).

23. Aandelenkapitaal, agioreserve en ingekochte aandelen

Het verloop van het aantal aandelen, het aandelenkapitaal en de agioreserve is als volgt:

	Aantallen				Bedragen		
	Geplaatste gewone aandelen	Finan- cierings- preferente aandelen	Totaal aandelen	Ingekochte gewone aandelen	Aandelen- kapitaal	Agio- reserve	Kostprijs ingekochte aandelen
Stand per 1 januari 2007	62.450.656	19.451.000	81.901.656	- 120.000	81,9	178,2	- 1,7
Kapitaalvermindering	–	–	–	–	–	- 13,0	–
Geplaatst bij optiehouders	–	–	–	60.000	–	–	0,8
Stand per 31 december 2007	62.450.656	19.451.000	81.901.656	- 60.000	81,9	165,2	- 0,9
Inkoop eigen aandelen	–	–	–	- 85.000	–	–	- 2,8
Geplaatst bij optiehouders	–	–	–	25.000	–	–	0,4
Stand per 31 december 2008	62.450.656	19.451.000	81.901.656	- 120.000	81,9	165,2	- 3,3

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt EUR 172.873.614, verdeeld in 64.011.307 gewone aandelen, 89.411.307 beschermingspreferente aandelen en 19.451.000 financieringspreferente aandelen, allen van nominaal EUR 1,00.

Het geplaatste aandelenkapitaal bestaat uit 62.450.656 gewone aandelen van EUR 1,00 en 19.451.000 financieringspreferente aandelen van EUR 1,00. Van de geplaatste gewone aandelen worden 35.000 stuks in depot gehouden in verband met bestaande verplichtingen uit hoofde van optieregelingen. Gedurende het jaar zijn er door bestuurders optierechten op 25.000 gewone aandelen uitgeoefend.

Vanaf 1 januari 2005 bedraagt het dividendpercentage op het uitstaande bedrag aan financieringspreferente aandelen (nominale waarde plus agioreserve) 4,73 procent, hetgeen voor 2008 neerkomt op een dividend van EUR 1,2 miljoen (2007: EUR 1,8 miljoen). Het percentage wordt opnieuw vastgesteld per 1 januari 2010 en daarna elke 5 jaar.

De statuten bepalen dat uitkering van dividend op de financieringspreferente aandelen slechts zal plaatsvinden nadat de Raad van Bestuur, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, heeft besloten omtrent een mogelijke reservering van (een gedeelte van) de winst. Indien ten gevolge van een reservering de winst niet toereikend is om dividend op financieringspreferente aandelen te kunnen uitkeren, zal het tekort ten laste van het te reserveren bedrag worden toegevoegd aan de aan de financieringspreferente aandelen verbonden dividendreserve. De dividendreserve zal in volgende boekjaren dividendgerechtigd zijn (primair dividend) welk dividend, zo mogelijk en zulks ter keuze van de Raad van Bestuur onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, ofwel aan de dividendreserve wordt toegevoegd, ofwel op de financieringspreferente aandelen wordt uitgekeerd.

De statuten bepalen voorts dat slechts de Raad van Bestuur, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, bevoegd is om te besluiten tot uitkeringen ten laste van de aan de financieringspreferente aandelen verbonden agio- en dividendreserve.

Uitkering op de gewone aandelen zal slechts plaatsvinden nadat op de financieringspreferente aandelen is uitgekeerd, met dien verstande dat op de gewone aandelen geen dividend zal worden uitgekeerd indien ten tijde van de dividenduitkering het saldo van de aan de financieringspreferente aandelen verbonden dividendreserve positief is.

De vennootschap zal gerechtigd zijn om de financieringspreferente aandelen in vijf jaarlijkse termijnen terug te betalen. Indien de vennootschap tot terugbetaling besluit zal in de eerste vier jaar slechts agio worden terugbetaald. De terugbetaling van agio zal beperkt zijn tot een jaarlijkse uitkering van maximaal 20 procent van het ultimo 2004 uitstaande bedrag aan financieringspreferente aandelen van EUR 65 miljoen. Tot ultimo 2008 is er totaal 39 miljoen uitgekeerd ten laste van de aan de financieringspreferente aandelen verbonden agioreserve. Hierdoor bedraagt het uitstaande bedrag EUR 26 miljoen en bedraagt het jaarlijks aan de financieringspreferente aandeelhouders mogelijk uit te keren dividend EUR 1,2 miljoen.

Het saldo van de agioreserve verbonden aan de nog uitstaande 19.451.000 cumulatief financieringspreferente aandelen op 31 december 2008 bedraagt EUR 6,5 miljoen.

In 2008 heeft Vopak 85.000 aandelen ingekocht ter afdekking van de toe te kennen aandelen aan de Raad van Bestuur en het senior management onder het langetermijnincentiveplan, mits aan specifieke 'vesting conditions' wordt voldaan (zie toelichting 29).

24. Overige reserves

Het verloop van de overige reserves is als volgt:

	Koers- verschillen- reserve	Herwaar- derings- reserve derivaten	Herwaar- derings- reserve activa	Totaal overige reserves
Stand per 1 januari 2007	- 1,0	- 7,1	2,6	- 5,5
Mutaties:				
- Koersverschillen op netto-investeringen	- 22,7	-	-	- 22,7
- Effectief deel afdekkingen van netto-investeringen	26,8	-	-	26,8
- Belastingeffect op koersverschillen en afdekkingen	- 7,5	-	-	- 7,5
- Aanwending koersverschillen op netto-investeringen (naar resultatenrekening)	1,1	-	-	1,1
- Waardeverandering effectief deel cashflow hedges	-	2,4	-	2,4
- Belastingeffect waardeverandering cashflow hedges	-	- 0,6	-	- 0,6
- Aanwending effectief deel cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	7,2	-	7,2
- Belastingeffect aanwending cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	- 1,9	-	- 1,9
- Mutatie effectief deel cashflow hedges joint ventures	-	- 0,4	-	- 0,4
- Herwaardering van activa	-	-	16,4	16,4
- Belastingeffect herwaardering van activa	-	-	- 3,6	- 3,6
- Afschrijving herwaardering van vaste activa	-	-	- 1,4	- 1,4
- Belastingeffect op afschrijving herwaardering van vaste activa	-	-	0,6	0,6
Stand per 31 december 2007	- 3,3	- 0,4	14,6	10,9
Mutaties:				
- Koersverschillen op netto-investeringen	22,8	-	-	22,8
- Effectief deel afdekkingen van netto-investeringen	- 40,4	-	-	- 40,4
- Belastingeffect op koersverschillen en afdekkingen	11,5	-	-	11,5
- Aanwending koersverschillen op netto-investeringen (naar resultatenrekening)	0,3	-	-	0,3
- Belastingeffect aanwending koersverschillen op netto-investeringen (naar resultatenrekening)	0,4	-	-	0,4
- Waardeverandering effectief deel cashflow hedges	-	- 3,8	-	- 3,8
- Belastingeffect waardeverandering cashflow hedges	-	0,8	-	0,8
- Aanwending effectief deel cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	2,1	-	2,1
- Belastingeffect aanwending cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	- 0,5	-	- 0,5
- Mutatie effectief deel cashflow hedges joint ventures	-	- 18,4	-	- 18,4
- Afschrijving herwaardering van activa	-	-	- 0,9	- 0,9
- Belastingeffect op afschrijving herwaardering van activa	-	-	0,3	0,3
- Vrijval herwaarderingsreserve vanwege verkoop (naar ingehouden winsten)	-	-	- 8,1	- 8,1
- Belastingeffect vrijval herwaarderingsreserve vanwege verkoop (naar ingehouden winsten)	-	-	1,8	1,8
Stand per 31 december 2008	- 8,7	- 20,2	7,7	- 21,2

De koersverschillen omvatten alle koersverschillen die het resultaat zijn van de omrekening van jaarrekeningen van buitenlandse entiteiten. Tevens worden hierin opgenomen de koersverschillen op verplichtingen en het effectieve koersdeel van reële waardemutaties van derivaten (na aftrek van belastingen), voorzover die netto-investeringen afdekken in buitenlandse entiteiten van de Groep en hedge accounting wordt toegepast.

De herwaarderingsreserve derivaten omvat het effectieve deel van de cumulatieve wijziging in de reële waarde van de cashflow hedges, na aftrek van belastingen, waarvoor de afgedekte toekomstige transactie zich nog niet heeft voorgedaan.

Het aanwendschema is als volgt:

	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Aanwendschema herwaarderingsreserve							
derivaten	- 2,9	- 3,2	- 3,6	- 3,0	- 2,0	- 5,5	- 20,2

25. Ingehouden winsten

Mutaties van de ingehouden winsten zijn als volgt:

	2008	2007
Stand per 31 december 2007	552,6	
Effect stelselwijziging	- 1,7	
Stand per 1 januari	550,9	418,1
Uitgekeerd dividend in contanten	- 61,0	- 49,2
Waardering van het op aandelen gebaseerde beloningsplan	0,4	-
Afschrijving herwaarderingsreserve	0,6	0,8
Vrijval herwaarderingsreserve vanwege deconsolidatie	6,3	-
Nettoresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders	213,2	182,9
Stand per 31 december	710,4	552,6

Van de ingehouden winsten is EUR 588,3 miljoen vrij uitkeerbaar (zie pagina 134).

26. Aandeel van derden in geconsolideerd eigen vermogen

Mutatieoverzicht van het aandeel van derden in het geconsolideerd eigen vermogen:

	2008	2007
Stand per 1 januari	70,2	64,2
Resultaat boekjaar	16,5	15,2
Dividend	- 14,0	- 6,2
Investerings/desinvesterings	- 0,8	- 0,5
Valutakoersverschillen	4,1	- 2,5
Stand per 31 december	76,0	70,2

Het resultaat boekjaar 2008 is inclusief een bijzondere last van EUR 0,3 miljoen (2007: EUR 0,6 miljoen last).

27. Rentedragende leningen

Voor het in 2001 afgesloten en in maart 2007 gewijzigde 'US Private Placement'-financieringsprogramma geldt een 'Senior Net Debt/EBITDA ratio'-voorwaarde van maximaal 3,75, waarbij een extra vergoeding van 25 basispunten geldt bij een ratio van 3,00 tot 3,25 dan wel 75 basispunten bij een ratio van 3,25 tot 3,50. Vanaf een ratio van 3,50 geldt een vergoeding van 200 basispunten.

De in mei 2007 afgesloten 'US Private Placement' voor in totaal USD 375 miljoen kent verschillende tranches met looptijden van 8, 10, 12 en 15 jaar, alle met aflossing per einde van de looptijd. De tranche met een looptijd van 8 jaar (USD 75 miljoen) heeft een variabel rentepercentage, terwijl de andere drie tranches van elk USD 100 miljoen een vast rentepercentage hebben met een gemiddeld rentepercentage van ongeveer 6%.

In het kader van de 'Revolving Credit Facility' van EUR 1 miljard kunnen opnamen en aflossingen in de meest gangbare valuta te allen tijde plaatsvinden. Deze faciliteit heeft een initiële looptijd tot 2012 met 2 verlengingsopties van ieder 1 jaar. Daarnaast is een optie tot verhoging van de faciliteit naar EUR 1,2 miljard inbegrepen. Ultimo 2008 bedroegen de opnamen in de diverse valuta USD 170 miljoen, AUD 160 miljoen en EUR 100 miljoen, omgerekend EUR 301,5 miljoen.

De bancaire lening van SGD 200 miljoen voor Vopak Terminals Singapore Pte. Ltd. was ultimo 2008 geheel opgenomen.

Deze toelichting verstrekt informatie over de contractuele bepalingen van de rentedragende leningen. Voor verdere informatie over mogelijke valuta- en renterisico's verwijzen wij naar toelichting 32.

Samenstelling:

	Toelichting	2008	2007
Langlopend deel rentedragende leningen			
US Private Placements	27.1	519,7	536,5
Bancaire en overige onderhandse leningen	27.2	99,9	88,1
Kredietfaciliteiten	27.3	301,5	–
Overige langetermijnleningen		1,0	–
Totaal		922,1	624,6
Kortlopend deel rentedragende leningen			
US Private Placements	27.1	29,6	44,1
Bancaire en overige onderhandse leningen	27.2	20,4	3,5
Totaal		50,0	47,6
Totaal rentedragende leningen		972,1	672,2

Het verloop van de totaal rentedragende leningen is als volgt:

	2008	2007
Stand per 1 januari	672,2	514,1
Mutaties:		
– Opnames kredietfaciliteiten	461,9	75,0
– Opnames US Private Placements	–	269,6
– Opnames bancaire en overige onderhandse leningen	41,9	1,6
– Aflossingen kredietfaciliteiten	- 149,4	- 105,0
– Aflossingen US Private Placements	- 44,3	- 3,2
– Aflossingen bancaire en overige onderhandse leningen	- 1,1	- 18,2
– Effectief deel marktwaardemutaties interest rate swaps (vast naar variabel)	1,7	2,4
– Effecten effectieve interestmethode	- 0,2	0,8
– Acquisities	1,1	15,8
– Deconsolidaties	- 13,7	–
– Valutakoersverschillen	2,0	- 53,6
– Afname garantie voortdurende betrokkenheid verkochte vordering	–	- 17,8
– Afkoop garantie voortdurende betrokkenheid verkochte vordering	–	- 8,9
– Aflossingen financiële leaseverplichtingen	–	- 0,4
Stand per 31 december	972,1	672,2
Langlopende verplichtingen	922,1	624,6
Kortlopende verplichtingen	50,0	47,6
Stand per 31 december	972,1	672,2

De aflossingsverplichtingen van de langlopende verplichtingen zijn als volgt:

2010	25,3
2011	180,0
2012	317,9
2013	83,7
2014	2,0
Na 2014	313,2
Totaal langlopende verplichting per 31 december 2008	922,1

De totaal rentedragende leningen ingedeeld per valuta zijn als volgt te specificeren:

	Lokale valuta		Euro	
	2008	2007	2008	2007
Euro (EUR)	127,2	28,4	127,2	28,4
US Dollar (USD)	877,0	794,4	627,4	540,8
Britse Pond (GBP)	35,0	35,0	36,6	47,6
Singapore Dollar (SGD)	200,0	116,0	99,9	55,4
Australische Dollar (AUD)	160,0	–	81,0	–
Totaal			972,1	672,2

27.1 US Private Placements

Door Koninklijke Vopak N.V. is voor een bedrag van EUR 549,3 miljoen opgenomen aan zogenoemde US Private Placements ('US PP'), met een gemiddelde resterende looptijd van 8,5 jaar. De maximaal resterende nominale looptijd is 14 jaar en in de meeste gevallen vindt aflossing per einde looptijd plaats, met een aflossingspiek van EUR 180,0 miljoen in 2011. In 2009 vindt een reguliere aflossing plaats van EUR 29,6 miljoen.

Voor het US PP programma gelden de volgende belangrijkste voorwaarden:

- De verhouding tussen de nettofinancieringspositie en de EBITDA ('Senior Net Debt/EBITDA ratio') mag niet hoger zijn dan de factor 3,75. Voor het in 2007 afgesloten US PP programma geldt additioneel dat de verhouding tussen de nettofinancieringspositie inclusief achtergestelde leningen en de EBITDA ('Net Debt/EBITDA ratio') niet hoger mag zijn dan de factor 4,25;
- Voor het in 2001 opgenomen US PP programma mag de verhouding tussen de EBITDA en de nettofinancieringslasten (Interest Cover Ratio of 'ICR') niet minder zijn dan 4,0, voor het in 2007 afgesloten US PP programma mag dat niet minder zijn dan 3,5;
- Het eigen vermogen mag vanaf 1 januari 2007 niet lager zijn dan het hoogste van:
 - (i) EUR 464,0 miljoen of
 - (ii) EUR 464,0 miljoen verhoogd vanaf 1 januari 2007 met 40% van het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen minus het aandeel van derden in het geconsolideerd nettoresultaat tot een uiteindelijk vereist minimum van EUR 725,0 miljoen;
- Een aantal subholdings hebben zich garant gesteld voor nakoming van verplichtingen uit deze financiering.

27.2 Bancaire en overige onderhandse leningen

De bancaire en overige onderhandse leningen bestonden per 31 december 2008 uit twee onderdelen:

1. Door Koninklijke Vopak N.V. is voor een bedrag van EUR 20,4 miljoen opgenomen aan onderhandse leningen, met een resterende looptijd van een jaar. De ratio's geldend voor deze onderhandse leningen zijn gelijk aan de ratio's voor de kredietfaciliteit (zie 27.3).
2. Door Vopak Terminals Singapore Pte. Ltd (VTS) is voor een bedrag van SGD 200,0 miljoen (EUR 99,9 miljoen) aan bancaire leningen opgenomen. De eerste tranche van SGD 116,0 million heeft een looptijd van meer dan vier jaar en de tweede van SGD 84 miljoen heeft een looptijd van bijna zeven jaar. Beide tranches zullen aan het eind van de looptijd afgelost worden. De bancaire lening voor VTS van SGD 200 miljoen is verstrekt op de kredietwaardigheid van VTS en de volgende financiële ratio's zijn van toepassing:
 - De verhouding tussen de schuld en het eigen vermogen ('Debt/Equity ratio') mag niet meer zijn dan 1,5 : 1;
 - De verhouding tussen EBITDA en nettofinancieringslasten moet minimaal 4 : 1 bedragen;
 - Het eigen vermogen moet minimaal SGD 150,0 miljoen zijn.

27.3 Kredietfaciliteiten

In het kader van de kredietfaciliteit van EUR 1,0 miljard waren de opgenomen bedragen per jaarultimo USD 170 miljoen, AUD 160 miljoen en EUR 100 miljoen, omgerekend totaal van EUR 301,5 miljoen. Ultimo 2007 is er geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

De volgende financiële ratio's zijn van toepassing:

- De 'Net Debt/EBITDA' ratio mag niet hoger zijn dan de factor 3,75;
- De ICR mag niet minder zijn dan 3,5;
- Er gelden geen beperkingen voor opname van achtergestelde leningen;
- Een aantal subholdings hebben zich garant gesteld voor nakoming van verplichtingen uit deze financiering.

27.4 Financiële ratio's

Ultimo 2008 werd ruimschoots voldaan aan de in paragraaf 27.1, 27.2 en 27.3 vermelde financiële ratio's welke van toepassing zijn voor Koninklijke Vopak N.V.. Gebaseerd op de geconsolideerde cijfers zijn de ratio's per 31 december 2008 als volgt:

- Ultimo 2008 bedraagt de 'Senior Net Debt/EBITDA ratio' 2,54 (ultimo 2007: 1,71). Voor een specificatie van de berekening van de eerstgenoemde verwijzen wij naar pagina 35 van dit verslag;
- De ICR bedraagt per 31 december 2008 10,9 (ultimo 2007: 8,5);
- Het minimum vereist eigen vermogen per 31 december 2008, volgens de berekeningswijze als uiteengezet in paragraaf 27.1 bedraagt EUR 611,4 miljoen (ultimo 2007: EUR 530,1 miljoen). Het eigen vermogen voor ratioberekening ultimo 2008 bedraagt EUR 938,9 miljoen (ultimo 2007: EUR 815,6 miljoen).

Vopak Terminals Singapore Pte. Ltd. voldeed ultimo 2008 eveneens aan de financiële ratio's zoals genoemd in paragraaf 27.2.

28. Pensioenen en soortgelijke regelingen

Het verloop van de voorziening pensioenen en soortgelijke regelingen is als volgt:

	2008	2007
Stand per 31 december 2007	- 17,7	
Effect stelselwijziging (IFRIC 14)	2,2	
Stand per 1 januari	- 15,5	6,6
Mutaties:		
– Desinvesteringen	–	- 0,3
– Netto periodieke pensioenlasten	14,1	14,4
– Oprenting voorziening werkgeversbijdrage ten aanzien van verstreken diensttijd	0,9	0,9
– Werkgeversbijdragen	- 29,7	- 38,1
– Valutakoersverschillen	- 0,6	- 1,8
– Overigen	- 0,6	0,6
Stand per 31 december	- 31,4	- 17,7
Kortlopende activa	–	- 0,1
Vaste activa	- 81,9	- 75,4
Kortlopende verplichtingen	2,6	3,3
Langlopende verplichtingen	47,9	54,5
Stand per 31 december	- 31,4	- 17,7

In de tabellen hierna wordt een samenvatting gegeven van de invloed op de balans, de winst- en verliesrekening en aannames die ten grondslag liggen aan de actuariële berekeningen in verband met de belangrijkste middel- c.q. eindloonregelingen en de andere uitkeringsregelingen.

Voor de meerderheid van de werknemers gelden toegezegde pensioenregelingen, toegezegde bijdrage-regelingen of verplichte externe pensioenregelingen. De toegezegde pensioenregelingen hebben betrekking op regelingen in Nederland, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, België, Zwitserland en Brazilië. Deze regelingen bestaan in Nederland voornamelijk uit middelloonregelingen en in de overige landen uit eindloonregelingen. Bij de waardering van verplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen ('defined benefit plans') wordt rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen. Daartegenover staat dat voor de contante waarde berekening een disconteringsvoet gehanteerd wordt gelijk aan de interestvoet van hoogwaardige bedrijfsobligaties. Het verschil tussen de verwachte en feitelijke salarisstijgingen, evenals het verschil tussen het verwachte en feitelijke rendement op fondsbeleggingen, vormen een onderdeel van het actuariële resultaat. Het actuariële resultaat is geen stortingsverplichting maar is een berekeningsmethode om de pensioenaanspraken toe te rekenen aan individuele boekjaren.

De nog niet verantwoorde netto actuariële resultaten worden, voor zover zij de marge overschrijden van 10% van de hoogste van activa of verplichtingen, toegerekend aan de resultaten over een gemiddelde resterende diensttijd van circa 12 jaar.

Waar van toepassing is de 'asset ceiling test' uitgevoerd in overeenstemming met IAS 19.58 en IFRIC 14. Voor Zwitserland heeft de 'asset ceiling test' geresulteerd in een vermindering van de pensioenactiva met EUR 2,2 miljoen.

Tegenover de Duitse plannen worden geen beleggingen aangehouden, de verplichtingen voor deze plannen bedragen totaal EUR 14,5 miljoen (2007: 14,9 miljoen). Van de pensioenactiva per 31 december 2008 is circa 66% belegd (ultimo 2007: 54%) in vastrentende waarden en 31% in aandelen (ultimo 2007: 42%) en 3% in vastgoed (ultimo 2007: 4%). De pensioenfondsen hebben niet direct geïnvesteerd in aandelen Koninklijke Vopak N.V. en/of in onroerend goed van de Groep.

Van de toegezegde bijdrageregelingen hebben drie regelingen betrekking op bedrijfstakpensioen-regelingen, die het karakter hebben van een toegezegde pensioenregeling. De premiestortingen aan deze bedrijfstakpensioenregelingen zijn beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen omdat er geen informatie is verstrekt om de berekeningen te kunnen maken.

Vanwege wettelijke wijzigingen in Nederland zijn de vervroegde uittredingsregelingen voor werknemers geboren vanaf 1 januari 1950 beëindigd per 1 januari 2006. Ter vervanging is aan betrokkenen een beschikbare premie en een bijdrage in de levensloopregeling toegezegd. Voor de toekomstige premies verbandhoudend met verstreken diensttijd is in 2006 een voorziening gevormd. De werkgeversbijdrage voor deze toegezegde bijdrageregelingen bedraagt in 2008 EUR 4,9 miljoen (2007: EUR 5,0 miljoen) waarvan EUR 2,7 miljoen (2007: EUR 3,5 miljoen) gecompenseerd wordt vanuit de vrijval van de voorziening toegezegde bijdrageregelingen ten aanzien van verstreken diensttijd.

Toelichting	Nederland		Buitenland		Totaal	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Mutaties in pensioenverplichtingen						
Verplichting per 1 januari	585,3	671,1	130,7	146,6	716,0	817,7
Mutaties:						
– Desinvesteringen/inperkingen	–	–	- 0,2	- 0,3	- 0,2	- 0,3
– Kosten van rechten opgebouwd in het boekjaar	7,2	8,5	3,3	3,5	10,5	12,0
– Rentelasten	31,2	29,5	7,2	7,0	38,4	36,5
– Actuariële winsten (-) en verliezen	- 3,8	- 90,3	- 1,0	- 12,5	- 4,8	- 102,8
– Uitkeringen door pensioenfondsen	- 33,6	- 33,5	- 4,3	- 3,4	- 37,9	- 36,9
– Uitkeringen rechtstreeks door werkgever	–	–	- 1,8	- 1,6	- 1,8	- 1,6
– Valutakoersverschillen	–	–	- 9,2	- 8,6	- 9,2	- 8,6
Verplichting per 31 december	586,3	585,3	124,7	130,7	711,0	716,0
Mutaties in pensioenactiva						
Reële waarde pensioenactiva per 1 januari	656,9	661,8	108,0	99,8	764,9	761,6
Mutaties:						
– Desinvesteringen/inperkingen	–	–	- 0,1	–	- 0,1	–
– Verwachte rendementen	37,1	35,9	7,0	6,7	44,1	42,6
– Actuariële winsten en verliezen (-)	- 125,0	- 19,8	- 29,6	- 0,4	- 154,6	- 20,2
– Werkgeversbijdragen	12,0	12,5	6,2	14,4	18,2	26,9
– Werknemersbijdragen	0,3	0,1	0,4	0,4	0,7	0,5
– Uitkeringen	- 33,9	- 33,6	- 6,5	- 5,3	- 40,4	- 38,9
– Valutakoersverschillen	–	–	- 8,7	- 7,6	- 8,7	- 7,6
Reële waarde pensioenactiva per 31 december	547,4	656,9	76,7	108,0	624,1	764,9
Verplichtingen minus reële waarde activa per 31 december	38,9	- 71,6	48,0	22,7	86,9	- 48,9
Nog niet verantwoorde netto actuariële winsten en verliezen	- 111,5	9,8	- 24,1	1,8	- 135,6	11,6
Netto pensioenactiva (-) en verplichtingen toegezegde						
pensioenregelingen per 31 december	- 72,6	- 61,8	23,9	24,5	- 48,7	- 37,3
Netto pensioenverplichtingen toegezegde bijdrageregelingen	16,9	19,5	0,4	0,1	17,3	19,6
Netto pensioenverplichtingen per 31 december	- 55,7	- 42,3	24,3	24,6	- 31,4	- 17,7
Aannames op basis van gewogen gemiddelde op 31 december						
Disconteringsvoet	5,50%	5,50%	5,63%	5,64%	5,52%	5,54%
Verwacht rendement op pensioenactiva	5,50%	5,75%	6,82%	6,85%	5,71%	5,88%
Verwachte algemene salarisstijging	3,00%	3,00%	3,58%	3,15%	3,10%	3,09%
Verwachte stijging prijsindexcijfer	2,00%	2,00%	2,59%	2,71%	2,10%	2,09%
Componenten van de netto periodieke pensioenlasten						
Kosten van rechten opgebouwd in het boekjaar	7,2	8,5	3,3	3,5	10,5	12,0
Rentelasten	31,2	29,5	7,2	7,0	38,4	36,5
Verwacht rendement op pensioenactiva	- 37,1	- 35,9	- 7,0	- 6,7	- 44,1	- 42,6
Amortisatie van actuariële winsten en verliezen	- 0,1	0,5	0,1	0,3	–	0,8
Effect van limietering van activa	–	–	0,5	–	0,5	–
Pensioenkosten toegezegde pensioenregelingen	3	1,2	2,6	4,1	5,3	6,7
Werkgeversbijdrage toegezegde bijdrageregelingen	7,9	8,1	3,6	3,1	11,5	11,2
Vrijval voorziening werkgeversbijdrage ten aanzien van verstreken diensttijd	- 2,7	- 3,5	–	–	- 2,7	- 3,5
Pensioenkosten toegezegde bijdrageregelingen	3	5,2	4,6	3,1	8,8	7,7
Netto periodieke pensioenlasten	6,4	7,2	7,7	7,2	14,1	14,4

Buiten de aannames zoals weergegeven in de tabel zijn er bij de berekeningen recente overlevingstafels gebruikt waarbij, middels projectie danwel een opslag, rekening is gehouden met de sterftetrendontwikkeling. Dit resulteerde tot de volgende verwachte levensduur in jaren:

	Nederland		Buitenland	
	2008	2007	2008	2007
Leeftijd 45 jaar				
Mannen	38,5	38,3	38,9	38,5
Vrouwen	40,7	38,9	41,9	41,8
Leeftijd 65 jaar				
Mannen	18,6	18,5	20,0	20,0
Vrouwen	21,6	20,1	22,9	23,0

Voor de ontslag- en invalideringskansen is gerekend met lokale ervaringscijfers.

Verwachte netto periodieke pensioenlasten en gevolg van werkgeversbijdrage op kasstroom

In 2008 bedroeg de totale bijdrage EUR 14,1 miljoen, waarvan EUR 5,3 miljoen betrekking heeft op toegezegde pensioenregelingen, de rest betrof toegezegde bijdrageregelingen. Voor 2009 zal de bijdrage voor toegezegde pensioenregelingen toenemen met EUR 19,1 miljoen voornamelijk door de gevolgen van de wereldwijde financiële crisis op pensioenactiva. Dit beïnvloedt zowel het verwacht rendement op pensioenactiva (neemt af van EUR 44,1 miljoen in 2008 naar EUR 35,2 miljoen in 2009) als de amortisatie van actuariële winsten en verliezen (toename van nihil in 2008 naar EUR 5,3 miljoen in 2009).

Hoewel de werkgeversbijdragen geen invloed hebben op de winst- en verliesrekening, maken zij wel deel uit van uitgaande kasstroom gedurende het jaar. Naar verwachting zullen de werkgeversbijdragen voor toegezegde pensioenregelingen stijgen van EUR 18,2 miljoen in 2008 naar EUR 36,4 miljoen in 2009. In deze stijging is een eenmalige bijdrage aan het Nederlandse pensioenfonds begrepen van EUR 10 miljoen. Er worden geen grote wijzigingen verwacht met betrekking tot de werkgeversbijdragen voor toegezegde bijdrageregelingen.

Historische gegevens

De bedragen ten aanzien van toegezegde pensioenregelingen per jaareinde voor het huidige verslagjaar en de voorgaande verslagjaren zijn als volgt:

	2008	2007	2006	2005	2004
Verplichtingen	711,0	716,0	817,7	848,4	780,1
Reële waarde pensioenactiva	624,1	764,9	761,6	694,9	629,5
Verplichtingen minus reële waarde per 31 december	86,9	- 48,9	56,1	153,5	150,6
Actuariële winsten (-) en verliezen pensioenverplichtingen	- 4,8	- 102,8	- 15,8	48,3	86,0
Actuariële winsten en verliezen (-) pensioenactiva	- 154,6	- 20,2	- 7,5	39,2	12,0

Gevoeligheidsanalyse

De tabel beneden toont de geschatte impact op de netto periodieke pensioenlasten per belangrijkste aanname bij een afwijking van één procent (negatieve bedragen betekenen lagere kosten).

	Toename 1%		Afname 1%	
	2008	2007	2008	2007
Disconteringsvoet	- 4,9	- 1,5	6,7	1,3
Verwacht rendement op pensioenactiva	- 5,5	- 6,5	5,5	6,5
Verwachte stijging prijsindexcijfer	10,4	5,6	- 8,6	- 5,0

Gegeven de IFRS-methodiek komen eventuele verschillen pas tot uiting in de netto periodieke pensioenlasten 2010 via amortisatie van nog niet verantwoorde netto actuariële winsten en verliezen. Voor de netto pensioenlasten 2009 hebben afwijkingen ten opzichte van de aannames geen gevolgen.

29. Langetermijnincentiveplannen (LTIP's)

Het langetermijnincentiveplan voor de bestuursleden, dat werd goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in 2007, vervangt het langetermijncashplan (2005-2007). Dit op aandelen gebaseerde beloningsplan bestaat uit twee plannen: het Plan Performance Shares en het Plan Aandelenbezit. Beide plannen zijn in eigen-vermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingsregelingen. Vopak behoudt het driejarige Cashplan (2008-2010) als langetermijnbonusplan voor medewerkers die niet deelnemen in de langetermijnaandelenplannen maar

niettemin in belangrijke mate bijdragen aan de aandeelhouderswaarde van de vennootschap. Indien een deelnemer ontslag neemt of indien het dienstverband op grond van een geldige reden wordt beëindigd, vervallen de nog niet definitief geworden toegekende aanspraken. Indien een deelnemer vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd of overbodigheid of vanwege gezondheidsredenen vertrekt, blijven de aanspraken naar rato behouden, doch blijft de prestatievoorwaarde van kracht.

Plan Performance Shares

Aan de bestuursleden en een aantal sleutelfunctionarissen worden voorwaardelijk gewone aandelen in de vennootschap toegekend, die na drie jaren onvoorwaardelijk worden voor zover aan de bijbehorende voorwaarden inzake dienstverband en prestaties is voldaan. Het is de deelnemers niet toegestaan hun onvoorwaardelijk geworden aandelen te vervreemden (behoudens ter voldoening aan hun fiscale verplichtingen) totdat zij hun minimale doelstelling voor aandelenbezit hebben bereikt (zie volgende pagina).

Volgens de regels van het plan kan bij aanvang van de prestatieperiode ten hoogste 150% van het aantal aandelen voorwaardelijk worden toegekend. De toekenningen die zijn gedaan hadden een achterliggende waarde van 45% van het vaste salaris over 2008 voor de voorzitter en 40% van het vaste salaris over 2008 voor de overige bestuursleden. Aan een aantal hogere leidinggevende functionarissen zijn geblokkeerde aandelen toegekend tegen lagere percentages (respectievelijk 30% of 20% van het vaste salaris over 2008).

De prestatievoorwaarden die aan de toekenning van geblokkeerde performance shares zijn verbonden, zijn gebaseerd op de financiële prestaties van de onderneming gedurende de driejaarswachterperiode die op 1 januari 2008 is ingegaan. De financiële prestaties gedurende deze drie jaar worden gemeten op basis van de gemiddelde ROCE en de groei van de 'Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation' (EBITDA) zoals weergegeven in de tabel Overzicht prestatiebeloning langetermijnincentiveplannen op de volgende pagina. Deze niet-marktgerelateerde voorwaarden voor het onvoorwaardelijk worden per iedere balansdatum herbeoordeeld en het verschil wordt ten laste of ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht, waarbij een corresponderende correctie in het eigen vermogen plaatsvindt.

Plan Aandelenbezit

Ten einde de belangen van de bestuursleden en een aantal hogere leidinggevendenden in overeenstemming te brengen met die van de aandeelhouders, dienen zij een portefeuille aandelen in Koninklijke Vopak op te bouwen en te behouden ter grootte van een vast jaarsalaris over 2008. Voor de hogere leidinggevendenden die deelnemen in de langetermijnaandelenplannen gaat het om 50% of 25% van het vaste jaarsalaris over 2008. Het doelniveau van het aandelenbezit is vastgesteld op het minimum aantal aandelen op basis van de gemiddelde aandelenkoers gedurende het vierde kwartaal van 2007.

Hiertoe kunnen de deelnemers vanaf 2007 aandelen kopen en in depot brengen. Indien het aandelendepot het beoogde niveau heeft bereikt, zijn de na driejaarswachterperiode verkregen performance shares ter vrije beschikking van de deelnemers. Indien het doelniveau nog niet is bereikt, worden de performance shares na de driejaarsperiode in depot gebracht, waar zij gedurende vijf jaar worden geblokkeerd. Na afloop van de vijfjaarsblokkeringstermijn vallen de in depot gebrachte aandelen vrij, onverminderd de verplichting van de deelnemers om het aandelendepot op het doelniveau te houden.

Als tegenprestatie voor het in depot houden van de aandelen biedt de vennootschap jaarlijks een prestatieafhankelijk aantal matching shares aan, tot een maximum van het doelniveau na vijf jaar. De prestatie wordt hierbij gemeten op basis van het criterium groei van de winst per aandeel (wpa-groei) over de vijfjaarsperiode zoals weergegeven in de tabel Overzicht prestatiebeloning langetermijnincentiveplannen op de volgende pagina. Het aantal te verkrijgen matching shares kan oplopen tot 200% van de aandelen die in depot zijn gebracht in het eerste halfjaar van 2008.

Cashplan

Het cashplan voorziet in additionele betalingen in de vorm van uitgestelde beloning ingevolge de voorwaarden van het plan na een driejaarswachterperiode. Het cashplan geldt voor een groep senior managers die door de Raad van Bestuur individueel zijn geselecteerd. De financiële prestaties worden gemeten op basis van het criterium wpa-groei over de driejaarsperiode, waarbij de toekenning maximaal 67,5% of 45% van het gemiddelde salaris gedurende de wachterperiode bedraagt (zie Overzicht prestatiebeloning langetermijnincentiveplannen).

De gedurende 2008 verantwoorde kosten bedragen in totaal EUR 1,1 miljoen.

Overzicht prestatiebeloning langetermijnincentiveplannen

Gemiddeld ROCE		Performance shares			Matching shares		Cashplan	
		EBITDA-groei		Totaal	Wpa-groei 2008-2012		Wpa-groei 2008-2010	
Prestatie	Toekenning	Prestatie	Toekenning	toekenning	Prestatie	Toekenning	Prestatie	Toekenning
≥ 18%	75%	≥ 40%	75%	150%	≥ 129%	200%	≥ 35%	67,5%/45%
= 16%	50%	= 33%	50%	100%	= 92%	125%	= 30%	45%/30%
= 14%	25%	= 26%	25%	50%	= 61%	50%	= 25%	30%/20%
< 14%	0%	< 26%	0%	0%	< 61%	0%	< 25%	0%/ 0%

In de bovenstaande tabel is tussen ieder niveau lineaire interpolatie toegepast.

Minimaal vereist geblokkeerd aandelenbezit per 31 december 2008

Het doelniveau van het aandelenbezit kan gedurende drie tot zes jaar worden opgebouwd. De bestuursleden konden reeds vanaf 2007 aandelen kopen, waarbij gedurende 2007 geen minimum gold. Dit houdt in dat er per 31 december 2008 een minimaal vereist aandelenbezit gold van eenzesde voor alle deelnemers en een maximaal vereist aandelenbezit van eenderde en eenzesde van het doelniveau voor respectievelijk de bestuursleden en de overige senior managers, zoals in onderstaande tabel is weergegeven. Slechts het aandelenbezit per 30 juni komt in aanmerking voor matching shares over het verslagjaar.

	Minimaal aantal aandelen	Maximaal aantal aandelen	Geblokkeerde aandelen gehouden per	
			31 december	30 juni
Leden Raad van Bestuur (zie toelichting 33)	5.529	22.118	22.118	22.118
Overige senior managers	4.206	9.695	10.839	9.695
Totaal	9.735	31.813	32.957	31.813

Alle deelnemers hebben per 31 december 2008 voldaan aan hun minimaal vereiste aandelenbezit.

Geschatte waarde van in eigen-vermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingen

De berekeningen van de geschatte waarde van de geblokkeerde performance shares en matching shares per de data van toekenning, zijnde de data waarop de deelnemers de voorwaarden van de langetermijnaandelenplannen aanvaarden, werden door een onafhankelijke, gekwalificeerde taxateur uitgevoerd.

De totale beloning over 2008 kan slechts worden geschat, aangezien de werkelijke waarde van de in 2008 toegekende geblokkeerde performance shares en matching shares pas ultimo 2010 en 2012 bekend is. Bij de waardering tegen reële waarde van de performance shares en matching shares is uitgegaan van een risicovrij rendement van 4,2% en is rekening met dividenden gehouden, aangezien de deelnemers gedurende de wachtperiode niet tot dividenden gerechtigd zijn. Het risicovrije rendement is gebaseerd op de rendementen op nul procent staatsobligaties in de eurozone met een passende looptijd.

De geschatte percentages voor het onvoorwaardelijk worden zijn gebaseerd op een scenarioanalyse en bedragen 85% voor de performance shares en 53% voor de matching shares. Het vertrek en het vervallen van aanspraken van deelnemers is niet verondersteld. De reële waarde van de door de werknemer verleende diensten in ruil voor de toekenning van performance shares en matching shares wordt in overeenstemming met IFRS 2 pro rata als last verantwoord gedurende de driejaarswachttijd voor de performance shares en gedurende de vijfjaarswachttijd voor de matching shares.

Per iedere balansdatum worden de niet-marktgerelateerde vesting voorwaarden worden van de in eigen-vermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingsregelingen opnieuw beoordeeld en het verschil wordt ten laste of ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht, waarbij een corresponderende correctie in het eigen vermogen plaatsvindt.

De gedurende 2008 verantwoorde bedragen zijn EUR 0,3 miljoen voor het Plan Performance Shares en EUR 0,1 miljoen voor de matching shares, zoals weergegeven in de tabellen op de volgende pagina.

Performance shares

Deelnemers	Toekennings- datum	Gemiddelde aandelenkoers op toekennings- datum	Reële waarde aandelen op toekennings- datum	Toegekende aandelen	Verwachte aandelen	Reële waarde op toekennings- datum	Kosten 2008
J.P.H. Broeders	18-02-2008	34,16	31,23	5.536	4.706	146.968	48.989
F.D. de Koning	12-02-2008	33,32	30,39	4.020	3.417	103.843	34.614
J.P. de Kreij	15-02-2008	33,86	30,93	4.330	3.681	113.853	37.951
Overige senior management	7-03-2008/ 1-07-2008	36,43	33,50	19.468	16.548	554.358	184.787
Totaal				33.354	28.352	919.022	306.341

Matching shares

Deelnemers	Toekennings- datum	Gemiddelde aandelenkoers op toekennings- datum	Reële waarde aandelen op toekennings- datum	Toegekende aandelen ¹⁾	Verwachte aandelen	Reële waarde op toekennings- datum	Kosten 2008 ²⁾
J.P.H. Broeders	18-02-2008	34,16	29,25	8.202	4.347	127.150	28.277
F.D. de Koning	12-02-2008	33,32	28,41	7.217	3.550	100.856	22.536
J.P. de Kreij	15-02-2008	33,86	28,95	6.699	3.825	110.734	24.740
Overige senior management	7-03-2008/ 1-07-2008	36,43	31,52	9.695	3.051	96.167	19.233
Totaal				31.813	14.773	434.907	94.786

¹⁾ inclusief 2007

²⁾ inclusief kosten van matching shares 2007

30. Overige voorzieningen

Het verloop van de overige voorzieningen is als volgt:

	Milieu- verplichtingen	Reorga- nisatie	Overigen	Totaal
Langlopende verplichtingen	9,6	0,3	19,0	28,9
Kortlopende verplichtingen	3,4	1,1	5,1	9,6
Stand per 1 januari 2008	13,0	1,4	24,1	38,5
Mutaties:				
– Dotaties	1,1	–	6,6	7,7
– Aanwendungen	- 3,2	- 0,7	- 2,8	- 6,7
– Teruggeboekt niet aangewend	- 0,5	- 0,1	- 2,0	- 2,6
– Herrubriceringen naar verplichtingen aangehouden voor verkoop	–	- 0,4	–	- 0,4
– Oprenting	–	–	0,1	0,1
– Valutakoersverschillen	–	–	- 0,3	- 0,3
Stand per 31 december 2008	10,4	0,2	25,7	36,3
Langlopende verplichtingen	5,8	–	14,9	20,7
Kortlopende verplichtingen	4,6	0,2	10,8	15,6
Stand per 31 december 2008	10,4	0,2	25,7	36,3
Verwachte aanwendungen				
< 1 jaar	4,6	0,2	10,8	15,6
1 – 2 jaar	1,8	–	4,3	6,1
2 – 3 jaar	1,8	–	6,0	7,8
3 – 4 jaar	0,6	–	1,4	2,0
4 – 5 jaar	0,5	–	–	0,5
> 5 jaar	1,1	–	3,2	4,3
Totaal	10,4	0,2	25,7	36,3

Voor verschillende locaties heeft Vopak een verplichting om bodemverontreiniging te saneren. De hoogte van deze voorziening voor dit milieurisico is pas goed in te schatten als er een grondig onderzoek is uitgevoerd en een locatiebeheersplan is opgesteld op basis waarvan door de overheid een beschikking wordt afgegeven. Gedurende 2008 resulteerde dit in een toename van de voorziening voor milieuverplichtingen met EUR 1,1 miljoen. Deze dotatie is in de resultatenrekening verantwoord onder overige bedrijfskosten.

De reorganisatievoorzieningen betreffen voornamelijk voorzieningen voor reorganisatie en voor vergoedingen na uittreding, anders dan pensioen en non-activiteit.

De overige voorzieningen bestaan voor EUR 1,1 miljoen uit het cashplan (zie toelichting 29) en voor EUR 11,7 miljoen uit voorzieningen voor claims en opgelopen maar nog niet gerapporteerde schades van de verzekeringsactiviteiten. Gedurende 2008 is er EUR 4,1 miljoen toegevoegd voor verwachte claims, EUR 1,4 miljoen onttrokken en EUR 1,9 miljoen vrijgevallen.

31. Crediteuren en overige schulden

	Toelichting	2008	2007
Handelscrediteuren		47,9	44,2
Loonbelastingen en premies sociale verzekeringen		5,0	5,1
Vooruitontvangen subsidies	13	55,9	10,5
Overige schulden en overlopende passiva		212,2	199,6
Totaal		321,0	259,4

32. Financiële instrumenten

Algemeen

De belangrijkste derivaten die gebruikt worden door de Groep zijn valutatermijncontracten, renteswaps en cross currency interest rate swaps.

Onderstaand overzicht toont de marktwaarde van de derivaten per 31 december 2007 en per 31 december 2008, gerangschikt naar vervaldatum:

Marktwaarde van de derivaten per 31-12-2007

	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Activa	Verplichtingen
Vreemde valutarisico									
Valutatermijncontracten:									
- Hedge accounting	- 0,2	-	-	-	-	-	- 0,2	2,7	2,9
- Geen hedge accounting	- 1,2	-	-	-	-	-	- 1,2	1,0	2,2
Cross currency interest rate swaps:									
- Geen hedge accounting	- 16,2	-	- 7,3	- 16,2	-	-	- 39,7	-	39,7
Renterisico									
Renteswaps:									
- Cash flow hedge	-	-	-	-	- 0,2	-	- 0,2	-	0,2
- Fair value hedge	- 0,2	- 0,1	0,1	-	-	-	- 0,2	0,1	0,3
- Geen hedge accounting	-	-	-	-	-	-	-	0,6	0,6
Cross currency interest rate swaps:									
- Hedge accounting	- 0,5	-	2,3	- 2,1	-	-	- 0,3	2,3	2,6
Totaal	- 18,3	- 0,1	- 4,9	- 18,3	- 0,2	-	- 41,8	6,7	48,5
Vlottend en kortlopend	- 18,3	-	-	-	-	-	- 18,3	3,7	22,0
Vast en langlopend	-	- 0,1	- 4,9	- 18,3	- 0,2	-	- 23,5	3,0	26,5
Totaal	- 18,3	- 0,1	- 4,9	- 18,3	- 0,2	-	- 41,8	6,7	48,5

Marktwaaarde van de derivaten per 31-12-2008

	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Activa	Verplichtingen
Vreemde valutarisico									
Valutatermijncontracten:									
– Hedge accounting	19,2	–	–	–	–	–	19,2	20,5	1,3
– Geen hedge accounting	7,4	–	–	–	–	–	7,4	8,8	1,4
Cross currency interest rate swaps:									
– Geen hedge accounting	–	- 4,0	- 14,7	–	–	–	- 18,7	–	18,7
Renterisico									
Renteswaps:									
– Cash flow hedge	–	–	–	- 1,7	- 2,0	–	- 3,7	–	3,7
– Fair value hedge	0,5	0,9	–	–	–	–	1,4	1,4	–
– Geen hedge accounting	–	–	–	–	–	–	–	1,0	1,0
Cross currency interest rate swaps:									
– Hedge accounting	–	1,7	- 1,4	–	–	–	0,3	1,7	1,4
Totaal	27,1	- 1,4	- 16,1	- 1,7	- 2,0	–	5,9	33,4	27,5
Vlottend en kortlopend	27,1	–	–	–	–	–	27,1	30,8	3,7
Vast en langlopend	–	- 1,4	- 16,1	- 1,7	- 2,0	–	- 21,2	2,6	23,8
Totaal	27,1	- 1,4	- 16,1	- 1,7	- 2,0	–	5,9	33,4	27,5

Valutarisico

Bij toepassing van hedge accounting wordt het effectieve deel van de verandering van de reële waarde van de valutatermijncontracten vanaf 1 januari 2005 geboekt in de koersverschillenreserve (component van het eigen vermogen), voorzover zij betrekking hebben op het afdekken van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten. Evenredige terugboeking via de resultatenrekening vindt plaats bij geheel of gedeeltelijke verkoop van de onderliggende positie. Het ineffectieve deel alsmede het rentebestanddeel wordt rechtstreeks in de resultatenrekening geboekt. Over 2007 en 2008 zijn alle valutahedges effectief.

In het kader van het valutarisicobeleid heeft de Groep middels cross currency interest rate swaps (CCIRS) voor een totaalbedrag van USD 160 miljoen vastrentende USD leningen (US PP's) omgezet naar EUR 133,1 miljoen vastrentende EUR leningen. De looptijden van de CCIRS zijn als volgt: USD 110 miljoen tot 19 juni 2010 en USD 50 miljoen tot 19 juni 2011.

Het valutagedeelte van de reële waardeveranderingen met betrekking tot de hoofdsom van de CCIRS worden direct verantwoord in de resultatenrekening ter compensatie van de koersverschillen op de afgedekte USD leningen. De reële waardeveranderingen met betrekking tot de vaste rentestromen worden middels hedge accounting (cashflow hedges) in het eigen vermogen verwerkt onder herwaarderingsreserve derivaten. Tot en met 31 december 2008 werd, na aftrek van belastingen, een verlies van EUR 20,2 miljoen verantwoord in het eigen vermogen (zie toelichting 24).

Renterisico

De Groep heeft middels verschillende renteswaps voor in totaal USD 68 miljoen leningen met een vaste rente (US PP's) omgezet naar een variabele rente. De looptijden van deze swaps zijn: voor USD 37 miljoen tot 21 december 2009 en voor USD 31 miljoen tot 20 december 2010. Deze renteswaps zijn geclassificeerd als fair value hedges. Het gedeelte van de waardewijziging van het instrument, dat als effectief wordt beschouwd, wordt ook op de onderliggende lening gemuteerd. De totale mutaties tot en met 31 december 2008 bedragen EUR 1,4 miljoen positief op de renteswaps en EUR 1,5 miljoen negatief op de leningen. Per saldo bedraagt het ineffectief deel van de reële waardeverandering derhalve EUR 0,1 miljoen negatief.

Vopak Terminals Singapore Pte. Ltd. heeft middels verschillende renteswaps voor in totaal SGD 147 miljoen leningen met een variabele rente omgezet naar een vaste rente. Deze renteswaps lopen tot 13 mei 2012 en 17 augustus 2015 en zijn geclassificeerd als cash flow hedges.

Effectief rentepercentage en herzieningsperioden

Onderstaande overzichten geven inzicht in de effectieve rentepercentages per 31 december 2007 en per 31 december 2008 van rentedragende financiële activa en financiële verplichtingen en van de perioden waarin de rente wordt herzien.

Effectieve rentepercentages en herzieningsperiode per 31-12-2007

		Effectieve							
	Toelichting	rente	Totaal	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar
Liquide middelen en schulden									
aan kredietinstellingen	21	3,0%	110,3	110,3	–	–	–	–	–
Verstrekte leningen:									
– EUR variabele rente		6,0%	8,7	8,7	–	–	–	–	–
– EUR vaste rente		6,0%	7,1	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	4,0
Totaal verstrekte leningen	16		15,8	9,3	0,6	0,6	0,7	0,6	4,0
Opgenomen leningen:									
– EUR vaste rente		6,3%	- 28,4	–	- 20,4	–	–	–	- 8,0
– GBP vaste rente		7,9%	- 47,6	–	–	–	- 47,6	–	–
– SGD variabele rente		2,8%	- 17,1	- 17,1	–	–	–	–	–
– SGD variabele rente met renteswaps		2,8%	- 38,2	–	–	–	–	- 38,2	–
– USD vaste rente		5,7%	- 261,1	- 2,1	- 2,0	- 2,1	- 102,2	- 14,6	- 138,1
– USD vaste rente met renteswaps		5,7%	- 212,5	- 41,1	- 25,4	- 21,2	- 34,3	–	- 90,5
– USD variabele rente		5,6%	- 67,3	- 67,3	–	–	–	–	–
Totaal opgenomen leningen	27		- 672,2	- 127,6	- 47,8	- 23,3	- 184,1	- 52,8	- 236,6
Derivaten (koersdeel marktwaarde):									
– Effect renteswaps USD vast naar variabele rente:									
Vast		7,8%	68,5	21,9	25,4	21,2	–	–	–
Variabele		8,4%	- 68,5	- 21,9	- 25,4	- 21,2	–	–	–
– Effect renteswaps USD vast naar EUR vast (CCIRS):									
EUR vaste rente		7,0%	- 183,7	- 50,5	–	- 82,7	- 50,5	–	–
USD vaste rente		7,1%	144,0	34,3	–	75,4	34,3	–	–
– Effect renteswaps SGD variabel naar vaste rente:									
SGD variabele rente		2,9%	38,2	–	–	–	–	38,2	–
SGD vaste rente		3,5%	- 38,2	–	–	–	–	- 38,2	–
Totaal derivaten			- 39,7	- 16,2	–	- 7,3	- 16,2	–	–
Totaal			- 585,8	- 24,2	- 47,2	- 30,0	- 199,6	- 52,2	- 232,6

Effectieve rentepercentages en herzieningsperiode per 31-12-2008

		Effectieve							
	Toelichting	rente	Totaal	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar
Liquide middelen en schulden aan									
kredietinstellingen	21	3,0%	- 24,6	- 24,6	-	-	-	-	-
Verstrekte leningen:									
- EUR variabele rente		6,9%	3,3	3,3	-	-	-	-	-
- USD variabele rente		5,2%	17,6	17,6	-	-	-	-	-
- USD vaste rente		10,0%	46,0	46,0	-	-	-	-	-
Totaal verstrekte leningen	16		66,9	66,9	-	-	-	-	-
Opgenomen leningen:									
- EUR vaste rente		6,3%	- 28,4	- 20,4	-	-	-	- 8,0	-
- EUR variabele rente		4,7%	- 98,8	- 98,8	-	-	-	-	-
- AUD variabele rente		5,1%	- 81,0	- 81,0	-	-	-	-	-
- GBP vaste rente		7,9%	- 36,6	-	-	- 36,6	-	-	-
- SGD variabele rente		1,8%	- 26,5	- 26,5	-	-	-	-	-
- SGD variabele rente met									
renteswaps		1,8%	- 73,4	-	-	-	- 39,9	-	- 33,5
- USD vaste rente		5,7%	- 289,0	- 3,1	- 2,0	- 107,6	- 16,4	- 17,8	- 142,1
- USD vaste rente									
met renteswaps		5,7%	- 163,1	- 26,5	- 22,2	- 35,8	-	-	- 78,6
- USD variabele rente		4,0%	- 175,3	- 175,3	-	-	-	-	-
Totaal opgenomen leningen	27		- 972,1	- 431,6	- 24,2	- 180,0	- 56,3	- 25,8	- 254,2
Derivaten (koersdeel marktwaarde):									
- Effect renteswaps USD vast									
naar variabele rente:									
Vast		7,8%	48,6	26,5	22,1	-	-	-	-
Variabele		5,5%	- 48,6	- 26,5	- 22,1	-	-	-	-
- Effect renteswaps USD vast									
naar EUR vast (CCIRS):									
EUR vaste rente		7,0%	- 133,1	-	- 82,7	- 50,4	-	-	-
USD vaste rente		7,2%	114,4	-	78,7	35,7	-	-	-
- Effect renteswaps SGD variabel									
naar vaste rente:									
SGD variabele rente		1,5%	73,4	-	-	-	39,9	-	33,5
SGD vaste rente		3,2%	- 73,4	-	-	-	- 39,9	-	- 33,5
Totaal derivaten			- 18,7	-	- 4,0	- 14,7	-	-	-
Totaal			- 948,5	- 389,3	- 28,2	- 194,7	- 56,3	- 25,8	- 254,2

Kredietrisico's

Per jaareinde was er geen aanmerkelijke concentratie van kredietrisico's bij een van de tegenpartijen ten aanzien van financiële instrumenten en liquiditeiten.

33. Bezoldigingen commissarissen en bestuurders

33.1 Bezoldigingen commissarissen

De bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen bestaat uit een bruto vergoeding. De leden ontvangen geen resultaatgerelateerde beloningen of opties. Voor de leden van commissies gelden aanvullende vergoedingen. In het boekjaar bedroeg de totale bezoldiging van commissarissen en voormalige commissarissen EUR 0,2 miljoen (2007: EUR 0,2 miljoen).

In onderstaand overzicht is per lid aangegeven wat de vergoeding was in 2008.

In duizenden EUR	Bruto vergoeding	Audit-commissie	Benoemings-commissie	Bezoldigings-commissie	Totaal 2008	Totaal 2007
F.J.G.M. Cremers	33	8	–	1	42	45
C.J. van den Driest	33	–	1	3	37	35
R.M.F. van Loon	33	2	–	3	38	45
A. van Rossum ¹⁾	41	–	2	3	46	8
M. van der Vorm	33	5	2	–	40	40
Totaal huidige commissarissen	173	15	5	10	203	173
J.D. Bax ²⁾	15	–	1	1	17	53
Totaal voormalige commissarissen	15	–	1	1	17	53
Totaal	188	15	6	11	220	226

¹⁾ Bezoldiging 2007 betreft de periode vanaf benoeming per 27 september 2007

²⁾ Bezoldiging 2008 betreft de periode tot beëindiging functie per 24 april 2008

De heer Van den Driest (voormalige bestuurder) had per ultimo 2008 4.000 aandelen in bezit (2007: 2.668 aandelen). De overige commissarissen hadden per ultimo 2008 en 2007 geen aandelen Koninklijke Vopak N.V. in bezit. Aan de (voormalige) commissarissen zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

33.2 Beloningen bestuurders

Het overzicht hierna toont de beloningen van de bestuurders. Overeenkomstig de IFRS-methodiek bestaan die, voor wat betreft de langetermijn variabele beloning en de opties, uit toe te rekenen compensaties voor verrichte werkzaamheden gedurende het boekjaar, ongeacht de werkelijke betaling. De totale beloning bedroeg EUR 2,6 miljoen (2007: EUR 2,8 miljoen).

Samenstelling per bestuurder:

In duizenden EUR	Salaris		Kortetermijn variabele beloning		Langetermijn variabele beloning ¹⁾		Pensioen		Waarde opties		Totaal	
			2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
J.P.H. Broeders	475	440	315	275	77	176	102	95	–	6	969	992
F.D. de Koning	388	376	227	235	57	150	135	139	–	–	807	900
J.P. de Kreij	418	405	253	253	63	162	103	101	–	21	837	942
Totaal bestuurders	1.281	1.221	795	763	197	488	340	335	–	27	2.613	2.834

¹⁾ 2008 betreft de reële waarde van de op aandelen gebaseerde toekenningen. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde bereid zijnde partijen. De kosten conform IFRS wijken af van de waarde die per de toekenningsdatum aan de afzonderlijke toekenningen is toegekend vanwege verschillen in berekeningsmethoden. Conform IFRS wordt de reële waarde van de op aandelen gebaseerde toekenningen gedurende de wachtperiode ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

De bestuurders hebben geen vaste aanspraak op pensioen maar, voor zover van toepassing, een toegezegde bijdrageregeling. De pensioenregeling voorziet in een pensioenleeftijd van 65 jaar. Volgens eerder overeengekomen arbeidsvoorwaarden geldt voor de heren De Kreij en De Koning een pensioenrichtlijn van 60 jaar en voor de heer Broeders een pensioenleeftijd van 62 jaar.

De huidige bestuurders hebben recht op een korte- en langetermijn variabele beloningscomponent.

De kortetermijn variabele beloning, welke in geld wordt uitgekeerd, is gebaseerd op financiële en persoonlijke doelstellingen en kent voor 2008 een maximum van 70% procent van het vaste salaris voor de voorzitter (2007: 62,5%) en een maximum van 62,5% voor de overige leden (ongewijzigd ten opzichte van 2007). De financiële doelstellingen zijn gebaseerd op:

- De toename van de winst per aandeel van minimaal 8% tot 12% of meer ten opzichte van het voorgaande jaar. In dat geval neemt de variabele beloningscomponent proportioneel toe met een percentage tussen 0% en een maximum van 22,5% (voorzitter) en 20% (overige leden) van het vaste salaris (2007: voor alle leden maximaal 20%);
- Bij het bereiken van een ROCE van 18% (2007: 14%) geldt een additionele variabele beloning van 2,5% van het vaste salaris. Wanneer de ROCE hoger is kan deze variabele beloningscomponent proportioneel toenemen tot maximaal 22,5% van het vaste salaris (voorzitter en overige leden) bij een ROCE hoger of gelijk aan 20% (2007: maximaal 22,5% bij een ROCE hoger dan 18%).

Voor 2008 resulteerde de twee financiële doelstellingen in een kortetermijn variabele component voor de voorzitter en de overige leden van respectievelijk 45% en 42,5% van het vaste salaris (2007: 42,5% voor alle leden).

Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 26 april 2007 is besloten om per 1 januari 2008 het langetermijncashplan, dat gold voor de periode van 1 januari 2005 tot en met 31 december 2007, te wijzigen in een nieuw op aandelen gebaseerd langetermijnincentiveplan. Het nieuwe incentiveplan wordt beschreven in toelichting 29 en voorziet in de toekenning van performance shares en matching shares.

33.3 Performance shares en matching shares plan ten behoeve van de bestuurders

Met betrekking tot het nieuwe langetermijnincentiveplan voor de afzonderlijke bestuurders wordt verwezen naar toelichting 29.

Minimaal vereist geblokkeerd aandelenbezit per 31 december 2008

Het doelniveau van het aandelenbezit kan gedurende drie tot zes jaar worden opgebouwd. De bestuursleden konden reeds vanaf 2007 aandelen kopen, waarbij gedurende 2007 geen minimum gold. Dit houdt in dat per 31 december 2008 voor de bestuursleden een minimaal vereist aandelenbezit gold van eenzesde en een maximaal vereist aandelenbezit van tweederde van het doelniveau, zoals in onderstaande tabel is weergegeven.

	Minimaal aantal aandelen	Maximaal aantal aandelen	Geblokkeerde aandelen in bezit
J.P.H. Broeders	2.050	8.202	8.202
F.D. de Koning	1.675	6.699	6.699
J.P. de Kreij	1.804	7.217	7.217
Totaal	5.529	22.118	22.118

Alle bestuurders hebben per 31 december 2008 voldaan aan hun minimaal vereiste aandelenbezit.

Aandelenbezit per 31 december 2008

Het huidige risico van de bestuurders wordt in de volgende tabel weergegeven. Dit betreft zowel geblokkeerde als niet-geblokkeerde aandelen (waaronder begrepen het aandelenbezit van partners). Voorts lopen de bestuursleden risico over de aandelenkoers van de vennootschap door middel van hun niet-onherroepelijk toegezegde performance shares en matching shares.

	Niet-geblokkeerde aandelen in bezit	Geblokkeerde aandelen in bezit	Totaal aandelen in bezit	Totaal aandelen- waarde ¹⁾
J.P.H. Broeders	1.798	8.202	10.000	270.000
F.D. de Koning	–	6.699	6.699	180.873
J.P. de Kreij	146.163	7.217	153.380	4.141.260
Total	147.961	22.118	170.079	4.592.133

¹⁾ De marktwaarde van de aandelen Koninklijke Vopak bedroeg per jaarultimo EUR 27,00 per aandeel

Al de betreffende transacties zijn voor risico en rekening van de betrokken bestuursleden uitgevoerd.

Per ultimo 2007 hadden de heer Broeders, de heer De Kreij en de heer De Koning respectievelijk 10.000 aandelen, 153.380 aandelen en 3.138 aandelen in bezit.

33.4 Optierechten bestuurders

De uitstaande optierechten betreffen opties toegekend aan bestuurders. Opties kunnen drie jaar na toekenning worden uitgeoefend en vervallen vijf jaar na toekenning of eerder indien het dienstverband met de Groep wordt beëindigd. Uitoefening van opties kan door de optienemer tijdens de uitoefenperiodes geschieden middels levering van aandelen, met inachtneming van een specifieke modelcode.

Overzicht uitstaande optierechten:

	Looptijd	Jaar van uitgifte	Uit- gegeven opties	Uitoefen- prijs in euro's	Uitstaande rechten per 31 december	
					2008	2007
J.P.H. Broeders	t/m 13-5-2009	2004	20.000	13,75	10.000	10.000
J.P. de Kreij	t/m 31-12-2008	2004	25.000	15,05	–	25.000
	t/m 31-12-2009	2005	25.000	15,73	25.000	25.000
Totaal bestuurders			70.000		35.000	60.000

In het verslagjaar zijn er geen nieuwe opties verstrekt en zijn er 25.000 opties uitgeoefend tegen een koers van EUR 47,34. Er zijn geen opties vervallen. De leveringsverplichtingen onder de optieplannen zijn afgedekt middels aandelen in depot.

De kosten van de dienstverlening gekoppeld aan het verkrijgen van optierechten worden gemeten middels de reële waarde van deze optierechten. De uitoefenprijs van de verstrekte opties is gelijk aan de aandelenkoers op datum van toekenning. Bij het vaststellen van de reële waarde is gebruik gemaakt van een binomiaal model.

Kosten waarde opties (in duizenden EUR)	2008	2007
Opties 2004	–	6
Opties 2005	–	21
Totaal kosten	–	27
Boekwaarde optierechten per 31 december	–	–

34. Kasstroom uit operationele activiteiten (bruto)

	Toelichting	2008	2007
Nettoresultaat		229,7	198,1
Aanpassingen voor:			
– Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	4	109,9	107,3
– Nettofinancieringslasten	7,8	37,6	42,9
– Belastingen	9	54,9	51,2
– Mutatie overige vaste activa		- 7,2	- 8,4
– Mutatie voorzieningen exclusief belastinglatenties		- 7,1	- 9,3
– Mutatie aandeel derden	26	- 14,0	- 6,2
– Ontvangen dividenden joint ventures en geassocieerde ondernemingen	14	25,4	28,4
– Aandeel in het resultaat van joint ventures en geassocieerde ondernemingen	6	- 35,8	- 33,8
– Waardering van op aandelen gebaseerde beloningen	29	0,4	–
– Resultaat verkochte immateriële vaste activa		–	0,1
– Resultaat verkochte materiële vaste activa	2,5	- 0,7	0,7
– Resultaat verkochte activa ter verkoop	2,5	- 4,7	- 4,8
– Resultaat verkochte dochterondernemingen	2,5	- 5,6	- 12,5
– Resultaat verkochte joint ventures en geassocieerde ondernemingen	6	- 2,6	- 4,6
Gerealiseerde waardeveranderingen derivaten		- 61,8	- 38,1
Mutatie overige kortlopende vorderingen (excl. liquide middelen)		- 0,1	- 0,6
Mutatie overige kortlopende verplichtingen (excl. kortlopend krediet en dividend)		67,8	30,2
Effect wijzigingen valutakoersen op kortlopende vorderingen en verplichtingen		0,8	- 6,1
Kasstroom uit operationele activiteiten (bruto)		386,9	334,5

35. Operationele lease

De leasepenningen van niet-opzegbare operationele leasecontracten zijn als volgt betaalbaar:

	2008	2007
Minder dan 1 jaar	37,6	35,9
Tussen 1 en 5 jaar	128,2	118,3
Meer dan 5 jaar	312,4	287,4
Totaal	478,2	441,6

De leasepenningen betreffen voornamelijk de erfpachtrechten op terreinen en de huur van gebouwen.

In 2008 werd EUR 39,4 miljoen geboekt als kosten in de resultatenrekening met betrekking tot operationele lease (2007: EUR 38,0 miljoen).

36. Aangegane investeringsverplichtingen

De aangegane investeringsverplichtingen bedragen ultimo 2008 EUR 157,9 miljoen (2007: EUR 239,4 miljoen).

37. Voorwaardelijke activa en voorwaardelijke verplichtingen

In 2006 is de terminal Standic verkocht, de verkoopovereenkomst van de terminal Standic voorziet in een mogelijke aanpassing van de verkoopprijs afhankelijk van het toekomstig opbrengstenniveau van de terminal. De vergoeding kan tot en met het boekjaar 2011 nog oplopen tot maximaal EUR 3,0 miljoen, waarvan EUR 1,5 miljoen verantwoord is tot en met 31 december 2008.

Ten behoeve van joint ventures, geassocieerde ondernemingen en derden zijn garanties en zekerheden gesteld tot een bedrag van EUR 110,0 miljoen (2007: EUR 98,5 miljoen). De afronding van de projectfinanciering voor de uitbreiding van Gate terminal wordt verwacht in het eerste halfjaar van 2009. Vopak heeft in december 2008 een overbruggingslening van EUR 57,2 miljoen verstrekt. Per 31 december 2008 stonden er ingevolge deze overbruggingsfinanciering geen bedragen uit. Als de externe projectfinanciering definitief is afgerond, zullen alle dan ingevolge de overbruggingsfinanciering uitstaande bedragen worden afgelost.

De Groep loopt risico's ten aanzien van milieuverplichtingen voortvloeiend uit activiteiten van het verleden. Zo geldt voor een aantal locaties dat de terreinen aan het einde van de contractuele periode schoon opgeleverd moeten worden. Op basis van geldende wetgeving worden milieuplannen en eventuele overige te nemen maatregelen afgestemd met, waar van toepassing, lokale, regionale of nationale autoriteiten. Op het moment dat plannen worden goedgekeurd danwel andere (wettelijke) verplichtingen bestaan, wordt er een voorziening gevormd gebaseerd op een zo goed mogelijke schatting van de toekomstige kosten. De Raad van Bestuur is van mening dat, gebaseerd op de huidige beschikbare informatie, de voorzieningen toereikend zijn. Echter gezien de moeilijkheidsgraad van schattingen is dit geen garantie dat er geen additionele kosten zullen optreden.

Voortvloeiend uit de reguliere bedrijfsvoering is de Groep verwickeld in een aantal juridische procedures. Er zijn geen voorzieningen getroffen, voorzover de inschatting van de Raad van Bestuur is dat er voor de uiteindelijke uitkomsten geen uitstroom van middelen nodig is.

38. Aanverwante partijen

Transacties met de leden van de Raad van Commissarissen en de leden van de Raad van Bestuur

Voor de beloningen van de leden van de Raad van Commissarissen en de leden van de Raad van Bestuur verwijzen wij naar toelichting 33.

Aan de (voormalige) commissarissen en (voormalige) bestuurders zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

Gedurende het jaar zijn er geen transacties verricht door de Groep met ondernemingen waarin bestuurders, en/of personen die hiermee nauw gelieerd zijn, een belangrijk financieel belang hebben.

Transacties met dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen

Koninklijke Vopak N.V. heeft relaties met haar dochterondernemingen, haar joint ventures en geassocieerde ondernemingen (zie pagina 150).

Transacties met verbonden partijen kunnen zich voordoen met de joint ventures en geassocieerde deelnemingen van de Groep en betreffen vergoedingen voor het gebruik van de diensten van Vopak. Behoudens voor zover onderstaand vermeld hebben zich gedurende het boekjaar geen transacties met verbonden partijen voorgedaan die redelijkerwijs op enige beslissing van de gebruikers van deze geconsolideerde jaarrekening van invloed zouden kunnen zijn.

	2008	2007
Overige bedrijfsopbrengsten	2,6	1,6
Interestopbrengsten op leningen verstrekt aan joint ventures en geassocieerde ondernemingen	4,6	0,5
Verschuldigd door of aan (-) joint ventures en geassocieerde deelnemingen	66,9	11,6

Voor Vopak Terminal Bahamas is er een langetermijnincentivestructuur van toepassing ten gunste van Vopak. Deze incentivestructuur is op acquisitiedatum met onze partner overeengekomen en is gekoppeld aan een langetermijn financiële performance en succesvolle uitbreiding van de onderneming. Vanwege de prille status van de gerelateerde ontwikkelingen is onvoldoende informatie beschikbaar om een betrouwbare schatting te maken van deze incentives per 31 december 2008.

Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

In miljoenen EUR	2008	2007
Resultaat uit deelnemingen na belastingen	249,3	258,9
Overig resultaat na belastingen	- 36,1	- 76,0
Resultaat na belastingen	213,2	182,9

Enkelvoudige balans per 31 december voor winstbestemming

In miljoenen EUR	Toelichting	2008	2007
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	2	1.015,3	1.024,4
Verstrekte leningen	3	467,7	394,5
Pensioenen en soortgelijke regelingen		60,4	50,0
Derivaten	6	2,7	3,0
Totaal van de vaste activa		1.546,1	1.471,9
Debiteuren en overige vorderingen		10,5	7,6
Overlopende activa		0,7	1,6
Derivaten	6	24,5	3,3
Liquide middelen		0,1	36,4
Totaal van de vlottende activa		35,8	48,9
Schulden aan kredietinstellingen		47,2	15,1
Kortlopend deel rentedragende leningen	5	50,0	44,1
Crediteuren en overige schulden		9,5	47,0
Derivaten	6	2,6	21,5
Totaal van de kortlopende verplichtingen		109,3	127,7
Vlottende activa na aftrek van kortlopende verplichtingen		- 73,5	- 78,8
Totaal van de activa na aftrek van kortlopende verplichtingen		1.472,6	1.393,1
Rentedragende leningen	5	518,6	557,0
Derivaten	6	20,1	26,3
Langlopende schulden		538,7	583,3
Voorzieningen	7	0,9	0,1
Aandelenkapitaal		81,9	81,9
Agioreserve		165,2	165,2
Aandelenkapitaal en agioreserve		247,1	247,1
Wettelijke reserve deelnemingen		89,9	65,5
Koersverschillen		- 8,7	- 3,3
Herwaarderingsreserve derivaten		- 20,2	- 0,4
Herwaarderingsreserve activa		7,7	14,6
Overige reserves		404,0	303,3
Onverdeelde winst		213,2	182,9
Overige bestanddelen eigen vermogen		685,9	562,6
Eigen vermogen	4	933,0	809,7
Totaal		1.472,6	1.393,1

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

De enkelvoudige winst- en verliesrekening wordt overeenkomstig artikel 402, Boek 2, B.W., verkort weergegeven.

Alle bedragen zijn opgenomen in miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven.

1. Algemeen

1.1 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens de Nederlandse grondslagen (Titel 9, Boek 2, BW). Hierbij wordt gebruik gemaakt van de door artikel 2:362, lid 8, BW geboden mogelijkheid om in de enkelvoudige jaarrekening de grondslagen van waardering en resultaatbepaling (waaronder begrepen de grondslagen voor de presentatie van financiële instrumenten als eigen of vreemd vermogen) toe te passen die in de geconsolideerde jaarrekening worden gehanteerd.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan die van de geconsolideerde jaarrekening. Indien geen nadere grondslagen zijn vermeld wordt verwezen naar de vermelde grondslagen in de geconsolideerde jaarrekening.

1.2 Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en andere maatschappijen waarin Koninklijke Vopak N.V. overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde. De nettovermogenswaarde wordt bepaald door de activa, voorzieningen en schulden te waarderen en het resultaat te berekenen volgens de grondslagen die worden gehanteerd in de geconsolideerde jaarrekening.

2. Deelnemingen in groepsmaatschappijen

	2008	2007
Boekwaarde per 31 december 2007	1.024,4	
Effect stelselwijziging (IFRIC 14)	- 1,7	
Boekwaarde per 1 januari	1.022,7	969,7
Mutaties:		
– Investerings	–	1,1
– Dividend	- 273,0	- 185,6
– Valutakoersverschillen	26,3	- 20,9
– Afdekking	- 10,0	- 11,6
– Herwaardering activa	–	12,8
– Resultaat	249,3	258,9
Boekwaarde per 31 december	1.015,3	1.024,4

3. Verstrekte leningen

	Leningen aan dochteronder- nemingen	Leningen aan deel- nemingen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2007	189,6	2,5	192,1
Mutaties:			
– Verstrekingen	199,2	6,2	205,4
– Valutakoersverschillen	- 3,0	–	- 3,0
Boekwaarde per 31 december 2007	385,8	8,7	394,5
Mutaties:			
– Verstrekingen	81,2	–	81,2
– Aflossingen	–	- 8,7	- 8,7
– Valutakoersverschillen	0,7	–	0,7
Boekwaarde per 31 december 2008	467,7	–	467,7

In de leningen zijn per 31 december 2008 geen achtergestelde leningen begrepen (2007: nihil).

4. Eigen vermogen

Het verloop van het aantal aandelen, het aandelenkapitaal en de agioreserve wordt toegelicht onder toelichting 23.

De agioreserve is fiscaal geheel vrij van inkomstenbelasting ter beschikking.

Het mutatieoverzicht van de overige bestanddelen van het eigen vermogen over 2007 en 2008 wordt op de volgende pagina weergegeven.

De koersverschillen omvatten alle koersverschillen die het resultaat zijn van de omrekening van jaarrekeningen van buitenlandse entiteiten, en koersverschillen die het resultaat zijn van de omrekening van verplichtingen en het effectieve deel van de reële waardemutaties van derivaten, na aftrek van belastingen, die de netto-investering van de onderneming afdekken in buitenlandse entiteiten.

De herwaarderingsreserve derivaten omvat het effectieve deel van de cumulatieve wijziging in de reële waarde van de cashflow hedges (minus belastingen) met betrekking tot toekomstige kasstromen.

De herwaarderingsreserve activa is het gevolg van step-up acquisities.

Per 31 december 2008 is van de overige reserves en de onverdeelde winst, na correctie voor de negatieve koersverschillenreserve (EUR 8,7 miljoen) en de negatieve herwaarderingsreserve derivaten (EUR 20,2 miljoen), totaal EUR 588,3 miljoen (2007: EUR 482,5 miljoen) uitkeerbaar.

	Wettelijke reserve deel- nemingen	Koers- verschillen reserve	Herwaar- derings- reserve derivaten	Herwaar- derings- reserve activa	Overige reserves	On- verdeelde winst	Totaal
Stand per 1 januari 2007	70,3	- 1,0	- 7,1	2,6	214,2	131,9	410,9
Mutaties:							
- Winstbestemming	-	-	-	-	82,7	- 82,7	-
- Dividend in contanten	-	-	-	-	-	- 49,2	- 49,2
- Koersverschillen op netto-investeringen	-	- 22,8	-	-	-	-	-22,8
- Effectief deel afdekkingen van netto-investeringen	-	26,9	-	-	-	-	26,9
- Belastingeffect op koersverschillen en afdekkingen	-	- 7,5	-	-	-	-	-7,5
- Aanwending koersverschillen op netto-investeringen (naar resultatenrekening)	-	1,1	-	-	-	-	1,1
- Waardeverandering effectief deel cashflow hedges	-	-	2,0	-	-	-	2,0
- Belastingeffect waardeverandering cashflow hedges	-	-	- 0,7	-	-	-	- 0,7
- Aanwending effectief deel cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	-	7,2	-	-	-	7,2
- Belastingeffect aanwending cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	-	- 1,8	-	-	-	- 1,8
- Herwaardering vaste activa	-	-	-	12,8	-	-	12,8
- Afschrijving herwaardering	-	-	-	- 0,8	0,8	-	-
- Geplaatst bij houders optierechten	-	-	-	-	0,8	-	0,8
- Overboeking van wettelijke naar overige reserves	- 4,8	-	-	-	4,8	-	-
- Resultaat boekjaar	-	-	-	-	-	182,9	182,9
Stand per 31 december 2007	65,5	- 3,3	- 0,4	14,6	303,3	182,9	562,6
Effect stelselwijziging (IFRIC 14)	-	-	-	-	- 1,7	-	- 1,7
Stand per 1 januari 2008	65,5	- 3,3	- 0,4	14,6	301,6	182,9	560,9
Mutaties:							
- Winstbestemming	-	-	-	-	121,9	- 121,9	-
- Dividend in contanten	-	-	-	-	-	- 61,0	- 61,0
- Koersverschillen op netto-investeringen	-	22,8	-	-	-	-	22,8
- Effectief deel afdekkingen van netto-investeringen	-	- 40,4	-	-	-	-	- 40,4
- Belastingeffect op koersverschillen en afdekkingen	-	11,5	-	-	-	-	11,5
- Aanwending koersverschillen op netto-investeringen (naar resultatenrekening)	-	0,7	-	-	-	-	0,7
- Waardeverandering effectief deel cashflow hedges	-	-	- 27,4	-	-	-	- 27,4
- Belastingeffect waardeverandering cashflow hedges	-	-	6,0	-	-	-	6,0
- Aanwending effectief deel cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	-	2,1	-	-	-	2,1
- Belastingeffect aanwending cashflow hedges (naar resultatenrekening)	-	-	- 0,5	-	-	-	- 0,5
- Herwaardering vaste activa	-	-	-	- 6,3	6,3	-	-
- Afschrijving herwaardering	-	-	-	- 0,6	0,6	-	-
- Waardering van op aandelen gebaseerd beloningsplan	-	-	-	-	0,4	-	0,4
- Geplaatst bij houders optierechten	-	-	-	-	0,4	-	0,4
- Inkoop van eigen aandelen	-	-	-	-	- 2,8	-	- 2,8
- Overboeking van overige naar wettelijke reserves	24,4	-	-	-	- 24,4	-	-
- Resultaat boekjaar	-	-	-	-	-	213,2	213,2
Stand per 31 december 2008	89,9	- 8,7	- 20,2	7,7	404,0	213,2	685,9

5. Rentedragende leningen

	Nominale waarde		Langer dan 5 jaar		Gemiddelde looptijd in jaren		Gemiddelde rente in procenten	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Kortlopend deel	50,0	44,1						
Langlopend deel	518,6	557,0						
Totaal	568,6	601,1	288,0	288,0	6,0	6,5	6,1	6,6

6. Derivaten

Marktwaaarde van de derivaten per 31 december 2007 naar vervaldatum

	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Activa	Verplichtingen
Vreemde valutarisico									
Valutatermijncontracten	- 1,3	–	–	–	–	–	- 1,3	3,3	4,6
Cross currency interest rateswaps	- 16,7	–	- 5,0	- 18,3	–	–	- 40,0	2,3	42,3
Renterisico									
Renteswaps	- 0,2	- 0,1	0,1	–	–	–	- 0,2	0,7	0,9
Totaal	- 18,2	- 0,1	- 4,9	- 18,3	–	–	- 41,5	6,3	47,8
Vlottend en kortlopend	- 18,2	–	–	–	–	–	- 18,2	3,3	21,5
Vast en langlopend	–	- 0,1	- 4,9	- 18,3	–	–	- 23,3	3,0	26,3
Totaal	- 18,2	- 0,1	- 4,9	- 18,3	–	–	- 41,5	6,3	47,8

Marktwaaarde van de derivaten per 31 december 2008 naar vervaldatum

	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Activa	Verplichtingen
Vreemde valutarisico									
Valutatermijncontracten	21,5	–	–	–	–	–	21,5	23,1	1,6
Cross currency interest rateswaps	–	- 2,3	- 16,1	–	–	–	- 18,4	1,7	20,1
Renterisico									
Renteswaps	0,5	0,9	–	–	–	–	1,4	2,4	1,0
Totaal	22,0	- 1,4	- 16,1	–	–	–	4,5	27,2	22,7
Vlottend en kortlopend	22,0	–	–	–	–	–	22,0	24,6	2,6
Vast en langlopend	–	- 1,4	- 16,1	–	–	–	- 17,5	2,6	20,1
Totaal	22,0	- 1,4	- 16,1	–	–	–	4,5	27,2	22,7

7. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Pensioenen en soortgelijke regelingen	Reorga- nisatie	Overigen	Totaal
Stand per 1 januari 2007	–	0,5	–	0,5
Mutaties:				
– Dotaties	0,1	–	–	0,1
– Onttrekkingen	- 0,1	- 0,2	–	- 0,3
Stand per 31 december 2007	–	0,3	–	0,3
Langlopende verplichtingen	–	0,1	–	0,1
Kortlopende verplichtingen	–	0,2	–	0,2
Stand per 31 december 2007	–	0,3	–	0,3
Mutaties:				
– Dotaties	–	–	0,9	0,9
– Onttrekkingen	–	- 0,2	–	- 0,2
Stand per 31 december 2008	–	0,1	0,9	1,0
Langlopende verplichtingen	–	–	0,9	0,9
Kortlopende verplichtingen	–	0,1	–	0,1
Stand per 31 december 2008	–	0,1	0,9	1,0

8. Bezoldigingen commissarissen en bestuurders

Zie toelichting 33 geconsolideerde jaarrekening.

9. Voorwaardelijke verplichtingen

Koninklijke Vopak N.V. staat aan het hoofd van een fiscale eenheid met nagenoeg alle Nederlandse 100% groepsmaatschappijen. Op grond daarvan is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor belastingschulden van de fiscale eenheid als geheel.

Ten behoeve van deelnemingen en derden zijn garanties en zekerheden gesteld tot een bedrag van EUR 110,8 miljoen (2007: EUR 96,1 miljoen). Ten behoeve van groepsmaatschappijen werden garanties en zekerheden gesteld tot een bedrag van EUR 81,2 miljoen (2007: EUR 69,4 miljoen).

Met betrekking tot bankkredieten van Koninklijke Vopak N.V. werden hoofdelijke aansprakelijkheidsverklaringen afgegeven tot een bedrag van EUR 110,0 miljoen (2007: EUR 108,1 miljoen). Tevens is voor een bedrag van EUR 18,2 miljoen (2007: EUR 6,6 miljoen) aan hoofdelijke aansprakelijkheidsverklaringen afgegeven op bankkredieten voor buitenlandse dochtermaatschappijen.

De vennootschap heeft voor een aantal Nederlandse groepsmaatschappijen een verklaring van hoofdelijke aansprakelijkstelling gedeponneerd ten kantore van het Handelsregister waar de betreffende groepsmaatschappij haar zetel heeft. Op de ten kantore van het Handelsregister ter inzage gedeponneerde lijst met kapitaalbelangen is aangegeven voor welke groepsmaatschappijen Koninklijke Vopak N.V. een verklaring van hoofdelijke aansprakelijkstelling heeft afgegeven.

De bestuurders hebben de jaarrekening ondertekend conform hun wettelijke verplichting op grond van art. 2:101 lid 2 BW en art. 5:25c lid 2 sub c Wft.

Rotterdam, 12 maart 2009

De Raad van Bestuur

J.P.H. Broeders (Voorzitter)
J.P. de Kreij (CFO)
F.D. de Koning

De Raad van Commissarissen

A. van Rossum (Voorzitter)
M. van der Vorm (Vice-voorzitter)
F.J.G.M. Cremers
C.J. van den Driest
R.M.F. van Loon

Overige gegevens

Accountantsverklaring

Aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Koninklijke Vopak N.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag op pagina 66 tot en met 137 opgenomen jaarrekening 2008 van Koninklijke Vopak N.V. te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2008, winst- en verliesrekening, overzicht van het totaalresultaat en kasstroomoverzicht over 2008 alsmede uit een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de enkelvoudige balans per 31 december 2008, en de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2008 met de toelichting.

Verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de vennootschap. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de Raad van Bestuur van de vennootschap heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Koninklijke Vopak N.V. per 31 december 2008 en van het resultaat en de kasstromen over 2008 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Koninklijke Vopak N.V. per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 12 maart 2009

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Oorspronkelijk getekend door J.A.M. Stael RA

Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst

De statutaire bepalingen waarop het voorstel tot winstverdeling is gebaseerd zijn opgenomen in Art. 19 en Art. 27.

De relevante artikelen van de statuten van Koninklijke Vopak N.V. luiden als volgt:

19.2. In deze vergadering:

- b. wordt de door de Raad van Bestuur opgemaakte jaarrekening aan de algemene vergadering van aandeelhouders ter vaststelling aangeboden en wordt met inachtneming van artikel 27 van deze statuten de winstbestemming vastgesteld.

27.12. De winst die na toepassing van het in de vorige leden bepaalde overblijft staat ter vrije beschikking van de algemene vergadering, met dien verstande dat geen dividenduitkering kan plaatsvinden zolang ten tijde van de dividenduitkering het saldo van de dividendreserve financieringspreferente aandelen positief is en voorts onder de voorwaarden dat op de beschermingspreferente aandelen en de financieringspreferente aandelen geen verdere dividenduitkering zal geschieden en ten behoeve van de financieringspreferente aandelen geen (nadere) reservering zal geschieden.

Voorstel tot bestemming van het resultaat

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal worden voorgesteld een dividend op de financieringspreferente aandelen van EUR 1,2 miljoen (2007: EUR 1,8 miljoen) en een dividend van EUR 1,10 per gewoon aandeel van nominaal EUR 1,00 (2007: EUR 0,95 in contanten). Indien de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan de winst- en verliesrekening, de balans en het dividendvoorstel haar goedkeuring hecht, zal het dividend over het boekjaar 2008 op 15 mei 2009 betaalbaar worden gesteld in de vorm van gewone aandelen tenzij een aandeelhouder uitdrukkelijk te kennen geeft een uitkering in contanten te willen ontvangen.

Stichting Vopak

De Stichting Vopak, gevestigd te Rotterdam, heeft ten doel: het zo goed mogelijk behartigen van de belangen van Koninklijke Vopak N.V. ('Vopak') en van alle betrokkenen bij deze vennootschap en de met deze vennootschap verbonden ondernemingen teneinde onder meer de continuïteit en/of de identiteit en/of de zelfstandigheid van de vennootschap en die ondernemingen te waarborgen.

Gedurende het verslagjaar is het Bestuur van de Stichting tweemaal bijeen geweest. Tijdens deze vergaderingen kwam steeds de bescherming van Vopak en de effectiviteit daarvan aan de orde. Voorts liet het Bestuur zich uitgebreid informeren door de Voorzitter van de Raad van Bestuur van Vopak omtrent de gang van zaken bij de onderneming.

Daarnaast waren de financiering van de Stichting en de samenstelling van het bestuur aandachtspunten. In de openstaande vacature van bestuurder B werd voorzien middels de benoeming per 24 april 2008 van de heer G. Izeboud.

Tevens is de afhankelijkheid van de bestuurder A een onderwerp van discussie geweest. Aangezien zowel Vopak als het bestuur van de Stichting van mening zijn dat het onder omstandigheden onwenselijk kan zijn dat een afhankelijk lid deel uitmaakt van het bestuur van de Stichting is in de op 28 oktober 2008 gehouden vergadering besloten de statuten van de Stichting dusdanig te wijzigen dat er slechts onafhankelijke bestuurders lid van het bestuur kunnen zijn. Hiermee is het onderscheid tussen A en B bestuurders komen te vervallen. Voorts werd besloten het aantal bestuurders vast te stellen op vier.

De akte van statutenwijziging is op 31 december 2008 ten overstaan van notaris M.H. Legein te Amsterdam gepasseerd.

Het stichtingsbestuur wordt thans gevormd door de heren:

- A. Schaberg, voorzitter
- G. Izeboud
- J.H.M. Lindenberg
- R.E. Selman

Per balansdatum waren geen cumulatief beschermingspreferente aandelen Vopak uitgegeven.

Een eventuele plaatsing van beschermingspreferente aandelen zal geschieden in geval Stichting Vopak haar optierecht uitoefent.

De Algemene Vergadering heeft op 18 oktober 1999 besloten aan de Stichting Vopak het recht te verlenen tot het nemen van beschermingspreferente aandelen, tot ten hoogste een nominaal bedrag gelijk aan honderd procent van het als dan bij derden in de vorm van gewone en financieringspreferente aandelen geplaatste aandelenkapitaal, verminderd met één gewoon aandeel. Vopak en Stichting Vopak hebben hun onderlinge verhouding met betrekking tot het optierecht nader uitgewerkt in een optieovereenkomst de dato 1 november 1999, welke optieovereenkomst op 5 mei 2004 is gewijzigd, waarbij de oorspronkelijk aan Vopak verleende put-optie is komen te vervallen.

Het bestuur van Stichting Vopak bepaalt onafhankelijk of en wanneer er een noodzaak bestaat om beschermingspreferente aandelen aan haar uit te geven.

Rotterdam, 12 maart 2009

Stichting Vopak

Onafhankelijkheidsverklaring

Naar het oordeel van het bestuur van de Stichting Vopak en dat van de Raad van Bestuur van Koninklijke Vopak N.V. is Stichting Vopak onafhankelijk als bedoeld in artikel 5:71, lid 1 onderdeel c van de Wet op financieel toezicht.

Rotterdam, 12 maart 2009

Stichting Vopak

Koninklijke Vopak N.V.

Stichting Administratiekantoor Financieringspreferente Aandelen Vopak ('de Stichting')

Per jaareinde 2008 hield de Stichting ten titel van beheer 19.451.000 op naam luidende financieringspreferente aandelen van nominaal EUR 1,00 in Koninklijke Vopak N.V., waar tegenover even zoveel certificaten op naam zijn uitgegeven.

Gedurende het verslagjaar is het bestuur van de Stichting tweemaal bijeen geweest. Tijdens een van deze vergaderingen kwam onder meer aan de orde de wijze waarop de Stichting haar stem zou uitbrengen tijdens de op 24 april 2008 gehouden Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Tijdens die vergadering heeft de Stichting ingestemd met alle aan de vergadering van aandeelhouders gedane voorstellen.

De certificaathouders hebben geen stemvolmachten gevraagd en geen steminstructies afgegeven aan de Stichting ten aanzien van bovengenoemde vergaderingen.

Gedurende het verslagjaar bestond het bestuur van de Stichting uit twee door de vergadering van certificaathouders benoemde bestuurders A te weten de heren J.H. Ubas en H.J. Baeten en een door het bestuur benoemde bestuurder B, de heer L.P.E.M. van den Boom die tevens voorzitter is. De bestuurders van de Stichting bekleedden vóór de datum van hun infunctietreding senior managementfuncties bij diverse financiële instellingen. Alle bestuurders voldoen aan de onafhankelijkheidscriteria zoals gedefinieerd in artikel 6.6 van de Statuten van de Stichting. Zij ontvangen een jaarlijkse vergoeding van EUR 6.353 per persoon.

Indien certificaathouders daarom vragen, zal het bestuur van de Stichting hun stemvolmachten verlenen. Voorts zal het bestuur van de Stichting zich aan eventuele steminstructies van certificaathouders houden. Het verlenen van stemvolmachten en het aanvaarden van steminstructies zal zodanig geschieden dat het stemrecht steeds beperkt zal zijn tot tweehonderdwaalf stemmen per duizend financieringspreferente aandelen.

Rotterdam, 12 maart 2009

Stichting Administratiekantoor Financieringspreferente Aandelen Vopak

Personalia Raad van Bestuur

Gegevens betreffende de heer J.P.H. Broeders

Nationaliteit	Nederlandse
Geboortejaar	1964
Eerdere belangrijke functie	President Vopak Azië
Commissariaten	geen
Bezit aandelen Vopak	10.000 ¹⁾
Datum benoeming	1 juni 2004

Gegevens betreffende de heer J.P. de Kreij

Nationaliteit	Nederlandse
Geboortejaar	1959
Eerdere belangrijke functie	Senior Partner PricewaterhouseCoopers N.V. Managing Partner Transaction Services
Commissariaten	Evides N.V.
Bezit aandelen Vopak	153.380 ¹⁾
Datum benoeming	1 januari 2003

Gegevens betreffende de heer F.D. de Koning

Nationaliteit	Nederlandse
Geboortejaar	1949
Eerdere belangrijke functie	Directeur Shell Moerdijk, Shell Pernis en Shell Nederland Senior Vice President, Unconventional Resources Shell Exploration & Production Company Houston (VS)
Commissariaten	geen
Bezit aandelen Vopak	6.699 ¹⁾
Datum benoeming	1 juni 2005

¹⁾ De betreffende transacties zijn voor eigen rekening en risico door de betreffende bestuurder verricht

Personalia Raad van Commissarissen

Gegevens betreffende de heer A. van Rossum (voorzitter)

Leeftijd	63 jaar (12-5-1945)
Nationaliteit	Nederlandse
Eerdere belangrijke functie	Voorzitter Uitvoerend Comité Fortis Senior Partner McKinsey & Company
Nevenfuncties/Commissariaten	Credit Suisse A.G. Solvay S.A. Rodamco Europe N.V. Erasmus Universiteit Rotterdam, voorzitter Raad van Toezicht Trustee van de Conference Board New York
Bezit aandelen Vopak	geen
Datum eerste benoeming	27 september 2007
Lopende termijn	2007 - 2011
Voorzitter Selectie- en Benoemingscommissie	
Lid Bezoldigingscommissie	

Gegevens betreffende de heer M. van der Vorm (vice-voorzitter)

Leeftijd	50 jaar (20-8-1958)
Nationaliteit	Nederlandse
Beroep/hoofdfunctie	Voorzitter Raad van Bestuur HAL Holding N.V.
Nevenfuncties/Commissariaten	Anthony Veder Group N.V. Koninklijke Boskalis Westminster N.V.
Bezit aandelen Vopak	geen
Datum eerste benoeming	3 november 2000
Lopende termijn	2008 - 2012
Lid Auditcommissie	
Lid Selectie- en Benoemingscommissie	

Gegevens betreffende de heer F.J.G.M. Cremers (lid)

Leeftijd	57 jaar (7-2-1952)
Nationaliteit	Nederlandse
Eerdere belangrijke functie	Lid Raad van Bestuur en CFO van VNU N.V.
Nevenfuncties/Commissariaten	N.V. Nederlandse Spoorwegen Fugro N.V., vice-voorzitter N.V. Luchthaven Schiphol Unibail-Rodamco S.A. Parcom Capital B.V. Lodewijk Stichting (Océ) Stichting Preferente Aandelen Philips Stichting Preferente Aandelen Heijmans Lid van de Commissie Kapitaalmarkt AFM Lid van de Onderzoekscommissie naar de gang van zaken bij Fortis N.V. namens de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam
Bezit aandelen Vopak	geen
Datum eerste benoeming	1 oktober 2004
Lopende termijn	2008 - 2012
Voorzitter Auditcommissie	

Gegevens betreffende de heer C.J. van den Driest (lid)

Leeftijd	61 jaar (22-11-1947)
Nationaliteit	Nederlandse
Beroep/hoofdfunctie	Directeur Carelshaven B.V.
Eerdere belangrijke functies	Voorzitter Raad van Bestuur Koninklijke Vopak N.V.
Nevenfuncties/Commissariaten	Anthony Veder Group N.V., voorzitter Darlin N.V., voorzitter Dura Vermeer Group N.V., voorzitter Van Gansewinkel Groep B.V. (vanaf 1-4-2009) Van Oord N.V., voorzitter Stork N.V. Stichting ING Aandelen
Bezit aandelen Vopak	4.000
Datum eerste benoeming	27 april 2006
Lopende termijn	2006 - 2010
Lid Bezoldigingscommissie	

Gegevens betreffende de heer R.M.F. van Loon (lid)

Leeftijd	67 jaar (6-3-1942)
Nationaliteit	Nederlandse
Eerdere belangrijke functie	Vice-President Shell Chemicals Ltd.
Nevenfuncties/Commissariaten	Synbra Holding B.V., voorzitter Koninklijke Boskalis Westminster N.V., voorzitter
Bezit aandelen Vopak	geen
Datum eerste benoeming	23 april 2003
Lopende termijn	2007 - 2011
Voorzitter Bezoldigingscommissie	

Belangrijkste leidinggevenden

Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika

Divisiemanagement

Kees van Seventer	Divisiepresident
Henk Bats	Marketing & Sales
Frank Jan Thijssen	Operations, Safety & Environment
Jan Doude van Troostwijk	Asset Management & Projects
Ferry Lupescu	Finance & Control
Albert Meijer	Human Resources

Business Units

Yann Bigot	Turkije
Paul Cox	Vlaardingen, Nederland
Niels Unger	Duitsland
Mark Noordhoek-Hegt	Zuid-Afrika
Casper Pieper	Nederland
Colin Scott	Verenigd Koninkrijk
Richard Smith	Finland
Michiel van Ravenstein	België
Pascal van Zaal	Shared Services, Nederland

Joint ventures

Jose Callejas	
Sanches	Terquimsa, Spanje

Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika

Divisiemanagement

Frank Erkelens	Divisiepresident
Hari Dattatreya	Sales & Marketing
Boudewijn Siemons	Business Development
Dave Mercer	Operational Excellence
Edwin Taal	Human Resources

Business Units

Ian Cochrane	Midden-Oosten, Dubai
Piet Hoogerwaard	Agenturen
Erik Kleine	Amsterdam
Severin Pluess	Zwitserland
Dick Richelle	Oil Rotterdam, Nederland
Jarmo Stoopman	Zweden

Joint ventures

Pieter Peeters	Interstream Barging
Peter den Breejen	Cross-Ocean, Nederland
Arnout Lugtmeijer	Vopak E.O.S., Estland
Walter Moone	Vopak Horizon Fujairah, VAE
Arno de Man	SabTank, Saoedi-Arabië

Azië

Divisiemanagement

Eelco Hoekstra	Divisiepresident
Patrick van der Voort	Business Development & Account Management
Ageel Hussain	SHE & Asset Management
Ard Huisman	Finance & Control
Diana Chee	Human Resources

China

Jan Bert Schutrops	Regiopresident China
Teo Seow Ling	Zhangjiagang
Yan Biwei	Project & Engineering
David Jang	Finance
Teo Seow Ling	Operational Excellence
Whitney Wu	Human Resources
Jonathan Xu	Business Development

Business Units

Ron Dickinson	Australië
Surizan Khalil	Pasir Gudang, Maleisië
Andrew North	Merak, Indonesië
Jason Tan	Vietnam
Wim Samlal	India

Joint ventures

Teng Bo	Tianjin, China
Tawatchai	Thai Tank Terminal, Thailand
Chittavanich	
Paul Chong	Xiamen, China
Bon de Jonge	
van Ellemeet	Shanghai, China
K. Sato	Nippon Vopak, Japan
Imran-ul Haque	Engro Vopak, Pakistan
Law Say Huat	Kertih Terminals, Maleisië
Edwin Hui	Ningbo, China
J.I.Lee	Ulsan, Korea
Hua Ziye	Lanshan, China

Noord-Amerika

Divisiemanagement

Pieter Bakker	Divisiepresident
Len Daly	Commerce & Business Development
Jim Dubose	Operations & Support
Richard Guerrero	Finance & Control
Jim Miller	Key Account Management - Oil

Michael Sracic	Human Resources
Lawrence Waldron	Gulf Coast
Mike Lacavera	West Coast
Jacob Anslum	East Coast
Mark de Hueck	Canada

Joint ventures

Thijs-Jan Huizer	Bahama's
------------------	----------

Latijns-Amerika

Divisiemanagement

Jos Steeman	Divisiepresident
Dick Oskam	Marketing & Sales
Esteban Kepcija	SHE, Operations & Maintenance
Michiel van Cortenberghe	Finance & Control
Hernan Rein	Human Resources

Business Units

Ignacio Gonzalez	Mexico
Ian ter Haar	Chili en Peru
Dick Meurs	Venezuela
Frank Wisbrun	Brazilië

Joint ventures

Christian Pérez	Ecuador
Carlos Pineda	Colombia

Corporate Staff

Chris Badenhorst	Commercial Excellence & Strategic Developments
Hugo Brink	Tax & Insurance
Emilie de Wolf	Communication & Investor Relations
Ton van Dijk	Information Services
Michiel Gilsing	Control & Business Analysis
Paul Govaart	Strategic Management Office
Ans Knape	Human Resources
Henk Mol	External Reporting & Compliance
Dirk van Slooten	LNG project
Helen van der Vaart	Operational Efficiency Improvement
Dion Veldhuyzen	Internal Audit
Niek Verbree	Operational Excellence
Cees Vletter	Treasury
Tjeerd Wassenaar	Legal & Corporate Secretary
Joint ventures	
Branko Pokorny	Gate terminal

Geconsolideerde dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen

A. Belangrijkste geconsolideerde dochterondernemingen

Europa, Midden-Oosten & Afrika

België

Vopak Agencies Antwerpen NV
Vopak Chemicals Logistics Belgium NV
Vopak Chemical Terminals Belgium NV

Duitsland

Vopak DUPEG Terminal Hamburg GmbH

Finland

Vopak Chemicals Logistics Finland Oy

Frankrijk

Vopak Agencies France Sarl

Nederland

Vopak Nederland B.V.
Vopak Terminal Vlissingen B.V.
Vopak Terminal Amsterdam B.V.
Vopak Agencies Amsterdam B.V.
Vopak Agencies Rotterdam B.V.
Vopak Agencies Terneuzen B.V.
Vopak Chemicals EMEA B.V.
Vopak Chemicals Logistics Netherlands B.V.
Vopak LNG Holding B.V.
Vopak Logistic Services OSV B.V.
Vopak Oil EMEA B.V.
Vopak Shared Services B.V.
Vopak Terminal Botlek B.V.
Vopak Terminal Botlek-Noord B.V.
Vopak Terminal Chemiehaven B.V.
Vopak Terminal Europoort B.V.
Vopak Terminal Laurens haven B.V.
Vopak Terminal TTR B.V.
Vopak Terminal Vlaardingen B.V.

Rusland

Koninklijke Vopak N.V., Moscow
Representative office

Turkije

Vopak Terminal Marmara Depolama
Hizmetleri AS

Verenigd Koninkrijk

Vopak Terminal Ipswich Ltd.
Vopak Terminal London Limited B.V.
Vopak Terminal Purfleet Ltd.
Vopak Terminal Teesside Ltd.
Vopak Terminal Windmill Ltd.

Zuid-Afrika

Vopak Terminal Durban (Pty) Ltd.

Zweden

Vopak Logistics Nordic AB

Zwitserland

Vopak (Schweiz) AG

Azië/Australië

Australië

Vopak Terminals Australia Pty Ltd.
Vopak Terminals Sydney Pty Ltd.
Vopak Terminal Darwin Pty Ltd.

China

Vopak China Management Company Ltd.
Vopak Terminal Zhangjiagang Ltd.
Vopak Terminal Shandong Lanshan (60%) ¹⁾

Indonesië

PT Vopak Terminal Merak

Maleisië

Vopak Terminals Pasir Gudang Sdn. Bhd.
(95%)

Singapore

Vopak Holding Singapore Pte. Ltd.
Vopak Terminals Singapore Pte. Ltd.
(69,5%) ²⁾
Vopak Terminal Penjuru Pte. Ltd. (69,5%) ³⁾

Vietnam

AP Petrochemical (Vietnam) Co. Ltd.

Noord-Amerika

Canada

Vopak Terminals of Canada Inc.

Verenigde Staten

Vopak North America Inc.
Vopak Terminals North America Inc.
Vopak Terminal Deer Park Inc.
Vopak Terminal Galena Park Inc.
Vopak Terminal Savannah Inc.
Vopak Terminal Wilmington Inc.
Vopak Terminal Los Angeles Inc.
Vopak Terminal Long Beach Inc.

Latijns-Amerika

Argentinië

Vopak Argentina S.R.L.

Brazilië

Vopak Brasil S.A.

Chili

Vopak Chile Limitada

Colombia

Vopak Colombia S.A.

Mexico

Vopak Mexico S.A. de CV

Peru

Vopak Peru S.A.

Venezuela

Vopak Venezuela S.A.

B. Joint ventures en geassocieerde ondernemingen

Europa, Midden-Oosten & Afrika

Duitsland

Interstream Barging GmbH (50%)

Estland

AS Vopak E.O.S. (50%)

Nederland

Cross-Ocean B.V. (50%)
Cosco Container Lines B.V. (50%)
Gate terminal B.V. (40%)
Gate terminal Management B.V. (50%)
Interstream Barging B.V. (50%)
Maasvlakte Olie Terminal N.V. (16,67%)
MultiCore CV (25%)

Spanje

Terminals Quimicos SA (Terquimsa) (50%)

Verenigde Arabische Emiraten

Vopak Horizon Fujairah Ltd. (30%)

Azië

China

Xiamen Paktank Company Ltd. (40%)
Vopak Terminal Ningbo Co. Ltd. (37,5%)
Vopak Shanghai Logistics Company Ltd. (50%)
Vopak Nanjiang Petrochemicals Terminal Tianjin Company Ltd. (50%)
Vopak Ethylene Terminal Tianjin Co. Ltd. (50%)

Indonesië

PT Tank Terminal Jakarta (49%)

Japan

Nippon Vopak Co. Ltd. (39,77%)

Korea

Vopak Terminals Korea Ltd. (51%)

Maleisië

Kertih Terminals Sdn. Bhd. (30%) ⁴⁾

Pakistan

Engro Vopak Terminal Ltd. (50%)

Thailand

Thai Tank Terminal Ltd. (49%)

Noord-Amerika

Bahama's

Vopak Terminal Bahamas (20%)

Latijns-Amerika

Brazilië

Uniao-Vopak Armazens Gerais Limitada (50%)

Chili

Terminal Maritimo Vopak-Oxiquim
Mejillones S.A. (50%)

Ecuador

Vopak Ecuador S.A. (50%)

¹⁾ Vopak Terminal Penjuru Pte. Ltd. bezit 60% in Vopak Terminals Shandong Lanshan

²⁾ Vopak Holding Singapore Pte. Ltd. bezit 69,5% in Vopak Terminals Singapore Pte. Ltd.

³⁾ Vopak Terminals Singapore Pte Ltd. bezit 100% in Vopak Terminal Penjuru Pte. Ltd.

⁴⁾ Vopak Terminal Penjuru Pte. Ltd. bezit 30% in Kertih Terminals Sdn. Bhd.

Vijf jaar Vopak

In miljoenen EUR	2008	2007	2006	2005	2004
Geconsolideerde verkorte winst- en verliesrekening					
Opbrengsten uit dienstverlening	924	853	778	683	648
Overige bedrijfsopbrengsten	16	31	3	4	12
Totaal bedrijfsopbrengsten	940	884	781	687	660
Bedrijfslasten	- 546	- 523	- 508	- 470	- 455
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	- 110	- 107	- 93	- 86	- 87
Totaal bedrijfslasten	- 656	- 630	- 601	- 556	- 542
Resultaat joint ventures en geassocieerde ondernemingen volgens de equity-methode	38	38	36	39	29
Bedrijfsresultaat	322	292	216	170	147
Nettofinancieringslasten	- 37	- 43	- 44	- 39	- 46
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	285	249	172	131	101
Belastingen	- 55	- 51	- 25	- 25	- 1
Nettoresultaat	230	198	147	106	100
Toe te rekenen aan:					
- Houders van gewone aandelen	212	181	129	90	81
- Houders van financieringspreferente aandelen	1	2	3	3	7
- Aandeel van derden	17	15	15	13	12
Nettoresultaat	230	198	147	106	100
Opbrengsten uit dienstverlening exclusief afgestoten niet-kernactiviteiten					
niet-kernactiviteiten	924	853	778	677	615
Bedrijfsresultaat exclusief afgestoten niet-kernactiviteiten	322	292	216	177	149
Geconsolideerde verkorte balans					
Immateriële vaste activa	39	63	41	43	37
Materiële vaste activa	1.693	1.385	1.091	982	850
Financiële vaste activa	433	221	223	271	321
Latente belastingvorderingen	7	16	21	45	24
Overigen	107	96	86	26	10
Totaal vaste activa	2.279	1.781	1.462	1.367	1.242
Totaal vlottende activa	355	352	359	398	340
Totaal activa	2.634	2.133	1.821	1.765	1.582
Totaal eigen vermogen	1.009	880	735	659	552
Totaal langlopende verplichtingen	1.141	846	699	774	761
Totaal kortlopende verplichtingen	484	407	387	332	269
Totaal verplichtingen	1.625	1.253	1.086	1.106	1.030
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	2.634	2.133	1.821	1.765	1.582

Woordenlijst

Auditcommissie	Commissie binnen de Raad van Commissarissen die de Raad bijstaat bij het vervullen van de toezichthoudende taak op het gebied van onder meer de integriteit van de jaarrekening, de financiële rapportage, de interne controle procedures en de relatie met en de onafhankelijkheid van de externe accountants
Biobrandstoffen/Biodiesel/Bio-ethanol	Producten afkomstig van plantaardig materiaal of dierlijke vetten die toegevoegd worden aan benzine of diesel
Capital employed	Geïnvesteed vermogen, totaal van de activa na aftrek van de kortlopende verplichtingen (exclusief vaste activa en kortlopende verplichtingen niet gerelateerd aan operationele activiteiten)
Cbm	Cubic meter (kubieke meter)
CEMEA	Vopak-divisie Chemie Europa, Midden-Oosten & Afrika
CFO	Chief Financial Officer (Lid van de Raad van Bestuur, speciaal belast met financiën)
Corporate Governance	De wijze waarop de onderneming wordt bestuurd en waarop toezicht op het bestuur wordt uitgeoefend
COSO	Committee of Sponsoring organisations of the Treadway Commission. Een internationale organisatie die zich richt op het tot stand brengen van een model voor de kennis over en het managen van risico's in een onderneming
Doorzet	Hoeveelheid product die door een terminal in een periode wordt behandeld, berekening is (in + uit)/2
EBIT	Earnings Before Interest and Tax (winst voor interest en belastingen)
EBITDA	Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation (winst voor interest, belastingen en afschrijvingen)
Greenfield	Een nieuwe terminal op een braakliggend terrein bouwen
HR	Human Resources (personeelszaken)
Hub	Regionaal opslag- en transportcentrum
IFRS	International Financial Reporting Standards
Industriële terminal	Terminal waarvan de dienstverlening geïntegreerd is met een chemisch complex of olieraffinaderij
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
LNG	Liquefied Natural Gas (aardgas in vloeibare vorm)
Total Injury Rate (TIR)	Totaal aantal ongevallen per 1 miljoen gewerkte uren
OEMEA	Vopak-divisie Olie Europa, Midden-Oosten & Afrika
PEPI	Packaged Enabled Process Improvement (geïntegreerd software system)
ROCE	Return on Capital Employed (EBIT uitgedrukt als percentage van het gemiddeld geïnvesteed vermogen)
SHEQ	Safety, Health, Environment and Quality (Veiligheid, Gezondheid, Milieu en Kwaliteit)

Eindredactie

Corporate Communication & Investor Relations,
Koninklijke Vopak N.V.

Concept & ontwerp

Studio Dumbar, Rotterdam

Druk- & netwerk

Veenman Drukkers, Rotterdam

Opmaak & DTP

S & L Design, Rotterdam

"Groei door betrokkenheid."

Koninklijke Vopak N.V.

Westerlaan 10
3016 CK Rotterdam
Postbus 863
3000 AW Rotterdam
Telefoon: 010 4002911
Fax: 010 4139829

www.vopak.nl